JAARSTUKKEN
2020

GEMEENTE NOORDENVELD

Inhoudsopgave

1. Inleiding 2

2.1 Programmaverantwoording 8
2.1.1 Burger en Bestuur 9
2.1.2 Integrale Veiligheid 16
2.1.3 Beheer Openbare Ruimte 20
2.1.4 Economische Ontwikkeling 29
2.1.5 Onderwijs 34
2.1.6 Sport 38
2.1.7 Cultuur 41
2.1.8 Recreatie en Toerisme 45
2.1.9 Werk en Inkomen 49
2.1.10 Zorg en Welzijn 53
2.1.11 Milieubeheer 62
2.1.12 Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting 71

2.2 Overhead 83

2.3 Personele lasten 89

2.4 Paragrafen 94
2.4.1 Lokale heffingen 95
2.4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 106
2.4.3 Onderhoud kapitaalgoederen 120
2.4.4 Financiering 124
2.4.5 Bedrijfsvoering 129
2.4.6 Verbonden partijen 136
2.4.7 Grondbeleid 144
2.4.8 COVID-19 153

3. Jaarrekening 170

3.1 Resultaat en bestemming 171

3.2 Balans 174

3.3 Overzicht baten en lasten 176
3.4.1 Begrotingsrechtmatigheid 177
3.4.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 179
3.4.3 Toelichting balans 184
3.4.4 Toelichting baten en lasten per programma 204
3.4.5 Algemene dekkingsmiddelen 234
3.4.6 Incidentele baten en lasten 237
3.4.7 Structurele mutaties reserves 239
3.4.8 Onvoorzien en Vennootschapsbelasting 240
3.4.9 Investeringen 241
3.4.10 Single information, Single audit 245
3.4.11 Jaarrekening op taakveld 250
3.4.12 Vaststellingsbesluit 252

Bijlagen 253
Begrippenlijst **254**

1. Inleiding

Algemeen

Voor u liggen de jaarstukken 2020 van de gemeente Noordenveld. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Hierin wordt verantwoording afgelegd over de rechtmatigheid evenals de doeltreffendheid en doelmatigheid van het gevoerde beleid.

Het jaar 2020 gaat door de coronacrisis als een bijzonder jaar de boeken in. Dat wisten we bij het opstellen van de begroting in september 2019 natuurlijk nog niet. De begroting die we toen opstelden stond in het teken van een duurzame, daadkrachtige en sociale gemeente Noordenveld. Dat hebben we vastgehouden en in 2020 hebben we geprobeerd zoveel mogelijk van onze plannen en ambities door te laten gaan. We hebben adequaat ingespeeld op de nieuwe omstandigheden: ondernemers ontvingen uitstel van betaling, sportverenigingen hoefden geen huur te betalen, de horeca kreeg ruimte om de terrassen uit te breiden, de openingstijden van supermarkten werden verruimd en we gingen soepel om met subsidievoorwaarden. In de loop van het jaar volgde een reeks van ondersteunende maatregelen, bovenop de inkomensondersteunende maatregelen van het Rijk. We hebben drie nadere subsidieregelingen opgesteld om onze lokale culturele sector te ondersteunen en waren daarmee een landelijke voorbeeldgemeente in een uitgave van de VNG. Zowel de samenleving als onze eigen medewerkers lieten zien dat zij zich snel aan de gewijzigde omstandigheden konden aanpassen. Daar mogen we trots op zijn.

Het coronavirus heeft ons leven van het ene op het andere moment drastisch veranderd. In de eerste plaats heeft het geleid tot spanning en verdriet over ziekte en verlies. Naarmate de crisis voortduurt wordt de impact op ons dagelijks leven steeds groter, sociaal, maatschappelijk en economisch. 2020 was voor velen een jaar van overleven. Tegelijkertijd zien we dat onze samenleving zich aanpast en veerkracht toont. We wennen aan thuiswerken en aan minder mobiel zijn. We gaan meer wandelen. Denk ook aan de horeca die het diner thuisbrengt, de gezinnen die met hulp uit hun omgeving in staat blijken overeind te blijven, de digitale ontmoetingen, het digitale onderwijs.

Als lokale overheid zijn wij nauw verbonden met onze inwoners, onze ondernemers, onze maatschappelijke en regionale partners. Wij hebben invulling gegeven aan de uitvoering van rijksmaatregelen en ook zelf maatregelen genomen, zowel financieel als faciliterend. Verder hebben wij in de gegeven omstandigheden onze dienstverlening zo goed mogelijk vormgegeven en intensief contact onderhouden met onze maatschappelijke partners, ondernemers en andere vertegenwoordigers uit de samenleving. Digitaal werken en elkaar digitaal ontmoeten heeft een enorme vlucht genomen. De crisis heeft gezorgd voor een versnelling van de digitale transformatie in de samenleving en in het besturen en werken bij de gemeente.

De coronacrisis vraagt om een aanpak langs twee lijnen. Een aanpak in het hier en nu, gericht op het zoveel mogelijk beperken van de schade en het bewaren van de rust. En een aanpak waarbij de blik gericht is op de mogelijke middellange termijngevolgen en de betekenis daarvan voor onze bestuurlijke opgaven. Daarbij zijn nog veel onzekerheden. We

zijn in 2020 in gesprek gegaan met vertegenwoordigers uit sectoren uit onze samenleving om de effecten voor de middellange termijn te duiden.

De coronacrisis raakt ons allemaal op verschillende terreinen. Denk aan gezondheid en daaraan verbonden maatregelen voor onze veiligheid, ons welbevinden en sociaal-maatschappelijk leven, onze economie en in onze leefomgeving. Ook bestuurlijk hebben wij ervaren dat elkaar digitaal ontmoeten, digitaal vergaderen en besluiten anders voelt en anders is. Onze democratische processen en ook de participatieprocessen hebben wij met elkaar overeind kunnen houden.

In de paragraaf **2.4.8 COVID-19** van de jaarrekening gaan we uitgebreid in op de gevolgen van de coronacrisis voor de Noordenveldse samenleving en de gemeentelijke organisatie.

De jaarrekening 2020 is afgesloten met een positief resultaat van € 943.000. In de 2e Trimesterrapportage maakten we melding van een verwacht nadelig jaarresultaat van € 184.000 en benoemden daarin de volgende grote verschillen:

Nadelig

- Voorziening achterstallig onderhoud wegen: € 850.000;
- Budgetten gebundelde uitkeringen (BUIG): € 420.000;

Voordelig

- Te realiseren bezuinigingen: € 1.106.000;
- Septembercirculaire, netto resterende dekkingsmiddelen: € 419.000;

Het voordeel op de te realiseren bezuinigingen is daarbij het resultaat geweest van verrichte inspanningen in het afgelopen jaar om te komen tot een verbeterde exploitatie en reservepositie. In de 2e Trimesterrapportage worden deze resultaten uitvoerig beschreven.

In de jaarstukken komen er onder meer de volgende grote voor- en nadelen bij:

Nadelig

- Totaaleffect COVID-19: € 987.000;
- Niet-ingevulde verlaging personeelsbegroting: € 183.000.

Voordelig

- Algemene uitkering: € 1.108.000;
- Grondexploitaties (winstneming/resultaat/vennootschapsbelasting): € 558.000.

In hoofdstuk **3.1 Resultaat en bestemming** zijn alle grote voor- en nadelen opgenomen. Vervolgens zijn deze toegelicht in hoofdstuk **3.4.4 Toelichting baten en lasten per programma.** Voordat wij nader ingaan op het financieel resultaat blikken wij in deel I van deze aanbiedingsbrief terug op een aantal opvallende ontwikkelingen uit 2020. Deze ontwikkelingen lichten wij eruit omdat ze wat ons betreft op een bijzondere wijze betekenisvol zijn geweest. In deel II van deze aanbiedingsbrief gaan wij in op het financieel resultaat. We sluiten af met een leeswijzer en informatie over de besluitvorming.

DEEL I. Opvallende beleidsresultaten

Capaciteit gevangenissen wordt uitgebreid

In goede samenwerking met de provincie is de gemeente Noordenveld er na een succesvolle lobby in geslaagd de gevangenissen Esserheem en Norgerhaven te behouden voor Veenhuizen. Hiermee blijft de werkgelegenheid voor Veenhuizen in stand. De capaciteit van elk van de twee gevangenissen wordt uitgebreid van 240 naar 276 plaatsen en beide gevangenissen ondergaan de komende jaren een uitgebreide renovatie. Gedurende deze renovatie zal het in 2013 gesloten Bankenbosch dienst doen als tijdelijke locatie voor de opvang van gedetineerden.

Noordenveld wint Erfgoedprijs!

Noordenveld heeft de Erfgoedprijs 2020 van BNG Bank gewonnen en daarmee ook de hoofdprijs van € 25.000. Een mooie blijk van waardering voor onze integrale benadering van ons gemeentelijk erfgoed!

Voortgang gemeentewerf/brengstation

In 2020 is er voor wat betreft de gemeentewerf en het brengstation over het algemeen veel achter de coulissen gewerkt. Het afgelopen jaar is met name gekeken naar welke aanbestedingsvorm het beste en meest past bij de wens en oprichting van een gemeentewerf en brengstation. Daarnaast is goed gekeken naar de randvoorwaarden en is een aanzet gegeven tot het opstellen van het programma van eisen. Ook zijn onderzoeken opgestart, zoals een toets op de flora en fauna, en zijn meetpunten geplaatst in het kader van het watermeetnet.

Opening Beweegpark Peize

Peize wil een leefbaar en vitaal dorp zijn. De stichting Peize in Beweging nam daarom het initiatief om een beweegpark in het dorp te realiseren: een park met 14 fitnesstoestellen in de buitenlucht. Samen met Sports2play, een bedrijf uit Roden, is het park ingericht en aangelegd. Bij het ontwerp is extra rekening gehouden met de doelgroepen jeugd en senioren. De opening van het beweegpark op 11 december 2020 was vanwege Corona in kleine kring. In 2021 hoopt Peize in Beweging een feestelijke opening te organiseren. Het project Beweegpark Peize is mede gerealiseerd door een bijdrage uit het Dorpenfonds.

Health Hub 2.0

Health Hub 2.0 is doorontwikkeld van een project naar een zelfstandig functionerend instituut, in samenwerking met de stakeholders. De stakeholders hebben hiervoor samenwerkingsovereenkomsten en prestatieovereenkomsten afgesloten waardoor ook de financiële toekomst geborgd is. De gemeente neemt hieraan actief deel. In samenwerking met de provincies Groningen en Drenthe, de Regio Groningen-Assen (RGA) en enkele gemeenten wordt een business developer aangesteld die mede namens de Health Hub wordt ingezet startups, scale-ups en bestaande bedrijven in de medtech-sector verder door te ontwikkelen.

Noordenveldse Kwaliteitsgids

De gemeente Noordenveld is zuinig en trots op haar landschap. Kenmerken zoals de esdorpen, beekdalen, veenkoloniën en laagveenontginningen willen we behouden voor toekomstige generaties. Tegelijkertijd staat ons landschap voor grote uitdagingen. Om deze

ontwikkelingen zo goed mogelijk in te passen in het landschap is de Noordenveldse Kwaliteitsgids opgesteld. De gemeente gebruikt de gids om met initiatiefnemers over hun ruimtelijke plan in gesprek te gaan.

Start Glasvezelnetwerk
In samenwerking met Coöperatie Glasvezel Noord en mede dankzij financiering van onze gemeente en de provincie, ging op 9 juli officieel de schop in de grond voor de aanleg van glasvezel in ons buitengebied. De dorpen Veenhuizen en Altena zijn als eerste aan de beurt, waarna de RAS-dorpen en een klein deel van Peize en Roden volgen. Eind 2021 zijn alle werkzaamheden voor Noord-Drenthe naar verwachting afgerond, inclusief de gemeenten Tynaarlo en Assen.

Raad van Kinderen
Scholieren van basisschool De Poolster verdiepten zich, als Raad van Kinderen, in het onderwerp biodiversiteit. Ze mochten hun adviezen om de biodiversiteit in Noordenveld te verbeteren presenteren aan prinses Laurentien, initiatiefneemster van de Missing Chapter Foundation. ‘Kinderen betrekken, écht naar ze luisteren. Omdat beslissingen er beter van worden. En omdat ze er recht op hebben. Helemaal als het gaat over zaken die van invloed zijn op hun leven en hun toekomst’. Dat is waar de Missing Chapter Foundation voor staat. De gemeente neemt de adviezen van de Raad van Kinderen serieus en gaat ermee aan de slag.

Lokale inkoop groene stroom (en nominatie KoopWijsPrijs hiervoor)
Wij kopen een deel van onze stroom lokaal in bij het Zonnepark HALO in Langelo van de Energiecoöperatie Noordseveld. Dat is bijzonder, want doordat we Europees moeten aanbesteden is lokaal inkopen niet vanzelfsprekend. Groene stroom inkopen kan daarbij wel, maar eisen stellen aan de locatie (uit de regio) is discriminatie. Vanwege deze aanpak zijn wij in 2020 genomineerd voor de KoopWijsPrijs van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Hoewel we de prijs niet hebben gewonnen, kregen we wel veel positieve reacties over onze werkwijze.

Beleidskader energieprojecten
De gemeente Noordenveld wil klimaatneutraal zijn in 2040. Daar moeten we nog veel voor doen. Eén van die dingen is energie besparen en duurzaam opwekken. Met alleen zonnepanelen op daken halen we onze duurzame doelen niet. We moeten op zoek naar manieren om energie op te wekken in het landschap. Dat willen we een op goede en verstandige manier doen. Een belangrijke reden hiervoor is dat we zuinig zijn op het landschap van Noordenveld.

De realisatie van een zonnepark vindt plaats in de omgeving waar onze inwoners wonen. We vinden dat onze inwoners daarom een belangrijke plaats en stem moeten krijgen in het ontwerpproces. Bij energieprojecten vinden we het daarnaast belangrijk dat inwoners indien mogelijk meedelen in de opbrengsten van deze projecten. In het Beleidskader Energieprojecten in het landschap zijn spelregels opgenomen waarin aangegeven is hoe het proces rond energieprojecten loopt en welke onderwerpen daarbij aan bod moeten komen.

Dorpsplan Peize
Dorpsbelangen Peize heeft het Dorpsplan Peize definitief opgeleverd en aangeboden aan het college (formele aanbieding volgt nog in de vorm van persmoment). Het Dorpsplan zal daarna voor vaststelling aangeboden worden aan college en raad. Dorpsbelangen zal aan de hand van het Dorpsplan nog een uitvoeringsagenda opstellen voor mogelijke projecten. Met Dorpsbelangen zijn wij hierover in gesprek.

OV Hub Norg
In 2020 is het busstation Norg vernieuwd. Hierdoor is het openbaar vervoer van en naar Norg sneller, beter toegankelijk en aantrekkelijker gemaakt. Zo zijn er extra fietsparkeerplekken gerealiseerd en heeft de bus minder last meer van bevoorrading van de nabijgelegen supermarkt. De omgeving is ook groener gemaakt, kent meer zitplekken en toegankelijkere looproutes.

DEEL II. Financieel resultaat

Jaarresultaat
De jaarrekening 2020 is afgesloten met een voordelig resultaat van € 943.000. Daarnaast dient een bedrag van € 254.000 beschikbaar te blijven voor zogenaamde ‘overloopbudgetten’. Voor deze budgetten zijn of worden nog verplichtingen aangegaan. Na aftrek van deze budgetten komt het netto resultaat uit op € 689.000. De doelstelling om zwarte cijfers te schrijven in hiermee dus gelukt over 2020.

Door de gemeenteraad is besloten om de lasten en baten in het kader van de nieuwe taken van het sociaal domein budgettair neutraal in de begroting en rekening te laten verwerken. Het tekort op dit onderdeel van € 445.000 is in de jaarrekening onttrokken aan de reserve sociaal domein.

Het voordelige resultaat binnen het onderdeel grondexploitaties bedraagt € 558.000. Bij een voorbereidingsbudget op een toekomstige grondexploitatie bedraagt het nadeel € 61.000. We stellen voor per saldo het bedrag € 497.000 toe te voegen aan de reserve grondexploitaties. Het resterende netto voordelige jaarresultaat komt daarmee uit op € 192.000.

Bestemming jaarresultaat
Algemene reserve
De algemene reserve bedraagt eind 2020 € 908.000 (inclusief toekomstig beslag op de reserve). Voorgesteld wordt om het resterende jaarresultaat 2020 (€ 192.000 positief), toe te voegen aan de algemene reserve. We stellen voor een bedrag van € 149.000 te reserveren voor corona-compensatiebudgetten in 2021, waarvan de middelen via de september- en decembercirculaire al in 2020 zijn ontvangen. De reserve komt daarmee uit op € 951.000.

Reserve grondexploitaties
De reserve grondexploitaties bedraagt eind 2020 € 3.814.000 (inclusief toekomstig beslag). Bij de bestemming van het jaarresultaat wordt voorgesteld om het voordelige resultaat op de grondexploitaties van € 558.000 toe te voegen aan de reserve. De reserve grondexploitaties komt daarmee uit op € 4.372.000. In deze jaarrekening stellen we voor om de overschrijding van € 61.000 in 2020 op de voorbereiding van Roden-Zuid te onttrekken aan de reserve.

Aanvullend stellen we in deze jaarrekening voor om € 696.000 te onttrekken aan de reserve en toe te voegen aan de reserve Middenveld. De stand van de reserve komt daarmee uit op € 3.615.000.

Reserve sociaal domein

De stand van de reserve sociaal domein bedraagt eind 2020 € 1.626.000 (inclusief toekomstig beslag op de reserve). Na onttrekking van het resultaat 2020 (€ 445.000 negatief) bedraagt de reserve per 31 december 2020 € 1.181.000.

Leeswijzer

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en de paragrafen. De verklarende toelichting op de verschillen tussen begrote baten en lasten en rekening kunt u per programma vinden in hoofdstuk 3.4.4. De jaarrekening bestaat naast een kort overzicht van het resultaat en bestemming (3.1) uit de balans en toelichting en de programmarekening met toelichting. Vervolgens vindt u een overzicht van de incidentele baten en lasten alsmede een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. Daarna is per programma een overzicht opgenomen van de investeringen. Tot slot treft u de SiSa-verantwoordingsinformatie en het verplichte overzicht per taakveld aan.

Bij het samenstellen van de jaarstukken dienen de notities en de vraag & antwoordrubriek van de commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) in acht te worden genomen. Met de wijzigingen die tot op heden zijn gepubliceerd is in deze jaarstukken rekening gehouden.

Wij willen iedereen bedanken die een bijdrage heeft geleverd aan de totstandkoming van het jaarverslag en de jaarrekening over 2020.

Besluitvorming

De behandeling van de jaarstukken 2020 zal plaatsvinden in de raadsvergadering van 7 juli 2021.

Roden, 8 juni 2021

Burgemeester en wethouders van de gemeente Noordenveld

K. Smid, burgemeester M. van der Wal, gemeentesecretaris

2.1 Programmaverantwoording

2.1.1 Burger en Bestuur

Omschrijving programma

Het programma Burger en Bestuur is vooral gericht op het samen bereiken van maatschappelijke doelstellingen, het bieden van mogelijkheden aan de burger om invloed uit te oefenen op het beleid en dienstverlening van de gemeente en het zo goed mogelijk leveren van diensten en producten.

Tot dit programma behoren onder meer de uitgaven voor:

- bestuursorganen en -ondersteuning;
- behandeling van bezwaarschriften;
- stimuleringsbijdrage aan wijk- en dorpsbelangenverenigingen;
- sociaal wijkbeheer;
- onderscheidingen;
- voorlichting en communicatie;
- burgerzaken.

1. Wat wilden we bereiken?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Dienstverlening

Noordenveld stelt de inwoner op de 1e plaats, omdat dit tijdperk vraagt om een andere manier van dienstverlening; integraal, flexibel, faciliterend en op basis van het "Ja, tenzij" principe. Wij streven naar maximale tevredenheid van onze inwoners. Om dat te bereiken willen we vanuit de veranderende rol van de overheid toewerken naar een toekomstbestendige dienstverlening op basis van het “Ja, tenzij” principe; innovatief, integraal, digitaal, flexibel, en faciliterend. We verleggen de focus van initiëren en dicteren naar verbinden en bedienen. Er wordt de komende jaren flink geïnvesteerd in de (digitale) dienstverlening richting inwoners om inwoners behulpzaam te zijn. Inwoners worden zoveel mogelijk gewezen op de bestaande regelingen. De informatie en communicatie zijn toegankelijk en begrijpelijk. Ook de openingstijden en contactmomenten met de gemeentelijke organisatie worden hierin betrokken. Voor dit onderdeel (dienstverlening en communicatie) komt een speciaal programma met als motto: "De inwoner staat op de eerste plaats". Alle gemeentelijke producten en diensten zijn digitaal beschikbaar. Onze communicatie is duidelijk en begrijpelijk voor iedereen. We meten continu wat onze inwoners willen door in gesprek te gaan. Klantreizen, slimme meettools en “erop uit” zijn hierbij de sleutelwoorden. We werken toe naar één herkenbare ingang per kanaal voor onze inwoners en gasten waarbij de houding en gedrag van onze medewerkers is of wordt gebaseerd op het dienstverleningsconcept.

Participatie

De gemeente Noordenveld wil inwoners meer betrekken bij haar keuzes en oplossingen. De gemeente hoopt en verwacht dat zij zo betere plannen maakt en inwoners beter kan helpen. Ook willen we graag dat inwoners meer invloed hebben op hun leefomgeving, tevreden zijn en vertrouwen hebben in de gemeente.

Deze bestuursperiode wordt gewerkt aan het verder vormgeven en uitwerken van het begrip participatie. Inwonerpeilingen, experimenten met nieuwe vormen van vertegenwoordiging en andere manieren om inwoners te betrekken bij de besluitvorming, moeten aanvullend zijn op de uitoefening van het mandaat zoals dat via de verkiezingen door de inwoners is gegeven. Wij zoeken de energie en de kracht in de samenleving. De thema's waarop we mensen verbinden: dienstverlening (Ja, tenzij-principe), bestuurlijke aspect (durven loslaten), leren vanuit bestaande praktijken.

Jeugdraad

Noordenveld wil jongeren betrekken bij hun eigen leefomgeving, de democratie en het openbaar bestuur. Inspraak, meedenken, meebeslissen en mee ontwikkelen moet zorgen voor een grotere sociale betrokkenheid van jongeren. En meer kennis van en invloed op de lokale overheid bij jongeren. Inmiddels vormen 9 jongeren de 'Jeugdgroep Noordenveld'. De jongeren zitten in een oriënteringsfase ten aanzien van taken en werkwijze en beraden zich hoe zij zich kunnen profileren. Aan de (verder) vormgeving van de Jeugdgroep Noordenveld wordt gestalte gegeven. De jongeren worden (nog) ondersteund vanuit de werkgroep jongeren.

Behoefte aan meer inzicht in de financiële situatie van de gemeente

De realisatie van het coalitieprogramma en het raadsprogramma van Noordenveld is ambitieus en vraagt om relatief veel middelen. Hierbij is een goed inzicht noodzakelijk in de financiële mogelijkheden. Dit geldt voor de ambtelijke en bestuurlijke organisatie, maar ook voor bedrijven en inwoners. In samenspraak met de raad is periodiek in kaart gebracht waar de informatiebehoefte precies ligt en op welke manier tegemoet gekomen kan worden aan deze wens. Corona heeft veel veranderd en geleid tot extra uitgaven en uitstel van te innen vorderingen. De Rijksoverheid compenseert het vervolgens in tranches. Daar komt het beeld van de heroverwegingsoperatie nog eens bij wat niet gunstig lijkt voor een kleine plattelandsgemeente als Noordenveld.

Dorpsvisies

Noordenveld wil de leefbaarheid en verbondenheid in de samenleving in dorpen vergroten. Lokale initiatieven mede vorm geven en faciliteren door een financiële bijdrage te verstrekken. Voor deze dorpen geldt dat zoveel mogelijk mensen zelf zeggenschap hebben en initiatieven zoveel mogelijk integraal benaderen. Dit moet echt uit het dorp zelf komen. De betrokkenheid en participatie bij de initiatieven die gestimuleerd worden kan ook gebruikt worden voor bijvoorbeeld adoptieplannen in het groen en het vergroten van de sociale cohesie. De afgelopen jaren is een aantal (dorps)visies ontwikkeld. Deze worden omgezet in uitvoeringsplannen om concreet aan de slag te gaan. Inwoners van dorpen worden uitgedaagd om zelf een breed gedragen dorpsvisie te ontwikkelen. Dit soort initiatieven worden door ons positief ontvangen en welwillend ondersteund. Hiervoor zullen middelen en ambtelijke ondersteuning beschikbaar worden gesteld. Wij gaan uit van de kracht van de samenleving, laten los, nemen initiatieven en hebben vertrouwen. Vanuit deze ambitie roepen wij dorpen op om te komen tot een breed gedragen dorpsplan dan wel zullen ze zelf initiatieven ontwikkelen. Diverse ambities en doelstellingen zoals verwoord onder de kernwaarden en gebieden uit de Omgevingsvisie kunnen door maatwerk per dorp uitvoering krijgen.

Dorpenfonds

In deze bestuursperiode is een budget van € 1.000.000 beschikbaar in het Dorpenfonds. Inwoners kunnen met dit budget hun idee(en) realiseren, onder de voorwaarde dat: Het idee de buurt, wijk of dorp verbetert; Het idee inwoners aanmoedigt iets te doen voor hun wijk of dorp; Het idee inwoners aanmoedigt om samen problemen aan te pakken, Het idee inwoners meer invloed geeft op de inrichting van hun buurt, wijk of dorp. Naast budget kunnen inwoners ambtelijke ondersteuning krijgen bij het realiseren van hun ideeën.

Centrumplan Norg, Peize en Nieuw Roden

Voor de dorpen Norg, Peize en Nieuw-Roden zullen wij samen met de inwoners initiatief nemen om centrumplannen te ontwikkelen. Het maatschappelijk effect zal zijn: toenemende leefbaarheid, verbondenheid en sociale cohesie van de samenleving in de dorpen. Inwoners, organisaties, verenigingen en ondernemers merken daadwerkelijk dat uitvoering wordt gegeven aan de door hen voorgesteld ambities en doelstellingen uit de Omgevingsvisie, toegespitst op hun eigen leefomgeving.

2a. Wat zouden we gaan doen in 2020?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Dienstverlening

- Start implementatie nieuwe dienstverlening uit het project Omgevingswet;
- Publicatie nieuwe serviceformule;
- Producten en diensten 100% digitaal beschikbaar;
- Zie het stappenplan “De inwoner staat op de eerste plaats” voor een toelichting op bovengenoemde punten.

Participatie

- Samen met de Raad en inwoners nagaan hoe steeds meer en beter invulling kan worden gegeven aan participatie. Voorbeelden hiervan zijn participatie binnen het bestemmingsplan verbrede reikwijdte Oosterveld Norg, totstandkoming nieuwbouw ‘De Marke’ uitvoering Dorpenfonds en totstandkoming dorpsplannen;
- Verder vormgeven en invulling geven aan (verbeter)punten die voortvloeien uit het rekenkameronderzoek Participatie Noordenveld;
- Samen met het Omgevingsplatform Drenthe een participatietoolkit ontwikkelen om participatie binnen de verschillende gemeenten (onder de Omgevingswet) verder vorm te kunnen geven.

Behoefte aan meer inzicht in de financiële situatie van de gemeente

- We geven inzicht in de financiële ruimte voor de komende jaren;
- We organiseren periodiek een interactieve workshop over de financiële situatie van de gemeente Noordenveld, inclusief een financiële analyse;
- We verstrekken periodiek een overzicht van de personele kosten in relatie tot de personele formatie;
- Ter voorbereiding op de invoering van LIAS wordt een eerste verkenning gedaan over aansprekende prestatie-indicatoren;

- We starten met een Projectadministratie met name voor de grondexploitaties en de grote projecten.

Dorpsvisies

- Wij willen alle kleine kernen uitdagen een duidelijke breed gedragen visie op de toekomst van het dorp (of clustering van dorpen) te maken.

Dorpenfonds

- We evalueren het toetsingskader voor het Dorpenfonds;
- Inwoners realiseren hun ideeën met het Dorpenfonds en wij ondersteunen hen daarbij.

Centrumplan Norg, Peize en Nieuw Roden

- Er wordt verder gewerkt en uitvoering gegeven aan het uitvoeringsprogramma voor het Centrum Plan Norg;
- Er wordt gewerkt aan het opstellen van het Centrumplan Peize en bijbehorend uitvoeringsprogramma;
- Nieuw-Roden is bezig met de voorbereidingen om te komen tot een dorpsvisie.

Overig

- Als gevolg van ingrijpende veranderingen door o.a. toenemende digitalisering moet de dienstverlening van Burgerzaken anders worden vormgegeven (ook wel de “Nieuwe identiteit” van Burgerzaken genoemd);
- Voorbereiden van het aansluiten van ons archief op een, in samenwerking met andere noordelijke gemeenten en provincies op te richten, e-depot. Tot dat moment worden de huidige, interne voorzieningen voor dataopslag in stand gehouden;
- Het stimuleren en in stand houden van een sociale infrastructuur via het multidisciplinair netwerk sociaal wijkbeheer. In dit netwerk zijn samen met ons onder andere de buurtwerkers van WiN, de woonconsulenten van de woningbouwcorporaties Woonborg en Actium, de wijkagenten en jeugdagent van de politie vertegenwoordigd;
- Met het netwerk sociaal wijkbeheer organiseren van jaarlijkse dorps- en wijkschouwen;
- Het blijven stimuleren van “omzien naar elkaar” als sociale component in het netwerk sociaal wijkbeheer samen met de netwerkpartners.

2b. Wat hebben we wel/niet gerealiseerd?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Dienstverlening

- Vanuit het project omgevingswet is er een start gemaakt met een hernieuwde dienstverlening in de vorm van een pilot. Dit behelst andere procedures, een gewijzigde samenstelling van teams en een nieuwe manier van werken binnen het ruimtelijk domein. De resultaten zijn tot nu toe veelbelovend en zullen leiden tot een voorstel voor de definitieve inrichting van het ruimtelijk domein binnen Noordenveld in aanloop naar de komst van de omgevingswet;
- Onze nieuwe serviceformule laat nog even op zich wachten. Door Corona is onze kijk op dienstverlening veranderd. We werken meer plaats onafhankelijk, meer thuis en

meer digitaal. Dit leidt tot een andere kijk op dienstverlening die we nog moeten vervolmaken in de komende periode naar aanleiding van de ervaringen die we nu opdoen;
- Met de komst van de nieuwe website is er invulling gegevens aan de digitale beschikbaarheid van onze producten en diensten. Het percentage 100 is daardoor bijgesteld naar het uitgangspunt “digitaal waar mogelijk, persoonlijk waar nodig”. Dat past namelijk beter bij de dienstverlening die wij als Noordenveld voor ogen hebben.

Participatie

- Bij verschillende initiatieven trekken we samen op met inwoners om wensen en behoeften af te stemmen. We luisteren naar de verschillende belanghebbenden en maken afwegingen vanuit een open houding. Voorbeelden waarbij inwoners meedoen en meepraten zijn: de nieuwbouw van KC De Marke (omwonenden zitten in de werk-project- stuurgroep), bestemmingsplan verbrede reikwijdte Oosterveld, nieuwbouw gemeentewerf / brengstation, woningbouwprojecten Zuidpoort Terheijl. Daarnaast zijn inwoners bezig met het opstellen van dorpsplannen (Peize) waarbij de gemeente is aangehaakt. Bij De Tip en Oosterduinen (Norg) zijn we bezig met uitgebreide participatie waarbij bewoners zelf worden uitgedaagd mee te denken over de voorwaarden waaronder ze een woonbestemming kunnen krijgen;
- Gelet op de ervaringen is het belangrijk om een goede invulling te geven aan participatie. De aanbevelingen vanuit het Rekenkamer-onderzoek met betrekking tot participatie worden daarom ten harte genomen. De komende periode gaan we aan de slag om, in lijn met de Omgevingswet, een participatieverordening en participatiebeleid op te stellen;
- We hebben samen met het Omgevingsplatform Drenthe een participatietoolkit ontwikkelt om participatie binnen de verschillende gemeenten (onder de Omgevingswet) verder vorm te geven.

Behoefte aan meer inzicht in de financiële situatie van de gemeente

- We hebben inzicht gegeven in de financiële ruimte voor de komende jaren. Hierbij heeft corona wel onduidelijkheid gegeven, met name over de vraag of de Rijksoverheid daadwerkelijk de gemaakte kosten en de gederfde inkomsten gaat compenseren;
- Er is twee keer een interactieve workshop geweest met raadsleden over de financiële situatie van de gemeente Noordenveld, inclusief een financiële analyse;
- Er zijn overzichten verstrekt van de personele kosten in relatie tot de personele formatie;
- Ter voorbereiding op de invoering van LIAS is een eerste verkenning gedaan over aansprekende prestatie-indicatoren. Dit vraagt nog wel om een vervolg in 2021;
- Er is gestart met een Projectadministratie met name voor de grondexploitaties en de grote projecten.

Dorpsvisies

- Wij willen alle kleine kernen uitdagen een duidelijke breed gedragen visie op de toekomst van het dorp (of clustering van dorpen) te maken. Dit betreft een brede uitdaging voor alle kleine kernen. In 2020 is hier geen specifieke actie op uitgevoerd.

Dorpenfonds

- Het toetsingskader voor het Dorpenfonds hebben we niet geëvalueerd, maar voldoet goed;
- Ook in 2020 hebben inwoners verschillende initiatieven aangedragen om hun woon-leefomgeving aan te pakken die bijdragen aan de sociale cohesie in de wijk of buurt. Of initiatieven die hebben bijgedragen aan de activering en betrokkenheid van inwoners bij hun leefomgeving. Voorbeelden van initiatieven waarvoor een subsidie is verstrekt vanuit het Dorpenfonds zijn: het beweegpark in Peize, verfraaiing en plaatsen speeltoestellen 't Rashuys (Roderesch), Struin en Duin Belevingspad (Norg).

Centrumplan Norg, Peize en Nieuw Roden

- We hebben samen met Dorpsbelangen Norg stappen gezet om te komen tot een dorpsplan voor Norg door het betrekken van alle organisaties, verenigingen en instellingen. In 2020 hebben wij samen met Dorpsbelangen Norg het proces om te komen tot een dorpsplan herijkt. We hebben nieuwe afspraken gemaakt om tot een concreet en gedragen plan voor Norg te komen. Er zal in 2021 een uitvoeringsplan worden voorgelegd;
- Dorpsbelangen Peize heeft het Dorpsplan Peize definitief opgeleverd en aangeboden aan het College. Dorpsbelangen zal aan de hand van het Dorpsplan nog een uitvoeringsagenda opstellen voor mogelijke projecten;
- Nieuw-Roden is bezig met de voorbereidingen om te komen tot een dorpsvisie. Op basis van het Meerjaren uitvoeringsprogramma zal dit in 2021 verder worden opgepakt

Overig

- Voorbereiden van het aansluiten van ons archief op een, in samenwerking met andere noordelijke gemeenten en provincies op te richten, e-depot. Tot dat moment worden de huidige, interne voorzieningen voor dataopslag in stand gehouden;
- Het stimuleren en in stand houden van een sociale infrastructuur via het multidisciplinair netwerk sociaal wijkbeheer. In dit netwerk zijn samen met ons onder andere de gebiedsverbinders de buurtwerkers van WiN, de woonconsulenten van de woningbouwcorporaties Woonborg en Actium, de wijkagenten en jeugdagent van de politie vertegenwoordigd;
- Met het netwerk sociaal wijkbeheer organiseren van jaarlijkse dorps- en wijkschouwen;
- Het blijven stimuleren van "omzien naar elkaar" als sociale component in het netwerk sociaal wijkbeheer samen met de netwerkpartners.

3. Wat mocht het kosten en heeft het gekost?

Omschrijving	Realisatie 2019	Begroting voor wijziging 2020	Begroting na wijziging 2020	Realisatie 2020
Lasten	6.198	3.217	3.929	8.863
Baten	2.000	2.019	1.893	7.199
Saldo	**4.198**	**1.198**	**2.036**	**1.664**

Uitsplitsing naar taakveld				
0.1 Bestuur	1.166	1.276	1.357	1.372
0.2 Burgerzaken	414	173	267	280
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	215	-32	267	208
0.8 Overige baten lasten	2.403	-219	145	-197

Beleidsindicatoren*

			Noordenveld		Nederland	Regio
Indicator	**Eenheid**		**2019**	**2020**	**2018**	**2018**
Apparaatskosten	*€ kosten per inwoner*	Begroot	651,76	829,78	540,63	409,67
		Werkelijk	760,46	791,20	-	-
Bezetting	*fte per 1.000 inwoners*	Begroot	7,83	10,60	6,13	6,79
		Werkelijk	10,89	11,05	-	-
Externe inhuur	*% van de totale loonsom inclusief externe inhuur*	Begroot	0,90	0,73	8,31	5,60
		Werkelijk	7,52	5,55	-	-
Formatie	*fte per 1.000 inwoners*	Begroot	7,30	7,41	6,37	6,98
		Werkelijk	7,17	7,40	-	-
Overhead	*% van totale lasten*	Begroot	7,42	7,17	13,58	12,31
		Werkelijk	8,45	8,74	-	-

* *Voor het toelichten van beleidseffecten op de programma's gebruiken gemeenten beleidsindicatoren. Gemeenten zijn verplicht dit in ieder geval te doen aan de hand van een vaste set indicatoren. Deze verplichte beleidsindicatoren zijn aan de programma's in deze begroting toegevoegd. De gegevens onder het programma Burger en Bestuur betreffen intern berekende waarden, indicatoren onder de overige programma's zijn afkomstig van de website waarstaatjegemeente.nl. Gegevens voor Nederland geven het gemiddelde van alle Nederlandse gemeentes weer, gegevens voor Regio geven het gemiddelde weer van zes vergelijkbare Drentse gemeentes: Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Coevorden, De Wolden, Tynaarlo en Westerveld.*

2.1.2 Integrale Veiligheid

Omschrijving programma

De gemeente heeft een regisseurstaak bij het bevorderen van de veiligheid in de lokale samenleving. Noordenveld doet dit samen met de ketenpartners: politie, Openbaar Ministerie, Geestelijke Gezondheidszorg, Verslavingszorg Noord Nederland, maatschappelijk werk, veiligheidsregio Drenthe en woningcorporaties.

Tot dit programma behoren onder meer de uitgaven voor:

- brandweer en rampenbestrijding;
- openbare orde en veiligheid;
- handhaving en voorlichting wet- en regelgeving, met name omgevingsvergunningen, A.P.V.- vergunningen en vergunning verleend op basis van Bijzondere Wetten;
- A.P.V. en Bijzondere wetten (drank- en horeca, kansspelen, winkeltijden et cetera).

1. Wat wilden we bereiken?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Intensivering samenwerking evenementen

Noordenveld wil een veilige samenleving met ruimte voor evenementen. De integrale aanpak met alle betrokkenen tussen veiligheid en evenementen en veiligheid en het sociaal domein zijn in het integraal veiligheidsbeleid 2019-2022 gemeente Noordenveld uitgewerkt. Hierbij is ook het evenementenoverleg beschreven, waarbij gecontinueerd wordt dat bij elk overleg tenminste een medewerker openbare orde en veiligheid en een medewerker bijzondere wetgeving aanschuiven.

Integriteit lokaal bestuur, ambtelijke organisatie en aanpak ondermijning

Het beeld van Noordenveld als een betrouwbare lokale overheid wordt versterkt. Langs de lijnen van het tegengaan van de georganiseerde criminaliteit, het vergroten van de maatschappelijke weerbaarheid en het waken over de integriteit van het lokaal bestuur en de ambtelijke organisatie zal Noordenveld actief werk maken van het tegengaan van ondermijning. Wij willen een veilige samenleving waarin ondermijning geen kans krijgt en er grote maatschappelijke weerbaarheid is. Tevens willen wij een integer bestuur en ambtelijke organisatie. In het Uitvoeringsprogramma Veiligheid zal de aanpak van ondermijning verder uitgewerkt worden.

2a. Wat zouden we gaan doen in 2020?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Integriteit lokaal bestuur, ambtelijke organisatie en aanpak ondermijning

- Uitvoering geven aan het Integraal veiligheidsbeleid 2019-2022, waarin het Bibob-beleid en de samenwerkingsverbanden om ondermijnende criminaliteit tegen te gaan met de ketenpartners wordt beschreven. In een uitvoeringsprogramma zal de aanpak verder worden uitgewerkt.

Brandweer, rampenbestrijding crisismanagement

- Opleiden en oefenen van het team bevolkingszorg en het crisisteam conform de regionale oefenkalender.

Openbare orde en veiligheid

- Intensivering van de aanpak van ondermijning, drugs-/middelengebruik en het verder verbeteren van sociale veiligheid;
- Blijvend faciliteren van de WhatsApp-groepen;
- In samenwerking met het sociaal domein invulling geven aan het ontwikkelen van een preventieve lijn op het gebied van middelengebruik en het afstemmen van beleid ten aanzien van verwarde personen en gedwongen zorg.

A.P.V./Bijzondere wetten en Handhaving

- Verbeteren van de samenwerking met de politie, VRD, GHOR en de organiserende partijen om de veiligheid tijdens risicovolle evenementen te waarborgen;
- Uitvoeren van de werkzaamheden die voortvloeien uit de vastgestelde Verordening kwaliteitscriteria.

2b. Wat hebben we wel/niet gerealiseerd?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Integriteit lokaal bestuur, ambtelijke organisatie en aanpak ondermijning

- Er is uitvoering gegeven aan het Integraal veiligheidsbeleid 2019-2022. Op het gebied van ondermijning zijn, ondanks dat veel tijd van de medewerkers in 2020 werd besteed aan de coronacrisis, belangrijke stappen gezet. Denk aan het invoegen van enkele gewenste wijzigingen in de nieuwe concept Algemene verordening gemeente Noordenveld en het opstellen van het Damoclesbeleid. In het Damoclesbeleid worden de bestuursrechtelijke bevoegdheden van de burgemeester bij het aantreffen van drugs in panden uitgewerkt. Tevens zijn diverse signalen van ondermijning opgepakt. Het nader uitwerken van de aanpak ten aanzien van drugs is gerealiseerd in samenwerking met de gemeenten Tynaarlo, Assen en Aa en Hunze.

Brandweer, rampenbestrijding crisismanagement

- Het opleiden en oefenen van het team bevolkingszorg en het crisisteam conform de regionale oefenkalender is niet doorgegaan zoals gepland in 2020. Zowel de medewerkers van de VRD als de medewerkers van de gemeenten hadden de coronacrisis als prioriteit. De regelgeving maakte het daarnaast het grootste deel van de tijd onmogelijk om oefeningen met elkaar te doen. Desondanks hebben er vooral in de tweede helft van 2020 een paar keer interessante webinars plaatsgevonden. De oefenkalender is weliswaar niet gevolgd maar er is wel bijna een jaar lang door veel medewerkers van de gemeente gewerkt in een echte (corona)crisis.

Openbare orde en veiligheid

- Intensivering van de aanpak van ondermijning, drugs-/middelengebruik en het verder verbeteren van sociale veiligheid;
- Blijvend faciliteren van de WhatsApp-groepen;

- Er is in samenwerking met het sociaal domein invulling gegeven aan het ontwikkelen van een preventieve lijn op het gebied van middelengebruik en aan het afstemmen van beleid ten aanzien van verwarde personen en gedwongen zorg.

A.P.V./Bijzondere wetten en Handhaving

- De verbetering van de samenwerking met de politie, VRD, GHOR en de organiserende partijen om de veiligheid tijdens risicovolle evenementen te waarborgen liep dit jaar anders dan gehoopt. Er hebben weinig tot geen evenementen meer plaatsgevonden in 2020. Zodra de regelgeving het weer toelaat gaan we hier uiteraard mee verder;
- De werkzaamheden worden conform de vastgestelde verordening kwaliteitscriteria uitgevoerd. Hierover wordt in het vastgestelde VTH programma 2021/2022 meer geschreven. Tevens is hierover een verordening vastgesteld (Verordening Kwaliteit Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving Omgevingsrecht gemeente Noordenveld).

3. Wat mocht het kosten en heeft het gekost?

Lasten en baten (bedragen x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2019	Begroting voor wijziging 2020	Begroting na wijziging 2020	Realisatie 2020
Lasten	3.452	2.131	2.610	2.567
Baten	106	18	18	202
Saldo	**3.346**	**2.113**	**2.591**	**2.365**

Uitsplitsing naar taakveld				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.588	1.672	1.715	1.672
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.758	441	876	693

Beleidsindicatoren

			Noordenveld	Nederland	Regio
Indicator	**Eenheid**	**Jaar**	**Waarde**	**Waarde**	**Waarde**
Diefstallen uit woning	*Aantal per 1.000 inwoners*	2017	2,30	2,90	2,40
		2018	2,20	2,50	2,10
		2019	1,30	2,30	2,10
Gewelds- en seksuele misdrijven	*Aantal per 10.000 inwoners*	2018	26,26	49,50	30,63
		2019	26,21	49,29	31,58
		2020	25,60	47,21	34,08
Vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde	*Aantal per 10.000 inwoners*	2018	32,75	57,64	40,64
		2019	38,03	62,82	40,80
		2020	36,16	66,22	53,32
Verwijzingen Halt	*Aantal per 10.000 jongeren*	2017	38,00	131,00	53,00
		2018	56,00	119,00	68,00
		2019	75,00	132,00	84,00
Winkeldiefstallen	*Aantal per 10.000 inwoners*	2018	5,87	21,86	2,71
		2019	6,71	22,77	4,37
		2020	7,04	19,80	4,39

2.1.3 Beheer Openbare Ruimte

Omschrijving programma

Tot het programma Openbare Ruimte behoren het beheer en de inrichting van (on)verharde wegen, water, openbaar groen, speelplaatsen, begraafplaatsen en dergelijke.

Tot dit programma behoren onder meer de uitgaven voor:

- wegen, straatreiniging en openbare verlichting;
- verkeer en vervoer;
- water, watergangen en bruggen;
- natuurbescherming, openbaar groen en speelvoorzieningen;
- lijkbezorging.

1. Wat wilden we bereiken?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Bouw en inrichting nieuw brengstation/nieuwe gemeentewerf

Een duurzame gemeentewerf en brengstation die is ingericht voor werkplekken en stalling van materieel en materialen die bijdraagt aan een verbeterde huisvesting voor medewerkers. Met het vernieuwde brengstation willen wij de dienstverlening voor de inwoners zichtbaar verbeteren en willen wij inwoners stimuleren afval te scheiden en naar dit station te brengen. De gemeente geeft het goede voorbeeld op het gebied van duurzaamheid.

Beheer openbare ruimte

Wij willen kansen bieden aan initiatieven die bijdragen aan de fysieke leefomgeving. We gaan nog meer dan voorheen de bewoners opzoeken en stimuleren om mee te denken aan de inrichting en onderhoud van de openbare ruimte. We passen, daar waar mogelijk, het groenbeheer en de groeninrichting aan om de biodiversiteit te verhogen. Bij nieuwe aanleg wordt rekening gehouden met beheervriendelijke inrichting.

Wagenpark en gemeentelijk vastgoed verduurzamen

Noordenveld streeft er naar om dé duurzaamste gemeente van Drenthe in 2030 te zijn. Noordenveld wil economisch verantwoord werken aan het verduurzamen van het wagenpark en het gemeentelijk vastgoed inclusief gemeentehuis. De openbare verlichting is volledig voorzien van Ledverlichting. Medewerkers van de gemeente Noordenveld maken zoveel mogelijk gebruik van duurzame vervoersmiddelen voor werkverkeer. Noordenveld geeft op het gebied van duurzaamheid het goede voorbeeld. In het gebouwbeheerplan is verduurzaming opgenomen. We faciliteren aanvragen voor laadpalen voor elektrische voertuigen. Deze komen in de openbare ruimte en zijn toegankelijk voor iedereen met een elektrische auto.

Eenduidige en veilige inrichting verkeerssituaties

Wij willen de verkeersveiligheid in Noordenveld vergroten en duidelijkheid verschaffen aan inwoners en verkeersdeelnemers. Schoolroutes zijn daarbij van groot belang vanwege de hoge gebruiksfrequentie; veel verschillende verkeersdeelnemers op deze (veelal) drukke routes; en schoolgaande kinderen op de fiets is een (kwetsbare) doelgroep waar speciale aandacht voor moet zijn. De gemeente Noordenveld wil het gebruik van de fiets, ook bij

kinderen, stimuleren (ambities uit "Noordenveld “Op Fietse"). Dit draagt bij aan het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving, de verkeersveiligheid in de gemeente wordt vergroot en het creëert heldere verkeerssituaties. We gaan wegen en fietspaden uniform en eenduidig vormgeven en herinrichten conform de landelijke richtlijnen. De nog op te stellen “Leidraad inrichting openbare ruimte” (LIOR) en het reeds bestaande GVVP zijn hierbij het uitgangspunt. In Noordenveld wordt gewerkt met eenduidige verkeersregels (o.a. voorrang) en de verkeerssituaties worden uniform ingericht. Hierover wordt helder gecommuniceerd en in het bijzonder is hierbij aandacht voor de schoolroutes en rotondes. Specifieke aandacht is er voor het onderhoud van wegen en bermen. Waar de bermen verbeterd en veiliger kunnen worden, door bijvoorbeeld toepassing van grasbeton, wordt dit gedaan. Met betrekking tot de communicatie zullen we de inwoners nauw betrekken bij onze plannen. Dat doen we bijvoorbeeld door het organiseren van bewonersavonden, het verzenden van inwonersbrieven, op locatie met inwoners de situatie schouwen, snelle opvolging van klachten en actieve en snelle terugkoppeling van acties en communicatie over de planning. De gebiedsverbinders vervullen hier een grote rol in.

Toegankelijkheid gebouwen en openbare ruimte (iedereen doet mee)

Noordenveld wil een samenleving zijn, waarin iedereen zelfstandig en op voet van gelijkheid kan meedoen. Dit doen wij door op verschillende beleidsterreinen de positie van mensen met een beperking te versterken. Wij concentreren ons daar waar het gaat over fysieke toegankelijkheid specifiek op de bereikbaarheid, bruikbaarheid en uitgankelijkheid van openbare gebouwen en de openbare ruimte. Dit doen wij niet alleen, dit doen wij samen met ervaringsdeskundigen.

Veilig en goed verlichte fietsroutes

Noordenveld wil Invulling geven aan de fietsambitie, uitstoot van CO2 reduceren en invulling geven aan duurzaamheid. Fietsen is gezond; het verbetert de vitaliteit van mensen. De gemeente krijgt veilige en goed verlichte fietsroutes die soepel doorlopen (doorfietspaden) en veiligere fietsenstallingen (fietskluizen). In samenwerking met de provincies wordt gewerkt aan de fietsroutes Roden — (Peize) — Groningen, Roden — Norg — Assen en Roden — Nieuw-Roden — Leek. Wij willen een veilige en gezonde fysieke leefomgeving bereiken en in stand houden. Door het realiseren van goede doorfietsroutes per corridor willen wij het fietsgebruik stimuleren. Door het realiseren van uniforme en heldere verkeerssituaties willen wij meer duidelijkheid voor de inwoners creëren.

Overig

- In Noordenveld beschermen, beleven en benutten we de unieke en hooggewaardeerde cultuurhistorische landschappen en natuurgebieden en hebben speciale aandacht voor het behoud van de kwaliteit van het landschap;
- In Noordenveld beheren we het openbaar groen op minimaal een basiskwaliteit;
- De inrichting van de openbare ruimte nodigt uit tot bewegen;
- Er zijn goede, aantrekkelijke en veilige speelmogelijkheden op de juiste plek.

2a. Wat zouden we gaan doen in 2020?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Bouw en inrichting nieuw brengstation/nieuwe gemeentewerf

- We zijn gestart met de voorbereiding van de bouw van de nieuwe gemeentewerf en brengstation. In 2020 gaan we uitvoering geven aan het ontwerp en doorlopen we de benodigde procedures.

Beheer openbare ruimte

- Wijkgericht werken we gaan wijkgericht werken evalueren en verder optimaliseren in 2020;
- We werken toe naar verdere verhoging van de kwaliteit van de openbare ruimte. Tijdens het werken aan de fysieke kwaliteit van de openbare ruimte hebben onze medewerkers ook een signalerende functie. We gaan onze medewerkers daarin scholen;
- De centra en begraafplaatsen beheren we op een hoog kwaliteitsniveau;
- We streven naar een beheervriendelijke inrichting bij nieuwe aanleg en gebruiken bij groeninrichting plantensoorten die een bijdrage leveren aan het verbeteren van de biodiversiteit;
- We gaan met aangepast beheer de biodiversiteit in het openbaar groen verhogen, daar waar aanleidingen en mogelijkheden zijn;
- In een omlooptijd van drie jaar worden de gemeentelijke bomen geïnspecteerd en onderhouden zodat aan de zorgplicht kan worden voldaan;
- Er wordt een communicatietraject opgestart om invasieve exoten in de gemeente in beeld te brengen. Dit wordt in samenspraak gedaan met stakeholders zoals terreinbeherende organisaties en IVN. D.m.v. een gezamenlijke aanpak met inwoners en terreinbeherende organisaties worden de exoten aangepakt, i.v.m. ecologisch (berm)beheer;
- Verschralingsbeheer wordt toegepast bij waardevolle, soortenrijke bermen in het buitengebied;
- Algemeen: In de areaalnota is beschreven wat er zoal aan areaal is, daarnaast is ook beschreven waar achterstanden zijn. Denk hierbij aan wegen, groen en beschoeiingen c.q. kunstwerken. De aankomende periode staat in het teken om de achterstanden weg te werken.

Eenduidige en veilige inrichting verkeerssituaties

- Een beeldend en toegankelijk overzicht waarin wordt toegelicht waarom verkeerssituaties zijn zoals ze zijn, conform de toepassing zoals gegeven in de nog op te stellen Leidraad inrichting openbare ruimte (LIOR) zal in 2020 worden opgepakt;
- In de LIOR (Leidraad Inrichting Openbare Ruimte) is aangegeven aan welke eisen en randvoorwaarden een nieuwe of te vernieuwen openbare ruimte moet voldoen. De toepassing van de LIOR is verplicht bij alle nieuwbouw- en herinrichtingsprojecten van de openbare ruimte.

Toegankelijkheid gebouwen en openbare ruimte (iedereen doet mee)

- Samen met ervaringsdeskundigen en met de Lokale Inclusie Agenda/Uitvoeringsagenda als leidraad, bepalen wij wat er moet gebeuren en met welke prioriteit zaken worden opgepakt;
- Wij gaan de bereikbaarheid en bruikbaarheid van de eigen gebouwen vergroten. Afhankelijk van het budget beginnen wij in 2020 met de aanpassing van 3 gemeentelijke gebouwen;
- Wij houden rekening met de aanwezigheid van een mindervalidentoilet en daar waar het kan met de locatie van de toiletten in eigen gebouwen. Het doel is om de toiletten in eigen gebouwen open te stellen voor iedereen;
- Wij zorgen bij beheer en onderhoud in de openbare ruimte voor duidelijke herkenning van werkzaamheden, veiligheid en wij houden rekening met de extra belasting die dit voor mensen met een beperking met zich mee kan brengen;
- Bij nieuwe projecten of herinrichting aangaande de openbare ruimte, wordt standaard rekening gehouden met de bereikbaarheid, bruikbaarheid en materiaalkeuze bij oplossingen. Denk bij openbare ruimte aan bijvoorbeeld parken, natuurgebieden, speeltuinen en winkelgebied. Denk bij inrichting aan wandelpaden, verharding, breedte stoepen en plaats van lantarenpalen;
- We gaan door met de inventarisatie van de huidige toegankelijkheid van de openbare maatschappelijke voorzieningen.

Veilig en goed verlichte fietsroutes

- Op basis van het afgeronde onderzoek naar de fietscorridor Roden – (Peize) – Groningen willen we gericht investeren in verbeteringen op deze corridor;
- We realiseren veiligere fietsenstallingen door middel van bijvoorbeeld fietskluizen.

Meldpunt problemen openbare ruimte

- Begin 2019 is in Mozard een knelpuntenregister ingericht. De informatie uit dit register zal gebruikt worden om het voortvarend oppakken van verkeersmeldingen te monitoren, te onderzoeken of meldingen te clusteren zijn en of op die manier grotere knelpunten in beeld gebracht kunnen worden én aangepakt kunnen worden.

Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV)

- In 2020 realiseren we de laatste deelprojecten (allen in/aan het centrum van Roden) van het project HOV. Of afronding in 2020 kan plaatsvinden is vooral afhankelijk van afspraken die met de ondernemers in het centrum en de nog te selecteren aannemer gemaakt moeten worden over de fasering en de doorlooptijd van de verschillende fases.

Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP)

- In 2020 wordt de Nijlandseweg en de Noordesch binnen de bebouwde kom van Lieveren aangepast conform Duurzaam Veilig;
- Het ‘meeliftbudget’ wordt ingezet om de verblijfsgebieden (30 en 60 km/h-zones) in te richten volgens de principes van Duurzaam Veilig en om incidentele (kleine) verkeersmaatregelen te nemen.

Openbare verlichting

- We gaan door met het uitvoering geven aan het vastgesteld beleidsplan Openbare Verlichting 2011-2020 Gedurende de looptijd worden circa 2.700 lichtmasten vervangen. Inmiddels zijn er 2.264 lichtmasten vervangen. Met de nog uit te voeren vervangingsplannen 2019 en 2020 is de prognose dat de beoogde aantallen behaald gaan worden;
- In het beleidsplan is vastgesteld dat er tenminste 10% energie bespaard zal gaan worden gedurende en door middel van armatuur vervanging. Van het huidige bestand van 7.328 armaturen zijn er circa 2.500 stuks door LED armaturen vervangen (33% van het totale areaal);
- Het energieverbruik is gedaald van circa 1.100.000 kWh naar 900.000 kWh (18% structurele energiebesparing.

Laadpalen

- We doen mee met de provinciale 1.000 laadpalen concessie. Daarbij faciliteren we meerjarig de plaatsing van laadpalen voor elektrische auto's in de openbare ruimte om elektrisch vervoer te stimuleren.

Speelruimte

- In samenwerking met inwoners en wijk- en dorpsbelangenverenigingen worden speeltuinen opgeknapt en heringericht waar nodig en waar de behoeft naar is. Hierin zullen natuurlijke speelaanleidingen een steeds grotere rol gaan spelen;
- We faciliteren inwoners bij initiatieven en ideeën voor het herinrichten van speeltuinen;
- Speeltoestellen worden jaarlijks geïnspecteerd op veiligheid.

Begraafplaatsen

- De voorbereidende werkzaamheden voor natuurbegraven op de gemeentelijke begraafplaatsen in Nieuw-Roden en Een worden afgerond;
- De inventarisatie van de waardevolle grafmonumenten blijft doorgaan.

Bos, Natuur & Landschap

- Samen met Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, de boermarken en dergelijke uitvoering blijven geven aan het Gebiedskompas Norger Esdorpenlandschap;
- Evalueren pilot Landschapsbeheer Drenthe “Landschap onderhouden we samen”;
- Het verhogen van de biodiversiteit d.m.v. aangepast beheer. Door middel van een ander maairegime en gevarieerd maaien van de bermen willen wij er voor zorgen dat er meer biodiversiteit ontstaat. Ook de wijze van maaien en afvoeren wordt aangepast. Het maaien en afzuigen van de bermen wordt in de loop van 2020 ingezet.

2b. Wat hebben we wel/niet gerealiseerd?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Bouw en inrichting nieuw brengstation/nieuwe gemeentewerf

- We zijn gestart met de voorbereiding van de bouw van de nieuwe gemeentewerf en brengstation. In 2021 gaan we uitvoering geven aan het ontwerp en doorlopen we de benodigde procedures.

Beheer openbare ruimte

- We hebben een eerstejaarsevaluatie uitgevoerd van het wijkgericht werken. Inwoners konden een vragenlijst invullen er zijn gesprekken gevoerd met inwoners, vertegenwoordigers van wijk- en dorpsbelangenverenigingen, Welzijn in Noordenveld (WiN), medewerkers van de gemeente en MT en college. Het hebben van een vast aanspreekpunt, het sneller beantwoorden van vragen wordt gewaardeerd. Inwoners geven aan niet altijd bekend te zijn met de vaste gezichten in de wijk. Ook is de taakverdeling tussen WiN en gemeente voor inwoners nog niet altijd duidelijk. Met de verbeterpunten zijn we aan de slag gegaan;
- Ondanks Corona zijn er (digitale) wijkschouwen georganiseerd met de wijk- en dorpsbelangenverenigingen. Daarnaast is veel persoonlijk contact met inwoners over alles wat er speelt in wijk en dorp; dit gaat over initiatieven, ruimtelijke ontwikkelingen, verkeerszaken, klachten etc., het is heel breed en betreft zeker niet alleen het beheer van de openbare ruimte. De gebiedsverbinders brengen signalen onder de aandacht van de betrokken medewerkers van de gemeente;
- We werken toe naar verdere verhoging van de kwaliteit van de openbare ruimte. Tijdens het werken aan de fysieke kwaliteit van de openbare ruimte hebben onze medewerkers ook een signalerende functie. Dit is een doorgaand proces;
- We hebben op diverse plaatsen een ander maairegime ingevoerd met als doel dat het beter is te onderhouden en meer biodiversiteit;
- De inspectie en onderhoudscyclus van de gemeentelijke bomen hebben we ook dit jaar gehaald. We hebben hiermee aan onze zorgplicht voldaan;
- De werkgroep exoten van het Naoberschapsoverleg heeft gezamenlijk in beeld gebracht waar exoten in de gemeente voorkomen. Gewerkt wordt aan een handleiding voor de aanpak van exoten. In de bossen van de Oosterduinen is gezamenlijk met VVE, LBD en vrijwilligers de Japanse Duizendknoop aangepakt. Gezamenlijk met NM is de Amerikaanse Vogelkers in het bosgebied bij Een verwijderd;
- Bij de bermen in het buitengebied is gefaseerd verschralingsbeheer toegepast ten behoeve van ecologisch bermbeheer. Tevens hebben we een nieuw bermbeheerplan vastgesteld;
- Algemeen: In de areaalnota is beschreven wat er zoal aan areaal is, daarnaast is ook beschreven waar achterstanden zijn. Denk hierbij aan wegen, groen en beschoeiingen c.q. kunstwerken. De aankomende periode staat in het teken om de achterstanden weg te werken. In de 2e Trimesterrapportage 2020 is hiervoor een voorziening gevormd voor een bedrag van € 850.000.

Leidraad Inrichting Openbare Ruimte

- We zijn in 2020 gestart met het schrijven van de LIOR (Leidraad Inrichting Openbare Ruimte) en verwachten deze in Q2 van 2021 vast te stellen. Met de LIOR willen wij

bereiken dat wij een aantrekkelijke en toekomstbestendige openbare ruimte creëren, die goed te beheren en te onderhouden is. Daarnaast zijn duurzaamheid en toegankelijkheid belangrijke onderwerpen. We schrijven eisen en randvoorwaarden op waaraan de openbare ruimte moet voldoen. Bijvoorbeeld materiaalgebruik, maatvoering en uitstraling. De LIOR is verplicht bij nieuwbouw en herinrichting van de openbare ruimte en geldt intern en voor externen.

Toegankelijkheid gebouwen en openbare ruimte (iedereen doet mee)

- Samenwerken, uitvoering geven aan de Lokale Inclusie Agenda (LIA) en vergaderen met ervaringsdeskundigen is in coronatijd een behoorlijke uitdaging. Wij mogen dan ook trots zijn op de nauwe samenwerking in 2020 en dat er in brede zin uitvoering aan de LIA is gegeven;
- Door de maatregelen rondom Covid-19 was het slechts zeer beperkt mogelijk om gebouwen veilig te schouwen. In het najaar van 2020 zijn wij gestart met het schouwen van alle stemlocaties. Hier zijn de benodigde structurele aanpassingen en maatwerkoplossingen uitgevoerd om te komen tot veilige en toegankelijke éénrichting-looproutes;
- Beheerders en besturen op diverse locaties stellen toiletten inmiddels beschikbaar voor passanten. Elders zijn wij in gesprek over realisatie, aanpassingen of openstelling van toiletten;
- Wij zorgen bij beheer en onderhoud in de openbare ruimte voor duidelijke herkenning van werkzaamheden, veiligheid en houden rekening met de extra belasting die dit voor mensen met een beperking met zich mee kan brengen;
- Toegankelijkheid is integraal onderdeel van de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR). Daarmee komt er structureel aandacht voor de toegankelijkheid op zaken die vallen onder beheer en onderhoud van de openbare ruimte;
- We gaan door met de inventarisatie van de huidige toegankelijkheid van de openbare maatschappelijke voorzieningen.

Veilig en goed verlichte fietsroutes

- Gerichte investeringen op de fietscorridor Roden - (Peize) – Groningen willen we gaan doen na actualisatie van het GVVP komend jaar. In de RGA wordt vanuit het programma Mobiliteit ook nadrukkelijker ingezet op de fiets (in combinatie met het OV) waardoor kansen ontstaan voor investeringen op deze corridor;
- Door de drastische daling in het aantal OV-reizigers is het onderwerp veiligere fietsenstallingen door middel van bijvoorbeeld fietskluizen niet verder opgepakt. We zijn daarnaast in afwachting van resultaten van de provincie Drenthe over de pilot met fietskluizen die onder andere in Peize loopt;
- We blijven structureel de fiets op 1 zetten bij (infrastructurele) ontwikkelingen en gebruiken daarbij onder andere ons Basisfietsplan.

Meldpunt problemen openbare ruimte

- Begin 2019 is in Mozard een knelpuntenregister ingericht. Alle meldingen die binnenkomen worden geregistreerd in het register. De verkeer gerelateerde meldingen worden actief afgehandeld met melders. We onderzoeken of deze meldingen te clusteren zijn en of op die manier grotere knelpunten in beeld gebracht én aangepakt kunnen worden.

Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV)

- In 2020 is door Corona HOV Roden centrum fase 1 (Leeksterweg/Centrumhalte/Touwslager) later gestart en grotendeels afgerond. Het laatste deel van HOV Roden, namelijk fase 2 (Kanaalstraat/Julianaplein/deel Groningerstraat) staat gepland in 2021.

Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan (GVVP)

- In 2020 zijn de Nijlandseweg en de Noordesch binnen de bebouwde kom van Lieveren nog niet aangepast conform Duurzaam Veilig. Vanwege verschillende voorbereidende onderzoeken vanuit het Bouwprotocol volgt realisatie in 2021;
- Het budget 'Duurzaam Veilig inrichten' ('meeliftbudget') zetten we continu in om de verblijfsgebieden (30 en 60 km/h-zones) in te richten volgens de principes van Duurzaam Veilig en om incidentele (kleine) verkeersmaatregelen te nemen, zoveel mogelijk in combinatie met andere werken;
- We hebben Busstation Norg heringericht met een betrouwbaarder rondje brink voor de bus en een kwalitatief mooiere inrichting van de brink;
- We hebben het project Verkeersluw Terheijl gerealiseerd.

Openbare verlichting

- In 2019 en 2020 zijn er ruim 2200 armaturen verLED en 400 lichtmasten vervangen;
- Door de extra vervanging van armaturen in 2019/2020 is de SER akkoord doelstelling om in 2020 20% energie te besparen t.o.v. 2013 ruimschoots gehaald. Wij liggen zo op koers om in 2030 50% te besparen t.o.v. 2013. Dit is ook een SER doelstelling waaraan de gemeente zich geconformeerd heeft;
- Van het totale bestand van 7108 armaturen zijn er 4182 stuks verLED. Dit is 58% van het totale bestand;
- Het energieverbruik is hierdoor gedaald van circa 1.100.000 kWh in 2013 naar 806.000 kWh in 2020 (27% structurele energiebesparing. In het beleidsplan 2011-2020 was opgenomen dat er tenminste 10% bespaard zou gaan worden.

Laadpalen

- In 2020 zijn er 11 laadpalen geplaatst in onze gemeente. Daarnaast is de procedure opgestart voor de plaatsing van nog meer laadpalen in 2021.

Speelruimte

- In 2020 heeft er eenmalig een bezuiniging op het speelbudget plaatsgevonden waardoor alleen bij 't Hoge Holt een natuurspeeltuin is aangelegd en 2 voetbaldoeltjes in Alteveer zijn geplaatst. Het overige budget is besteed aan het reguliere beheer van de speeltoestellen en aan de controles die zijn uitgevoerd.

Begraafplaatsen

- De voorbereidende werkzaamheden voor natuurbegraven op de gemeentelijke begraafplaats in Nieuw-Roden zijn opgestart; Uitvoering vindt in 2021 plaats;
- De inventarisatie van de waardevolle grafmonumenten blijft doorgaan.

Bos, Natuur & Landschap

- Samen met Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, de boermarken, LTO en dergelijke geven we uitvoering aan het Gebiedskompas Norger Esdorpenlandschap;
- Het bermbeheerplan is vastgesteld en ecologisch bermbeheer is toegepast tbv het verhogen van de biodiversiteit in het buitengebied. Op basis van voorkomende vegetatietypen is per berm een beheeradvies gegeven en is het afgestemd op verschraling van de berm, de ontwikkeling van meer kruidensoorten en een hogere biodiversiteit. Het maaisel wordt afgevoerd t.b.v. de verschraling van de bermen. Gefaseerd beheer wordt toegepast t.b.v. de insecten.

3. Wat mocht het kosten en heeft het gekost?

Lasten en baten (bedragen x € 1.000				
Omschrijving	**Realisatie 2019**	**Begroting voor wijziging 2020**	**Begroting na wijziging 2020**	**Realisatie 2020**
Lasten	9.150	8.035	10.842	10.790
Baten	691	333	1.649	1.070
Saldo	**8.459**	**7.702**	**9.192**	**9.720**

Uitsplitsing naar taakveld					
2.1	Verkeer en vervoer	4.819	4.571	5.833	6.460
2.2	Parkeren	5	36	34	21
2.3	Recreatieve havens	9	9	9	9
3.4	Economische promotie	282	270	326	176
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.263	2.667	2.729	2.919
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	81	148	261	134

2.1.4 Economische Ontwikkeling

Omschrijving programma

Het programma beoogt het scheppen van de condities voor een goed functionerend bedrijfsleven en een voldoende en zo mogelijk gedifferentieerde werkgelegenheid. Het programma hangt nauw samen met het programma Werk en Inkomen.

Tot dit programma behoren onder meer de uitgaven voor:

- economische ontwikkeling, waaronder promotie en acquisitie en ondersteuning van het Parkmanagement;
- koloniën van weldadigheid, UNESCO werelderfgoed.

1. Wat wilden we bereiken?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Doorontwikkeling Health Hub Roden en participeren van kennisinstellingen

Noordenveld wil de werkgelegenheid bevorderen. Tegenover het lokaal vestigen en participeren van kennisinstellingen staat Noordenveld dan ook zeer positief. De Health Hub Roden is hiervan een goed voorbeeld. De Health Hub Roden heeft zich blijvend verbonden aan Roden en heeft een relatie met de omgeving en helpt bij de verbeterde aansluiting school-arbeidsmarkt en wordt doorontwikkeld. Door uitbreiding van de Health Hub Roden willen wij de bedrijvigheid faciliteren en stimuleren wat moet leiden tot extra werkgelegenheid en regionale profilering van Roden op het gebied van medische technologie. Kennisinstellingen verbinden zich aan Roden en daarnaast verbinden lokale bedrijven uit Roden zich met deze kennisinstellingen. De samenwerking tussen Health Hub Roden en de gemeente Noordenveld wordt verder versterkt middels de uitvoering van het actieplan. We gaan actief aan de slag met het faciliteren van kennisinstellingen met als beoogd resultaat dat zij zich vestigen binnen de gemeente. Wij willen Noordenveld duidelijker profileren als een aantrekkelijke gemeente voor bewoners, bedrijven bezoekers en studenten. Inmiddels is de Health Hub Roden volledig actief op de nieuwe locatie. Op deze locatie zullen er 3 masteropleidingen (deels) in Roden worden gesitueerd waardoor het aantal studenten (waarschijnlijk) zal toenemen.

Acquisitie marketing en promotie (EZ)

De gemeente Noordenveld wordt sterker 'vermarkt' waarbij vooral wordt gefocust op Noordenveld als schakel tussen Groningen, Assen en Drachten en specifiek op de relatie (in brede zin) met de stad Groningen. Noordenveld krijgt een duidelijker profiel als een aantrekkelijke gemeente voor bewoners, bedrijven en bezoekers. Dit heeft als doel het behouden en uitbreiden van werkgelegenheid en het versterken van het vestigingsklimaat en het bevorderen van duurzame samenwerking met kennisinstellingen. Daarnaast zal de verblijfsduur en de bestedingen van bezoekers in de gemeente moeten toenemen.

Overig

Economische ontwikkeling

Noordenveld richt zich qua economische ontwikkeling met name op het behoud en de versterking van werkgelegenheid en het stimuleren van ondernemerschap. Een sterkere

profilering van Noordenveld is van belang om nieuwe bedrijvigheid aan te trekken en de successen van Noordenveld beter te laten zien.

2a. Wat zouden we gaan doen in 2020?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Doorontwikkeling Health Hub en participeren van kennisinstellingen

- Uitvoeren van het in het najaar van 2019 opgestelde actieplan via de volgende vier lijnen:
  1. Fysiek meer ruimte beschikbaar stellen om te zorgen dat bedrijven zich ook daadwerkelijk vestigen;
  2. De verbinding tussen IMDS en de dislocatie van de Health Hub effectief in standhouden;
  3. PR en Marketing Health Hub;
  4. Spin-off van aanwezigheid van (Hanzehogeschool) studenten in Roden;
- Health Hub 2.0. In de loop van 2020 is de Health Hub doorontwikkeld van een project naar een zelfstandig functionerend instituut, in samenwerking met de stakeholders.

Acquisitie marketing en promotie (EZ)

- Zichtbaarheid van de gemeente vergroten door bijeenkomsten en activiteiten te organiseren en evenementen gericht op ondernemerschap van derden faciliteren;
- Uitvoeren van het in het najaar van 2019 opgestelde acquisitieplan, waarbij een duidelijk profiel van de gemeente wordt opgesteld, de relatie met de 10 grootste ondernemende werkgevers wordt verdiept en de verbinding met de omliggende steden Groningen, Assen en Drachten wordt vergroot.

Integrale gebiedsontwikkeling Veenhuizen

- De visie Werken aan de Toekomst van Veenhuizen wordt uitgevoerd;
- Continueren van het Ontwikkelingsbureau Veenhuizen samen met provincie en Rijks-vastgoedbedrijf;
- Het borgen van de toekomst van de PI's/Justitie-functies en daarmee van werkgelegenheid in Veenhuizen;
- Samen met de provincie Drenthe inspelen op het vervreemden van het Rijksvastgoed in Veenhuizen; Het daadwerkelijke proces is door het Rijksvastgoedbedrijf op 27 juni 2019 gestart met het openstellen van de belangstellendenregistratie. Met een verwachte doorlooptijd van het proces van ruim een jaar zal (belangrijke delen van) het gebied in 2020 een nieuwe eigenaar kunnen gaan krijgen;
- Blijvend werk maken van herbestemming van panden.

Landinrichting Veenhuizen (WILG)

- In 2019 is de gemeentelijke bijdrage in de Landinrichting Veenhuizen beschikbaar gesteld. Tussen de deelnemende overheden is inmiddels overeenstemming over het optimaliseren van eigendom, beheer en onderhoud (i.c. de ruil van gronden). De procedure tot vaststelling van het landinrichtingsplan zal door de provincie worden opgestart. In 2020 zal met de aanleg van een fietspad over de kade langs de zesde wijk langs de ds. Germsweg worden gestart.

Nominatie Koloniën van Weldadigheid – UNESCO Werelderfgoedlijst

- In de zomer 2020 zal het her in te dienen nominatiedossier worden behandeld door het Werelderfgoedcomité van UNESCO. Dan zal na een traject van jaren duidelijkheid komen of de Kolonie Veenhuizen zich een plek zal verwerven op de Werelderfgoedlijst.

Investeren in het Nationale Gevangenismuseum

- In 2019 is een subsidie van € 200.000 beschikbaar gesteld aan Het Nationale Gevangenis-museum om de huidige vaste expositie uit te breiden met het vertellen van het verhaal van de Koloniën van Weldadigheid. Verwachting is dat deze verandering en verbouwing uitgevoerd zal worden in 2020.

2b. Wat hebben we wel/niet gerealiseerd?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Doorontwikkeling Health Hub en participeren van kennisinstellingen

- Health Hub 2.0. is doorontwikkeld van een project naar een zelfstandig functionerend instituut, in samenwerking met de stakeholders. De stakeholders hebben hiervoor samenwerkingsovereenkomsten en prestatieovereenkomsten afgesloten waardoor ook de financiële toekomst geborgd is. De gemeente neemt hieraan actief deel;
- In samenwerking met de provincies Groningen en Drenthe, de RGA en enkele gemeente wordt een businessdeveloper aangesteld die mede namens de Health Hub wordt ingezet startups, scale-ups en bestaande bedrijven in de medtech-sector verder door te ontwikkelen.
- In 2019 is de Bedrijveninvesteringszone in het centrum Roden en bedrijventerreinen Peize en Roden verlengd voor vijf jaar. De nieuwe BIZ-periode is van 2020-2024. Hiermee worden via een extra aanslag middelen gegenereerd die twee stichtingen in de twee BIZ-gebieden kunnen besteden aan zaken die de gebieden verder brengen, zoals extra aandacht voor groen, sneeuwschuiven, verlichting, beveiliging en activiteiten.

Acquisitie marketing en promotie (EZ)

- Corona heeft ervoor gezorgd dat de fysieke zichtbaarheid van de gemeente beperkter is geweest. Via direct contact met ondernemers en ondernemersverenigingen is de connectie in stand gehouden op verschillende manieren, waaronder post, krant, (beeld)bellen, social media en de digitale promotiedagen. Fysieke bijeenkomsten zijn uitgesteld.

Contact met ondernemers

Door COVID-19 zijn fysieke bijeenkomsten opgeschort. In plaats daarvan hebben we ondernemers zo goed mogelijk ondersteund om hun weg te vinden in de landelijke/regionale en lokale regelingen. Daarnaast hebben we actief de winkeltijden verruimd en uitbreiding van terrassen op openbaar terrein mogelijk gemaakt. In overleg met de vakgroep Belastingen is de aanslag toeristenbelasting later opgelegd en is afgesproken ruimhartig met verzoeken tot uitstel van gemeentelijke belastingen om te gaan. Daarnaast hebben we hierover actief ondernemers geïnformeerd.

Verder hebben we in overleg met de ondernemersverenigingen actief projecten opgestart waaronder gesprekken over een lokaal digitaal platform, in samenwerking met oa. De Noordenveldse uitdaging een online plek gecreëerd voor het uitwisselen van personeel, producten en diensten én online deelname aan de promotiedagen.

Daarnaast hebben we gezamenlijk met de ondernemers naar de toekomst gekeken en nieuwe economische ambities en een uitvoeringsprogramma opgesteld.

Integrale gebiedsontwikkeling Veenhuizen

- De visie Werken aan de Toekomst van Veenhuizen wordt uitgevoerd;
- Continueren van het Ontwikkelingsbureau Veenhuizen samen met Provincie en Rijksvastgoedbedrijf;
- Het borgen van de toekomst van de PI's / Justitie-functies en daarmee van werkgelegenheid in Veenhuizen; de jeugdinrichting Veenpoort –onderdeel van Elker- is per december 2020 gesloten, en is na inpandige verbouw inmiddels onderdeel van de PI Norgerhaven;
- Samen met de provincie Drenthe inspelen op het vervreemden van het Rijksvastgoed in Veenhuizen; Het eind 2019 gestart proces zal naar verwachting in het voorjaar 2021 door het Rijksvastgoedbedrijf worden afgerond. Zo mogelijk krijgt een belangrijk deel van het vastgoed in Veenhuizen medio zomer 2021 een nieuwe eigenaar.
- Blijvend werk maken van herbestemming van panden.

Landinrichting Veenhuizen (WILG)

- Eind 2020 is het opgesteld Landinrichtingsplan goedgekeurd door GS van Drenthe. Op basis daarvan is gewerkt aan de overdracht van het eigendom, beheer en onderhoud van gronden (i.c. de ruil van gronden) tussen met name de overheden. Verder is de voorbereiding tot de aanleg van een fietspad over de kade langs de zesde wijk (naast de ds. Germsweg) gestart. De gesprekken om te komen tot de vrijwillige kavelruil (met name de landbouw) wordt voorjaar 2021 gestart.

Nominatie Koloniën van Weldadigheid – UNESCO Werelderfgoedlijst

- Het besluit van Werelderfgoedcomité (Fuzhou, China) over het ingediend nominatiedossier van de Koloniën van Weldadigheid is uitgesteld naar de zomer van 2021. Dan zal na een traject van jaren duidelijkheid komen of de Kolonie Veenhuizen zich een plek zal verwerven op de Werelderfgoedlijst van UNESCO;
- De 4 bezoekerscentra (Frederiksoord, Ommerschans, Veenhuizen en Merksplas) van de Koloniën van Weldadigheid in België en Nederland hebben op 31 maart 2020 het Europees Erfgoedlabel toegekend gekregen. De bezoekerscentra vertellen het verhaal van de geschiedenis en de cultuur van de Koloniën van Weldadigheid.

Investeren in het Nationale Gevangenismuseum

- In 2020 is een subsidie van € 200.000 uitbetaald aan Het Nationale Gevangenismuseum om de huidige vaste expositie uit te breiden met het vertellen van het verhaal van de Koloniën van Weldadigheid. Verwachting is dat deze verbouw en uitbreiding uitgevoerd zal worden in 2022.

3. Wat mocht het kosten en heeft het gekost?

Omschrijving	Realisatie 2019	Begroting voor wijziging 2020	Begroting na wijziging 2020	Realisatie 2020
Lasten	2.576	2.166	5.149	1.335
Baten	2.621	1.939	3.792	1.303
Saldo	**-45**	**227**	**1.357**	**32**

Uitsplitsing naar taakveld				
3.1 Economische ontwikkeling	805	331	1.658	677
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-555	0	0	-332
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	89	120	104	31
3.4 Economische promotie	-384	-411	-424	-403
8.3 Wonen en bouwen	0	186	20	60

Beleidsindicatoren

			Noordenveld	Nederland	Regio
Indicator	**Eenheid**	**Jaar**	**Waarde**	**Waarde**	**Waarde**
Functiemenging	%	2017	42,10	52,50	45,00
		2018	41,90	52,80	45,30
		2019	42,30	53,20	45,70
Vestiging (van bedrijven)	*Aantal vestigingen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar*	2017	138,40	153,70	139,70
		2018	145,70	158,20	145,50
		2019	153,40	163,90	151,60

2.1.5 Onderwijs

Omschrijving programma

De gemeente zorgt voor het algemene onderwijsklimaat en fungeert als het bestuur van het openbaar basis- en speciaal basisonderwijs. Het gemeentebestuur heeft de uitvoering gemandateerd aan de algemene directie van Openbaar Primair Onderwijs Noordenveld.

Lokale taken zijn:

- huisvesting van scholen;
- uitvoering van de Leerplichtwet;
- voeren van lokaal onderwijsbeleid;
- leerlingenvervoer;
- natuur- en milieueducatie;
- lichamelijke opvoeding;
- realisatie van een sluitende aanpak voor de ontwikkeling van kinderen en jongvolwassenen van 0 tot en met 23 jaar.

1. Wat wilden we bereiken?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Integraal Huisvestingsplan Onderwijs

Noordenveld wil de mogelijkheid bieden tot kwalitatief goed onderwijs. Eén aanbod voor onderwijs, opvang en vrijetijd. In het door de gemeenteraad vastgestelde Integraal Huisvestingsplan 2018 hebben wij meerjarig investeringen opgenomen voor scholenbouw in Veenhuizen, Roden en Nietap (met als uitgangspunt energieneutraal (ENG) te herhuisvesten). De realisatie van de gymzalen wordt in samenhang met het ISAP opgepakt. Na jaarlijkse heroriëntatie, locatiekeuze en doorlopen (ruimtelijke) procedures geven wij uitvoering aan het vastgestelde IHP door vier energie neutrale basisscholen en een gymzaal te realiseren.

Overig

- De manier waarop bij OPO Noordenveld het intern toezicht wordt uitgevoerd wordt afgestemd op de Code Goed Bestuur;
- Optimale afstemming tussen Passend Onderwijs en Jeugdhulp om jongeren in Noordenveld optimale ontwikkelkansen te bieden. Hier ligt een sterke verbinding met het programma Zorg en Welzijn;
- Een daling van het aantal vroegtijdige schoolverlaters;
- Een goede brede taalontwikkeling bij kinderen die nog niet naar de basisschool gaan;
- Alle kinderopvangorganisaties in Noordenveld werken met het taalstimuleringsprogramma ‘Piramide’;
- Het aanbod en de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie in peuterspeelgroepen en kinderopvanginstellingen is geborgd. VVE wordt aangeboden bij 3 kinderopvanglocaties en is beschikbaar voor alle peuters die geïndiceerd zijn door het CJG als doelgroeppeuter;
- Jongeren behalen een startkwalificatie, werken of volgen een traject naar opleiding of werk (Route Arbeid).

2a. Wat zouden we gaan doen in 2020?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Integraal Huisvestingsplan Onderwijs

- Bouw school Veenhuizen: SWS KC Speel en Leer (start 2019);
- Bouw school Nietap (De Flint) + kinderdagverblijf;
- Start bouw scholen Roden (De Marke, De Parel en gymzalen);
- Actualisering van het Integraal Huisvestingsplan en meerjarig uitvoeringsprogramma.

Overig

- Passend Onderwijs en Jeugdhulp regionaal afstemmen via de daarvoor opgestelde ontwikkelagenda;
- In samenwerking met het Regionale Meld- en Coördinatiepunt voortijdige schoolverlaters Noord- en Midden Drenthe voortijdig schoolverlaten terugdringen;
- Zorgdragen voor voldoende VVE - plaatsen voor doelgroepkinderen op de peuterspeelgroepen;
- De definitie ‘doelgroepkind’ uitbreiden, zodat meer kinderen gebruik kunnen maken van VVE-plaatsen;
- Vroegtijdig signaleren en behandelen van problemen op het gebied van de spraak- en taalontwikkeling bij jonge kinderen van 0 – 6 jaar. Dit doen we door het aanbieden van preventieve logopedie;
- Via de Route Arbeid hebben we gericht aandacht voor de kansen van jongeren uit het Praktijkonderwijs en het Voortgezet Speciaal Onderwijs op de arbeidsmarkt én dagbesteding.

2b. Wat hebben we wel/niet gerealiseerd?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Integraal Huisvestingsplan Onderwijs

- Bouw school Speel en Leer Veenhuizen: Het schoolgebouw is in januari 2021 opgeleverd en de kinderen krijgen er les;
- Bouw school De Flint Nietap: In 2020 is het programma van Eisen opgesteld. In 2021 wordt er begonnen met het opstellen van een Voorlopig Ontwerp;
- Bouw school De Marke Roden: In 2020 is de locatie gekozen en het Voorlopig Ontwerp vastgesteld. In maart 2021 is het definitieve Ontwerp is vastgesteld en het aanbestedingsproces zal worden gestart;
- Bouw school De Parel Roden: In afwachting van de nog te ontwikkelen plannen Roden-zuid is in goed overleg met het schoolbestuur de bouw van De Parel in tijd opgeschoven;
- Bouw Gymzalen De Borgen Roden: De realisatie van de dubbele gymzalen is vanwege financiële positie van de gemeente gestopt. In 2021 wordt bekeken of de verzekeringsgelden van de in november 2020 afgebrande gymzaal aan de Floralaan alsnog voor de (gedeeltelijke) realisatie ingezet kan worden;
- Actualisering van het Integraal Huisvestingsplan en meerjarig uitvoeringsprogramma (IHP): Hiermee is in januari 2021 een start gemaakt met de planning om in mei een nieuwe IHP te kunnen vaststellen.

Overig

- In 2020 is de manier waarop bij OPO Noordenveld het intern toezicht wordt uitgevoerd verder onderzocht en alle stakeholders besproken;
- Er is een start gemaakt met de ontwikkelagenda. Dit wordt gedaan middels een aantal themagroepen die zich onder andere richten op: regionaal preventief werken, complex onderwijs en ondersteuningsbehoeften, thuiszittende jeugdigen, schoolverzuim en vroegtijdige schoolverlaters, aansluiting onderwijs arbeidsmarkt en participatiewet/dagbehandeling en leerlingenvervoer;
- In samenwerking met het Regionale Meld- en Coördinatiepunt voortijdige schoolverlaters Noord- en Midden-Drenthe voortijdig schoolverlaten terugdringen; het voorlopig aantal vroegtijdige schoolverlaters over het jaar 2019/2020 is 38. In het jaar 2018/2019 was dit 37. De verklaring waarom er geen daling heeft plaats gevonden, kan zijn doordat er een definitieverandering heeft plaatsgevonden van vsv of door corona. Ondanks dat zijn we nog druk bezig met het inzetten om de vsv terug te dringen. Zo is in 2020 een regionaal programma vastgesteld waarin nieuwe ambities en streefcijfers zijn geformuleerd met daarbij de maatregelen om deze ambities te behalen;
- Het aanbod en de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie op de peuterspeelgroepen is geborgd. In 2020 zijn er 2 VVE - locaties bijgekomen. In totaal zijn er nu 5 locaties.
- Vanaf 2020 is de definitie ‘doelgroepkind’ voor peuterspeelgroepen verruimd. Naast de bestaande criteria is het nu ook mogelijk om peuters te indiceren (door het CJG) op individuele gronden;
- Aanbod van preventieve logopedie bij jonge kinderen van 0 - 6 jaar is geborgd;
- Via de Route Arbeid hebben we blijvend aandacht voor de kansen van jongeren uit het Praktijkonderwijs en het Voortgezet Speciaal Onderwijs op de arbeidsmarkt én dagbesteding. De samenwerking met de partners hierin afgelopen gegroeid en er wordt samen gekeken wat de juiste plaats is voor het individu, rekening houdend met alle omstandigheden.

3. Wat mocht het kosten en heeft het gekost?

Lasten en baten (bedragen x € 1.000				
Omschrijving	**Realisatie 2019**	**Begroting voor wijziging 2020**	**Begroting na wijziging 2020**	**Realisatie 2020**
Lasten	18.714	17.283	17.765	18.883
Baten	15.139	14.281	14.281	15.721
Saldo	**3.575**	**3.002**	**3.484**	**3.162**

Uitsplitsing naar taakveld				
4.1 Openbaar basisonderwijs	-316	49	74	-53
4.2 Onderwijshuisvesting	2.647	1.955	2.359	2.403
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.244	999	1.051	813

Beleidsindicatoren

			Noordenveld	Nederland	Regio
Indicator	**Eenheid**	**Jaar**	**Waarde**	**Waarde**	**Waarde**
Absoluut verzuim	*Aantal per 1.000 leerlingen*	2016	1,10	1,80	0,30
		2017	1,10	1,80	0,20
Relatief verzuim	*Aantal per 1.000 leerlingen*	2017	16,00	27,00	23,00
		2018	25,00	23,00	19,00
		2019	15,00	26,00	20,00
Voortijdige VO- en MBO-verlaters	*% van de deelnemers aan het VO en MBO*	2017	1,70	1,80	1,10
		2018	1,10	1,90	1,30
		2019	1,30	2,00	1,40

2.1.6 Sport

Omschrijving programma

Sport en bewegen draagt bij aan een gezonde leefstijl, sociale contacten, leefbaarheid en zelfredzaamheid van mensen. En sporten en bewegen is ook leuk. Daarom zorgen we samen met (lokale) organisaties voor een omgeving die mensen uitnodigt en uitdaagt tot gezond gedrag. Samen met bijvoorbeeld sportaanbieders, sportcoaches en scholen zorgen we voor een aantrekkelijk accommodatie- en activiteitenaanbod dat mensen verleidt in beweging te komen en te blijven. We willen dat sport en bewegen voor iedere inwoner toegankelijk is zodat alle inwoners kunnen profiteren van de kracht van sport en bewegen.

Tot dit programma behoren onder meer de uitgaven voor:

- sport algemeen;
- sportontwikkeling en sportstimulering;
- zwembaden.

1. Wat wilden we bereiken?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Toekomstbestendige sportverenigingen en sportaccommodaties

Wij willen toekomstbestendige sportverenigingen en sportaccommodaties die

- Voldoen aan de (toekomstige) vraag.
- Duurzaam zijn.
- Toegankelijk en bereikbaar zijn voor iedereen.

Daarom hebben de besturen van sportverenigingen, zwembaden en maneges toekomstplannen gemaakt: Wat hebben zij nodig om de komende 10 tot 15 jaren ‘vooruit’ te kunnen? We hebben hun gevraagd de volgende onderwerpen uit te werken in de toekomstplannen:

- Accommodatiewensen. De wensen verwerken we in een Integraal Sportaccommodatieplan;
- Toekomstige rol: Hoe zien de sportverenigingen, zwembaden en maneges hun toekomstige rol en de toekomst van ‘hun’ sport?;
- Samenwerking: Met welke andere (sport)verenigingen en organisaties willen zij samenwerken en hoe?;
- Duurzaamheid: Welke duurzaamheidsinvesteringen willen de besturen van de buitensport-verenigingen, maneges en zwembaden doen? En wat zijn de (verwachte) besparingen van de investeringen?

Overig

- Dé fietsgemeente van Noord-Nederland zijn in 2020;
- Sport- en cultuursportcoaches die zich samen met maatschappelijke organisaties inzetten voor vraaggerichte activiteiten en projecten.

2a. Wat zouden we gaan doen in 2020?

- Samen met de besturen van sportverenigingen, maneges en zwembaden geven we uitvoering aan het door de Raad vastgestelde ISAP (eind 2019);
- We geven uitvoering aan de onderwerpen die benoemd zijn in het coalitieakkoord, te weten: clubgebouw Voetbalvereniging Peize, verbouw boerderij VV Nieuw-Roden;
- Op grond van de uitkomsten van het Mulier onderzoek is de trainingscapaciteit bij VV GOMOS te gering. We gaan in gesprek met VV GOMOS om te kijken hoe dat opgelost kan worden;
- Lokale sport- en beweegakkoorden sluiten met sportverenigingen, andere sportaanbieders, scholen en andere (maatschappelijke) organisaties. In de akkoorden maken we afspraken over bijvoorbeeld samenwerking, uitvoering van activiteiten en duurzaamheid. Een sport-formateur voert de gesprekken en schrijft de akkoorden;
- Samen met scholen, bedrijven, organisatoren van fietsevenementen, de provincie en andere (lokale) organisaties de notitie 'Noordenveld op Fietse' uitvoeren. In 2020 subsidiëren we 'onze' prachtige (internationale) wielerevenementen en helpen we de organisatoren met versterking van de evenementen. Sportcoaches stimuleren fietsgebruik onder scholieren. En we gaan bedrijven verleiden tot (structurele) maatregelen om het fietsgebruik te stimuleren;
- Sport- en cultuurcoaches voeren de visie 'Inzet Sport- en Cultuurcoaches Noordenveld' uit. We stellen als proef extra coaches aan die de (sport)verenigingen in Norg en omstreken ondersteunen.

2b. Wat hebben we wel/niet gerealiseerd?

- Samen met besturen van sportverenigingen en zwembaden hebben we geïnvesteerd in plannen die in het Integraal Sportaccommodatieplan Noordenveld: staan:
    - Een kunstgrasveld voor VV GOMOS;
    - Verbetering van de accommodatie van VV Nieuw-Roden;
    - 2 padelbanen voor Tennisvereniging REO;
    - Verduurzaming van de zwembaden in Peize en Veenhuizen.

  Verder hebben we:
    - Samen met het bestuur van VV Peize gewerkt aan een voorlopig ontwerp voor een multifunctioneel sportgebouw voor VV Peize, binnensportverenigingen en andere gebruikers;
    - De renovatie van het openluchtbad in Veenhuizen voorbereid met het bestuur van Stichting Zwembad Veenhuizen.

  Tot slot hebben paardensportorganisaties een visie op de paardensport in Noordenveld gemaakt. Zij werken de visie uit op dit moment;
- We hebben een Lokaal Sport- en Beweegakkoord Noordenveld opgesteld met sportverenigingen, andere sportaanbieders, scholen en andere (maatschappelijke) organisaties. In het sport- en beweegakkoord staan 5 ambities:
    - Leefbaar en inclusief;
    - Gezonde leefstijl;
    - Vitale sportclubs;
    - Begeleiding maakt het verschil;

- Lekker in je vel.

We hebben geld gekregen van het Rijk voor uitvoering van het sport- en beweegakkoord. Organisaties in Noordenveld kunnen subsidie aanvragen voor activiteiten die bijdragen aan (een van) de ambities. Binnenkort breiden we het sport- en beweegakkoord uit met een preventieakkoord;

- Behalve het wielerevenement 'De Veldslag om Norg' zijn de jaarlijkse wielerevenementen en andere geplande activiteiten voor Noordenveld op Fietse niet doorgegaan door corona;
- De sport- en cultuurcoaches hebben beperkt activiteiten georganiseerd dor corona. Tijdens de lockdowns hebben zij samen met Beweegdorp Norg en Peize in Beweging sportieve en culturele thuis doe pakketten gemaakt voor kinderen, ouders en verzorgers. Tot slot zijn we in gesprek met Beweegdorp Norg, Peize in Beweging, Roden Fit en Gezond en de sportcoaches over hun toekomstige rol, samenwerking en afstemming van activiteiten.

3. Wat mocht het kosten en heeft het gekost?

Lasten en baten (bedragen x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2019	Begroting voor wijziging 2020	Begroting na wijziging 2020	Realisatie 2020
Lasten	2.612	2.387	2.560	2.428
Baten	834	686	709	629
Saldo	**1.778**	**1.701**	**1.851**	**1.799**

Uitsplitsing naar taakveld				
5.1 Sportbeleid en activering	691	578	727	679
5.2 Sportaccommodaties	1.087	1.123	1.124	1.120

2.1.7 Cultuur

Omschrijving programma

Cultuur bindt de inwoners van een gemeenschap. Daarom is stimulering van cultuur een belangrijke taak van de gemeentelijke overheid. Dit programma is gericht op lokale voorzieningen zoals amateurkunsten, podiumkunsten, beeldende kunst, musea, de instelling voor kunstzinnige vorming, de openbare bibliotheek, het gemeentearchief en cultureel erfgoed.

Tot dit programma behoren onder meer de uitgaven voor:

- Bibliotheekwerk;
- Cultuureducatie;
- Amateurkunst;
- Musea en monumenten.

1. Wat wilden we bereiken?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Cultuureducatie

Noordenveld vindt het belangrijk om jeugd in de brede zin in aanraking te laten komen met cultuur en hierin een doorlopende leerlijn te realiseren. Kunst en cultuur bevordert creatief denken onder kinderen (21st century skills). Basisschoolleerlingen doen 21e-eeuwse vaardigheden op, waarbij creatief en onafhankelijk denken en handelen gestimuleerd wordt. Wij willen alle leerlingen in het basisonderwijs in Noordenveld jaarlijks in aanraking laten komen met alle disciplines van kunst en cultuur via een doordacht programma cultuureducatie. Het ingezette beleid voor cultuureducatie tot 2020 wordt uitgebreid naar de volledige bestuursperiode 2018-2022, met een jaarlijkse evaluatie en eventueel bijsturing.

Overig

- Door het ondersteunen van de Muziekcoöperatie Peize willen we het organiseren van culturele activiteiten in Peize stimuleren ten behoeve van leefbaarheid en sociale cohesie in Peize;
- Met de aanpak van laaggeletterdheid willen we bereiken dat inwoners die moeite hebben met lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden zich beter kunnen redden in de samenleving;
- Aan de hand van een doorontwikkelingstraject willen we bereiken dat Museum Havezate Mensinge als museum toekomstbestendig en onderscheidend is. Door samenwerking van de erfgoedinstellingen op de Brink willen we bereiken dat er met de beschikbare middelen een op elkaar afgestemd aanbod is dat meer bezoekers trekt en bijdraagt aan de aantrekkingskracht van het centrum van Roden;
- Door ondersteuning van het bibliotheekwerk ondersteunen we de vijf kernfuncties van het bibliotheekwerk zoals dit is vastgelegd in onze bibliotheeknota 2017 – 2020;
- Het herdenken en vieren van 75 jaar vrijheid in 2020 in onze gemeente.

2a. Wat zouden we gaan doen in 2020?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Cultuureducatie

Het convenant voortzetten en een jaarverslag maken van het primair onderwijs van cultuureducatie Noordenveld. Om dit convenant voort te kunnen zetten maken we een beeldende evaluatie, over de hele periode (2015-2020), met hierin ook een aantal cijfers en feiten;
Onderzoeken of en hoe onze organisatie van cultuureducatie in het primair Onderwijs aansluiting kan krijgen in het Voortgezet Onderwijs in Noordenveld.

Overig

- In 2019 is er een tussenevaluatie van de werkwijze en subsidiëring van Muziekcoöperatie Peize. Aan de hand van die evaluatie is bepaald of en hoe subsidiëring vanaf 2020 verder gaat;
- We voeren ons plan van aanpak laaggeletterdheid met betrokken kernpartijen uit. Dit doen we, mede aan de hand van het landelijke programma ‘Tel mee met Taal’ en de programma’s digisterker en klik en tik van de bibliotheek;
- We ondersteunen Museum Havezate Mensinge en Museum Kinderwereld en de overige erfgoedinstellingen op de Brink om uitvoering te geven aan de doorontwikkeling van Mensinge en de samenwerking van de erfgoedinstellingen op de Brink;
- In 2020 loopt het beleidsplan bibliotheek Noordenveld 2017-2020 af. De nota wordt geëvalueerd in 2020 en het beleid wordt aan de hand van deze evaluatie geactualiseerd in 2021;
- In 2020 wordt 75 jaar vrijheid herdacht en gevierd. 2020 Wordt hét ‘Jaar van de Vrijheid’. Ook op cultureel vlak zullen vanuit de samenleving diverse activiteiten worden geïnitieerd. Hiervoor zal een aparte subsidieregeling gelden.

2b. Wat hebben we wel/niet gerealiseerd?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Cultuureducatie

- Het convenant is voortgezet voor de periode 2020 – 2025 en er is een jaarverslag gemaakt maken van het primair onderwijs van cultuureducatie Noordenveld. Het convenant is voortgezet, mede aan de hand van een evaluatie, over de hele periode (2015-2020), met hierin ook een aantal cijfers en feiten;
- Er is een (extern) pilotproject in het primair Onderwijs gestart (leergemeenschap PO – VO) om aansluiting te stimuleren tussen PO en VO voor wat betreft de cultuureducatie. De pilot beweegt zich vooral rondom het muziekonderwijs. Dit is vanwege corona vertraagd, omdat de scholen lange tijd gesloten waren en er geen extern bezoek welkom was.

Overig

- Corona was in 2020 een grote spelbreker voor de gehele culturele sector. Heel veel instellingen konden geen activiteiten uitvoeren en / of waren gesloten. Dit heeft een

enorme impact gehad op de sector. Er is in 2020 gewerkt aan de ondersteuning van de sector, via onder meer drie ondersteuningsregelingen voor cultuur. Deze regelingen zijn door de VNG aangemerkt als een voorbeeld aanpak. Daarnaast is soepel omgegaan met de prestatieafspraken en is er compensatie gegeven voor huur;

- In 2019 is er een tussenevaluatie van de werkwijze en subsidiëring van Muziek en Cultuur Peize (voormalige Muziekcoöperatie). De evaluatie was positief. Uw raad heeft besloten om structurele subsidiëring van Muziek en Cultuur Peize mee te nemen in de afwegingen rondom de gemeentebegroting 2022;
- We voeren ons plan van aanpak laaggeletterdheid met betrokken kernpartijen uit. Dit doen we, mede aan de hand van het landelijke programma 'Tel mee met Taal' en de programma's digisterker en klik en tik van de bibliotheek; Noordenveld heeft zich in 2020 aangesloten bij het regioplan aanpak laaggeletterdheid van de Arbeidsmarktregio Groningen;
- We ondersteunen Museum Havezate Mensinge en Museum Kinderwereld en de overige erfgoedinstellingen op de Brink om uitvoering te geven aan de doorontwikkeling van Mensinge en de samenwerking van de erfgoedinstellingen op de Brink; Ook hier speelde corona een negatieve rol omdat veel activiteiten niet door konden gaan;
- In 2020 loopt het beleidsplan bibliotheek Noordenveld 2017-2020 af. De nota is met een jaar verlengd. De nota wordt geëvalueerd in 2021 en het beleid wordt aan de hand van deze evaluatie geactualiseerd in 2022;
- In 2020 werd 75 jaar vrijheid herdacht en gevierd. 2020 had hét 'Jaar van de Vrijheid' moeten worden. Ook op cultureel vlak waren vanuit de samenleving diverse activiteiten geïnitieerd. Hiervoor is een aparte subsidieregeling gemaakt. De activiteiten konden ten dele doorgang vinden. Een groot deel niet vanwege de coronamaatregelen. Deze worden aangepast of doorgeschoven naar 2021 en 2022;
- We zijn samen met 9 andere Drentse gemeenten en de Provincie gestart met een onderzoek naar de jonge veldontginningen en ruilverkavelingslandschappen. Tot nu toe de blinde vlek in alle cultuurhistorische waardekaarten. Dit is het eerste grootschalige onderzoek naar deze tijdslaag in Nederland. Een tijdslaag die in hoge mate het huidige aanzicht van het Drentse landschap bepaalt dat dan ook veel minder oud is dan vaak verondersteld wordt. Het onderzoek behelst inventarisatie, waardering en handvatten t.b.v. beleidskaders.

3. Wat mocht het kosten en heeft het gekost?

Lasten en baten (bedragen x € 1.000				
Omschrijving	**Realisatie 2019**	**Begroting voor wijziging 2020**	**Begroting na wijziging 2020**	**Realisatie 2020**
Lasten	2.502	2.178	2.557	2.285
Baten	508	328	475	398
Saldo	**1.994**	**1.850**	**2.083**	**1.886**

Uitsplitsing naar taakveld				
5.3 Cultuurpresentatie, productie en participatie	623	588	817	739
5.4 Musea	874	622	617	564
5.5 Cultureel erfgoed	0	97	117	80
5.6 Media	497	542	531	503

2.1.8 Recreatie en Toerisme

Omschrijving programma

Recreatie en toerisme zijn belangrijke sociale en economische pijlers van de gemeente Noordenveld. Dit begrotingsprogramma richt zich op de groei van de werkgelegenheid, het stimuleren van het ondernemersklimaat, de bevordering van het woonklimaat voor onze inwoners en het versterken van het beeld/imago van de gemeente als verblijfsregio.

Tot dit programma behoren onder meer de uitgaven voor:

- Uitvoeringsagenda 2020;
- Vitale Vakantieparken Noordenveld;
- Subsidiëring lokale Tourist Info's;
- Subsidiëring Recreatieschap Drenthe;
- Subsidiëring van stichting Kop van Drenthe;
- Diverse recreatieve voorzieningen.

1. Wat wilden we bereiken?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Toerisme op de kaart en culturele en toeristische koppelingen versterken

De toeristische sector is een belangrijke economische pijler in Noordenveld. Deze moet versterkt worden en meer gekoppeld worden aan de culturele kwaliteiten van de gemeente. Hierbij kan gedacht worden aan recreanten die verblijven in Norg en Veenhuizen bezoeken. Wij willen het toerisme, als economische pijler, versterken door deze sterker en meer zichtbaar te verbinden met cultuur, sport en evenementen. We verkennen samen met de gehele toeristische sector hoe toerisme Noordenveld meer op de kaart kan zetten en wat hierbij de gewenste ondersteuning van de gemeente is. Noordenveld heeft op cultureel en recreatief gebied veel te bieden.

Uitvoering van het programma Vitale vakantieparken

Noordenveld wil meer balans in vraag en aanbod van de recreatieve sector waardoor meer ondernemerschap en werkgelegenheid ontstaat en de bestedingen door toeristen toenemen. De toerisme- en recreatiesector is een belangrijke en imago-bepalende sector en zorgt voor werkgelegenheid in Noordenveld. Noordenveld kent veel diversiteit in recreatie- en vakantieparken. Wij willen graag vitale vakantieparken in de gemeente Noordenveld. Hierbij is het noodzakelijk dat we, geaccepteerde en gedragen vormen van verblijf en wonen op de parken gaan realiseren (transformatie). Daarnaast streven we naar een hoogwaardig toeristisch en recreatief aanbod van (vitale) vakantieparken in Noordenveld. Hierin willen we excelleren. In de provincie Drenthe is een programma Vitale Vakantieparken opgesteld. Uitvoering van het programma Vitale Vakantieparken vindt plaats conform het afgesloten bestuursconvenant. De expeditie Norgerduinen valt eveneens onder het programma Vitale Vakantieparken. Samen met de betrokkenen gaan we zowel op Drents niveau als op parkniveau uitvoering geven aan het transformeren dan wel excelleren van de parken.

Mountainbike-routes

Wij willen dé fietsgemeente van Noord-Nederland worden. Wij willen de missende schakel in het MTB-netwerk tussen Groningen, Annen/Zuidlaren, Assen en het Drents Friese Wold realiseren. Noordenveld wil een MTB-netwerk aanbieden, om de fietsambities uit 'op fietse' waar te maken, maar ook om toeristisch aantrekkelijk te zijn en bestedingen in de toeristische sector te laten stijgen. We bevorderen het gebruik van de buitenruimte om te sporten, bewegen en recreëren. Hierbij worden de verschillende gebruikersgroepen in het bos zo veel mogelijk gescheiden. Mountainbiken op ongewilde locaties en aantasting van flora en fauna wordt tegengegaan. Er ligt een opdracht vanuit de vorige raad om vijf routes te ontwikkelen in samenwerking met de stichting MoRoNeNo. Bij de communicatie moet onze ambitie goed voor het voetlicht worden gebracht, waaronder communicatie (samen met de terreineigenaren) op de beoogde routelocaties op het moment dat een route in procedure wordt gebracht.

2a. Wat zouden we gaan doen in 2020?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Toerisme op de kaart en culturele en toeristische koppelingen versterken

- Met de doelstellingen uit de Uitvoeringsagenda Recreatie en Toerisme 2019-2022 in het achterhoofd stellen we samen met de sector een concrete Uitvoeringsagenda 2020 op en voeren deze uit. Hierbij wordt in ieder geval invulling gegeven aan:
  1. De realisatie van een wandelknooppuntensysteem en het 'beleefbaar maken' van het landschap en/of cultuurhistorische elementen in gezamenlijkheid met Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten;
  2. Het in toenemende mate creëren van zogenoemde (kansbanen)/werkervaringsplaatsen in de gehele toerisme- en recreatiesector;
  3. De uitvoering van de Recreatievisie voor het Fochteloërveen samen met Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en onze buurgemeenten.

Uitvoering van het programma Vitale vakantieparken

- Aan de slag met diverse uiteenlopende projecten op verschillende recreatieparken zoals opgenomen in de uitvoeringsparagraaf van het Programma Vitale Vakantieparken Noordenveld en ook op Drents niveau met de betrokken partners onder de vlag van Vitale Vakantieparken Drenthe samenwerken aan verschillende vraagstukken die spelen op vitale en niet-vitale vakantieparken.

Mountainbike-routes

- Er is duidelijkheid over de MTB-route in het Mensingebos;
- In samenwerking met stichting MoRoNeNo wordt er minimaal één MTB-route gerealiseerd, hierbij is draagvlak een wezenlijke voorwaarde en zullen diverse stakeholders worden betrokken.

2b. Wat hebben we wel/niet gerealiseerd?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Toerisme op de kaart en culturele en toeristische koppelingen versterken

- Gezamenlijk met de sector is de Uitvoeringsagenda 2020 opgesteld, deze is gepresenteerd in maart 2020 tijdens een bijeenkomst. Gedurende het jaar 2020 hebben we invulling gegeven aan:
  1. De start van het wandelkooppuntennetwerk. Hiervoor hebben we aan het Recreatieschap Drenthe een subsidie verstrekt. In begin 2021 is gestart met fase 1: de uitrol van het wandelknooppuntennetwerk rondom Veenhuizen en Norg;
  2. De fase 2 van het bankjes-project in het buitengebied is, ondanks een faillissement van de producent, binnen budget afgerond;
  3. Er zijn verschillende subsidieaanvragen ingediend en gehonoreerd die bijdragen aan toeristische voorzieningen en het op de kaart zetten van Noordenveld als toeristische gemeente zoals de ontwikkeling van een wandelgids in Veenhuizen, een Feenkar als infopunt in het Fochteloërveen, de digitalisering van knapzakroutes en de IVN gastheerschapcursus. Ook is via de Stichting Kop van Drenthe uitvoering gegeven aan het merkactivatieplan en de TIP's;
  4. Vanwege corona is het lastig gebleken om in toenemende mate zogenoemde (kansbanen)/werkervaringsplaatsen in de gehele toerisme- en recreatiesector te creëren. Overigens wordt de term en aanpak van Kansbanen losgelaten, zie hiervoor de toelichting onder Werk & Inkomen. We gaan in 2021 uiteraard wel weer aandacht geven aan het creëren van werkervaringsplaatsen in de sector;

Uitvoering van het programma Vitale vakantieparken

- We hebben flinke stappen gezet met verschillende recreatieparken zoals opgenomen in de uitvoeringsparagraaf van het Programma Vitale Vakantieparken Noordenveld. In november 2020 is de Raad aan de hand van het jaarverslag 2019 –2020 en vooruitblik 2021 bijgepraat over de stand van zaken bij de verschillende parken en projecten ende samenwerking met Vitale Vakantieparken Drenthe;
- Specifiek willen wij melden dat vanuit de Expeditie Norgerduinen flinke stappen zijn gezet en dat er voor De Tip, samen met de eigenaren en bewoners een transformatieplan is opgesteld. Het is een van de eerste parken in Noordenveld en Drenthe, die onder de vlag van het project "Vitale Vakantieparken Drenthe" transformeert. Een ander park waar we met de eigenaar over in gesprek zijn om te komen tot transformatie is Camping Pandarosa. Wij onderzoeken de mogelijkheden hier een transformatie naar natuur te realiseren. Naast transformatie is er binnen vitale vakantieparken ook aandacht voor excelleren;
- Het programma Vitale Vakantieparken Drenthe wil de kopgroep excellente vakantieparken in Drenthe vergroten, samen met gedreven ondernemers. Hiervoor is het Recreatie Excellentie Programma, afgekort REX, ontwikkeld. Wij zijn trots dat drie Noordenveldse vakantieparken, te weten : Vakantiepark Cnossen Leekstermeer, Camping De Norgerberg en Camping Ronostrand zich hebben aangemeld voor het REX-programma.

Mountainbike-routes

- Er is nog geen duidelijkheid over de MTB-route in het Mensingebos;
- In samenwerking met stichting MoRoNeNo is er nog niet één MTB-route gerealiseerd, hierbij is draagvlak een wezenlijke voorwaarde en zullen diverse stakeholders worden betrokken. Er is besloten om in 2021 niet te wachten totdat er draagvlak is voor de gehele route, maar delen van de route aan te leggen daar waar dat wél mogelijk is.

3. Wat mocht het kosten en heeft het gekost?

De lasten en baten met betrekking tot het programma Recreatie en Toerisme zijn verdeeld over het programma Beheer Openbare Ruimte als onderdeel van taakveld Openbaar groen en (openlucht) recreatie en over het programma Economische Ontwikkeling als onderdeel van Economische promotie.

2.1.9 Werk en Inkomen

Omschrijving programma

Dit programma is gericht op uitvoering van de Participatiewet. Deze wet geeft gemeenten de verantwoordelijkheid iedereen met arbeidsvermogen ondersteuning te bieden. Het doel is zoveel mogelijk mensen, ook mensen met een arbeidsbeperking, aan de slag te helpen. Daarnaast moet de gemeente waar nodig inkomensondersteuning bieden. Sinds de opheffing van de gemeenschappelijke regelingen Novatec en ISD Noordenkwartier is Noordenveld zelfstandig verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet en heeft deze integraal ondergebracht in de Toegang. De uitvoering van de oude regeling Wsw en de nieuwe Beschut Werk-plaatsen worden via een dienstverleningsovereenkomst ingekocht bij de gemeente Westerkwartier. Naast de Participatiewet voert Noordenveld een de 'Meedoenregeling', gericht op de maatschappelijke participatie van inwoners met een laag inkomen en hun kinderen.

Tot dit programma behoren onder meer de uitgaven voor:

- Uitvoering Participatiewet;
- DVO Westerkwartier;
- Meedoenregeling.

1. Wat wilden we bereiken?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Kansbanen (werkervaringsplaatsen) creëren in de toeristische sector

Noordenveld wil de werkgelegenheid bevorderen en mensen die een uitkering ontvangen een nieuwe kans bieden. Kortom, iedereen heeft (betaald of onbetaald) werk binnen zijn of haar mogelijkheden. Dit vanuit het principe: iedereen doet mee, mensen hebben meer regie over de invulling van hun eigen leven. In samenspraak met de ondernemers in de toerisme- en recreatiesector en team Toegang wordt geprobeerd om zogenoemde kansbanen te creëren in deze sector. De recreatiesector is daar geschikt voor, waarbij het moet worden gezien als gezamenlijke opgave (gemeente en sector) om mensen mee te laten doen. De pilot die twee jaar geleden door gemeente Noordenveld, ISD Noordenkwartier en RON (Recreatie Ondernemers Noordenveld) startte wordt uitgebreid naar de gehele toerisme- en recreatiesector. Ondernemers worden gefaciliteerd en gestimuleerd bij het organiseren van werk(ervaringsplaatsen) voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Overig

- Inwoners, waaronder degenen met een arbeidsbeperking, zijn weer actief en (waar mogelijk) doorgestroomd naar betaalde arbeid;
- Inwoners die niet of in onvoldoende mate in hun levensonderhoud kunnen voorzien ontvangen een uitkering op grond van de Participatiewet, BBZ, IOAW en IOAZ.

2a. Wat zouden we gaan doen in 2020?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Kansbanen (werkervaringsplaatsen) creëren in de toeristische sector

- Uitgangspunt is dat het aantal werkervaringsplaatsen naast de Recreatie Ondernemers Noordenveld richting het seizoen 2020 wordt uitgebreid naast de rest van de sector, waaronder hotels, groepsaccommodaties en restaurants. Om dit doel te bereiken worden deze ondernemers actief bezocht en zijn er ideeën om de sector te laten participeren bij netwerk bijeenkomsten voor werkzoekenden in de vorm van speeddates;
- Daarnaast worden inspanningen geleverd om te voorkomen (preventief) dat jongeren in een uitkeringssituatie geraken.

Overig

- We garanderen de dienstverlening aan onze inwoners met een Wsw-dienstverband via de dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Westerkwartier. Voor onze inwoners met een Wsw-indicatie verandert er zo niets;
- We dragen in samenwerking met het Westerkwartier zorg voor het realiseren van de taakstellen Beschut Werk binnen de Participatiewet;
- We leggen de focus op de preventie van de instroom en het optimaliseren van de uitstroom;
- We geven in regionaal verband invulling aan de werkgeversdienstverlening;
- We stimuleren het gebruik van bedrijfskredieten voor startende zelfstandigen en gevestigde zelfstandigen die in tijdelijke financiële problemen verkeren;
- We signaleren en stimuleren ondernemerschap bij uitkeringsgerechtigden, in het kader van re-integratie;
- We geven uitvoering aan de Meedoenregeling voor inwoners (met kinderen) met een laag inkomen.

2b. Wat hebben we wel/niet gerealiseerd?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Kansbanen (werkervaringsplaatsen) creëren in de toeristische sector

- We hebben in 2020 de term en aanpak van de Kansbaan losgelaten. Dit omdat de Kansbaan steeds meer gezien werd als een definitieve aanstelling in plaats van de springplank die hij moet zijn. Via Economische Zaken, onze klantmanagers en de samenwerking in de Arbeidsmarktregio werven we zoveel mogelijk Participatieplaatsen/werkervaringsplaatsen. Het deelnemen aan deze plaatsen vergroot de kans op uitstroom. In de sector Recreatie & Toerisme was daar al specifieke aandacht voor, maar we willen ons bij het werven van deze plaatsen nu richten op de brede lokale arbeidsmarkt;
- We begeleiden jongeren in het Praktijkonderwijs al voordat ze uitstromen. Daarbij is er gericht aandacht voor het ontwikkelen van werknemersvaardigheden bij deze jongeren.

Overig

- We hebben de dienstverlening aan onze inwoners met een Wsw-dienstverband voortgezet;
- We hebben in 2020 meer inwoners een plaats Beschut Werk geboden dan waartoe we volgens de taakstelling verplicht zijn. Dit om te voorkomen dat kwetsbare inwoners langere tijd op een wachtlijst komen;
- We zien in 2020, mede door de gekozen aanpak van preventie en uitstroombevordering, dat ondanks de Corona crisis het cliëntenbestand nagenoeg gelijk is gebleven;
- We hebben samen met onze buurgemeente Westerkwartier onze aanwezigheid in de arbeidsmarktregio WiZ netwerken en overleggen versterkt. In WiZ verband werken we aan het versterken van de werkgeversdienstverlening volgens de wijzigingen in de wet SUWI;
- In 2020 hebben we onze focus gelegd op het ondersteunen van zelfstandigen via de maatregelen uit het Coronasteunpakket, zoals de TOZO, TVL en de TONK;
- We hebben ondernemerschap als uitstroommogelijkheid daar waar dit realistisch is ondersteund;
- We hebben in 2020 onverminderd uitvoering gegeven aan de Meedoenregeling;
- Armoede belemmert het meedoen voor kinderen, vandaar dat de gemeente vanaf 2020 extra inzet op de armoedebestrijding.

3. Wat mocht het kosten en heeft het gekost?

Lasten en baten (bedragen x € 1.000				
Omschrijving	**Realisatie 2019**	**Begroting voor wijziging 2020**	**Begroting na wijziging 2020**	**Realisatie 2020**
Lasten	14.087	13.154	13.060	13.791
Baten	8.346	8.005	7.597	8.622
Saldo	**5.741**	**5.149**	**5.463**	**5.169**
Uitsplitsing naar taakveld				
6.3 Inkomensregelingen	2.358	1.952	2.293	1.809
6.4 Begeleide participatie	3.383	3.197	3.170	3.361

Beleidsindicatoren

			Noordenveld	Nederland	Regio
Indicator	**Eenheid**	**Jaar**	**Waarde**	**Waarde**	**Waarde**
Banen	*Aantal per 1.000 inwoners van 15 t/m 74 jaar*	2017	447,60	654,00	485,10
		2018	450,90	664,60	490,40
		2019	472,00	677,10	499,30
Netto arbeidsparticipatie	*% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de gehele beroepsbevolking*	2017	65,00	66,70	65,40
		2018	66,00	67,80	66,20
		2019	66,90	68,80	66,90
Personen met een bijstandsuitkering	*Aantal per 1.000 inwoners van 18 jaar en ouder*	2017	30,10	41,90	27,50
		2018	29,00	40,10	26,10
		2019	27,50	38,20	24,70

2.1.10 Zorg en Welzijn

Omschrijving programma

Als gevolg van de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) en de nieuwe Jeugdwet heeft de gemeente Noordenveld er sinds 1 januari 2015 veel taken bij op het gebied van zorg en ondersteuning voor inwoners. Dit programma is erop gericht dat iedere inwoner in onze lokale samenleving naar vermogen mee kan doen aan deze samenleving. De gemeente gaat daarbij uit van de kracht van de inwoner en de zelforganisatie van de samenleving om op eigen wijze vorm te geven aan het dagelijks leven. Na de invoering van de nieuwe taken is het nu tijd om verder invulling te gaan geven aan het transformatieproces (veranderproces) binnen het sociaal domein. Vrijwillige inzet is essentieel bij het willen en kunnen transformeren. Vrijwillige inzet (georganiseerd vrijwilligerswerk en bewoners-initiatieven) is belangrijk voor vrijwilligers zelf, voor verenigingen, voor de buurt, voor mensen die door vrijwilligers geholpen worden en voor de gemeenschap. Dat verdient een ondersteuning die zo goed mogelijk aansluit bij de vrijwilliger en bij de behoeften van de lokale gemeenschap.

Tot dit programma behoren onder meer de uitgaven voor:

- uitvoering Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015);
- uitvoering Jeugdwet;
- maatschappelijke begeleiding en advies;
- sociaal cultureel werk;
- kinderopvang en peuterspeelgroepen;
- jeugd- en jongerenwerk;
- openbare gezondheidszorg (OGZ);
- jeugdgezondheidszorg (JGZ);
- vluchtelingen;
- multifunctionele accommodaties.

1. Wat wilden we bereiken?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Integraal preventief gezondheidsbeleid, integraal uitvoeringsprogramma sociaal domein en middelengebruik (drugs, alcohol et cetera)

Noordenveld wil de gezondheid van mensen bevorderen en chronisch zieken voorkomen. Het bevorderen van de preventie in de gezondheidszorg, gezondheidsbescherming versterken en op peil houden. Tevens stabiliseren of terugbrengen van de gezondheidsverschillen van kwetsbare inwoners. Een levendige, vitale gemeente met gezonde inwoners die meedoen, meetellen en bijdragen. Inwoners zijn in staat om de dingen te doen die hun leven en dat van anderen zin geven. Ze hebben regie over hun eigen leven. Het gebruik van schadelijke middelen wordt tegengaan, omdat dit ook slecht is voor de gezondheid en omdat middelengebruik (drugshandel, alcohol, et cetera) veiligheidsproblemen oplevert. Het gebruik van drugs in Noordenveld is een probleem. Op korte termijn komt er een concreet plan voor een verbeterde, meer effectieve aanpak. Het gebruik van genotsmiddelen door jongeren onder de 18 wordt tegengaan en daarboven ontmoedigd. Het ligt in de rede om met respect voor de specificering richting drugs (waarvoor wel een repressieve criminele aanpak is, maar

nog niet zozeer een preventieve) in het coalitieakkoord, het breder aan te vliegen onder de noemer “middelengebruik”. Wij streven naar een gezonde leefomgeving die uitnodigt tot gezond gedrag. Gezondheidsvoorzieningen zijn voor iedereen (jong en oud) beschikbaar. Minder armoede en het tegengaan van eenzaamheid en sociaal isolement. Optimale dienstverlening voor onze inwoners die een zorgvraag hebben. Het uitvoeringsprogramma sociaal domein gaat uit van een integrale aanpak over de verschillende onderdelen van het sociale domein, op basis van '1 huishouden, 1 plan'. Eén gezin, één plan, één regisseur. Onze inwoners staan centraal “Iedereen doet mee, voor en met elkaar”. We willen transformeren, innoveren en er zorg voor dragen dat de uitvoering van het sociaal domein ook financieel houdbaar blijft.

Vrijwillige inzet en mantelzorg
Wij vinden het belangrijk dat vrijwilligers en mantelzorgers zich in Noordenveld optimaal ondersteund, gehoord en gezien voelen. Dit is altijd maatwerk. Samen met Welzijn in Noordenveld proberen we goed aan te sluiten op de behoefte aan ondersteuning. Hier hoort bij dat organisaties, vrijwilligers, mantelzorgers ons met hun ondersteuningsvraag weten te vinden. De gemeente heeft een faciliterende rol. Het welzijnswerk richt zich op kwetsbare inwoners en op preventie, het voorkomen van overbelasting en uitval.

GO! Noordenveld
Iedereen in Noordenveld doet mee en telt mee. We zijn een inclusieve samenleving. De integratie van nieuwe inwoners van Nederland en de gemeente Noordenveld verder optimaliseren én het draagvlak in de samenleving voor deze nieuwe inwoners vergroten. Blijven is meedoen. Het GO-project voor nieuwkomers in Noordenveld is een vast onderdeel van de uitvoering geworden. Het voortzetten van activiteiten die gericht zijn op het in contact brengen van nieuwe inwoners met onze gemeenschap en inwoners. Het Programma GO! Noordenveld kenmerkt zich door een brede intake met en uitgebreid kennismakingsprogramma voor de nieuwkomer.

2a. Wat zouden we gaan doen in 2020?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022
Integraal preventief gezondheidsbeleid, integraal uitvoeringsprogramma sociaal domein en middelengebruik (drugs, alcohol, et cetera)
Uitvoering geven aan de uitvoeringsagenda gezondheid waarbij we aandacht besteden aan de actuele gezondheidsthema’s (roken, overmatig middelengebruik, overgewicht, bewegen, depressie, eenzaamheid) en de preventieve aanpak. Gezondheidswinst is vooral te behalen door een integrale aanpak in de omgeving waar mensen wonen, werken, leren en leven. Dit doen we ook door een integrale, samenhangende werkwijze te realiseren in onze dienstverlening.

Vrijwillige inzet en mantelzorg
- Continueren van het laagdrempelig bieden van ondersteuning op maat;
- Samenwerken met WiN in ontwikkelgroepen Vrijwillige Inzet en Mantelzorg;
- Voorstel maken voor (andere) invulling waardering mantelzorg;
- Evaluatie project Mindfulness voor Mantelzorgers;

- Voortzetten van het mantelzorgcompliment.

GO! Noordenveld

- De GO-werkwijze voor nieuwkomers wordt voortgezet;
- Organiseren dat de ‘Verbrede intake’ de standaard wordt voor groepen met een afstand tot de arbeidsmarkt’;
- Een programma gericht op ontmoeting, kennismaking met de lokale samenleving en toeleiding naar (vrijwilligers)werk, stage en/of werkleer/opleiding;
- Activering en begeleiding naar werk.

Overig

Handhaving en toezicht kinderopvang

- Handhavingsbeleid kinderopvang actualiseren conform nieuwe wet- en regelgeving.

Maatschappelijke ondersteuning

- Verdere optimalisatie van de vindbaarheid en de kwaliteit van cliëntondersteuning;
- Werken volgens het regisseursmodel. Hierdoor kunnen we beter sturen op resultaten, verbetert onze dienstverlening en de zelfredzaamheid van onze inwoners. Daarnaast is de verwachting dat het regisseursmodel één van de middelen is waarmee we de kosten binnen het sociaal domein beheersbaar houden;
- Onderzoeken van de inhoudelijke en financiële voorwaarden van de decentralisatie Beschermd Wonen, zodat daarmee een visie ontwikkeld kan worden op inhoud en continuïteit van zorg;
- Beter samenwerken met woningcorporaties en zorgaanbieders. Op deze manier zorgen we ervoor dat minder mensen Beschermd Wonen;
- Uitvoering geven aan het lokale plan van aanpak personen met verward gedrag;
- Implementeren en monitoren nieuwe contracten Wmo;
- Ontwikkelen van algemene e/o collectieve voorzieningen in wijken en dorpen om de sociale samenhang te bevorderen en de behoefte aan geïndiceerde zorg te beperken. WiN heeft hiertoe een opdracht gekregen;
- In samenwerking met het veiligheidsdomein uitvoering geven aan de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) en in het kader daarvan verbeteren van de samenwerking met de GGZ.

Jeugd

- Implementeren nieuwe contracten jeugdhulp;
- Uitvoering geven aan het transformatieakkoord jeugdhulp;
- Naast de in het programma Burger en Bestuur genoemde jeugdgroep Noordenveld, verdere oriëntatie op effectieve vormen van jeugdparticipatie;
- Verbeterde samenwerking met de huisartsen voortzetten;
- Stroomlijnen van doorverwijzingen van huisartsen van jeugdigen naar de gemeente;
- Opstellen omgekeerde verordening. Een omgekeerde verordening heeft één hoofdstuk per probleem waar een inwoner mee te maken kan krijgen. Een omgekeerde verordening gaat over het effect voor een inwoner;
- We zetten in 2020 de eerste stappen om te komen tot een Jeugdagenda.

Iedereen doet mee

- Uitvoering geven aan de Lokale Inclusie Agenda en uitvoeringsagenda;
- Werken aan fysieke toegankelijkheid eigen gebouwen;
- Werken aan toegankelijkheid openbare ruimte (parken, centra, wandelpaden et cetera);
- We verbeteren de digitale toegankelijkheid van gemeentelijke websites en social media;
- Zorgdragen voor (nog) meer bewustwording en inbedding van het verdrag in de eigen organisatie en samenleving;
- De genoemde activiteiten voeren we uit in samenwerking met Toegankelijk Noordenveld.

Dementie

- Uitvoering geven aan het convenant Dementievriendelijk Drenthe, door te werken aan bewustwording in kennissessies en actuele onderwerpen te bespreken.

Eenzaamheid

- Het organiseren van activiteiten om inwoners te betrekken. Dit doen wij vanuit een wijkgerichte aanpak. Hierbij besteden wij aandacht aan preventie, meedoen voor iedereen en de beschikbaarheid van algemene e/o collectieve voorzieningen.

2b. Wat hebben we wel/niet gerealiseerd?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Integraal preventief gezondheidsbeleid

- De gezondheidsnota is vorig jaar opgesteld en vastgesteld door de gemeenteraad. Op dit moment wordt er gewerkt aan bijbehorende uitvoeringsagenda;
- In 2020 hebben we uitvoering gegeven aan de uitvoeringsagenda gezondheid:
    - Alle scholen, kinderopvang en speeltuinen zijn rookvrij;
    - Gestart met trainingen ‘positieve gezondheid’ voor verschillende organisaties. Met deze gesprekstool maken we op een effectieve manier de mogelijkheden en problemen van de inwoner inzichtelijk;
    - Informatiepunt en brochure ‘Lang en Gelukkig’ gerealiseerd;
    - Medewerkers van de gemeente zijn getraind om uitvoering te geven aan de voorzieningenwijzer;
    - Gestart met pilot ‘OldStars’, bewegen voor ouderen;
    - Team Fit gaat aan de slag om het voedingsaanbod in sportkantines gezonder te maken;
    - Medewerkers getraind om de leefstijlinterventie ‘Voel je Goed’ uit te voeren. In 2021 gaan we starten met deze leefstijlinterventie gericht op gezonde voeding en laaggeletterdheid;
    - GGD geeft gezondheidsadvies over bestemmingsplannen voor een gezonde leefomgeving.

Vrijwillige inzet en mantelzorg

- Het continueren van een laagdrempelige ondersteuning op maat is in 2020 en juist in deze tijd van corona opnieuw zeer effectief gebleken;
- We hebben de samenwerking met WIN verder weten te versterken op de onderwerpen vrijwillige inzet en mantelzorg;
- Vanuit de samenwerking met WIN is er nu ook specifiek aandacht voor de jonge mantelzorger;
- Het voorstel om te komen tot een (andere) invulling waardering mantelzorg is met WIN en het contactpunt mantelzorg besproken. In 2020 lag de focus op ondersteuning van de mantelzorger en in 2021 gaan wij daar verder naar kijken;
- De uitkomst van de evaluatie voor het project Mindfulness voor Mantelzorgers is positief. Het draagt bij aan zelfredzaamheid en helpt mensen weer in de eigen kracht te komen staan. Het wordt ook door mantelzorgers juist enorm gewaardeerd in zwaardere periodes, zoals afgelopen jaar.

GO! Noordenveld

- De werkwijze van GO! Noordenveld is i.v.m. de maatregelen rondom Covid-19 aangepast. Go! Noordenveld heeft in 2020 eenmaal en in aangepaste –digitale- vorm plaatsgevonden;
- Organiseren dat de ‘Verbrede intake’ de standaard wordt voor groepen met een afstand tot de arbeidsmarkt is in ontwikkeling. Go! Noordenveld richt zich in beginsel op nieuwkomers. Onderdeel van Go! Noordenveld is de verbrede intake. Er is in 2020 gestart met een oriëntatie naar een GO!2.0 voor bredere groepen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De brede intake van GO! moet niet verward worden met de intake die wordt gedaan bij de aanvraag van een bijstandsuitkering, dit zijn twee aparte processen;
- Het programma heeft in zijn aangepaste vorm i.v.m. de maatregelen rondom Covid-19 zich onverminderd gericht op ontmoeting, kennismaking met de lokale samenleving en daar waar het kon toeleiding naar (vrijwilligers)werk, stage en/of werkleer/opleiding;
- Toeleiding naar en begeleiding op werk van nieuwkomers gebeurt – los van GO! Noordenveld – door twee werkconsulenten die zich specifiek op deze doelgroep richten. Activering en begeleiding naar werk is geen onderdeel/primair doel van Go! Noordenveld.

Overig

Handhaving en toezicht kinderopvang

- Handhavingsbeleid kinderopvang is nog niet geactualiseerd.

Maatschappelijke ondersteuning

- Er is veel meer gebruik gemaakt van onafhankelijke cliëntondersteuning dan in het jaar hiervoor. Het aantal uitgevoerde uren cliëntondersteuning is dit jaar met meer dan 300 uur toegenomen. Verder is er gewerkt aan de verdere optimalisatie van de vindbaarheid en kwaliteit van cliëntondersteuning. De corona-crisis heeft hierbij wel voor beperkingen gezorgd. In 2021 wordt hier verder op ingezet;

- Door in te zetten op het regisseursmodel is de dienstverlening naar de inwoners en aanbieders verbeterd. Ook zien we minder en minder snel inzet van zorg, wat leidt tot een besparing in de kosten;
- De decentralisatie beschermd wonen is met een jaar uitgesteld naar 2023. De inhoudelijke en financiële voorwaarden van de decentralisatie zijn nog in onderzoek. De visie op inhoud waar continuïteit van zorg één van de aandachtspunten is, is nog in ontwikkeling;
- We nemen deel aan regionale werkgroep Weer Thuis. Daarin werken we samen met woningcorporaties en zorgaanbieders. We werken hiermee samen aan diverse opgaves rondom beschermd wonen. We hebben bijvoorbeeld afspraken gemaakt over bijzondere toewijzing voor deze doelgroep;
- Waar dat mogelijk was is er uitvoering gegeven aan het lokale plan van aanpak personen met verward gedrag. De geplande bewustwordingstraining voor medewerkers Eerste Hulp bij Psychische Problematiek (EHPP) heeft i.v.m. de corona-maatregelen niet kunnen plaatsvinden in 2020;
- De nieuwe contracten Wmo zijn geïmplementeerd. Aan de monitoring van de contracten wordt verder vervolg gegeven in 2021;
- De contracten voor hulpmiddelen Wmo lopen 31-12-2021 af. In 2021 wordt een inkooptraject Wmo hulpmiddelen 2022 e.v. gestart;
- Aanbieders die zorg leveren onder de Wmo zijn financieel gecompenseerd voor omzetderving en meerkosten als gevolg van de Coronamaatregelen van het RIVM.
- Door middel van het project WijBuurten heeft Welzijn in Noordenveld (Win) de opdracht gekregen om algemene e/o collectieve voorzieningen in wijken en dorpen te ontwikkelen met name voor de groep kwetsbare ouderen. Er heeft daarom in 2020 door Win een inventarisatie van wensen en behoeften van inwoners in buurten in Roden plaatsgevonden. Tegelijkertijd werden ook in Norg en Peize inventarisatie initiatieven ondernomen. WijBuurten gaat zich de komende 1,5 jaar richten op het realiseren en verbinden van activiteiten. In Noordenveld zijn diverse locaties in dorpen en buurten waar al veel op dit gebied gebeurt. WijBuurten zal zich vooral gaan bezighouden met het ontwikkelen van activiteiten die samenwerking bevorderen, het netwerk van alle betrokkenen versterken en op het ontwikkelen van nieuwe voorzieningen voor de doelgroep kwetsbare ouderen. Doel is de positieve gezondheid van deze inwoners te bevorderen, vereenzaming te voorkomen en druk op de geïndiceerde zorg weg te nemen. Zorg die wel beschikbaar moet zijn voor mensen voor wie het ook daadwerkelijk noodzakelijk is;
- In samenwerking met het Veiligheidsdomein is uitvoering gegeven aan de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz). De samenwerking tussen het Sociaal- en Veiligheidsdomein en de samenwerking tussen de gemeente en de GGZ zijn hierdoor versterkt.

Jeugd

- De nieuwe contracten voor jeugdhulp zijn geïmplementeerd;
- Aanbieders die zorg leveren onder de Jeugdwet zijn financieel gecompenseerd voor omzetderving en meerkosten als gevolg van de Coronamaatregelen van het RIVM;
- In de Jeugdhulpregio Drenthe is uitvoering gegeven aan het Transformatieplan en Bestuurlijk Transformatie Akkoord;

- Afgelopen jaar is vooral via het jongerenwerk van Welzijn in Noordenveld contact geweest met jongeren;
- Afgelopen jaar is de samenwerking met de huisartsen geïntensiveerd door de inzet van de Praktijkondersteuner Huisartsen (POH Jeugd). Een groot deel van jeugdigen en/of ouders die anders doorverwezen zouden worden naar een zorgaanbieder, zijn nu opgevangen door de POH Jeugd;
- De omgekeerde verordening is nog niet opgesteld;
- Er zijn eerste verkennende stappen gemaakt om te komen tot een Jeugdagenda. In 2021 zal dit uitgewerkt worden.

Iedereen doet mee

- Noordenveld heeft haar Lokale Inclusie Agenda verbonden aan de duurzaamheidsdoelstelling SDG 10 ‘ongelijkheid verminderen’ van het Global Goals programma. Het grote voordeel is dat er hierdoor nog meer aandacht uitgaat naar inclusief werken, dat iedereen moet kunnen meedoen en dat wij tot oplossingenkomen die voor iedereen werken. Werken aan inclusie doen wij samen met de Stichting Toegankelijk Noordenveld, WIN en betrokken vrijwilligers, organisaties, inwoners en ondernemers. Allen leveren een bijdrage aan SDG 10 om te komen tot een samenleving waarin iedereen zelfstandig en op voet van gelijkheid kan meedoen!;
- Door de coronamaatregelen, verplicht thuiswerken, sluiting van gebouwen en de kwetsbaarheid van mensen met wie wij schouwen, was het slechts zeer beperkt mogelijk om veilig te schouwen op toegankelijkheid. Desondanks zijn er schouwen gedaan en is in 2020 de opdracht gegeven om de entree van K38 Roden toegankelijk te maken. Daarnaast is er in het derde en laatste kwartaal van 2020 gestart met de schouw op de fysieke toegankelijkheid van alle stemlocaties. En is er uitvoering gegeven om te komen tot éénrichting-looproutes die zowel veilig als ook voor iedereen toegankelijk zijn;
- Momenteel wordt de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR) opgesteld, waarbinnen inclusie en toegankelijkheid belangrijke uitgangspunten vormen om ervoor te zorgen dat iedereen zelfstandig en op voet van gelijkheid kan meedoen. Inhoudelijk wordt vastgelegd waar de toegankelijkheid van verkeersborden, bewegwijzering en de bruikbaarheid en toegankelijkheid van onder andere vijverpartijen, speeltuinen visstijgers, parken, bossen en het type materiaal wat daarbij gebruikt kan worden moet voldoen. Uiteraard blijft veel maatwerk en is samenwerking en advies van ervaringsdeskundigen nodig;
- We verbeteren de digitale toegankelijkheid van gemeentelijke websites en social media. Dit gaat zowel om de toegankelijkheid en het gebruik van digitale kanalen, als ook dat wij werken aan het delen van begrijpelijke informatie en informatie voor iedereen beschikbaar maken door bijvoorbeeld video te ondertitelen. Voor nagenoeg alle gemeentelijke websites zijn nu de digitale toegankelijkheidsverklaringen beschikbaar;
- Werken aan bewustwording in de eigen organisatie en in de samenleving gaat onverminderd door. Dit doen wij onder andere door goede voorbeelden te delen, door in samenwerking met WIN, externe partijen en tijdens locatiebezoeken steeds opnieuw aandacht te besteden aan de onderwerpen inclusie en toegankelijkheid. In Noordenveld mogen veel mensen trots zijn dat tijdens de Global Goals meet-up

bekend werd gemaakt dat Noordenveld de Global Goals Verbinder prijs heeft gewonnen! Dit vanwege de verbinding van de Global Goals met haar jongeren- en kinderenraad en Lokale Inclusie Agenda;
- De genoemde activiteiten voeren we uit in samenwerking met Toegankelijk Noordenveld.

Dementie

- Wij geven uitvoering aan het convenant Dementievriendelijk Drenthe. Dit doen wij door te werken aan bewustwording in kennissessies en actuele onderwerpen met convenantpartners te bespreken. In de overlegstructuur met WIN is er inmiddels ook specifieke aandacht voor dementie. Dit is gekoppeld aan de onderwerpen vrijwillige inzet en mantelzorg. Zo worden koppelkansen optimaal benut in het belang van de persoon met dementie en de ondersteuning die nodig is voor familie, vrienden of kennissen die de zorg dragen voor de persoon met dementie.

Eenzaamheid

- Het organiseren van activiteiten om inwoners te betrekken. Dit doen wij vanuit een wijkgerichte aanpak. Hierbij besteden wij aandacht aan preventie, meedoen voor iedereen en de beschikbaarheid van algemene e/o collectieve voorzieningen. Naast de activiteit en samenkomst is er aandacht voor het ontstaan van duurzame contacten en het bouwen aan sociale netwerken. Eenzaamheid kan bij iedereen en in welke situatie dan ook voorkomen. Daar is aandacht voor en samen met WIN hebben wij ook specifiek aandacht voor eenzaamheid onder jongeren.

3. Wat mocht het kosten en heeft het gekost?

Lasten en baten (bedragen x € 1.000				
Omschrijving	**Realisatie 2019**	**Begroting voor wijziging 2020**	**Begroting na wijziging 2020**	**Realisatie 2020**
Lasten	19.658	19.921	20.452	19.896
Baten	349	352	320	335
Saldo	**19.309**	**19.569**	**20.132**	**19.560**

Uitsplitsing naar taakveld				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3.947	3.968	4.127	4.132
6.2 Wijkteams	0	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	1.151	1.282	1.272	929
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	0	0	0
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	5.758	6.075	6.137	6.698
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	7.417	7.179	7.230	6.678
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	1.036	1.066	1.366	1.123

Beleidsindicatoren

			Noordenveld	Nederland	Regio
Indicator	**Eenheid**	**Jaar**	**Waarde**	**Waarde**	**Waarde**
Jongeren met jeugdbescherming	*% van de jongeren tot 18 jaar*	2017	0,80	1,20	0,80
		2018	0,70	1,20	1,00
		2019	0,70	1,20	1,10
Jongeren met jeugdhulp	*% van de jongeren tot 18 jaar*	2017	9,50	11,40	10,80
		2018	10,00	11,80	11,60
		2019	11,50	12,30	11,80
Jongeren met jeugdreclassering	*% van de jongeren van 12 t/m 23 jaar*	2017	0,40	0,40	0,30
		2018	0,20	0,40	0,30
		2019	0,30	0,40	0,30
WMO-cliënten met maatwerk-arrangement	*Aantal per 1.000 inwoners*	2017	55,00	62,00	52,00
		2018	58,00	64,00	58,00
		2019	-	68,00	63,00

2.1.11 Milieubeheer

Omschrijving programma

Het programma Milieubeheer is gericht op een goed en leefbaar milieu. De basis voor de milieutaken is gelegen in de Wet milieubeheer, het Bestuursprogramma en de Omgevingsvisie Noordenveld 2030.

Tot dit programma behoren onder meer de uitgaven voor:

- afvalverwijdering en –verwerking;
- riolering en waterzuivering;
- milieubeheer algemeen;
- duurzame ontwikkeling;
- energiebesparing;
- vergunningen en meldingen;
- externe veiligheid;
- milieucommunicatie;
- geluid;
- bodem.

1. Wat wilden we bereiken?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Wij willen de dienstverlening voor de inwoners verbeteren, de afvalstromen beter scheiden en de huisvesting voor de medewerkers duurzaam verbeteren. Noordenveld wil een brengstation realiseren dat is ingericht voor het scheiden van alle afvalstromen/grondstoffen in combinatie met een nieuwe gemeentewerf. Met het vernieuwde brengstation willen wij de dienstverlening voor de inwoners zichtbaar verbeteren en willen wij inwoners stimuleren afval te scheiden en naar dit station te brengen. De gemeente geeft het goede voorbeeld op het gebied van duurzaamheid.

Afval is grondstof

Op het gebied van afval geldt "afval is grondstof": maximaal hergebruik van grondstoffen en het voorkomen van restafval. Wij willen daarom aandacht voor het verbeteren van het gescheiden inzamelen van afval en het verruimen van de mogelijkheden om vaker en dichterbij afval te kunnen brengen. Wij willen de VANG doelstelling behalen; maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar en 75% afvalscheiding in 2020.

Uitvoeringsprogramma duurzaamheidsopgave

Noordenveld heeft als ambitie in 2030 dé duurzaamste gemeente van Drenthe te zijn daarnaast wil Noordenveld in 2040 klimaatneutraal zijn. De ambities van Noordenveld op het gebied van duurzaamheid zijn hoog, we willen onze verantwoordelijkheid nemen en werken aan een mooie en duurzame toekomst, ook voor toekomstige generaties. De transitie van fossiele brandstoffen naar volledig duurzame, hernieuwbare energiebronnen maakt hier deel van uit. Iedereen draagt bij aan een duurzame en klimaat neutrale omgeving. De gemeente geeft op het gebied van duurzaamheid het goede voorbeeld. Om de duurzaamheidsopgave en de energietransitie in Noordenveld goed en gestructureerd op te pakken wordt een specifiek

meerjarig uitvoeringsprogramma opgesteld in samenspraak met de adviesraad Duurzaamheid.

Duurzame wijkvernieuwing
In het kader van energietransitie wil Noordenveld werken aan duurzame, toekomstbestendige wijken, waar het goed en prettig wonen en leven is voor jong en oud. De invloed van inwoners bij het verduurzamen van hun eigen leefomgeving is uitgangspunt. Wij willen via een integrale benadering wijken planmatig en gestructureerd verduurzamen. We zijn in Roderwolde en Norg-west gestart met de pilot energieke buurten en breiden deze gedurende deze bestuursperiode uit naar vijf wijken. Dit wordt integraal benaderd, waarbij ook gekeken wordt naar kansen om de sociale cohesie en de openbare ruimte (onder andere straten, groen en verwijdering asbest) te verbeteren. We werken met een aanpak 'van onderop' waarbij we samenwerking zoeken met bewoners van beide gebieden, Energiecoöperatie NoordseVeld, maatschappelijke organisaties en de adviesraad Duurzaamheid.

Passende instrumenten voor financiering duurzaamheidsmaatregelen voor inwoners
Wij zijn van mening dat iedereen kan bijdragen aan een duurzaam Noordenveld. Inwoners die een bijdrage willen leveren aan het verduurzamen van gebouwen maar dit niet zelf kunnen financieren, worden hierin gefaciliteerd. We gaan mensen wijzen op bestaande subsidies en leningen voor duurzaamheidsingrepen. Daar waar we hiaten in financiële instrumenten constateren, zoeken we een manier om hier een aanvullende financiële regeling voor te treffen, bijvoorbeeld door het instellen van een duurzaamheidsfonds.

2a. Wat zouden we gaan doen in 2020?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022
Invoering van het Bouwprotocol Noordenveld

- De gebeurtenissen in de wijk Middenveld hebben geleerd dat geotechnische risico's bij de uitvoering van bouwprojecten, die uitwerking kunnen hebben op de omgeving, zeer zorgvuldig in beeld moeten worden gebracht. Dit maakt het mogelijk om een weloverwogen beslissing te kunnen nemen in de te kiezen uitvoeringsmethodiek. Om dit te bewerkstelligen is het Bouwprotocol Noordenveld opgesteld. In dit bouwprotocol wordt omschreven hoe omgevingsbeïnvloeding en mogelijke schaderisico's aan belendende objecten door een systematische geo-risicomanagement aanpak kunnen worden geminimaliseerd.

Uitvoeringsprogramma duurzaamheidsopgave

- Voor thema's die een meerjarig karakter hebben, zoals investeringen in eigen gebouwen, eigen wagenpark en de duurzame wijkvernieuwing zijn in de begroting voor 2020 kosten opgenomen. Voor de jaren daarna maken we in 2020 investeringsplannen.

Duurzame wijkvernieuwing

- We geven verder uitvoering aan de pilot integrale benadering verduurzaming wijken in Roderwolde en Norg-West;

- We werken hierbij vol een plan van aanpak ‘van onderop’ op in overleg met Energie Coöperatie en belanghebbenden;
- We breiden de integrale benadering uit naar nieuwe wijken. We maken onze keuze voor nieuwe wijken en de vervolgaanpak op basis van een evaluatie van de projecten in Roderwolde en Norg-West;
- We zetten ons in voor het verkrijgen van subsidies voor onze duurzame wijkvernieuwing.

Riolering en waterzuivering

- In het kader van de ‘Samenwerking in de Waterketen’ (cluster Kop van Drenthe) doen wij mee met vier deelprojecten: afstemmen gemalen- en telemetriebeheer, assetmanagement, optimalisatie afvalwatersysteem (OAS) Eelde en het grondwater-meetnet. Deze projecten krijgen alle vier in 2020 een vervolg;
- Aanvulling in de samenwerking is het baggeren van diverse waterpartijen;
- Realiseren waterberging in Terheijl als onderdeel van landgoedontwikkeling particulier initiatiefnemer;
- Projecten voor vervanging (en afkoppelen): centrumplan Roden onder andere HOV en Heerestraat, Markiezenhof Roden, Vijverburcht Norg de omgeving van Zuster Kleveringa-straat en de Westerd in Peize;
- Planvorming voor verbetering afwateringsstructuur Norg in samenwerking met Waterschap Noorderzijlvest. De klimaatadaptatie zal hierbij richtinggevend zijn;
- Planvorming voor met name de watercomponent van de klimaatadaptatie realiseren;
- Planvorming voor afkoppelen omgeving Batinge te Norg;
- Meten en monitoren rioolstelsels Roden en Norg. In beeld brengen of potentiële berging wordt benut en optimaliseren van inzet rioolgemalen.

Afval

- Uitvoering geven aan het intensiveringsprogramma ‘Afval Anders’ naar aanleiding van de ‘Nota evaluatie en toekomst afvalbeleid van de gemeente Noordenveld’ door invulling te geven aan de volgende werklijnen:
  1. stimuleren van verdere afvalscheiding;
  2. zorgen voor een laagdrempelige afvalscheiding;
  3. gemeente denkt met de inwoners mee;
- Plaatsing van milieuparken met ondergrondse containers voor de inzameling van de ‘snelle’ afvalstromen zoals papier, glas, textiel en PMD;
- Aanschaf en inzet van een mobiel afvalbrengstation in buurten, dorpen en wijken voor de kleinschalige inzameling van ‘langzame’ stromen zoals hout, steen, puin, kca, kleine elektrische apparaten, metalen, harde kunststoffen en piepschuim. Inwoners kunnen hier op gezette tijden terecht met afval dat niet in de grijze restafvalcontainer thuishoort;
- Inzet op meer communicatie en voorlichting om de afvalscheiding te bevorderen. Doel hiervan is om het gewenste gedrag bij inwoners te bereiken (afval scheiden naar grondstof en verminderen van restafval), normbesef te ontwikkelen (afval scheiden is de norm) en het begrip helder te definiëren (afval bestaat niet, want afval = grondstof);

- Voortzetting van het project “Schoon Belonen”, waarin scholen en sportverenigingen apart aandacht krijgen om enerzijds PMD-verpakkingsmateriaal aan te bieden en anderzijds de middelen om het zwerfafval tegen te gaan.

Duurzaamheid en milieu

- Uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma duurzaamheid dat we in samenspraak met de adviesraad duurzaamheid en de samenleving hebben opgesteld;
- In gezamenlijkheid met andere Drentse overheden uitvoering en invulling geven aan de Drentse Regionale Energiestrategie. In 2020 levert Drenthe een concept-RES aan bij het rijk. Deze concept-RES bevat het bod voor de hoeveelheid op te wekken energie in de regio. Dit bod komt tot stand in samenspraak met inwoners en maatschappelijke organisaties;
- In samenspraak met stakeholders en inwoners werken aan een Transitievisie Warmte Noordenveld (TVW): een visie (planning) waarin staat op welk moment en in welk tempo wijken in de komende decennia overgaan van aardgas naar een alternatieve warmtevoorziening. Vaststelling van de TVW moet uiterlijk in 2021 plaatsvinden;
- De doorontwikkeling van het Drents Energieloket nauwlettend volgen, waarbij er met name aandacht is voor lokale campagnes en de betrokkenheid van lokale partijen;
- Ondanks het uitstellen van het nationale asbestdaken-verbod blijven stimuleren van het op juiste wijze verwijderen van asbest en asbestdaken en waar mogelijk stimuleren van duurzame initiatieven, zoals zon voor asbest;
- De RUD Drenthe is en blijft verantwoordelijk voor de uitvoering van onze milieutaken. Deze taken zijn beschreven in het Jaarprogramma milieutaken RUD 2020 en gaan over de vergunningverlening, toezicht en handhaving op milieugebied;
- In regionaal verband (waterschap en gemeenten) uitvoeren klimaatstresstest conform afspraken uit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. Alle gemeenten in Nederland moeten de komende twee jaar een stresstest doen om knelpunten op het gebied van onder meer wateroverlast en hittestress in kaart te brengen. Dit is vastgelegd in het zogenoemde Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie wat ervoor moet zorgen dat Nederland zo goed mogelijk wordt voorbereid op de gevolgen van klimaatverandering;
- Verder opstellen van een nieuwe Nota Bodembeheer en bodemkwaliteitskaart ten behoeve hergebruik van grond binnen de regio. En daarnaast samen met de provincie en de RUD Drenthe werken aan een ‘warme overdracht bodemtaken’. Met de omgevingswet komen immers meer bodemtaken op gemeentelijk niveau te liggen.

2b. Wat hebben we wel/niet gerealiseerd?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Invoering van het Bouwprotocol Noordenveld

- Het bouwprotocol hebben we ingevoerd en wordt bij alle werken toegepast.

Uitvoeringsprogramma duurzaamheidsopgave

- We hebben een routekaart voor de verduurzaming van onze eigen gebouwen opgesteld. Op basis van deze routekaart maken we jaarlijks investeringsplannen voor twee gebouwen;

- We hebben hard gewerkt aan het opstellen van een programma duurzaamheid dat we in 2021 willen afronden. Eind 2020 zijn sessies geweest om vorm en inhoud te geven aan een meerjarig programma duurzaamheid. We hebben de adviesraad duurzaamheid en gemeenteraadsleden hierbij een rol gegeven. Het programma geeft doelen voor 2025 en een wenkend perspectief naar 2040. In 2021 betrekken we de samenleving bij verdere invulling van het programma.

Duurzame wijkvernieuwing

- Voor een gestructureerde aanpak van de duurzame wijkvernieuwing is met Energiecoöperatie Noordseveld een projectbureau in de steigers gezet, dat met een jaarplan werkt. De gemeentelijke begroting is hiervoor leidend;
- We hebben, voor zover COVID-19 dit toeliet, verder uitvoering gegeven aan de integrale benadering verduurzaming wijken in Roderwolde en Norg-West;
- We werken in deze wijkaanpak van 'van onderop'. Een bewonersplatform neemt een centrale rol hierin, Energiecoöperatie Noordseveld is onze samenwerkingspartner;
- We hebben de integrale benadering uitgebreid naar een derde wijk, Kortland in Peize;
- In samenspraak met stakeholders en inwoners hebben we een Transitievisie Warmte Noordenveld (ook: Warmtevisie) opgesteld. In deze visie staat op welk moment en in welk tempo wijken in de komende decennia overgaan van aardgas naar een alternatieve warmtevoorziening. Onze aanpak verfijnen we verder op basis van ervaringen in de projecten in Roderwolde en Norg-West; Vaststelling van de TVW moet uiterlijk in 2021 plaatsvinden;
- Het Interreg-project Stronghouse is in 2020 van start gegaan. Wij brengen hier onze ervaringen vanuit de wijkaanpak in, omgekeerd leren we van Europese partners. Onder dit project ligt een Europese subsidie. We hebben daarnaast in 2020 een aanvraag gedaan voor een bijdrage vanuit het Programma Aardgasvrije wijken. Deze aanvraag is helaas niet gehonoreerd.

Riolering en waterzuivering

- In het kader van de 'Samenwerking in de Waterketen' (cluster Kop van Drenthe) doen wij mee met vier deelprojecten: afstemmen gemalen- en telemetriebeheer, assetmanagement, optimalisatie afvalwatersysteem (OAS) Eelde en het grondwater-meetnet. Deze hebben alle vier in 2020 een vervolg gekregen en dit zal ook in 2021 het geval zijn;
- Aanvulling in de samenwerking is het baggeren van diverse waterpartijen. In 2021 is hier aan deel genomen en het zal ook in 2021 een vervolg krijgen;
- Realiseren waterberging in Terheijl als onderdeel van landgoedontwikkeling particulier initiatiefnemer is in voorbereiding/uitvoering en zal in 2021 worden voortgezet;
- Projecten voor vervanging (en afkoppelen): centrumplan Roden onder andere HOV en Heerestraat in uitvoering, c.q. worden op korte termijn aanbesteed. Dit geldt ook project Vijverburcht Norg. De projecten Markiezenhof Roden, Vijverburcht Norg de omgeving van Zuster Kleveringa-straat en de Westerd in Peize zijn op de Markiezenhof nagenoeg besteksgereed;
- Voortzetting van de planvorming voor verbetering afwateringsstructuur Norg in samenwerking met Waterschap Noorderzijlvest. De klimaatadaptatie zal hierbij richtinggevend zijn;

- Met de planvorming voor met name de watercomponent van de klimaatadaptatie is een start gemaakt. Resultaten van de stresstest-dialogen zullen bij de verdere uitwerking hiervan richting gevend zijn;
- Planvorming voor afkoppelen omgeving Batinge te Norg onderdeel riolering is gereed;
- Meten en monitoren rioolstelsels Roden en Norg. In beeld brengen of potentiële berging wordt benut en optimaliseren van inzet rioolgemalen is in uitvoering.

Afval

- We hebben uitvoering gegeven aan het intensiveringsprogramma ‘Afval Anders’ naar aanleiding van de ‘Nota evaluatie en toekomst afvalbeleid van de gemeente Noordenveld’ door invulling te geven aan de volgende werklijnen:
  1. stimuleren van verdere afvalscheiding: wekelijkse GFT-inzameling tijdens zomermaanden is gecontinueerd en tevens deelname aan de Nationale Recycleweek in oktober 2020 voor de inzameling van kleine elektrische apparaten (AEEA), hetgeen succesvol is verlopen;
  2. zorgen voor een laagdrempelige afvalscheiding: aantal gratis takkenbrengdagen evenals de landelijke compostdag en de landelijke opschoondag zijn geannuleerd vanwege COVID-19;
  3. gemeente denkt met de inwoners mee: pilot met afvalscheiding GFT bij hoogbouw is in uitvoering;
- We zijn gestart met de plaatsing van ondergrondse containers voor de inzameling van de ‘snelle’ afvalstromen zoals papier, glas, textiel en PMD. Dit betreft de locaties in Peize, Nieuw-Roden, Norg en Veenhuizen. De overige zes milieuparken volgen in aansluiting hierop;
- We hebben voorbereidingen getroffen voor de inzet van het mobiel afvalbrengstation (Afvalkraam) in buurten, dorpen en wijken voor de kleinschalige inzameling van ‘langzame’ stromen zoals hout, steen, puin, kca, kleine elektrische apparaten, metalen, harde kunststoffen en piepschuim. Hier kunnen inwoners per 2021 terecht met afval dat niet in de grijze restafvalcontainer thuishoort;
- We hebben u geïnformeerd dat het niet verstandig is om luiers en incontinentiemateriaal als een aparte afvalstroom aan te wijzen, omdat er nog te veel onduidelijkheid is over het milieurendement, marktcapaciteit voor luierrecycling, kosten en baten, behoefte, draagvlak, vorm van dienstverlening en de effecten. Daardoor is er geen juridische maar ook geen financiële basis om deel te nemen aan een gezamenlijke Europese aanbesteding, want dan lopen we financiële risico’s. Teneinde onnodige opslag en verkeerde inzameling te voorkomen, is het beter de ontwikkelingen van het Landelijke Afvalstoffenbeheerplan en de recyclinginitiatieven in de markt verder af te wachten;
- We hebben ingezet op meer communicatie en voorlichting om de afvalscheiding te bevorderen. Dit hebben we zowel regionaal (provinciaal) alsook lokaal (gemeentelijk) uitgevoerd. Doel hiervan is om het gewenste gedrag bij de inwoners te bereiken, normbesef te ontwikkelen en het begrip helder te definiëren. In dat kader hebben we najaar 2020 de eigenaren van recreatiewoningen in het recreatiegebied “de Oosterduinen” te Norg benaderd met een brief en folder hierover;
- We hebben het project “Schoon Belonen” voortgezet, waarin we scholen, sportverenigingen en zwembaden apart aandacht geven om enerzijds gescheiden

PMD-verpakkingsmateriaal aan te bieden en anderzijds de middelen om het zwerfafval te bestrijden. Er zijn 23 maatschappelijke organisaties, die zich actief inspannen voor dit project. Dit aantal heeft zich in 2020 gestabiliseerd.

Bokashi

Na een teleurstellend experiment met het maken van bokashi in 2019, hebben we dit opnieuw opgepakt. Het maken en toepassen van bokashi past goed binnen het gedachtengoed van circulair beheer, maar was en is nog steeds formeel verboden. We maken gebruik van de ruimte die de Provincie nu biedt in de vorm van pilots. Gelijktijdig draaien we ook mee in een landelijke pilot met 24 andere overheden. De resultaten hiervan vormen de basis voor een wetswijziging die mogelijk in 2022 wordt verwacht. Hiermee kan een wenselijke ontwikkeling (circulair beheer) gelegaliseerd worden.

Duurzaamheid en milieu

- Met andere Drentse overheden uitvoering en invulling geven aan de Drentse Regionale Energiestrategie. Dit heeft geresulteerd in de Concept RES vlak voor de zomer. In de tweede helft van 2020 is in Drents verband samengewerkt aan de volgende versie: RES 1.0. Drenthe levert deze in 2021 aan bij het rijk. Deze RES bevat het bod voor de hoeveelheid op te wekken energie in de regio. Dit bod komt tot stand in samenspraak met inwoners en maatschappelijke organisaties;
- Via VDG-overleggen geven we input aan de doorontwikkeling van het Drents Energieloket. Daarbij is er met name aandacht is voor lokale campagnes en de betrokkenheid van lokale partijen. Dit heeft onder meer geleid tot een subsidie uit de Regeling Reductie Energieverbruik (RRE). Met deze subsidie zijn lokale besparingsacties mogelijk gemaakt;
- Om onze inwoners aan te moedigen om te verduurzamen, hebben we besloten dat zonnepanelen buiten de berekening van de WOZ-waarde blijven. Zo zien huishoudens die zonnepanelen op hun dak leggen, hun onroerendezaakbelasting niet stijgen;
- Niet iedereen heeft een geschikt dak voor zonnepanelen. Energiecoöperatie Noordseveld heeft daarom een aparte coöperatie opgericht om collectieve zonnedaken in onze gemeente te realiseren, waaraan inwoners kunnen deelnemen. De drempel om in te stappen is laag, zodat alle Noordenvelders de mogelijkheid hebben om mee te doen. We hebben in 2020 voor dit project aan coöperatie Noordseveld op Rozen een lening verstrekt van 1 miljoen euro.

Asbest

- Ondanks het uitstellen van het nationale asbestdaken-verbod in 2024 blijven we streven naar een vermindering van het aantal asbestdaken. Als gemeente proberen wij dit te faciliteren en waar mogelijk te stimuleren (bijvoorbeeld met duurzame initiatieven, zoals zon voor asbest);
- De activiteiten binnen de provinciale werkgroep (provincie, gemeenten en RUD) zijn als gevolg van het uitstel van het verbod enigszins versoberd, maar niet stopgezet. Bijvoorbeeld wordt het actueel houden van de asbestdakenkaart door de brandweer als meerwaarde gezien. Daarnaast wordt door de RUD gebruik gemaakt van een asbest-analyser waardoor kan worden bespaard op onderzoekskosten (ter facilitering). De RUD blijft de asbestmeldingen afhandelen en actualiseert de asbestdakenkaart;

- In stand houden van een lening voor particulieren en bedrijven voor sanering van een asbestdak. De provincie Drenthe zorgt voor de uitvoering hiervan en is bereid ook de komende jaren hiervoor de kosten te blijven dragen;
- Van het totale aantal asbestdaken binnen de gemeente Noordenveld is inmiddels 27% gesaneerd. Ondanks het wegvallen van de saneringsplicht zijn er toch nog veel asbestdaken gesaneerd. Het totale oppervlak aan asbestdaken is vorig jaar met 38.000 m2 afgenomen.

Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Drenthe
De RUD Drenthe is en blijft verantwoordelijk voor de uitvoering van de milieutaken (waaronder milieuvergunningverlening, toezicht en handhaving) van het Jaarprogramma milieutaken RUD 2020.

Bodem
De nieuwe Nota Bodembeheer en bodemkwaliteitskaart is in concept voorbereid om in begin 2021 vast te stellen. Naast de nieuwe kaart van Drenthe worden kaarten van andere gebieden hierin meegenomen (o.a. van Provincie Groningen, Waterschappen). De nieuwe kaart is tevens aangepast voor PFAS.

Waterkwaliteit
Er is een intentieverklaring ondertekend in het kader van grondwaterbescherming. Hierbij onderschrijven we de doelstelling om ons intensiever in te zetten voor het beschermen van onze drinkwatervoorzieningen. Mede door het toegenomen aantal toepassingen van bodemenergie (en daarbij het ‘perforeren’ van onze bodem), nemen risico’s toe.
Er is een samenwerking met Waterschap Noorderzijlvest in gang gezet m.b.t. de waterkwaliteit van het Leekstermeer. Jaarlijks wordt daar de zwemwaterkwaliteit gemeten; blauwalg en Colibacteriën zitten regelmatig boven de norm. Mede in het licht van de Kaderrichtlijn Water wordt onderzocht welke maatregelen tot de meest (kost-effectieve) verbeteringen leiden (bijv. Aanpassing RWZI Leek, overstort gemaal kop Rodervaart).

Stikstof
Binnen de stikstofproblematiek draait het om de depositie van NOx en ammoniak op Natura 2000 gebieden. In deze gebieden komen soorten voor die gevoelig zijn voor een overmaat aan stikstof. Bij een teveel aan stikstof krijgen namelijk snelle groeiers zoals brandnetel, braam en pijpestrootje de overhand en gaan woekeren. Om de kwetsbare soorten te beschermen is het dus nodig dat er zo min mogelijk stikstof via de lucht op deze gebieden terecht komt (depositie).

Noordenveld kent een drietal Natura 2000 gebieden, te weten het Norgerholt, het Fochteloërveen en het Leekstermeer (laatstgenoemde is alleen niet gevoelig voor stikstof). Over de grens met Fryslân liggen verder nog de Wijnjeterperschar en de Bakkeveensche Duinen als dichtstbijzijnde gebieden. Deze gebieden zijn inmiddels al overbelast en kunnen maar weinig extra stikstof aan. De stikstof die op deze gebieden neerslaat, komt vooral uit de landbouw en in mindere mate van het verkeer, bouw en industrie.

Mede door de ligging van de Natura 2000 projecten is het effect van bouw- en civiele projecten in Noordenveld in de meeste gevallen verwaarloosbaar. Dat blijkt onder andere uit de vele Aerius-berekeningen die zijn uitgevoerd in het kader van bestemmingsplannen en woningbouwprojecten. Deze projecten hebben in 2020 dan ook weinig hinder ondervonden door stikstof. Ook diverse maatregelen die door het Rijk werden genomen bedoeld om de bouw weer op gang te helpen (snelheidsverlaging en het Stikstof Registratie Systeem) hebben voor Noordenveld geen rol van betekenis kunnen spelen.

3. Wat mocht het kosten en heeft het gekost?

Lasten en baten (bedragen x € 1.000				
Omschrijving	**Realisatie 2019**	**Begroting voor wijziging 2020**	**Begroting na wijziging 2020**	**Realisatie 2020**
Lasten	8.775	7.862	8.403	8.039
Baten	8.773	8.069	8.503	8.262
Saldo	**2**	**-207**	**-101**	**-222**

Uitsplitsing naar taakveld				
7.2 Riolering	-690	-816	-916	-972
7.3 Afval	-567	-649	-690	-681
7.4 Milieubeheer	1.259	1.258	1.506	1.431

Beleidsindicatoren

			Noordenveld	Nederland	Regio
Indicator	**Eenheid**	**Jaar**	**Waarde**	**Waarde**	**Waarde**
Hernieuwbare elektriciteit	%	2016	9,90	14,90	17,00
		2017	2,30	16,30	16,90
		2018	2,70	17,60	17,00
Omvang huishoudelijk restafval	*Kilogram per inwoner*	2017	146,00	178,00	158,00
		2018	151,00	171,00	154,00
		2019	157,00	161,00	129,00

2.1.12 Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting

Omschrijving programma

Ruimtelijke Ordening

Het vastleggen van ruimtelijke ontwikkelingen voor de korte en lange(re) termijn in ruimtelijk relevante plannen, met inachtneming van de planologische kaders van de hogere overheden. Het beoordelen van ruimtelijke ontwikkelingen buiten onze gemeente op hun relevantie voor Noordenveld en deze plannen eventueel inhoudelijk beïnvloeden met gemeentelijke visie.

Volkshuisvesting

Het kwalitatief en kwantitatief bouwen voor de behoefte. De gemeente anticipeert op de groeiprognose maar ook op de verwachte woningbehoefte in de toekomst. Het uitvoeren van het woonbeleid en de prestatieafspraken die wij elk jaar met de corporaties en huurdersorganisaties maken. Het regelmatig toetsen van het beleidskader aan de maatschappelijke ontwikkelingen en waar dat nodig is het actualiseren daarvan.

Gebiedsontwikkeling

Verbetering van de kwaliteit van de (on-)bebouwde omgeving voor verschillende aspecten zoals volkshuisvesting, infrastructuur, voorzieningen, bedrijvigheid en recreatie.

Tot dit programma behoren onder meer de uitgaven voor:

- ruimtelijke ordening;
- volkshuisvesting;
- stads- en dorpsvernieuwing;
- bouw- en woning toezicht / omgevingsvergunningen;
- bouwexploitatie;
- vergunningen-, toezicht- en handhavingsbeleid gemeente Noordenveld;
- handhaving uitvoeringsprogramma.

1. Wat wilden we bereiken?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Geactualiseerd woningbouwprogramma

Er wordt in Noordenveld kwalitatief en kwantitatief gebouwd voor de behoefte. De gemeente anticipeert op de groeiprognose maar ook op de verwachte woningbehoefte in de toekomst. In 2020 is het meerjarenplan woningbouw voor de komende tien jaren afgerond. Met een verdiepingsslag op het woningmarktonderzoek dat voor de Regio Groningen-Assen is uitgevoerd hebben we nu weer actueel inzicht in onze woningmarkt. Aanvullend wordt er gewerkt aam een ruimtelijk plan en woningbouwprogramma, waarin potentiële behoeftevariaties (vraag) en aanbod op elkaar worden afgestemd, waarbij inbreiding voor uitbreiding gaat met respect voor de ‘groene longen’ in de verschillende kernen. ‘Bouwen naar behoefte' blijft daarbij het sturende principe. De besluitvorming vindt in 2021 plaats.

Ruimtelijke kwaliteit als het perspectief en eigentijdse Noordenveldse Welstand

Ruimtelijke kwaliteit is het perspectief van waaruit gekeken wordt naar ontwikkelingen. Hier hoort ook een eigentijdse Noordenveldse welstand bij. Het huidige welstandsbeleid wordt

daarom geëvalueerd. Het voorsorteren op de implementatie van de Omgevingswet biedt goede mogelijkheden om nieuwe ontwikkelingen op dit punt te ondersteunen, afwegingsruimte voor het lokale bestuur te vergroten, procedures te versnellen, innovaties mogelijk te maken en blokkades weg te nemen. Noordenveld streeft een veilige, gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit na. Om dat te realiseren willen wij een nieuwe Welstandsnota die aansluit bij de omgevingswet, waarbij het 'Ja tenzij,'-principe wordt gehanteerd. Er is behoefte om de Welstandsnota te evalueren en te komen tot een eigentijdse Noordenveldse welstandsnota die enerzijds aansluit bij de ambities van Raad en College, en anderzijds beter aansluit bij de rol van de gemeente in onze veranderende maatschappij. Participatie is een voorwaarde, de nota moet met de stakeholders (inwoners, professionals en bestuur) tot stand worden gebracht.

Strategische sturing vastgoed, projecten en gronden Noordenveld

Noordenveld wil toe naar een organisatie waarin slagkracht, sturing en strategie op de realisatie van politieke ambities en doelstellingen mogelijk wordt gemaakt. Regie en sturing op grondexploitatie en strategisch projecten zijn uitgangspunt naast het professionaliseren van het gemeentelijk vastgoed. De gemeente wil hiervoor een projectmanagementbureau opzetten, waarin projecten, grond en vastgoed een plek krijgt. Noordenveld wil een integrale advisering over vastgoed/gronden opdat politiek en financieel verantwoord sturen op vastgoed mogelijk wordt. Wij gaan verder onderzoeken op welke manier Noordenveld het beste invulling kan geven aan strategische sturing op vastgoed, projecten en gronden. Dit betekent dat we zowel duidelijkheid willen over de invulling van de taken, rollen en verantwoordelijkheden, en ook dat wij nader invulling gaan geven aan de kaders op het gebied van vastgoed, grond en projecten.

Toegangspoorten Noordenveld

Noordenveld wil op die locaties waar inwoners, bezoekers en toeristen de gemeente Noordenveld binnenkomen of de mooie parels van Noordenveld herkennen de uitstraling verbeteren door deze poorten een eigen identiteit te geven met een heldere vormgeving met meer allure en een groene/landschappelijke invulling. Dit doen we door in samenspraak met inwoners voor de locaties die als toegangspoorten fungeren een plan op te stellen en uitvoeren als onderdeel van de agenda Buitengebied of de diverse op te stellen dorpsplannen. Vluchtheuvel en Peizermade zijn genoemd als locaties die aangepakt moeten worden.

Centrumontwikkeling Roden

Noordenveld wil de positie van Roden als het centrum in de regio-driehoek Groningen-Assen-Drachten behouden en versterken. Roden is een aantrekkelijke locatie om te wonen, ondernemen of te verblijven. De uitvoering van de Centrumontwikkeling Roden is in 2018 opgestart en komt op tempo. Wij zijn ambitieus, willen samenwerken en dragen in financiële zin substantieel bij. Mogelijkheden om krachten te bundelen worden benut. Binnen de Centrumontwikkeling van Roden vormen de ontwikkelingen in het dorpshart een belangrijke prioriteit. De Centrumontwikkeling gaat echter niet alleen over het centrum. Het gaat óók over de positie van Roden als regionaal centrum voor wonen, werken, inkopen, cultuur en recreatie. Dat maakt dat ook de Brinkomgeving, de bedrijventerreinen en de entrees van het dorp zijn meegenomen in dit Uitvoeringsprogramma.

Agenda Buitengebied

Noordenveld wil samen met betrokken inwoners, organisaties en instellingen een agenda voor het buitengebied opstellen die bijdraagt aan de ruimtelijke en sociaalmaatschappelijke verbondenheid met het buitengebied. Uitgangspunten zijn beschermen, beleven en benutten. Aandachtspunten zijn behoud van de natuur, landbouw, fysieke en digitale bereikbaarheid en voorzieningen. Wij streven naar een leefbaar buitengebied. De buitengebieden kennen hun eigen karakteristieke waarden, dynamiek en problematiek. Met inbreng van de bewoners wordt een 'Agenda Buitengebied' opgesteld met als doel onder andere behoud van de natuur, ruimte voor de landbouw en behoud en de versterking van de voorzieningen. Wij willen een brede inventarisatie van wat er speelt, gevolgd door het opstellen van een agenda buitengebied en die tot uitvoer brengen. Snel internet in het buitengebied wordt op zoveel mogelijk locaties beschikbaar. Wij gaan samen met betrokkenen streven naar een visie op het buitengebied waarin een relatie wordt gelegd met de dorpsvisies en de toegangspoorten Noordenveld. Die visie wordt vertaald in een uitvoeringsplan waar vervolgens uitvoering aan gegeven zal worden.

Overig

Glasvezel

Er is behoefte aan snel internet in de hele gemeente Noordenveld. Snel internet is nodig om bedrijfsmatige activiteiten op een innovatieve en toekomstbestendige manier voort te zetten en te ontwikkelen. Snel internet is daarnaast een voorwaarde om levensloopbestendig wonen in de gemeente te realiseren. De Coöperatie Glasvezel Noord (CGN) wil in het deel van de gemeente Noordenveld waar inwoners nog geen toegang hebben tot snel internet een glasvezelnetwerk aanleggen. Zij vraagt de gemeente Noordenveld bij te dragen in dit project, met een lening en met subsidie.

Ruimtelijke Ordening

Noordenveld blijft beleid conform wettelijke regels voeren ten aanzien van de ruimtelijke ordening.

Volkshuisvesting

Noordenveld heeft een toekomstgerichte woonsector die zich kenmerkt door een evenwichtige balans tussen vraag en aanbod. Dat vraagt om een veelzijdig product dat enerzijds goed aansluit op de verschillende leefstijlen, woonfases en financiële mogelijkheden van onze inwoners en anderzijds voldoende flexibel is om adequaat te kunnen anticiperen op veranderingen aan de vraagkant. Voortgaande vergrijzing en verduurzaming zijn daarbij belangrijke ankerpunten. Starters, statushouders en senioren hebben onze speciale aandacht. Voldoende plancapaciteit is hierbij een essentiële factor.

Gebiedsontwikkeling

Verdere verbetering van de kwaliteit van de (on-)bebouwde omgeving en buitengebied voor verschillende aspecten zoals volkshuisvesting, infrastructuur, voorzieningen, bedrijvigheid, landschap en recreatie. De unieke centrale ligging van Noordenveld in Noord-Nederland biedt kansen voor de netwerksamenleving. Tevens heeft Noordenveld een goede balans tussen bevolkingsopbouw en het voorzieningenniveau.

Vergunningen, toezicht en handhaving

Noordenveld voert de taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving uit in overeenstemming met het VTH beleid, de kwaliteitscriteria en de kernwaarden van de omgevingsvisie. De implementatie van de Omgevingswet zal leiden tot een andere wijze van dienstverlening met betrekking tot de uitvoering van de VTH taken.

Implementatie van de Omgevingswet

In 2022 treedt de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet bundelt en moderniseert in één wet alle wetten voor de leefomgeving. Om de kansen die de Omgevingswet biedt te kunnen benutten en de gemeentelijke ambities waar te kunnen maken zijn we tijdig begonnen met de implementatie van de aanstaande wet. Omdat de Omgevingswet veelomvattend is, is het noodzakelijk om dit te doen door middel van een gestructureerde aanpak. Dit om het overzicht te behouden en aansluiting te hebben en te houden op andere projecten, programma's en ontwikkelingen.

2a. Wat zouden we gaan doen in 2020?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Glasvezel

De aanleg van het glasvezelnetwerk wordt gestart.

Meerjarenplan woningbouw

- Het Meerjarenplan woningbouw voor de komende tien jaar dat is gebaseerd op een verdiepend woningmarktonderzoek op hoofdkernniveau plus aanvullende kenmerken (analyse van de regio, inbreidingsvraagstuk, behoefte, locatie, planvorming) is afgerond;
- Op basis daarvan is gestart met planvorming (ruimtelijk en woningbouwprogramma), met name gericht op het definiëren van nieuwe (binnendorpse) bouwlocaties.

Ruimtelijke kwaliteit als het perspectief en eigentijdse Noordenveldse Welstand

- Nieuwe Welstandsnota opstellen, die invulling geeft aan het begrip “eigentijds” en die aansluit bij de te implementeren Omgevingswet;
- Ontwikkeling van een Kwaliteitsgids Noordenveld, waarin aan de hand van “gidsprincipes”, initiatieven waar mogelijk ruimte en richting krijgen als die initiatieven de ruimtelijke en cultuurhistorische karakteristieken versterken.

Strategische sturing vastgoed, projecten en gronden Noordenveld

- De basis wordt verder op orde gebracht;
- Er is een keuze gemaakt tot het opzetten van een team vastgoed en grondzaken. We gaan verder invulling geven aan de rollen die in dit team een plek moeten krijgen en de verdeling van taken en verantwoordelijkheden;
- We gaan nader invulling geven aan de kaders op het gebied van vastgoed, grond en projecten, zoals vastgoedbeleid, een herziene kadernota grondprijzen, een routekaart verduurzaming vastgoed en snippergroenbeleid.

Toegangspoorten Noordenveld

Dit wordt meegenomen in de agenda Buitengebied en de op te stellen Centrumplannen en de eventuele Dorpsvisies.

Centrumontwikkeling Roden

Voor hetgeen wij gaan opleveren in 2020 verwijzen wij naar het Uitvoeringsprogramma. In afwijking van het uitvoeringsprogramma:

- worden de planontwikkeling en uitvoering Wilhelminastraat en de stegen geïntegreerd opgepakt samen met de Heerestraat;
- wordt het HOV in 2020 in uitvoering gebracht;
- is de uitvoering van de Westeres reeds (deels) opgepakt in 2019;
- wordt de uitvoering van de Westerbaan nog niet opgepakt;
- worden voor de ontwikkeling van de VTB de planologische procedures en uitvoeringsplannen opgestart;
- is het in 2019 geopende transformatiefonds ook in 2020 opengesteld;
- wordt een financieel niet voorziene maatregel/project van 100 parkeerplaatsen ten laste van de in het uitvoeringsprogramma vastgestelde begroting gebracht.

Agenda Buitengebied

Wij zullen op basis van de brede inventarisatie een duidelijke visie ontwikkelen voor het buitengebied die wij vertalen in een uitvoeringsagenda.

Ruimtelijke ordening

- Het opstellen van diverse ruimtelijke plannen, waaronder de uitwerking van de Centrumvisie Roden, Peize Zuid, Oosterveld alsook bedrijventerrein Haarveld en actualisering van het bestemmingsplan Buitengebied;
- Het opstellen van een landschapsontwikkelingsperspectief op basis waarvan randvoorwaarden voor grondgebonden zonnepanelen worden geformuleerd.

Volkshuisvesting

- In het kader van de herontwikkeling Boskamplocatie Roden is als vervolg op de in 2019 gerealiseerde huurwoningen van Woonborg in 2019 gestart met de bouw van 22 koopwoningen. Deze worden naar verwachting begin 2020 opgeleverd;
- Binnen de kaders van de samenwerkingsovereenkomst ‘Expeditie Energieneutraal Wonen Drenthe’ gaan we verder werken aan een pilot voor integrale wijkverbetering, met als speerpunt de particuliere woningvoorraad;
- Actium bouwt 16 ultra-energiezuinige sociale 'passief’ huurwoningen in het Oosterveld, deze worden medio 2020 opgeleverd;
- Samen met Woonborg wordt onderzoek gedaan naar een passende invulling qua woningbouw op de locatie Hoek Wilhelminastraat/Kanaalstraat Roden;
- We gaan de verzilverlening voorbereiden die naar verwachting eind 2020 kan worden ingevoerd;
- Samen met Provincie Drenthe doen we mee in de pilot Tiny Houses. De pilot is eind 2019 gestart. Opdrachtgevers zijn de ministeries LNV en EZK, uitvoerende instantie is het Instituut Maatschappelijke Innovatie. Het algemene doel is kennisontwikkeling rond het thema Tiny Houses in samenhang met natuurontwikkeling. Meer concreet

richt de pilot zich onder meer op de concrete marktvraag, ruimtelijke mogelijkheden en belemmeringen (waaronder regelgeving). Synergie wordt gezocht met Vitale Vakantieparken.

Gebiedsontwikkeling

- *Herontwikkeling TNT-locatie Wijnbergstraat Roden*: er zijn 17 woningen op de locatie gepland. De planologische procedure is opgestart;
- *Herontwikkeling Boskamplocatie Roden, deel gemeente*: er zal in de eerste helft van 2020 gestart worden met de bouw van de woningen;
- *Centrumlocatie Nieuw-Roden*: met de eigenaar en ontwikkelaar vindt overleg plaats over een invulling van deze locatie;
- *Herinvulling voormalige schoolgebouwen*: CBS de Regenboog te Een wordt middels een verkoopprocedure verkocht. Schoolgebouw Langelo wordt via een makelaar verkocht;
- *Realisatie project Oosterveld Norg*: het uitvoering geven aan fase 1a en fase 1b. Het plan is bouwrijp. De woningen van Heijmans, Actium, De Realisatie, het CPO traject en de vrije kavels zijn in verkoop of verhuur;
- *Roderveld IV*: de laatste vier bouwkavels worden verkocht en er kan gestart worden met de bouw van deze woningen. Bovendien wordt de wijk geheel woonrijp gemaakt;
- *Ontwikkeling van Peize Zuid*: de laatste onderzoeken (waaronder het waterhuiskundig plan) worden uitgevoerd ter voorbereiding voor het opstarten van de bestemmingsplanprocedure in 2020. De resultaten van de onderzoeken bepalen uiteindelijk de planning van de procedure. Verder bepaalt de eigendomssituatie op welke manier het bestemmingsplan moet worden vormgegeven en/of er gelijktijdig een exploitatieplan in procedure moet worden gebracht;
- *De locatie van de voormalige Ronerborg aan de H. Scheepstrastraat te Roden*: de 14 grondgebonden levensloopbestendige woningen en het gezondheidscentrum voor eerstelijns zorgpartijen zijn opgeleverd en het gebied wordt woonrijp gemaakt;
- Uitvoering geven aan een nieuw bestemmingsplan voor de woningbouwlocatie Zuidpoort Terheijl inclusief landgoedontwikkeling en waterberging;
- Verdere planuitwerking van Heijmans Ontwikkeling en Woonborg voor de realisatie van 36 + 12 woningen rond de Thedemaborg te Nietap;
- Een gebiedsplan opstellen voor het gebied ‘Roden- Zuid’;
- Beukenhoflocatie wordt meegenomen in het gebiedsplan Roden Zuid;
- *Oude Velddijk 26 Peize*: onderzoeken naar de mogelijkheden van woningbouw op deze locatie in samenhang met de herontwikkeling van wijk De Vennen;
- *Herontwikkeling De Hoprank Peize*: het huidige zorggebouw wordt door Interzorg vervangen door nieuwbouw;
- *Herontwikkeling zorgcentrum De Hullen*: het huidige zorggebouw wordt vervangen door nieuwbouw;
- Het bestemmingsplan voor de herontwikkeling van de Vluchtheuvel te Norg is vastgesteld. Tegen de vaststelling is beroep ingesteld bij de Raad van State. Naar verwachting doet de Raad van State begin 2020 uitspraak.

Implementatie Omgevingswet
Verder uitvoering geven aan het procesplan “Op weg naar de Omgevingswet: Navigatiedocument voor de implementatie van de Omgevingswet in Noordenveld.

Vergunningverlening, toezicht en Handhaving
Verder ontwikkelen van werkprocessen en werkwijzen waarbij wordt aangesloten bij de ambities van de Omgevingswet en de inwoner op de eerste plaats.

2b. Wat hebben we wel/niet gerealiseerd?

Meerjaren uitvoeringsprogramma 2018-2022

Glasvezel
De aanleg van het glasvezelnetwerk is gestart. De verwachting is dat het netwerk aan het einde van 2021 klaar is en mogelijk verkocht zal worden aan een commerciële partij.

Meerjarenplan woningbouw

- Het Meerjarenplan woningbouw voor de komende tien jaar dat is gebaseerd op een verdiepend woningmarktonderzoek op hoofdkernniveau plus aanvullende kenmerken (analyse van de regio, inbreidingsvraagstuk, behoefte, locatie, planvorming) is afgerond;
- Op basis daarvan is gestart met planvorming (ruimtelijk en woningbouwprogramma), met name gericht op het definiëren van nieuwe (binnendorpse) bouwlocaties.

Verstedelijkingsstrategie
In 2019 heeft de gemeente Groningen een Woondeal gesloten met de minister van Binnenlandse Zaken (BZK). Deze Woondeal wordt verder uitgewerkt in een Verstedelijkingsstrategie voor het hele grondgebied van Regio Groningen-Assen (RGA). In 2020 hebben wij samen met de andere deelnemende gemeenten en beide provincies gewerkt aan de verfijning en verdieping van deze strategie. De definitieve verstedelijkingsstrategie bestaat uit een voorkeursvariant en een ontwikkelpad met een uitvoeringsstrategie ten aanzien van de keuzes over het bouwen van woningen, aanwijzen van werklocaties en de gevolgen voor mobiliteit en bereikbaarheid voor de periode 2021-2040. Over dit pakket zal rond de zomer van 2021 een akkoord met het Rijk worden gesloten.

Ruimtelijke kwaliteit als het perspectief en eigentijdse Noordenveldse Welstand

- In 2020 zijn de uitgangspunten uit het participatietraject met inwoners, professionals en de Raad uitgewerkt in een ‘Eigentijdse Noordenveldse welstandsnota’. Deze zal medio 2021 ter vaststelling worden aangeboden aan de raad;
- Op 22 april 2020 heeft de Raad de Noordenveldse Kwaliteitsgids vastgesteld. Hierin zijn de ruimtelijke karakteristieken van Noordenveld beschreven als vertrekpunt voor alle ruimtelijke initiatieven.

Strategische sturing vastgoed, projecten en gronden Noordenveld

- De basis is verder op orde gebracht;
- Gestart met de vernieuwing van de huur- en pachtovereenkomsten;
- Visie opgesteld voor alle gemeentelijke gebouwen;

- Inzicht en visie ontwikkeld op vastgoed en gronden welke (her)ontwikkeld kunnen worden tot woningbouw;
- Er is een keuze gemaakt tot het opzetten van een team vastgoed en grondzaken. We gaan verder invulling geven aan de rollen die in dit team een plek moeten krijgen en de verdeling van taken en verantwoordelijkheden;
- We hebben een start gemaakt met een nadere invulling aan de kaders op het gebied van vastgoed, grond en projecten, zoals vastgoedbeleid, een herziene kadernota grondprijzen, een routekaart verduurzaming vastgoed en snippergroenbeleid.

Toegangspoorten Noordenveld

De keuze is gemaakt om binnen bestaande projecten en activiteiten te werken aan toegangspoorten. Zo is in het afgelopen jaar gewerkt aan het opstellen van de centrumplannen van Peize en Norg, waarin ook wordt nagedacht over de toegangspoorten.

Centrumontwikkeling Roden

- De projecten met de hoogste prioriteit zijn gestart en/of in voorbereiding:
    - De planontwikkeling en uitvoering van de Wilhelminastraat is geïntegreerd opgepakt samen met de Heerestraat, het DO is vastgesteld en de besteksvoorbereiding is gestart. De stegen zijn niet meegenomen in de planontwikkeling omdat deze een lagere prioriteit hebben binnen de COR;
    - In 2020 is door Corona HOV Roden centrum fase 1 (Leeksterweg/Centrumhalte/ Touwslager) later gestart en grotendeels afgerond. Het laatste deel van HOV Roden centrum, namelijk fase 2 (Kanaalstraat/Julianaplein/deel Groningerstraat) staat gepland in 2021;
    - Het plan voor de Westeres is nog niet volledig uitgevoerd. Er is afgesproken met OCN/parkmanagement, een bedrag te reserveren voor een toekomstige investering in een bomenrij (of wanneer dit niet lukt een andere investering in de landschappelijke of duurzame inrichting van het bedrijventerrein). Er is recent een onderzoek naar de staat van onze bedrijventerreinen geweest. Hierin zitten voldoende aanknopingspunten om het project af te maken. Gesprekken met OCN/parkmanagement hierover worden opgestart;
    - Speelt de Westerbaan toch doordat de Jumbo gaat uitbreiden en de voetgangerszone daardoor aangepakt moet worden;
    - Voor de ontwikkeling van de Vrijetijdsboulevard wordt de planologische procedure opgestart en zal de start van de aanbestedingsprocedure kort daarop volgen;
- Het transformatiefonds is ook in 2020 opengesteld. Op dit moment hebben we jammer genoeg nog maar een subsidie kunnen toekennen vanuit de subsidieregeling. Mede vanuit de contacten die er zijn geweest met (potentiële) aanvragers en de contacten met de ondernemers, vastgoedeigenaren en de Zakenkring over de subsidiemogelijkheden wordt gewerkt aan een herziening van de subsidieregeling. Gelet op de gerichte vragen van ondernemers en vastgoedeigenaren naar de subsidieregeling hebben we de verwachting dat we in 2021 meerdere aanvragen voor een van de subsidiemogelijkheden zullen krijgen;

- Door op andere onderdelen te bezuinigingen is er een budget van € 750.000 voor de aanleg van 100 parkeerplaatsen opgenomen in de begroting van de Centrumontwikkeling Roden.

Agenda Buitengebied

In het kader van de ambities, prioriteiten en financiële situatie stelt is besloten om hier in deze planperiode geen uitvoering meer aan te geven.

Ruimtelijke ordening

- Voor het bestemmingsplan Peize Zuid en het bestemmingsplan Buitengebied zijn de 1e concepten in behandeling, Het bestemmingsplan Haarveld is gereed maar daar is beroep tegen ingesteld. De zitting bij de Raad van State zal in 2021 plaats vinden. In 2020 hebben we het Chw bestemmingsplan Oosterveld opgesteld (ligt nu ter vaststelling aan de raad voor). Daarmee is er voor het gehele gebied van Oosterveld een actueel bestemmingsplan;
- Op 22 april 2020 heeft de Raad de Noordenveldse Kwaliteitsgids vastgesteld. Hierin zijn de ruimtelijke karakteristieken van Noordenveld beschreven als vertrekpunt voor alle ruimtelijke initiatieven, zoals grondgebonden zonnepanelen. In het op 9 september 2020 door de Raad vastgestelde beleidskader Zonne-energieprojecten in het landschap zijn aanvullende regels vastgelegd voor zonne-energieprojecten;
- De problematiek rond PFAS en stikstof heeft voor Noordenveld niet geleid tot noemenswaardige belemmeringen in de ontwikkeling en uitvoering van bouwprojecten.

Volkshuisvesting

- Bij de Boskamplocatie in Roden zijn 28 sociale huurwoningen van Woonborg opgeleverd;
- Binnen de kaders van de samenwerkingsovereenkomst ‘Expeditie Energieneutraal Wonen Drenthe’ werken we aan een pilot voor integrale wijkverbetering, met als speerpunt de particuliere woningvoorraad;
- Actium heeft in 2020 16 sociale huurwoningen in Oosterveld in Norg opgeleverd. Er zijn gesprekken met Actium om zowel in fase 2 als fase 3 acht sociale huurwoningen te bouwen;
- Op de locatie Hoek Wilhelminastraat/Kanaalstraat Roden zijn er gesprekken met grondeigenaren met als doel om uiteindelijk grondgebonden woningen te ontwikkelen. Het idee is dat Woonborg geen sociale huurwoningen op deze locatie gaat realiseren, maar op de vrijetijdsboulevard in Roden;
- De verzilverlening wordt voorbereid, besluitvorming staat ingepland voor mei 2021. De lening is met name bedoeld om woningen levensloopgeschikt te maken maar ook duurzaamheidsmaatregelen kunnen in combinatie daarmee worden gefinancierd;
- De pilot Tiny Houses is stopgezet. Er was op korte termijn geen gebied aan te wijzen waar de Tiny Houses in nieuwe natuur tot ontwikkeling konden komen;
- De prestatieafspraken met de corporaties en de huurdersorganisaties zijn wederom geactualiseerd. De uitvoering van de afspraken loopt voorspoedig;
- Met Woonborg zijn we in gesprek over 12 sociale huurwoningen in Peize-Zuid.

Gebiedsontwikkeling

- *Herontwikkeling TNT-locatie Wijnbergstraat Roden*: er zijn 17 woningen op de locatie gepland. De planologische procedure is opgestart;
- *Boskamplocatie*: op de Boskamplocatie zijn 22 koopwoningen gebouwd. Deze worden begin 2021 opgeleverd. In 2021 wordt de locatie woonrijp gemaakt. De grondexploitatie wordt afgesloten;
- *Centrumlocatie Nieuw-Roden*: met de ontwikkelaar is overeenstemming over de invulling van deze locatie. De bestemmingsplanprocedure is opgestart;
- *Herinvulling voormalige schoolgebouwen*: CBS de Regenboog te Een is middels een verkoopprocedure verkocht, onder voorbehoud wijziging bestemmingsplan. Het schoolgebouw Langelo is verkocht onder voorbehoud van financiering;
- *Realisatie project Oosterveld Norg*: in 2020 zijn ruim 50 woningen opgeleverd. Er wordt in fase 1 verder volop gebouwd. Verder wordt er gewerkt aan de volgende fasen van het nieuwbouwproject en gaan we in de zomer van 2021 in verkoop met fase 2;
- *Roderveld IV*: de laatste bouwkavel is in 2020 verkocht. De grondexploitatie wordt afgesloten;
- *Ontwikkeling van Peize Zuid*: eind 2020 is de globale grondexploitatie vastgesteld. Het bestemmingsplan is in concept gereed. De onderhandelingen m.b.t. de laatste aankoop zijn nog niet afgerond. Er zijn, in het kader van participatie, gesprekken met de betrokken werkgroepen over o.a. verkeer en water;
- *De locatie van de voormalige Ronerborg aan de H. Scheepstrastraat te Roden*: de 14 grondgebonden levensloopbestendige woningen en het gezondheidscentrum voor eerstelijns zorgpartijen zijn opgeleverd en het gebied is woonrijp gemaakt;
- *Zuidpoort Terheijl inclusief landgoedontwikkeling en waterberging*: in 2020 heeft het participatieve traject met omwonenden en betrokkenen verder vervolg gekregen met een verdieping op het plan benodigd om uitvoering te geven aan een nieuw bestemmingsplan;
- *Thedemaborg 36 + 12 woningen te Nietap*: verdere planuitwerking met aandacht voor de archeologische context van Heijmans Ontwikkeling en Woonborg is benodigd om uitvoering te geven aan een nieuw bestemmingsplan voor de woningbouwlocatie;
- *Een gebiedsplan opstellen voor het gebied 'Roden-Zuid'*: eind 2020 is een concept gebiedsvisie aangeboden aan de gemeenteraad. Er is geen besluit genomen omdat er eerst een uitwerking van het participatietraject moet plaatsvinden;
- *Beukenhoflocatie*: wordt meegenomen in het gebiedsplan Roden Zuid;
- *Oude Velddijk 26 Peize*: er zijn diverse onderzoeken uitgevoerd naar de mogelijkheden van woningbouw op deze locatie in samenhang met de herontwikkeling van wijk De Vennen. Ook heeft er een enquête plaats gevonden om het draagvlak in kaart te brengen;
- *Herontwikkeling De Hoprank Peize*: het huidige zorggebouw is door Interzorg vervangen door nieuwbouw. Er moeten nog onderhandelingen plaatsvinden over de grondaankoop/ruil i.v.m. waterberging op het binnenterrein;
- *Herontwikkeling zorgcentrum De Hullen*: het huidige zorggebouw wordt vervangen door nieuwbouw. Met de ontwikkelaar zijn wij in gesprek over de stedenbouwkundige opzet van de nieuwbouw.

Implementatie Omgevingswet
In 2020 hebben we uitvoering gegeven aan het procesplan Op weg naar de Omgevingswet: *Navigatiedocument voor de implementatie van de Omgevingswet in Noordenveld*. Er zijn verschillende stappen gezet op het gebied van de wet en kerninstrumenten, het anders werken en de voorbereiding op het digitaal stelsel van de Omgevingswet. In 2021 zullen we verdergaan met het uitvoering geven aan het procesplan.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving
Ontwikkelen van werkprocessen en werkwijzen waarbij wordt aangesloten bij de ambities van de Omgevingswet en de inwoner op de eerste plaats. In 2020 heeft deze ontwikkeling geleid tot de start van de pilot: “Anders werken onder de Omgevingswet”. De eerste resultaten zijn geëvalueerd en in 2021 wordt er een vervolg gegeven aan de pilot en de ontwikkelpunten/verbeterpunten die tijdens de eerste evaluatie naar voren zijn gekomen.

Gasopslag Norg
In september 2019 heeft de minister van Economische Zaken en Klimaat het definitieve instemmingsbesluit genomen dat het drukbereik van de gasopslag uitgebreid mag worden om de opslag van 6 miljard m^3 mogelijk te maken. Dit met name om de afbouw van de winning in het Groningenveld mogelijk te maken.

Vanaf mei 2019 is het aantal schademeldingen rond de gasopslag toegenomen. Vanwege deze toename en de grote verschillen in rapporten van de voor het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG) opnemende bureaus, heeft het IMG een onderzoek laten doen naar de effecten van diepe bodemdaling door opslag en winning in een specifiek deel van Groningen en Drenthe. Dit onderzoek is uitgevoerd door TNO en TU Delft. De conclusie van het rapport is dat er geen directe relatie is tussen diepe bodemdaling en de ontstane schade. Het IMG gaat met betrokken overheden en overige stakeholders in gesprek voordat zij een besluit nemen over het rapport.

3. Wat mocht het kosten en heeft het gekost?

Lasten en baten (bedragen x € 1.000				
Omschrijving	**Realisatie 2019**	**Begroting voor wijziging 2020**	**Begroting na wijziging 2020**	**Realisatie 2020**
Lasten	10.694	4.740	28.024	14.921
Baten	9.297	3.241	25.168	13.165
Saldo	**1.397**	**1.499**	**2.857**	**1.757**
Uitsplitsing naar taakveld				
8.1 Ruimtelijke ordening	1.033	949	1.371	1.014
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-425	196	336	211
8.3 Wonen en bouwen	789	354	1.149	532

Beleidsindicatoren

			Noordenveld	Nederland	Regio
Indicator	**Eenheid**	**Jaar**	**Waarde**	**Waarde**	**Waarde**
Demografische druk	*% van de personen <20 jaar en >64 jaar ten opzichte van de 20- t/m 64-jarigen*	2018	71,50	53,70	64,60
		2019	70,80	53,90	65,20
		2020	71,40	54,20	66,20
Gemiddelde WOZ-waarde	*€ 1.000*	2018	225,00	230,00	229,00
		2019	238,00	248,00	240,00
		2020	251,00	270,00	255,00
Woonlasten eenpersoons-huishouden	€	2018	660,00	-	673,00
		2019	681,00	669,00	680,00
		2020	693,00	700,00	703,00
Woonlasten meerpersoons-huishouden	€	2018	701,00	-	726,00
		2019	722,00	739,00	733,00
		2020	735,00	773,00	760,00

2.2 Overhead

Inleiding

Voorgeschreven is dat in de programmaverantwoording een apart overzicht moet worden opgenomen van de kosten van de overhead. In de programma's zijn de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. De overhead wordt centraal begroot en verantwoord op het overzicht overhead via taakveld 0.4 Overhead, ondersteuning organisatie. In het BBV zijn geen verdere eisen opgenomen met betrekking tot de presentatie. Het minimum betreft een opgaaf van de baten en lasten van het geheel aan overhead.

Definitie

Om te kunnen vaststellen welke kosten verband houden met de sturing en ondersteuning van het primaire proces en zodoende gerekend kunnen worden tot de overhead, is een definitie van het begrip overhead geïntroduceerd. Deze luidt: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Hiermee kan een eenduidig inzicht worden gegeven in de kosten die direct zijn toe te rekenen aan bepaalde taakvelden.

Tarieven

Het centraal begroten van de kosten van overhead betekent dat het niet langer mogelijk is om uit de taakvelden (voorheen de producten) alle tarieven te bepalen. Om deze reden is het van groot belang dat op een andere wijze uit de begroting blijkt hoe de tarieven worden berekend. In de paragraaf lokale heffingen moet een berekening worden opgenomen hoeveel overhead aan een tarief is toegerekend. De berekening van de tarieven geschiedt dan extracomptabel. De overhead moet daarbij op een consistente wijze worden toegerekend. Deze methode wordt niet door de wetgever voorgeschreven, maar wordt door de raad vastgesteld en opgenomen in de financiële verordening. De toerekening van de overhead aan tarieven is in 2019 gebaseerd op de directe uren toegerekend aan het taakveld. Het overheaduurtarief voor de binnendienst bedroeg € 35 en voor de buitendienst € 4.

Overzicht

Op de volgende pagina is een overzicht getoond van de begrote en gerealiseerde baten en lasten van overhead voor 2020. De totale overhead was na wijziging begroot op € 9.761.000. Het werkelijke saldo bedraagt € 10.623.000, waardoor er een overschrijding is van € 862.000.

Er is gekozen voor een indeling volgens de economische categorieën uit de IV3 (Informatie voor derden). Beschrijvingen van de economische categorieën zijn te vinden in het IV3 Informatievoorschrift voor Gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen. Deze definities zijn in het overzicht gespecificeerd voor de baten en lasten van onze gemeente. Daaronder staat een verschillenanalyse, waarbij de verschillen per economische categorie groter dan € 20.000 zijn toegelicht.

(x € 1.000)						
Categorie	**Omschrijving**	**Uitgaven/ inkomsten**	**Primitief begroot 2020**	**Begroot na wijziging 2020**	**Realisatie 2020**	**Verschil 2020**
1.1	Salarissen en sociale lasten	U	7.224	7.124	7.261	-137
2.1	Belastingen	U	33	33	58	-25
2.2.1	Belastingen op producenten	I	0	-26	-29	3
3.5.1	Ingeleend personeel	U	7	37	194	-157
3.6	Huren	I	-40	-67	-63	-5
3.8	Overige goederen en diensten	U	2.117	1.892	1.943	-51
4.3.1	Inkomensoverdrachten - Rijk	U	13	13	13	1
4.3.2	Inkomensoverdrachten - gemeenten	U	5	5	5	0
4.3.8	Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	U	3	3	3	0
7.2	Mutatie voorzieningen	I	-27	-27	462	-489
7.3	Afschrijvingen	U	610	630	634	-4
7.4	Toegerekende reële en bespaarde rente	U	142	144	141	3
	Totaal overhead		**10.086**	**9.761**	**10.623**	**-862**
7.5	Doorberekende overhead grondexploitaties	I	-266	-266	-211	-54
7.5	Doorberekende overhead kapitaalwerken	I	-210	-210	-171	-39
7.5	Doorberekende overhead projecten	I	-223	-223	-85	-138
	Totaal doorberekende overhead		**-699**	**-699**	**-467**	**-232**
	Per saldo onverdeelde overhead		**9.387**	**9.063**	**10.156**	**-1.093**

Toelichting

Categoriebeschrijvingen zijn te vinden in het IV3 Informatievoorschrift voor Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen. Voor een nadere en specifiek voor onze gemeente geldende definiëring van bovenstaande categorieën lichten wij hieronder de componenten van de diverse categorieën toe:

1.1 Salarissen en sociale lasten **U**

Betreft de personele lasten die volgens voorschriften van de BBV toegerekend worden tot de overhead. Dit betreft voor onze gemeente (delen van) de volgende personele categorieën: Administratieve Ondersteuning Bedrijfsvoering; Algemene Zaken; Automatisering; Communicatie; Concerncontrol; Directie; Financiën en Facilitair; Juridische Zaken; Managers; Secretaris Ondernemingsraad; Teamleiders Bedrijfsvoering, Beheer, Ontwikkeling en Strategie en Publiekszaken; en overige personele lasten Bestuursondersteuning en Flankerend Beleid.

2.1 Belastingen **U**

Betreft de gemeentelijke belastingen op de gemeentelijke huisvesting.

2.2.1 Belastingen op producenten **I**

Betreft in 2020 de opbrengst van vervolgingskosten.

3.5.1 Ingeleend personeel **U**

Betreft het personeel dat wordt ingeleend en toegerekend tot de overhead. In 2020 werd inhuur gepleegd op de vakgroepen Communicatie, Financiën en Facilitair, Huishoudelijke Dienst en ICT en ten behoeve van de Ondernemingsraad.

3.6 Huren **I**

Betreft in 2020 huuropbrengsten vanuit het Consultatiebureau, MEE Drenthe en stichting WiN.

3.8 Overige goederen en diensten **U**

Betreft diverse kosten voor (delen van): Accountantscontrole; Advertenties; Arbeidsomstandighedenwet; Bedrijfshulpverlening; Bezwaar- en Beroepschriften; Contributies; Elektronische Dienstverlening; Flexibele Beloning; Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering; Functiewaardering; Jubilea; Kerstmarkt; Klachtenbehandeling; Leveringen Derden Algemene Zaken, Communicatie en Personeel en Organisatie; Opleiding; Organisatieontwikkeling; Participatie; Promotie; Reis- en Verblijfkosten; Relatiegeschenken; Sociaal Wijkbeheer; en Verzekeringen. Ook overige goederen en diensten gerelateerd aan administratie en algemeen beheer, automatisering en gemeentelijke huisvesting zijn inbegrepen.

4.3.1 Inkomensoverdrachten - Rijk **U**

Betreft een bijdrage aan het Arbeidsmarkt- en Ontwikkelingsfonds.

4.3.2 Inkomensoverdrachten - gemeenten **U**

Betreft een subsidie aan de Personeelsvereniging.

4.3.8	**Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen**	**U**
	Betreft een bijdrage aan BAN PersoneelsDiensten.	
7.2	**Mutatie voorzieningen**	**I**
	Betreft mutaties op de voorziening non-activiteitenregeling.	
7.3	**Afschrijvingen**	**U**
	Betreft afschrijvingen op geactiveerde kapitaallasten, voornamelijk in relatie tot administratie en algemeen beheer, automatisering en gemeentelijke huisvesting.	
7.4	**Toegerekende reële en bespaarde rente**	**U**
	Betreft de toerekening van rente, voornamelijk in relatie tot administratie en algemeen beheer, automatisering en gemeentelijke huisvesting.	
7.5	**Doorberekende overhead grondexploitaties**	**I**
	Betreft de toerekening van overhead aan grondexploitaties.	
7.5	**Doorberekende overhead kapitaalwerken**	**I**
	Betreft de toerekening van overhead aan kapitaalwerken.	
7.5	**Doorberekende overhead projecten**	**I**
	Betreft de toerekening van overhead aan projecten.	

Verschillen en toelichtingen

1.1 Salarissen en sociale lasten (€ 137.000 nadelig)

Het nadeel op de salarissen en sociale lasten binnen de overhead is opgebouwd uit twee facetten. Enerzijds vielen de salarisbetalingen op eigen personeel € 102.000 hoger uit dan begroot. Dit is met name gerelateerd aan een tweetal medewerkers dat in 2020 boventallig is verklaard. Voor de totale toekomstige salarislasten van dit tweetal, plus voor de garantieschaalbetalingen van een andere medewerker, is een voorziening getroffen ten laste van het jaarresultaat 2020. Zie hiervoor de toelichting onder het verschil op **7.2 Mutatie voorzieningen**. De salarislasten voor 2020 geven in 2020 een nadeel op de categorie salarissen en sociale lasten. Verschillen op de salarissen van huidig personeel worden in hoofdstuk 2.3 Personele lasten verder gepresenteerd en toegelicht.

Anderzijds zijn er door medewerkers meer uren op overheadproducten geschreven dan was begroot. Dit levert een nadeel op van € 32.000. Let op: dit voordeel wordt gecompenseerd door voordelen op andere taakvelden – per saldo hebben de interne urensaldi geen invloed op het jaarresultaat.

2.1 Belastingen (€ 25.000 nadelig)

Dit betreft een nadeel op de belastingen over de gemeentelijke huisvesting. De aanslag zuiveringsheffing 2019 voor het gemeentehuis is begin 2020 ten onrechte ten laste van het boekjaar 2020 gebracht. Voor 2020 resulteert dit in een eenmalig nadeel. Daarentegen heeft dit in 2019 geresulteerd in een eenmalig voordeel.

3.5.1 Ingeleend personeel (€ 157.000 nadelig)
Het nadeel op ingeleend personeel binnen de overhead wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door hogere inhuurkosten op de vakgroepen Financiën (€ 79.000) en ICT (€ 40.000). Deze nadelen worden volledig gecompenseerd door een voordeel op salarisbetalingen aan eigen (niet-ingeleend) personeel. Daarnaast werd er op de vakgroep Communicatie inhuur gepleegd voor de uitvoering van COVID-19-gerelateerde werkzaamheden (€ 32.000). Verschillen op de salarissen van huidig personeel worden in hoofdstuk 2.3 Personele lasten verder gepresenteerd en toegelicht. COVID-19-gerelateerde uitgaven worden in de paragraaf COVID-19 verder toegelicht.

3.8 Overige goederen en diensten (€ 51.000 nadelig)
Een grote hoeveelheid uitgaven en inkomsten worden tot de categorie 3.8 Overige goederen en diensten gerekend. Het nadeel van € 51.000 is dan ook opgebouwd uit meerdere na- en voordelen. Hieronder een overzicht met een rapportagegrens van € 20.000.

Toelichting (x € 1.000)		
Nadelig		
Leveringen derden huisvesting	-68	
Controlekosten gemeentefinanciën	-34	
		-102
Voordelig		
Telefonie abonnementen en verbruik	43	
		43
Diverse kleinere afwijkingen (< € 20.000)		8
Per saldo een nadelig resultaat van		**-51**

Nadelig
Leveringen derden huisvesting (€ 68.000 nadelig)
Dit betreft de leveringen van schoonmaakmiddelen, mondmaskers en andere leveringen die gedaan zijn als gevolg van de maatregelen rondom COVID-19. COVID-19-gerelateerde uitgaven worden in de paragraaf COVID-19 verder toegelicht.

Controlekosten gemeentefinanciën (€ 34.000 nadelig)
De overschrijding van de kosten voor de accountantsdiensten zijn in 2020 verder toegenomen als gevolg van onder meer:

- Toename wet en regelgeving, waardoor meer diepgang en tijd benodigd was dan vooraf gepland;
- Intensivering ondersteuning accountant en ICT;
- Intensivering adviesvraag AO/IC;
- Introductie wetgeving met betrekking tot de rechtmatigheid.

Voordelig

Telefonie abonnementen en verbruik (€ 43.000 voordelig)

Doordat de uitrol van de telefonie via VNG/ATOS in 2020 meerdere malen vastliep, is het contract juridisch ontbonden. Daardoor zijn er in 2020 nagenoeg geen uitgaven gedaan. In 2021 zal de telefonie wel worden geïmplementeerd.

7.2 Mutatie voorzieningen (€ 489.000 nadelig)

Het nadeel op de voorzieningen is gerelateerd aan een tweetal medewerkers dat in 2020 boventallig is verklaard. Voor de totale toekomstige salarislasten van dit tweetal, plus voor de garantieschaalbetalingen van een andere medewerker, is een voorziening getroffen ten laste van het jaarresultaat 2020. De totale dotatie aan de voorziening bedroeg € 592.000. Hier staat een onttrekking van € 103.000 tegenover voor de salarislasten en garantieschaalbetalingen over 2020. Het verschil bedraagt € 489.000.

7.5 Doorberekende overhead grondexploitaties (€ 54.000 nadelig)

De totale toerekening van overhead aan grondexploitaties viel in 2020 € 54.000 lager uit dan begroot. Dit komt met name doordat er minder uren op de grondexploitaties zijn gewerkt dan begroot. Waar uitgegaan werd van circa 7.600 uur, was de uiteindelijke inzet circa 5.700 uur. Op de projecten Oosterveld Grondbank en Uitbreiding Peize-Zuid werd relatief de meeste inzet gepleegd, waardoor hier ook de meeste overhead in rekening is gebracht.

7.5 Doorberekende overhead kapitaalwerken (€ 39.000 nadelig)

De totale toerekening van overhead aan kapitaalwerken viel in 2020 € 39.000 lager uit dan begroot. Dit komt met name doordat er minder uren op de kapitaalwerken zijn gewerkt dan begroot. Waar uitgegaan werd van circa 6.000 uur, was de uiteindelijke inzet circa 5.300 uur. Op de investeringen in de centrumontwikkeling van Roden en de vrijverval van riolering werd relatief de meeste inzet gepleegd, waardoor hier ook de meeste overhead is toegerekend.

7.5 Doorberekende overhead projecten (€ 138.000 nadelig)

De totale toerekening van overhead aan projecten viel in 2020 € 138.000 lager uit dan begroot. De totale inzet waarover overhead in rekening kon worden gebracht was geraamd op circa 6.400 uur, met name voor de uitvoering van de centrumvisie. Uiteindelijk bleek toerekening mogelijk over een inzet van circa 2.500 uur, wat neerkomt op € 85.000. Het bedrag is als volgt opgebouwd:

Eenmalige budgetten (x € 1.000)		dekking
Implementatie Omgevingswet	66	*algemene reserve*
Aanleg busstation Norg	9	*algemene reserve*
Afronden Lange Streeken II	7	*reserve grondexploitaties*
Herontwikkeling locatie De Regenboog	2	*algemene reserve*
Uitvoeren centrumvisie	1	*algemene reserve*
	85	

2.3 Personele lasten

Inleiding

Op basis van een aanvullend onderzoek naar de systematiek met betrekking tot de opbouw van de personele lasten is afgesproken om in de jaarstukken een overzicht van de personele lasten te presenteren. Dit overzicht moet de transparantie bevorderen en naast de gerealiseerde salarislasten ook de gerealiseerde dekking van de salarislasten presenteren.

Overzicht

Op de volgende pagina is een overzicht opgenomen van de begrote en gerealiseerde totale personele lasten in 2020. Dit betreft salarislasten van eigen personeel en personeel dat is ingeleend bij derden. Er is gekozen voor een indeling in afdelingen en overige categorieën waarmee personele lasten zijn gemoeid. Betalingen voor voormalig personeel en flankerend beleid zijn in de tellingen niet meegenomen.

De totale begrote salarislasten bedroegen € 21.900.000 voor 2020, waarvan € 18.625.000 ten laste kwam van de gewone dienst. Het totaal aan gerealiseerde salarislasten kwam in 2020 uit op € 22.206.000, waarvan € 18.516.000 ten laste van de algemene dekkingsmiddelen. Na het overzicht volgt een verschillenanalyse voor de verschillen groter dan € 20.000.

(x € 1.000)					
Afdeling	**Betreft**	**Primitief begroot 2020**	**Begroot na wijziging 2020**	**Realisatie 2020**	**Verschil 2020**
Raadsleden, Griffie en Raadscommissies	In dienst	545	549	516	17
	Ingeleend	0	107	122	
College		623	623	641	-18
Management Team (1)		881	899	910	-11
Bedrijfsvoering	In dienst	4.770	4.810	4.537	190
	Ingeleend	48	79	161	
Beheer	In dienst	5.378	5.411	5.267	110
	Ingeleend	0	0	35	
Beleid en Realisatie (2)	In dienst	1.622	1.629	1.738	-160
	Ingeleend	0	60	111	
Ontwikkeling en Strategie	In dienst	1.915	1.924	1.804	-233
	Ingeleend	0	0	353	
Publiekszaken	In dienst	4.879	4.927	4.689	-18
	Ingeleend	0	61	317	
Sport en Accommodaties	In dienst	905	901	929	-6
	Ingeleend	108	93	70	
Ambtenaren Burgerlijke Stand		9	9	5	4
Vervangingsbudget		88	2	0	2
Verlaging personeelsbegroting		-555	-183	0	-183
Totale personeelslasten		21.216	21.900	22.206	-305
Dekkingsbron		**Primitief begroot 2020**	**Begroot na wijziging 2020**	**Realisatie 2020**	**Verschil 2020**
Investeringen		-522	-522	-566	44
Grondexploitaties		-684	-612	-543	-69
Eenmalige budgetten		-298	-298	-360	62
Reserve Sociaal Domein		-47	-47	-55	8
Tarieven Afval en Riolering		-1.148	-1.160	-1.289	129
Overige Tarieven		-613	-635	-877	241
Totaal dekkingsbronnen		-3.312	-3.275	-3.690	414
Ten laste van gewone dienst (3)		**17.904**	**18.625**	**18.516**	**109**

(1) *Betreft directie, afdelingsmanagers en concerncontrol.*

(2) *Inclusief conciërges OPON en avondverzorging.*

(3) *De resterende personeelslasten komen ten laste van de gewone dienst. Dit wil zeggen dat deze personele lasten gedekt worden uit de reguliere personeelsbudgetten of overige budgetten die niet tot de benoemde dekkingsbronnen gerekend kunnen worden. Tot deze overige budgetten behoorden in 2020 de budgetten voor: re-integratie, vluchtelingen en aanpassing waardering woningen.*

Verschillen en toelichtingen

Bedrijfsvoering (€ 190.000 voordelig)
Het voordeel op salarisbetalingen voor de afdeling Bedrijfsvoering is voornamelijk opgebouwd uit voordelen op de vakgroepen Financiën (€ 87.000), ICT (€ 50.000) en Personeel en Organisatie (€ 46.000). Deze voordelen zijn met name te verklaren doordat vacatures niet of later zijn ingevuld, waaronder die voor een tweetal inkoopmedewerkers en een informatieadviseur.

Beheer (€ 110.000 voordelig)
De onderschrijding op personele lasten op de afdeling Beheer komt voornamelijk voort uit voordelen op de vakgroepen Buitendienst (€ 81.000) en Wijkbeheer (€ 68.000). Door de invoering van wijkgericht werken heeft de afdeling besloten voor deze vakgroepen niet direct de openstaande vacatureruimte in te vullen. Dit geeft de afdeling de mogelijkheid om na de evaluatie van wijkgericht werken op de benodigde plek één of meer vacatures in te vullen.

Beleid en Realisatie (€ 160.000 nadelig)
De overschrijding op de salarislasten van de afdeling Beleid en Realisatie is met name gerelateerd aan verschillen op Vluchtelingen (€ 82.000), Sociaal Domein (€ 75.000) en Economische Zaken (€ 52.000). Waar het totale bedrag op Vluchtelingen volledig gecompenseerd wordt door dekking uit het vluchtelingenbudget, geldt compensatie in mindere mate voor verschillen op de andere vakgroepen. Hierbij is namelijk vooral sprake van opvulling van vaste vacatureruimte met inhuur, waarmee doorgaans hogere kosten gemoeid gaan dan wanneer het personeel betreft in eigen dienst. Tegenover de nadelen staat een voordeel op de vakgroep Jeugd van € 100.000. Dit bestaat voor € 80.000 uit een vergoeding van de gemeenten Noord- en Midden-Drenthe (NMD) voor een jeugdhulpmedewerker en voor € 20.000 uit een WAZO-uitkering in verband met zwangerschapsverlof van een medewerker.

Ontwikkeling en Strategie (€ 233.000 nadelig)
Het nadeel op de afdeling hangt met name samen met inhuur op de centrumontwikkeling in Roden (€ 155.000) en de rioleringsschade in de wijk Middenveld (€ 35.000). Deze inhuur wordt volledig gecompenseerd door de budgetten voor respectievelijk de centrumontwikkeling en de rioleringsschade. Zie hiervoor ook de posten **Dekking door investeringen** (€ 44.000 voordelig) en **Dekking door eenmalige budgetten** (€ 62.000 voordelig).

Verlaging personeelsbegroting (€ 183.000 nadelig)
In de begroting 2020 vroeg de raad om een eenmalige bezuiniging van € 555.000 op de personele lasten. Uiteindelijk werd middels een raadsbesluit gekozen voor een verlaging van € 372.000. Het resterende bedrag van € 183.000 betreft een nadeel op rekeningbasis.

Dekking door investeringen (€ 44.000 voordelig)
Omdat er medewerkers op investeringen werkzaam zijn, worden er uren ten laste gebracht van investeringsbudgetten. Dit betekent dat personele lasten uit het boekjaar 2020 door afschrijving op investeringen over de tijd worden uitgesmeerd. Voor 2020 was verwacht dat er 6.000 uren, overeenkomstig een bedrag van € 522.000, aan de kapitaalsinvesteringen gewerkt zou worden. De realisatie laat zien dat er 5.300 uren ten laste zijn gebracht van investeringsbudgetten. Daarnaast is er voor € 155.000 inhuur gepleegd ten behoeve van de

centrumontwikkeling van Roden. De totale personele inzet komt daarmee uit op een bedrag van € 566.000. Dit levert een voordeel op van € 44.000.

Dekking door grondexploitaties (€ 69.000 nadelig)
Een deel van onze personele inzet wordt verrekend binnen onze grondexploitaties. Voor 2020 was het de verwachting dat er 7.600 uren, overeenkomstig een bedrag van € 612.000, op de grondexploitaties gewerkt zou worden. De daadwerkelijke inzet viel met 5.700 uren lager uit dan begroot. In totaal werd € 543.000 aan personele inzet verrekend binnen de grondexploitaties, waarbij het voor een groot deel gaat om de projecten Oosterveld Grondbank en Uitbreiding Peize-Zuid. Het resterende nadeel bedraagt € 69.000.

Dekking door eenmalige budgetten (€ 62.000 voordelig)
Een deel van onze personele inzet is in rekening gebracht op eenmalige budgetten die ten laste komen van subsidies, reserves of voorzieningen. Voor 2020 hadden we de verwachting dat we € 298.000 aan personeelskosten konden verrekenen op eenmalige budgetten. Uiteindelijk konden we in totaal € 360.000 verrekenen. Doordat de eenmalige budgetten buiten de personeelsbudgetten of elders in de exploitatie gedekt worden, corrigeren we de totale personeelslasten uit de tabel voor deze € 360.000. Specifiek zijn in 2020 op de volgende eenmalige budgetten personele uren of facturen in rekening gebracht:

Eenmalige budgetten	uren	bedrag (x € 1.000)	dekking
Implementatie Omgevingswet	2.679	188	*algemene reserve*
Rioleringsschade Middenveld		35	*reserve Middenveld*
Agenda buitengebied		33	*algemene reserve*
Bijdrage Ondernemerscentrum		30	*algemene reserve*
Aanleg busstation Norg	249	22	*algemene reserve*
Afronden Lange Streeken II	214	19	*reserve grondexploitaties*
Vitale Vakantieparken Noordenveld		17	*algemene reserve*
Integraal preventief gezondheidsbeleid		10	*reserve sociaal domein*
Uitvoeren centrumvisie	23	4	*algemene reserve*
Herontwikkeling locatie De Regenboog	56	3	*algemene reserve*
	3.221	**360**	

Dekking door tarieven afval en riolering (€ 129.000 voordelig)
Diverse medewerkers worden ingezet ten behoeve van afval- en rioleringswerkzaamheden van onze gemeente. Gebruikelijk is om deze arbeidsuren mee te nemen in de berekening van de tarieven voor afval en riolering. Voor 2020 kwam het begrote aantal uren uit op 24.000, dat overeenkomt met een bedrag van € 1.160.000. De realisatie kwam uit op 32.000 uren, dat overeenkomt met een bedrag van € 1.289.000. Verreweg de meeste inzet werd gepleegd op het brengstation (9.700 uren) en huisvuil (8.500 uren). De urenoverschrijding leidt tot een voordeel op de dekking van personele lasten door de tarieven afval en riolering à € 129.000.

Dekking door overige tarieven (€ 241.000 voordelig)
Door de verkoop van leges en vergunningen vloeien de kosten die gemoeid gaan met arbeidsuren terug ten gunste van de gewone dienst. Door met name een grotere verstrekking

van omgevingsvergunningen valt de dekking door overige tarieven in 2020 aanzienlijk hoger uit dan begroot. Waar uitgegaan werd van een inzet van 6.600 uren op de omgevingsvergunningen, werden uiteindelijk 7.500 uren ingezet. Al met al komt het voordeel voor 2020 op de dekking door overige tarieven uit op € 241.000. Zie hoofdstuk 2.4.1 voor een overzicht van alle lokale heffingen en hoofdstuk 3.4.4 voor toelichtingen op significante afwijkingen in de verkoop van leges.

2.4 Paragrafen

2.4.1 Lokale heffingen

Algemeen

Ongeveer 12% van de inkomsten van de gemeente Noordenveld is afkomstig uit lokale heffingen. De lokale heffingen vormen daarmee een belangrijke inkomstenbron van de gemeente. Deze inkomsten worden vooral opgebracht door de inwoners.

Van de lokale heffingen die tot de algemene dekkingsmiddelen horen zijn de onroerendezaakbelastingen (OZB) de belangrijkste (circa 40% van de belastinginkomsten). Ook de opbrengsten uit de toeristenbelasting en de forensenbelasting vallen onder de algemene dekkingsmiddelen. De afvalstoffenheffing en rioolheffing behoren niet tot de algemene dekkingsmiddelen. Om een goed inzicht te geven in de lastendruk voor de inwoners zijn deze heffingen wel opgenomen in deze paragraaf.

Overzicht van de lokale heffingen

Overzicht belastingen en heffingen in 2020 (x € 1.000)

Onroerendezaakbelastingen	5.717
Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	2.797
Rioolheffing	3.999
Bouwleges	623
Overige leges	316
Lijkbezorgingrechten	204
Toeristenbelasting	206
Forensenbelasting	209
Marktgelden	19
BIZ (Bedrijven Investeringszone)-bijdrage	265
Totaal belastinginkomsten	**14.355**

Gemeentelijk tarievenbeleid

Uitgangspunten voor de lokale heffingen zijn:

- Schommelingen in retributies[1] en belastingen dienen zoveel mogelijk te worden voorkomen door het handhaven van een, in relatie tot de inflatie, trendmatige verhoging;
- Tarieven en heffingen dienen zoveel mogelijk kostendekkend te zijn.

Belastingtarieven 2020

Hierna wordt het verloop van de tarieven van de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de onroerendezaakbelastingen vanaf 2014 weergegeven. Verder worden de tarieven 2020 vergeleken met de andere gemeenten in Drenthe.

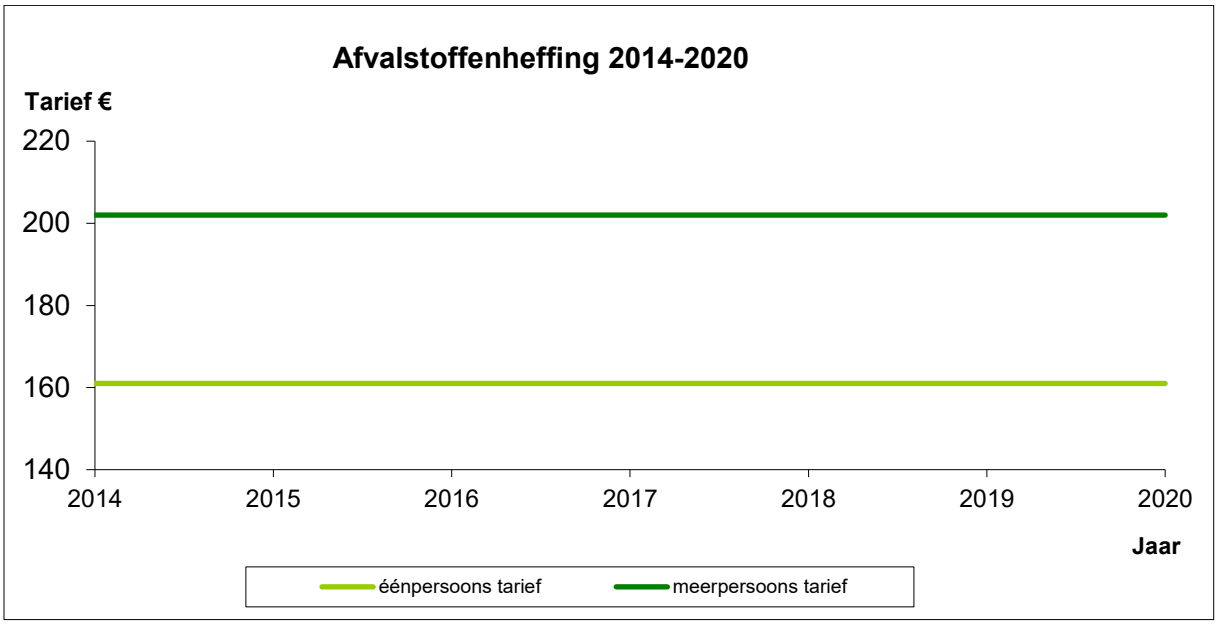
[1] Gedwongen betaling aan de overheid voor een verleende dienst.

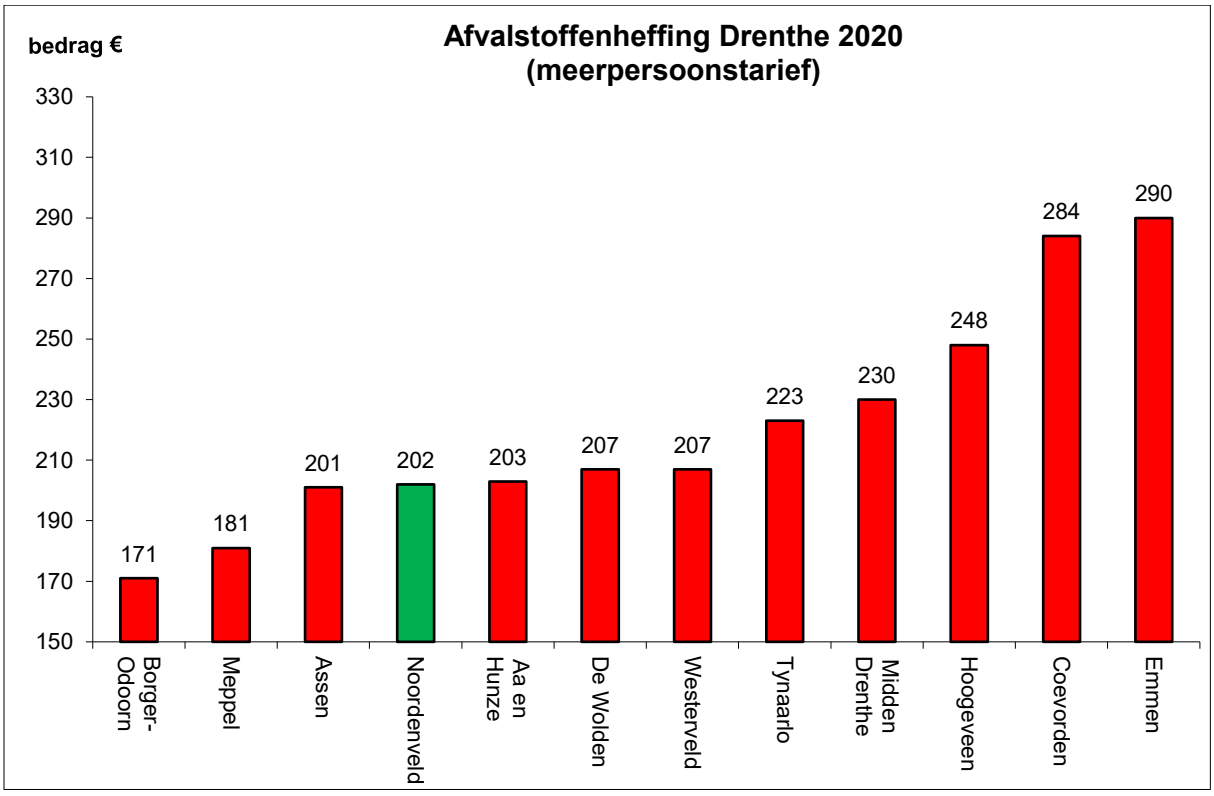
Afvalstoffenheffing

Uitgangspunt bij de afvalstoffenheffing is dat het tarief 100% kostendekkend moet zijn.

afvalstoffenheffing	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
eenpersoonshuishouden	161	161	161	161	161	161	161
meerpersoonshuishouden	202	202	202	202	202	202	202

De tarieven 2018 zijn exclusief de eenmalig korting van € 19,35.

Het gemiddelde tarief in Drenthe bedraagt € 238. Dit gemiddelde is berekend aan de hand van de door alle Drentse gemeenten aangeleverde gegevens. De gemeenten Tynaarlo en Borger-Odoorn heffen volgens het Diftar-systeem. Een vast bedrag per meerpersoonshuishouden is hierdoor niet bekend. In deze vergelijking is ervoor gekozen om het gemiddelde aanslagbedrag van een meerpersoonshuishouden weer te geven in deze gemeenten.

Berekening kostendekkendheid van de reinigingsheffing (bedragen x € 1.000)			
Lasten			
Huisvuil	7.3 Afval	1.953	
Grof vuil	7.3 Afval	72	
Wegwerpglas	7.3 Afval	-19	
Brengstation	7.3 Afval	366	
Oud papier	7.3 Afval	-46	
Overige kosten	7.3 Afval	45	
Service taken	7.3 Afval	126	
Plastic	7.3 Afval	-37	
Zwerfvuil	2.1 Verkeer en vervoer	103	
Perceptiekosten	0.64 Belastingen overige	41	
Btw	n.v.t.	436	
Overhead	0.4 Overhead	141	
Totaal lasten			**3.181**
Baten			
Afvalstoffenheffing	7.3 Afval	2.728	
Reinigingsrechten	7.3 Afval	69	
Egalisatie	7.3 Afval	384	
Totaal baten			**3.181**
Dekkingspercentage			**100%**

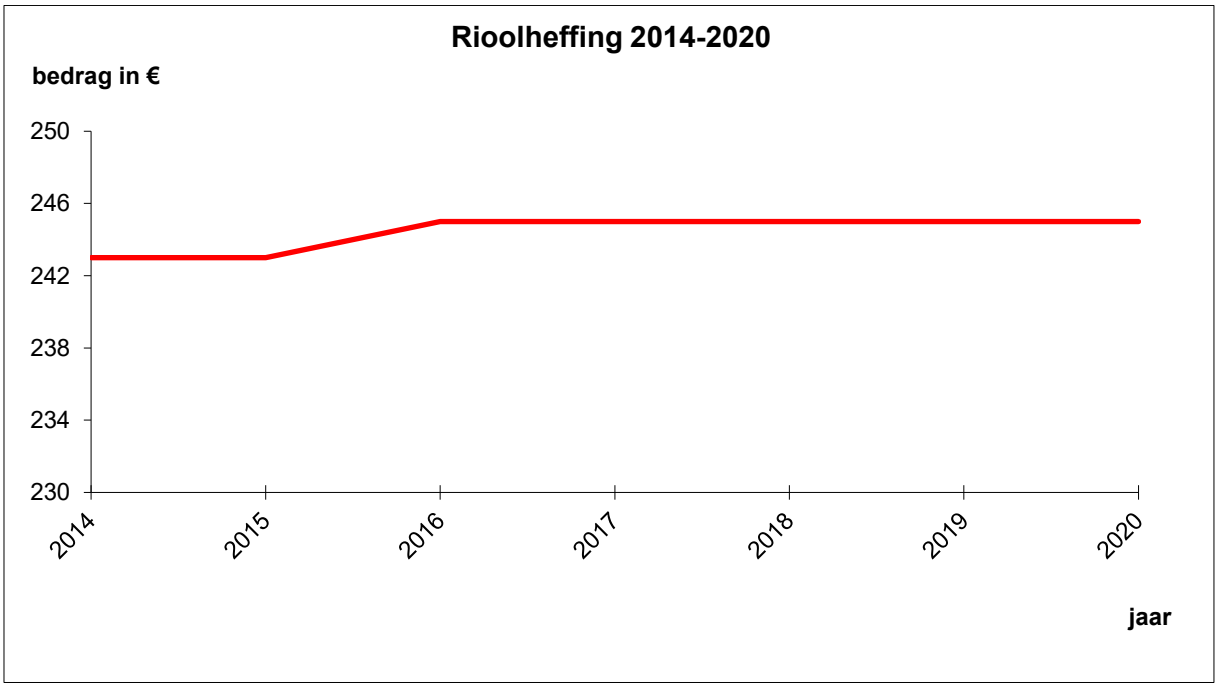
In bovenstaand overzicht is de gedeeltelijke terugbetaling (200.000) van de schadevergoeding die in 2019 is ontvangen (€ 821.000) voor schade aan afvalcontainers niet opgenomen. De restitutie is eenmalig en zou een verstorend effect op het kostendekkings-percentage 2020 hebben. Hiermee is de beroepszaak die nog liep definitief afgewikkeld. De terugbetaling van de schadevergoeding is via het exploitatieresultaat afval onttrokken aan de voorziening afvalverwijdering.

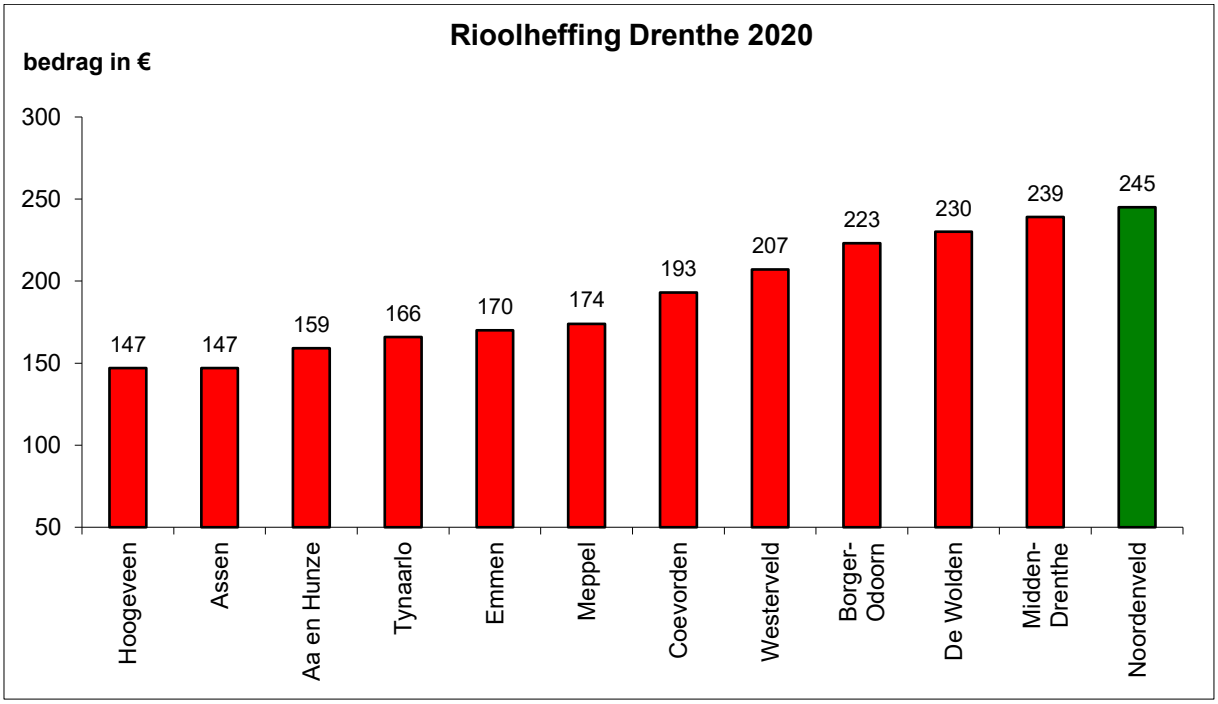
Verder is bij de begroting 2020 besloten de onderdekking als gevolg van gestegen kosten niet in het tarief door te berekenen maar ten laste van de voorziening te brengen. Ook in 2021 wordt het exploitatietekort deels ten laste van de voorziening gebracht. Hiermee wordt bereikt dat de (te) hoge voorziening kan worden afgebouwd. Daarna worden de gestegen kosten doorberekend in het tarief. Door het tekort ten laste te brengen van de voorziening is in 2019, 2020 en 2021 (deels) bewust afgeweken van het uitgangspunt van kostendekkendheid. Voor een analyse van de verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk 3.4.4 met de toelichting baten en lasten per programma.

Rioolheffing

Het tarief voor de rioolheffing is afhankelijk van de WOZ-waarde. De in dit overzicht opgenomen tarieven zijn gemiddelde tarieven.

rioolheffing	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
rioolheffing eigenaar	243	243	245	245	245	245	245

Het gemiddelde tarief voor rioolheffing in Drenthe bedraagt € 192. Bij deze vergelijking plaatsen we een aantal kanttekeningen. Het is niet bekend hoe de kostendekking van andere gemeenten is. In onze gemeente is het 100%. Een aantal gemeenten financiert de lasten van de riolering voor een deel uit de opbrengst van de onroerendezaakbelastingen. De gemeenten Borger-Odoorn, Coevorden en Westerveld heffen een rioolheffing opgebouwd uit een vast bedrag en een variabel bedrag op basis van de WOZ-waarde. Emmen hanteert een percentage van de WOZ-waarde. In deze vergelijking is er daarom voor gekozen om het aanslagbedrag van een meerpersoonshuishouden met de gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente weer te geven.

Berekening kostendekkendheid van de rioolheffing (bedragen x € 1.000)			
Lasten			
Kapitaallasten	7.2 Riolering	1.772	
Vrijverval	7.2 Riolering	276	
Drukriolering	7.2 Riolering	90	
Gemalen	7.2 Riolering	175	
Randvoorzieningen	7.2 Riolering	19	
Iba's	7.2 Riolering	0	
Kolken	7.2 Riolering	73	
Servicetaken	7.2 Riolering	109	
Overige taken en beleidsadvisering	7.2 Riolering	360	
Schouwsloten	7.2 Riolering	213	
Straatvegen	2.1 Verkeer en vervoer	166	
Perceptiekosten	0.64 Belastingen overige	24	
Btw	n.v.t.	468	
Overhead	0.4 Overhead	126	
Totaal lasten			**3.871**
Baten			
Rioolheffing	7.2 Riolering	3.999	
Egalisatie	7.2 Riolering	-128	
Totaal baten			**3.871**
Dekkingspercentage			**100%**

Voor een analyse van de verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk 3.4.4 met de toelichting baten en lasten per programma.

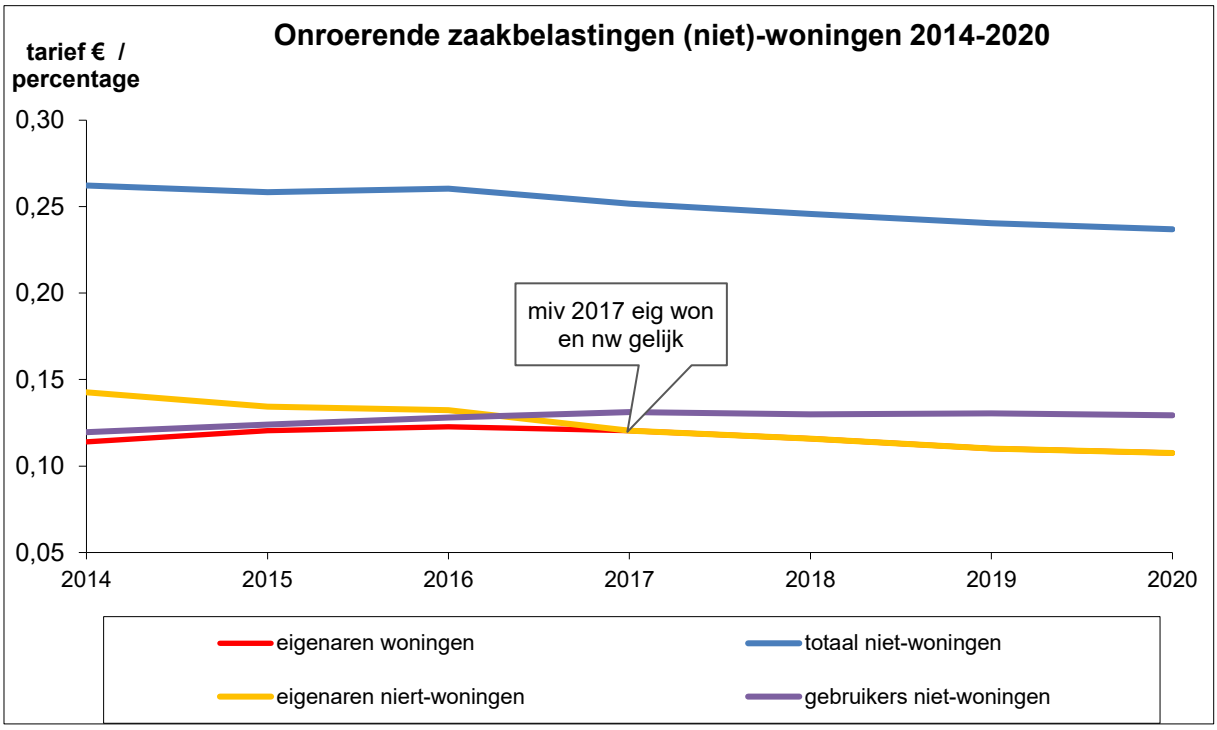
Onroerendezaakbelastingen

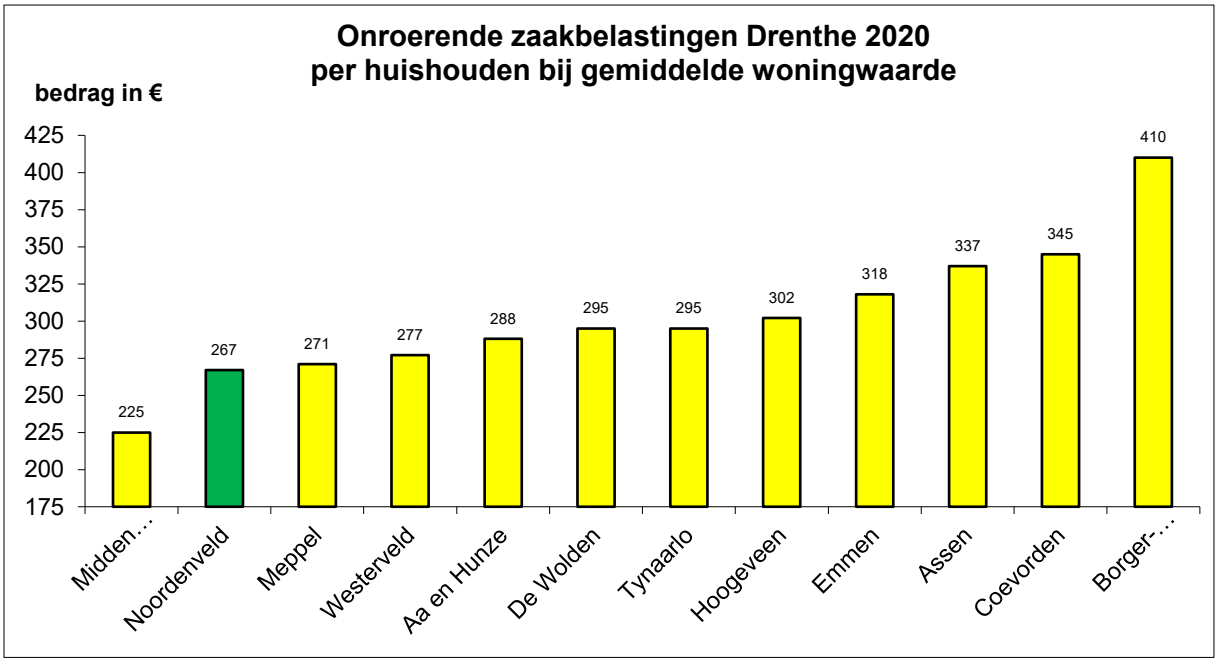
Woningen	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
eigenaren	0,11393	0,12039	0,12270	0,12050	0,11585	0,11004	0,10755

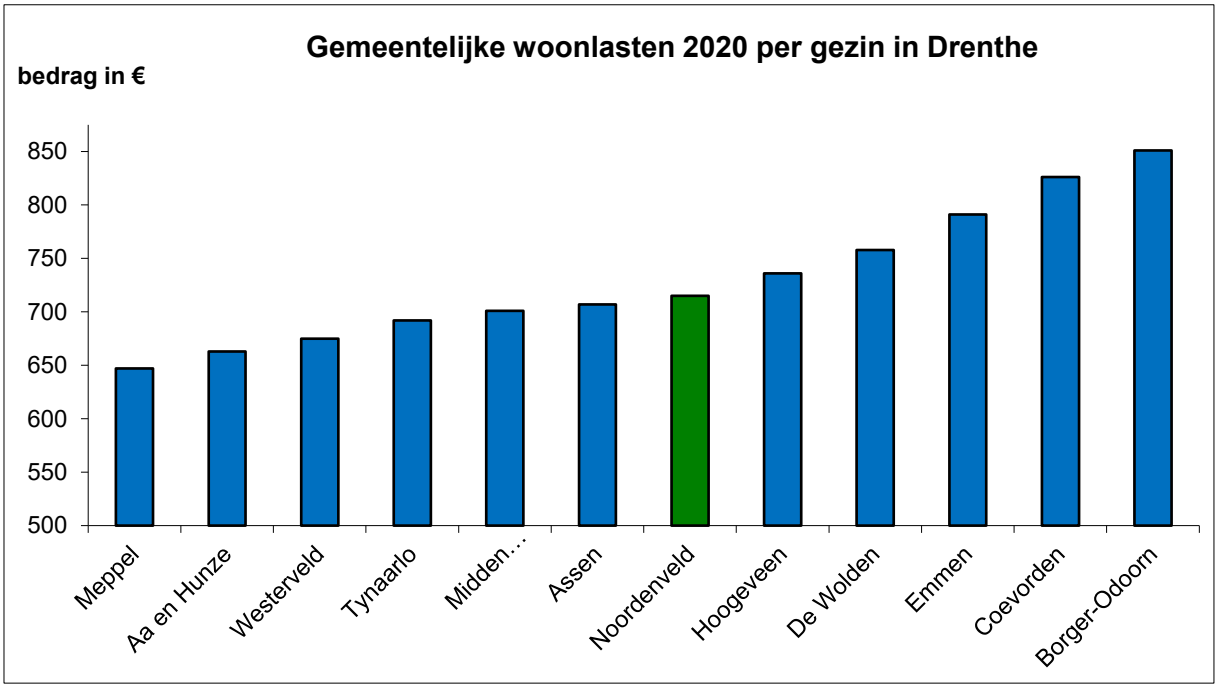
Niet-woningen	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
eigenaren	0,14265	0,13431	0,13236	0,12050	0,11585	0,11004	0,10755
gebruikers	0,11958	0,12400	0,12812	0,13120	0,12994	0,13038	0,12936
totaal	**0,26223**	**0,25831**	**0,26047**	**0,25170**	**0,24579**	**0,24042**	**0,23691**

Het gemiddelde percentage in Drenthe is 0,14178% voor woningen. Voor niet-woningen is het 0,42095% (0,23105% voor eigenaren en 0,18990% voor gebruikers).

De OZB in Noordenveld is berekend uitgaande van een woningwaarde van € 248.000 (eigenarenbelasting).

De gemiddelde woonlasten in Drenthe in 2020 bedragen € 730.

Leges

In de tarieventabel, behorende bij de verordening leges, is een veelheid aan producten en bijbehorende tarieven opgenomen, waaronder diverse tarieven die worden bepaald door bijzondere en/of hogere regelgeving (bijvoorbeeld reisdocumenten). De leges zijn in de tarieventabel van de legesverordening opgedeeld in drie titels. In het kader van de nieuwe BBV-voorschriften zijn de volgende beleidsuitgangspunten gehanteerd:

- tussen de titels is er geen kruissubsidiëring;
- voor de titels 1 en 3 maken we gebruik van de Activity Based Costing' (ABC)-methode;
- de uitwerking van titel 2 is gebaseerd op de realisatie (daadwerkelijke gerealiseerde verkoopbaten), kosten en ureninzet;
- de overheadkosten, zoals vastgelegd in de begroting onder taakveld 0.4 overhead, worden via tijdschrijven verdeeld.

Kostentoerekening titels 1, 2 en 3

De berekening kostendekkendheid van de legestarieven voor de titels 1 en 3 is gedaan via de ABC-methode. Daarmee wordt een gedetailleerder inzicht in oorzaak en gevolg van de kostendekkendheid verkregen. Voor het berekenen van de gerealiseerde kostendekkendheid conform de ABC-methode zijn een aantal kengetallen essentieel. De kengetallen bestaan uit de tijdsbesteding voor het uitvoeren van de activiteit of dienst ten behoeve van de aanvrager. Daarnaast is het aantal verrichte diensten van belang, de opbrengsten en de personele en materiële kosten die met de dienstverlening verband houden. De berekening van de kostendekkendheid (de kostentoerekening) vindt in principe op de volgende wijze plaats:

- activiteiten x aantal uren x uurtarief = personele kosten;
- personele kosten + materiële kosten = totale kosten;
- aantal afgehandelde aanvragen x legestarief = baten;
- baten / totale kosten * 100% = percentage kostendekkendheid.

Voor een juiste berekening van de kostendekkendheid zijn alle elementen uit bovenstaande formules van belang. Daarmee kan in principe op activiteitenniveau in de tarieventabel de kostendekkendheid worden bepaald. In een onderliggende specificatie zijn voor de titels 1 en 3 de elementen prestatiegegevens, tijdsbesteding, uurtarief en materiële kosten nader uitgewerkt. De uitwerking van titel 2 is gebaseerd op daadwerkelijke kosten en ureninzet. De ureninzet per vergunning kan sterk verschillen en is bijvoorbeeld afhankelijk van de prijs van het gebouw dat gerealiseerd moet worden. In die zin is voor titel 2 een meer algemene systematiek gekozen op basis van de gerealiseerde kosten en ureninzet voor de diverse soorten omgevingsvergunningen. Hierna volgt een overzicht van baten en lasten per titel en de daaronder vallende hoofdstukken zoals opgenomen in de tarieventabel.

Titel 1. Algemene Dienstverlening

Kostendekkendheid (KD) Titel 1

Hoofdstuk	Omschrijving	Lasten (€)	Overhead (€)	Totaal (€)	Baten (€)	KD
1.	Burgerlijke Stand	23.572	99	23.671	16.088	68%
2.	Reisdocumenten	56.257	19.731	75.988	69.532	92%
3.	Rijbewijzen	135.093	66.430	201.523	157.574	78%
4.	Verstrekkingen uit de BRP	3.483	2.508	5.991	3.010	50%
8.	Vastgoedinformatie	2.755	1.325	4.080	1.908	47%
9.	Overige publiekszaken	6.625	1.584	8.209	5.550	68%
16.	Kansspelen	212	158	369	185	50%
17.	Telecommunicatie	3.760	2.800	6.560	5.440	83%
18.	Verkeer en vervoer	6.161	4.588	10.749	10.400	97%
19.	Diversen	4.700	3.500	8.200	1.887	23%
	Totaal	**242.618**	**102.723**	**345.340**	**271.574**	**79%**

De kostendekkendheid van de algemene dienstverlening is gelijk aan de begroting 2020.

Titel 2. Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Kostendekkendheid (KD) Titel 2

Hoofdstuk	Omschrijving	Lasten (€)	Overhead (€)	Totaal (€)	Baten (€)	KD
2.	Beoordeling conceptaanvraag of schetsplan/invoeren (analoge) aanvraag in de OLO	64.108	47.740	111.848	1.622	1%
3.	Omgevingsvergunning	360.506	213.885	574.391	631.748	110%
8.	Bestemmingsplan, wijzigingsplan, uitwerkingsplan	85.080	60.620	145.700	24.870	17%
	Totaal	**509.694**	**322.245**	**831.939**	**658.240**	**79%**

De kostendekkendheid is toegenomen ten opzichte van de begroting 2020. De afwijking van 5% wordt veroorzaakt doordat er meer omgevingsvergunningen zijn verstrekt dan is begroot.

De uitwerking van de kostendekkendheid is gebaseerd op daadwerkelijke kosten en ureninzet. De verschillen op titel 2 worden met name veroorzaakt doordat er meer of minder uren zijn gerealiseerd dan begroot. Voor de omgevingsvergunningen geldt dat in de begroting is uitgegaan van 6.600 uren. De realisatie bedraagt 7.500 uren. De grootste afwijkingen in uren zitten bij de aanvragen omgevingsvergunning bouw en toezicht bouw. Voor hoofdstuk 8 geldt dat er 1.700 uren waren begroot, terwijl de realisatie uitkwam op 1.500 uren.

Titel 3. Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn

Kostendekkendheid (KD) Titel 3

Hoofdstuk	Omschrijving	Lasten (€)	Overhead (€)	Totaal (€)	Baten (€)	KD
1.	Horeca	4.658	2.013	6.670	3.101	46%
7.	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	972	420	1.392	333	24%
	Totaal	**5.630**	**2.433**	**8.062**	**3.434**	**43%**

De kostendekkendheid is toegenomen ten opzichte van de begroting 2020 (van 37% naar 43%). De toename van 6% wordt veroorzaakt door meer aanvragen voor een vergunning of ontheffing bij het onderdeel horeca.

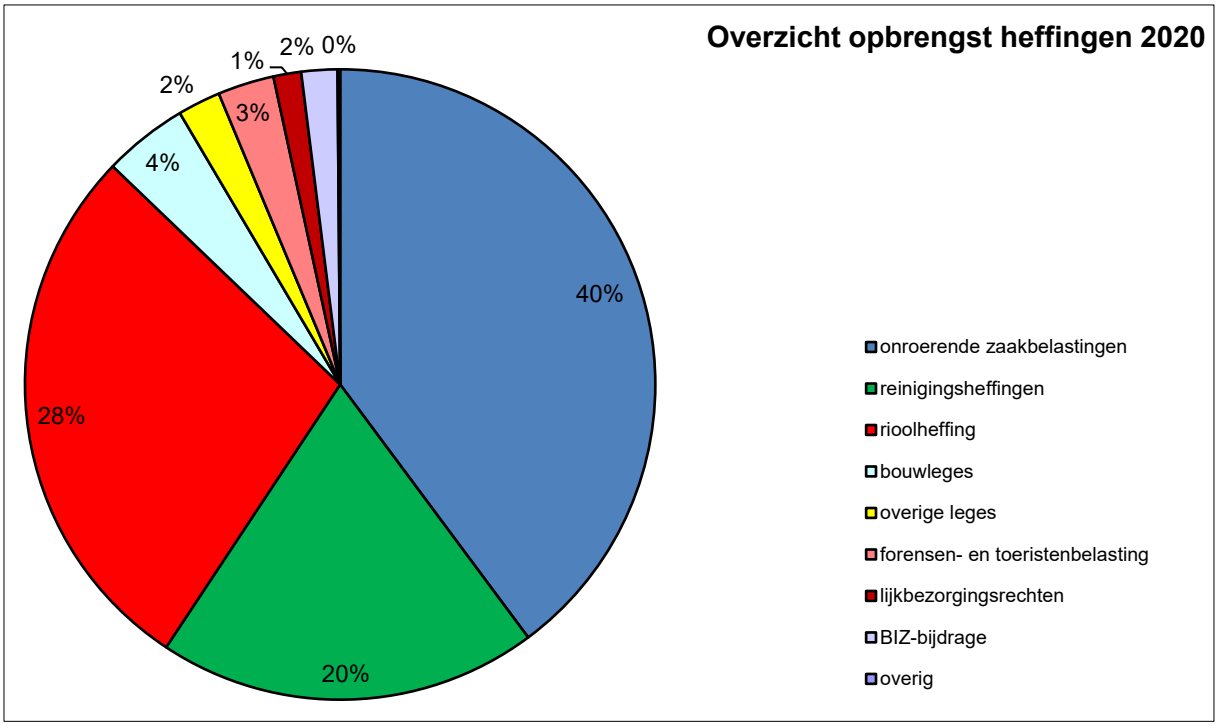
Lijkbezorgingsrechten

De uitwerking van de kostendekkendheid is gebaseerd op de realisatie 2020 (daadwerkelijke kosten, baten en ureninzet). Uitgangspunt is om te komen tot 100% kostendekkendheid. Bij de berekening van de leges worden de kosten van groenonderhoud van de begraafplaatsen conform besluit niet meegerekend. Als we het groenonderhoud buiten beschouwing laten is de kostendekkendheid 81%. Rekenen we het groenonderhoud mee dan is de kostendekkendheid 53%.

Berekening kostendekkendheid van de lijkbezorgingsrechten (bedragen in €)			
Lasten			
Begraafplaats Roden	7.5 Begraafplaatsen	187.925	
Begraafplaats Nw Roden	7.5 Begraafplaatsen	13.364	
Begraafplaats Roderwolde	7.5 Begraafplaatsen	7.811	
Begraafplaats Peize	7.5 Begraafplaatsen	63.141	
Begraafplaats Norg	7.5 Begraafplaatsen	32.585	
Begraafplaats Een	7.5 Begraafplaatsen	11.900	
Begraafplaats Veenhuizen	7.5 Begraafplaatsen	18.425	
Servicetaken	7.5 Begraafplaatsen	3.666	
Overige taken	7.5 Begraafplaatsen	1.755	
Grafuitgifte	7.5 Begraafplaatsen	6.876	
Btw	n.v.t.		
Overhead	0.4 Overhead	37.507	
Totaal lasten			**384.955**
Baten			
Begraafrechten	7.5 Begraafplaatsen	204.108	
Totaal baten			**204.108**
Dekkingspercentage			**53%**
Kostendekkendheid exclusief groenonderhoud			**81%**

Overzicht heffingen

Van de belangrijkste heffingen is hieronder op basis van de jaarrekening 2020 het procentuele aandeel in het totaal weergegeven.

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Gemeenten kunnen, met inachtneming van de Invorderingswet 1990, kwijtschelding verlenen van gemeentelijke heffingen. Gemeenten beslissen zelf voor welke heffingen kwijtschelding mogelijk is. Daarbij zijn ze gebonden aan de landelijke Uitvoeringsregeling. Alleen ten aanzien van de kosten van bestaan hebben gemeenten de mogelijkheid om af te wijken van de regeling. De rijksregeling gaat uit van 90% van de bijstandsnorm. In onze gemeente is gekozen om 100% van de bijstandsnorm als bestaansminimum te hanteren. Daarnaast is ervoor gekozen om kwijtschelding mogelijk te maken voor onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing (met uitzondering van extra containers) en rioolheffing. Het Noordelijk Belastingkantoor voert deze regeling voor ons uit.

Met de kwijtscheldingverlening zijn de volgende bedragen gemoeid:

kwijtschelding	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
verleende kwijtschelding	93.000	88.000	93.000	91.000	69.362	88.386	90.118

Door de eenmalige korting in 2018 op de tarieven van de afvalstoffenheffing is het bedrag aan kwijtschelding over 2018 ook lager uitgevallen. Immers de korting verlaagt de tarieven van de afvalstoffenheffing, met als gevolg dat het bedrag waarvoor kwijtschelding wordt verleend ook lager is.

2.4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Deze paragraaf gaat over de buffer die de gemeente Noordenveld heeft om financiële tegenvallers op te vangen. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bevat regels voor de manier waarop de gemeente een begroting opstelt en de wijze waarop de gemeente verantwoording aflegt. Het BBV is leidend in deze paragraaf.

Definities financiële kengetallen

Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een basisset van vijf financiële kengetallen wordt opgenomen. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De invoering van de set van vijf kengetallen is bedoeld om de financiële positie voor raadsleden inzichtelijker te maken. Hoe de kengetallen berekend moeten worden, is vastgelegd in een ministeriële regeling. Het gebruik en het vaststellen van de berekeningswijze van de kengetallen heeft geen functie als normeringsinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies.

Netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Omdat bij leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen (zie artikel 36, onderdelen b en c, van het BBV).

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 van het BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de boekwaarden van de bouwgronden die in exploitatie zijn bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken (ingevolge artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De uitkomst van de berekening van dit kengetal is voor het jaarverslag hetzelfde als bij de begroting. Het kengetal hoeft dus voor het opnemen in het jaarverslag niet opnieuw te worden berekend. Het toch opnieuw opnemen houdt verband met het feit dat de kengetallen gezamenlijk en in samenhang bezien inzicht geven in de financiële positie van een gemeente. De (ongewogen) gemiddelde woonlasten van gemeenten in 2020 - op basis van de cijfers van het COELO - bedragen € 776. Het gemiddelde voor het jaren 2019 is respectievelijk € 740.

De financiële kengetallen kunnen als volgt geïnterpreteerd worden.

		Maat-regelen niet nodig	Werkzaamheid geboden	Maat-regelen nemen
Kengetal	*Hoe interpreteren*		*Signaalwaarden*	
1. Netto schuldquote				
a. zonder correctie doorgeleende gelden	Hoe lager het precentage hoe beter	< 90%	van 90% t/m 130%	> 130%
b. met correctie doorgeleende gelden	Hoe lager het precentage hoe beter	< 90%	van 90% t/m 130%	> 130 %
2. Solvabiliteitsratio	Hoe hoger het precentage hoe beter	> 50%	van 20% t/m 50%	< 20%
3. Kengetal grondexploitatie	Hoe lager het precentage hoe beter	< 20%	van 20% t/m 50%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	Hoe hoger het precentage hoe beter	> 0%	0%	< 0%
5. Belastingcapaciteit	Hoe lager het precentage hoe beter	<95%	van 95% t/m 105%	> 105%

Per 31 december 2020 laten de kengetallen het volgende beeld zien.

Kengetallen bij de jaarrekening 2020	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
1. Netto schuldquote			
a. zonder correctie doorgeleende gelden	59%	78%	53%
b. met correctie doorgeleende gelden	57%	77%	51%
2. Solvabiliteitsratio	21%	31%	19%
3. Kengetal grondexploitatie	5%	2%	2%
4. Structurele exploitatieruimte	-5%	3%	-1%
5. Belastingcapaciteit	99%	97%	92%

Het kengetal structurele exploitatieruimte is negatief en het kengetal solvabiliteit is verder gedaald, waardoor hiervoor maatregelen genomen moeten worden. Bij het opstellen van de begroting 2021 is een start gemaakt met het heroverwegen van keuzes en op zoek te gaan

naar besparingen, waardoor ook structurele budgetten zijn verlaagd. Daarnaast is in de meerjarenbegroting 2021-2024 een jaarlijkse dotatie aan het eigen vermogen opgenomen, waardoor, wat er mede voor zal zorgen dat op termijn de solvabiliteit verbetert.

Reserves

Reserves zijn vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken. De reserves worden onderscheiden naar:

- de algemene reserve;
- bestemmingsreserves die dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht (egalisatiereserves);
- overige bestemmingsreserves.

Zodra door de gemeenteraad een bestemming aan een reserve is gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Zonder een dergelijk oormerk behoort het beschikbaar eigen vermogen tot de algemene reserve. De algemene reserve is geheel vrij aanwendbaar.

De bestemmingsreserves zijn door de gemeenteraad ingesteld om bepaalde doelstellingen te realiseren. Wordt dit budget aangewend voor een ander doel dan bestaat het risico dat het oorspronkelijk voorgenomen doel niet gerealiseerd wordt. Dit is de reden dat de bestemmingsreserves niet tot de weerstandscapaciteit worden gerekend. Een uitzondering hierop vormen de reserve grondexploitatie en de reserve sociaal domein. Deze reserves zijn ingesteld voor het opvangen van eventuele negatieve resultaten op de exploitatie van bouwgronden respectievelijk het sociaal domein.

De gemeente Noordenveld beschikt per 31 december 2020, voor bestemming van het jaarresultaat, over de volgende reserves en voorzieningen.

Reserves/voorzieningen (x € 1.000)	Balans 31/12/2019	Balans 31/12/2020
Algemene reserve	7.180	3.298
Bestemmingsreserves	17.176	15.432
Voorzieningen	6.539	7.102
Jaarresultaat	-2.946	943
Totaal	**27.949**	**26.775**

Resterende risico's

De risico's die van belang zijn voor het weerstandsvermogen zijn risico's die niet op een andere manier zijn ondervangen. Voorbeelden van risico's die tot de paragraaf weerstandsvermogen horen zijn: bedrijfsrisico's van grondexploitatie, open-einde regelingen en de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Reguliere risico's behoren niet tot het weerstandsvermogen. Deze risico's komen vaker voor en zijn daardoor niet onverwacht. Om deze risico's te dekken sluit de gemeente verzekeringen af of wordt een voorziening gevormd.

Risicobeheersing

Risicobeheersing gaat om een inventarisatie en beschrijving van risico's en de middelen en mogelijkheden om deze op te vangen én om de wijze waarop en de processen en systemen waarmee de gemeente de risico's beheerst.

Voorzieningen

Voorzieningen worden met een bepaald doel gevormd en mogen enkel voor dat doel worden aangewend. Bestuurlijk kan hiervan niet worden afgeweken. De voorzieningen worden om die reden als vreemd vermogen beschouwd en niet tot de weerstandscapaciteit gerekend.

Voorzieningen worden gevormd voor:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar redelijkerwijs ingeschat kan worden;
- op de balansdatum bestaande risico's voor bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs kan worden ingeschat;
- gelijkmatige verdeling van kosten/lasten over verschillende jaren. Onderhoudskosten zijn hier een voorbeeld van. De kosten voor onderhoud worden in een bepaald jaar gemaakt, maar door het instellen van de voorziening gelijkelijk verdeeld over een aantal jaren.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden die de gemeente Noordenveld heeft om onverwachte kosten te dekken. De weerstandscapaciteit wordt aangesproken als het gaat om grote onverwachte kosten. Kleinere bedragen kunnen veelal in de reguliere begroting opgevangen worden. De incidentele weerstandscapaciteit wordt gevormd door de reserves, de structurele weerstandscapaciteit door bijvoorbeeld de onbenutte belastingcapaciteit van de onroerendezaakbelasting.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan hoe goed de gemeente Noordenveld in staat is om financiële risico's op te vangen. De omvang van het weerstandsvermogen wordt gevormd door de weerstandscapaciteit in relatie tot de resterende risico's. Het weerstandsvermogen kan betrekking hebben op het lopende exploitatiejaar (statisch weerstandsvermogen) en op de gevolgen voor meerdere exploitatiejaren (dynamisch weerstandsvermogen). Met het eerste wordt bedoeld het vermogen om calamiteiten en eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van taken op het geldende niveau. Met de structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken.

Om te beoordelen hoe goed de gemeente Noordenveld in staat is om financiële tegenvallers op te vangen is inzicht nodig in de resterende risico's, de achtergronden van de resterende risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit.

Omvang van de reserves

Algemene reserve

De algemene reserve bedraagt per 31 december 2020 € 3.298.000. Inclusief het toekomstige beslag van € 2.390.000 op de algemene reserve resteert € 908.000. In hoofdstuk 3.1 Resultaat en bestemming wordt voorgesteld om het resterende positieve jaarresultaat 2020 van € 168.000 aan de algemene reserve toe te voegen en € 149.000 te reserveren voor corona-compensatiebudgetten in 2021. Deze budgetten zijn bij de September- en

Decembercirculaire in 2020 beschikbaar gesteld. De algemene reserve komt daarmee uit op € 927.000 (inclusief toekomstig beslag). Een specificatie van het toekomstige beslag wordt gegeven in het onderdeel 3.4.3 Toelichting balans van de jaarrekening.

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves per 31 december 2020 worden vooral gevormd door:

Reserve (x 1.000)	2020	2019
Reserve dekking kapitaallasten	7.190	7.383
Reserve sociale volkshuisvesting Norg	1.032	1.032
Reserve grondexploitatie	4.472	5.107
Reserve sociaal domein	2.326	2.786

Een volledig overzicht van de bestemmingsreserves is te vinden in de toelichting op de balans in de jaarrekening.

Reserve per inwoner

In onderstaand overzicht zijn de gemiddelde reserves per inwoner van de gemeente Noordenveld over 2019 (31.290) en 2020 (31.253) vermeld.

Soort reserve (€)	2019	2020
Algemene reserve	110	29
Bestemmingsreserves	647	494
Totaal	**757**	**523**

Omvang van de risico's

In het overzicht op bladzijde 112 zijn de geïnventariseerde risico's eind 2020 opgenomen. In hoeverre alle risico's in beeld zijn gebracht, is moeilijk te zeggen. Gemeenten zijn complexe organisaties, die te maken hebben met een grote diversiteit aan risico's. Absolute zekerheid met betrekking tot de volledigheid van de risico's bestaat dus niet.

Omvang van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit wordt gevormd door de algemene reserve, de reserve grondexploitatie en de reserve sociaal domein (standen inclusief beslagen t/m 1 mei 2021).

Reserve (x 1.000)	
Algemene reserve	908
Reserve grondexploitaties	3.814
Reserve sociaal domein	1.181
Weerstandscapaciteit	**5.903**

Omvang van het weerstandsvermogen

Wetenschappelijke of algemeen geldende normen voor de gewenste omvang van het weerstandsvermogen zijn er niet. Uitgangspunt is dat de omvang van het weerstandsvermogen in verhouding moet staan tot de risico's die de gemeente loopt. Iedere organisatie zal aan de gewenste omvang op haar eigen wijze, gelet op haar eigen situatie, invulling moeten geven.

Bij het kwantificeren van risico's wordt aangesloten bij de kans dat zich een risico voordoet en de financiële schade die daaruit kan voortvloeien. Bij elk risico is door de risicobeheerders aangegeven hoe groot de kans is dat zich een risico voordoet. De inschatting van een risico kan bijvoorbeeld gebaseerd zijn op ervaringsgegevens.

In de praktijk worden vijf risicoklassen gehanteerd. De indeling is gebaseerd op het aantal keren dat een risico zich in/over de jaren kan voordoen. Aan elke klasse is een percentage gehangen dat vermenigvuldigd wordt met het financiële gevolg. Ook deze zijn ingedeeld in (vijf) klassen. Die loopt op van € 25.000 - € 50.000 tot groter dan € 750.000.

Kans *klasse*	Referentiebeelden	Kwantitatief	Gevolg *klasse*	Financieel gevolg
1	< of 1 keer per 10 jaar	10%	1	€ 25.000 - € 50.000
2	1 keer per 5 - 10 jaar	30%	2	€ 50.000 - € 100.000
3	1 keer per 2 - 5 jaar	50%	3	€ 100.000 - € 250.000
4	1 keer per 1 - 2 jaar	70%	4	€ 250.000 - € 750.000
5	1 keer per jaar of vaker	90%	5	> € 750.000

Op bladzijde 112 is een integraal overzicht opgenomen van alle risico's ingedeeld naar kans x gevolg. Vervolgens worden de risico's nader uitgewerkt.

Weerstandsvermogen

Alle risico's zijn ingedeeld naar kans x gevolg. Op basis van deze benadering is het minimaal benodigde bedrag van het weerstandsvermogen € 2.926.000. Bij het instellen van de bestemmingsreserve Middenveld is bepaald dat de hoogte van de reserve (€ 1.500.000) in mindering gebracht wordt op het weerstandsvermogen. Het maximale beslag op het weerstandvermogen bedraagt daarom € 5.371.000.

Hierna volgt een overzicht van de wijze waarop de maximale risico's zijn afgedekt door de reserves:

x € 1.000	Algemene reserve	Reserve grondexploitatie	Reserve sociaal domein
Maximale risico	2.790	331	2.250
Beschikbaar	908	3.814	1.181
Over- / onderdekking	**-1.882**	**3.483**	**-1.069**

	Risico's	Kans					Gevolg					Kans x gevolg	
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	Minimaal	Maximaal
		< 1keer per 10 jaar	1 keer per 5-10 jaar	1 keer per 2-5 jaar	1 keer per 1-2 jaar	1 keer per jaar of >	€ 25.000-€ 50.000	€ 50.000-€ 100.000	€ 100.000-€ 250.000	€ 250.000-€ 750.000	> € 750.000		
		10%	30%	50%	70%	90%							
1	Garantstellingen en waarborgfondsen	x								x		25.000	75.000
2	Algemene uitkering uit het gemeentefonds					x			x			90.000	225.000
3	Droogteschade en bodemdaling		x							x		75.000	225.000
4	Informatie- en communicatiesystemen			x				x				25.000	50.000
5	Gegevensbescherming			x							x	375.000	1.125.000
6	Grondexploitaties (inclusief Regiovisie)		x									331.000	331.000
7	Integraal Huisvestingsplan Onderwijs			x						x		125.000	375.000
8	Financiële gelijkstelling primair onderwijs		x								x	0	750.000
9	Milieuverontreinigingen			x					x			50.000	125.000
10	Regionale ontwikkelingen RUD				x			x				35.000	70.000
11	Sociaal domein					x					x	1.350.000	2.250.000
12	Participatiewet					x				x		225.000	675.000
13	Toereikendheid voorzieningen (met name onderhoud kapitaalgoederen)			x						x		125.000	375.000
14	Wegenbeheer en groenbeheersplan			x					x			50.000	125.000
15	Centrumontwikkeling Roden	x							x			10.000	25.000
16	Publiek Vervoer				x			x				35.000	70.000
												2.926.000	**6.871.000**

Toelichting op de risico's

In deze toelichting zijn de nu bekende risico's benoemd en volgens een klassen-systematiek gewogen en gewaardeerd.

Garantstellingen en waarborgfondsen

De gemeente heeft zich borg gesteld voor een aantal instanties voor het verstrekken van een geldlening. De gemeente loopt hierbij een risico als de verplichtingen door de geldnemer niet worden nagekomen.

Kwantificering

Kans	klasse 1 (minder of 1 keer per 10 jaar: 10%)
Gevolg	klasse 4 (€ 250.000 - € 750.000)
Kans x gevolg	minimaal € 25.000 (10% x € 250.000) tot maximaal € 75.000 (10% x € 750.000)

De in het verleden afgegeven gemeentegaranties ten behoeve van door woningbouw-corporaties aangetrokken geldleningen zijn overgedragen aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Hiervoor geldt een ander risicoprofiel. Corporaties die in de problemen komen dienen eerst het Centraal Fonds Volkshuisvesting voor financiële steun te benaderen. De borgstellingreserve van het WSW vormt de tweede zekerheid. De derde (tertiaire) achtervangpositie betreft een door het rijk en gemeenten (elk 50%) af te geven renteloze lening aan het WSW. Het risicoprofiel kan wijzigen indien door corporaties een toenemend beroep wordt gedaan op het WSW. In 2020 zijn garantstellingen verleend aan Pauperparadijs 2020, Stichting Beweegdorp Norg en stichting Molenduinbad Norg.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

Het gemeentefonds verandert met de rijksbegroting mee (normering- of trap op-trap af systematiek). Deze systematiek brengt het risico met zich mee dat bij dalende uitgaven door het rijk (als gevolg van bezuinigingen door het rijk) het gemeentefonds daalt. Ondanks hogere accressen bij de Meicirculaires, blijkt dat de werkelijke rijksuitgaven achterblijven. Dit kan betekenen dat in een opvolgend jaar een verrekening kan plaatsvinden door het rijk op de al ontvangen uitkering uit een afgelopen jaar. Dit gebeurt jaarlijks bij de meicirculaire. Per 2023 zal er een nieuw model voor de verdeling van de middelen uit het gemeentefonds worden gehanteerd door het rijk. In 2021 wordt bekend hoe het model er definitief uit komt te zien. De nieuwe herverdeling stond gepland voor 2021, maar is al eerder vanwege ongewenste effecten voor met name plattelandsgemeenten met twee jaar uitgesteld.

Kwantificering

Kans	klasse 5 (1 keer per jaar: 90%)
Gevolg	klasse 3 (€ 100.000 - € 250.000)
Kans x gevolg	minimaal € 90.000 (90% x € 100.000) tot maximaal € 225.000 (90% x € 250.000)

Droogteschade en bodemdaling

Alom wordt aangenomen dat het klimaat verandert. Hevige buien en lange perioden van droogte zullen ook onze gemeente in de nabije toekomst vaker parten spelen. Het is daarom denkbaar dat hevige wind, zware buien, maar vooral droogte en de daarmee verbonden bodemdaling tot schades aan gemeentelijke vastgoed gaan leiden. Te denken valt aan

waterschade in gemeentelijke vastgoed, maar ook verzakking van wegen en paden, of schade aan gemeentelijke riolering. Bovenop onze reguliere beheeropgave kunnen we dus te maken krijgen met extra werkzaamheden of schadeposten.

Kwantificering

Kans	klasse 2 (1 keer per 5-10 jaar: 30%)
Gevolg	klasse 4 (€ 250.000 - € 750.000)
Kans x gevolg	minimaal € 75.000 (30% x € 250.000) tot maximaal € 225.000 (30% x € 750.000)

Informatie- en communicatiesystemen

Indien een grote ICT-storing zich voordoet binnen de gemeente Noordenveld, denk aan een elektriciteitsprobleem, een systeemcrash of een DDoS-aanval, dan is het een vereiste dat de continuïteit van de maatschappelijke dienstverlening gegarandeerd moet blijven. Bij een verstoring of een grootschalige uitval leidt dit tot:

- Verminderde dienstverlening;
- Burgers en bedrijven worden minder of niet bediend met de meest elementaire dienstverlening, zoals de aangifte van een geboorte;
- Crisisbesluiten;
- Het bestuur wordt gevraagd om snelle en adequate (crisis)maatregelen te kunnen nemen.

In het gemeentehuis is een noodstroomaggregaat geplaatst, waardoor bij een stroomuitval de IT systemen kunnen doordraaien en/of op een veilige manier kunnen worden uitgezet en de kans op een problematische situatie wordt verminderd. Het aggregaat zorgt gedeeltelijk voor de stroomvoorziening naar de serverruimte. Deze wordt mede ingezet voor de crisisruimtes te voorzien van stroom. Tevens geldt dat alle IT systemen zijn voorzien van UPS-en (soort accu's) die stroomonderbrekingen kunnen opvangen en in extreme gevallen de systemen gecontroleerd stil kunnen leggen. Hiermee worden de risico's beperkt.

Het opvangen van een systeemcrash is middels een modern back-up systeem belegd. Dagelijks maken we een online back-up en meerdere malen per dag een snapshot van de data server. We willen onderzoeken in hoeverre het zinvol kan zijn om na de verbouwing van de gemeentewerf een replicatie van de data uit te gaan voeren van het gemeentehuis naar de gemeentewerf, waardoor bij een calamiteit altijd data hersteld en/of benaderd kan worden.

Vandaag de dag staan systemen bloot aan bedreigingen, voornamelijk van buitenaf. Preventief heeft de gemeente meerdere systemen c.q. applicaties geïnstalleerd om externe virussen/aanvallen tijdig te detecteren en onschadelijk te maken. Deze systemen moeten continu worden bijgewerkt en gemonitord. We werken met diverse virusscanners. De externe verbindingen en het verkeer op het netwerk wordt nu gemonitord door een externe partij.

Kwantificering

Kans	klasse 3 (1 keer per 2 tot 5 jaar: 50%)
Gevolg	klasse 2 (€ 50.000 - € 100.000)
Kans x gevolg	minimaal € 25.000 (50% x € 50.000) tot maximaal € 50.000 (50% x € 100.000)

Gegevensbescherming

Sinds 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van kracht. De gemeente heeft de wettelijke verplichting om de gegevensverwerking op orde te hebben. Indien dit niet het geval is, dan kan dit leiden tot hoge boetes vanuit de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Daar binnen de gemeente geen capaciteit beschikbaar was heeft men externe capaciteit ingehuurd van het bedrijf Audittrail. Samen met de gemeente Midden-Drenthe huren we een Functionaris Gegevensbescherming in en rollen we een programma uit waarmee de privacybescherming in Noordenveld verbeteren.

Kwantificering

Kans	klasse 3 (1 keer per 2 tot 5 jaar: 50%)
Gevolg	klasse 5 (> € 750.000)
Kans x gevolg	minimaal € 375.000 (50% x € 750.000) tot maximaal € 1.125.000 (50% x € 2.250.000)

Grondexploitaties (inclusief Regiovisie)

Voor de risico's voortvloeiende uit grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid. De omvang van de risico's met betrekking tot de actuele grondexploitaties is becijferd op € 710.000. Hiervan kan een deel binnen de actuele grondexploitaties worden opgevangen. Voor dat deel dat niet kan worden opgevangen binnen de grondexploitaties, moet een extra risicoreservering worden aangehouden van € 331.000.

Verwachte druk op de reserve grondexploitaties neemt toe

In de risicoanalyse zijn de plannen/projecten die zich nog in de initiatieffase bevinden niet meegenomen, of waarvan op dit moment nog niet alle uitgangspunten helder zijn. Het is echter wel aanleiding om op dit moment, in aanvulling op de risicoanalyse, duidelijk te maken dat er meer dan een verwachting is dat deze projecten niet allemaal budgetneutraal zullen kunnen worden uitgevoerd, maar op een aantal punten een flinke inzet van middelen vragen. Er zullen naar verwachting projecten komen met nieuwe risico's en/of projecten waarbij het doen van (strategische) aankopen onvermijdelijk is om voortgang te kunnen realiseren.

Integraal Huisvestingsplan Onderwijs

De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van scholen voor basis-, speciaal basis-, voortgezet en speciaal voortgezet onderwijs die zijn gehuisvest op het grondgebied van de gemeente. Er vinden met regelmaat gesprekken plaats met de schoolbesturen over de nodige capaciteit van schoolgebouwen. Vanaf 2015 zijn de schoolbesturen integraal verantwoordelijk voor het gehele onderhoud. De gemeente blijft verantwoordelijk voor nieuwbouw en uitbreiding. In samenwerking met de schoolbesturen is een Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2018 opgesteld. Hierin staan onder andere de ontwikkeling van de locaties in Veenhuizen, Roden en Nietap. De leerlingenprognoses laten zien dat de komende periode het leerlingenaantal zal dalen, zij het wat minder snel dan voorheen werd verwacht. Bij in gebruik zijnde scholen zijn de schoolbesturen financieel verantwoordelijk en draagt de gemeente geen financieel risico. Voor vrijkomende schoolgebouwen die niet langer nodig zijn voor onderwijs zal vroegtijdig naar een vervangende bestemming worden gezocht. Desondanks blijft er een behoorlijk risico, omdat het niet altijd eenvoudig is nieuwe gebruikers voor de vrijkomende gebouwen te vinden.

Kwantificering

Kans	klasse 3 (1 keer per 2 à 5 jaar: 50%)
Gevolg	klasse 4 (€ 250.000 - € 750.000)
Kans x gevolg	minimaal € 125.000 (50% x € 250.000) tot maximaal € 375.000 (50% x € 750.000)

Financiële gelijkstelling primair onderwijs

Op basis van artikel 142 tot en met 147 van de Wet op het primair onderwijs (WPO) dient een gemeentebestuur dat basisonderwijs in stand houdt, jaarlijks vast te stellen of er sprake is van overschrijding van de rijksvergoeding. Indien er meer uitgaven zijn geweest dat de ontvangen rijksvergoeding, dan is er sprake van een overschrijding. Deze overschrijding (meer uitgaven dan ontvangsten) dient proportioneel ook aan de scholen voor bijzonder onderwijs te worden doorbetaald. Veelal wordt een bedrag per leerling vastgesteld, die ook op basis van het leerlingenaantal van de bijzondere scholen wordt betaald. Hiermee wordt het openbaar onderwijs en het bijzonder onderwijs in eenzelfde gemeente gelijkgesteld. In 2020 is de afrekening voor de periode 2006-2010 vastgesteld met als conclusie dat er geen overschrijding is geweest. Hier is door de bijzonder schoolbesturen bezwaar tegen ingediend. Het bezwaar en beroep loopt nog. Pas na definitieve vaststelling kunnen de periodes 2011-2015 en 2016-2020 worden vastgesteld.

Kwantificering

Kans	klasse 2 (1 keer per 5 à 10 jaar: 30%)
Gevolg	klasse 5 (€ > € 750.000)
Kans x gevolg	minimaal € 0 tot maximaal € 750.000

Milieuverontreinigingen

Bedrijven moeten voldoen aan steeds strengere milieuwetgeving. Indien schade wordt toegebracht aan het milieu dan zullen zij de kosten voor de reiniging moeten betalen. Is de dader echter niet meer te achterhalen dan kan het zijn dat deze kosten voor rekening van de gemeente komen. De kosten van bijvoorbeeld bodem- of grondwatersanering kunnen hoog oplopen.

Kwantificering

Kans	klasse 3 (1 keer per 2 à 5 jaar: 50%)
Gevolg	klasse 3 (€ 100.000 - € 250.000)
Kans x gevolg	minimaal € 50.000 (50% x € 100.000) tot maximaal € 125.000 (50% van € 250.000)

Regionale ontwikkelingen Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)

In Drenthe is de RUD per 1 januari 2014 operationeel. De RUD moet de basis op orde brengen zodat er een robuuste en toekomstbestendige organisatie staat die zorg draagt voor het milieu in de Provincie Drenthe. Wij hebben als uitgangspunt gesteld dat de RUD financieel neutraal dan wel voordeliger moet zijn dan de eerdere gemeentelijke opzet. Of aan dit uitgangspunt zal worden voldaan is afhankelijk van de uitvoering en de resultaten van voorgenomen veranderingen en ontwikkelingen.

Kwantificering

Kans	klasse 4 (1 keer per 1 à 2 jaar: 50%)
Gevolg	klasse 2 (€ 100.000 - € 250.000)
Kans x gevolg	minimaal € 50.000 (50% x € 100.000) tot maximaal € 125.000 (50% van € 250.000)

Toereikendheid voorzieningen

Er zijn voldoende onderbouwingen van het benodigde voorzieningenniveau aanwezig, desondanks kan vanwege onvoorziene omstandigheden of calamiteiten (zoals storm, waterschade en bodemdaling) het voorkomen dat de voorzieningen op enig moment niet toereikend zijn.

Kwantificering

Kans	klasse 3 (1 keer per 2 à 5 jaar: 50%)
Gevolg	klasse 4 (€ 250.000 - € 750.000)
Kans x gevolg	minimaal € 125.000 (50% x € 250.000) tot maximaal € 375.000 (50% x € 750.000)

Wegenbeheer en groenbeheersplan

Voor het beheer van de openbare ruimte wordt gewerkt aan een systematiek om de jaarlijkse benodigde budgetten in beeld te krijgen. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van beheerplannen en scenario's uit de BOR-systematiek. De onderhoudssituatie van bepaalde wegvakken kan door intensief gebruik en als gevolg van weersomstandigheden sneller achteruitgaan, waardoor versneld onderhoud moet worden uitgevoerd. Indien schade aan personen, voertuigen of gebouwen ontstaat door onvoldoende onderhoud aan infrastructuur kan een schadeclaim ingediend worden door de benadeelde persoon. Daarnaast bestaan de risico's van schadeclaims door takbreuk en achterstallig onderhoud van speeltoestellen. Door bodembeweging mede ingegeven door verdroging kunnen schades en daarmee grootschalige reparaties ontstaan. Dit geldt voornamelijk voor wegen.

Kwantificering

Kans	klasse 3 (1 keer per 2 à 5 jaar: 50%)
Gevolg	klasse 3 (€ 100.000 - € 250.000)
Kans x gevolg	minimaal € 50.000 (50% x € 100.000) tot maximaal € 125.000 (50% x € 250.000)

Centrumontwikkeling Roden

Voor het Uitvoeringsprogramma Centrumontwikkeling Roden 2018-2022 is een groot bedrag aan financiële middelen nodig. Het grootste gedeelte hiervan zal door de gemeente zelf opgebracht moeten worden via door uw raad reeds beschikbaar gestelde of nog beschikbaar te stellen kredieten. In de overige financiële middelen wordt voorzien door externe bronnen, zoals subsidies te verwerven van andere overheden en bijdragen van ondernemers. Het slagen van de verwerving van externe subsidies gaat gepaard met een onzekerheidsfactor. Daarnaast zijn aan de financiering door externe bronnen risico's verbonden. Een toezegging voor een geldelijke bijdrage uit een externe bron betekent niet altijd dat deze ook zal worden ontvangen. Dit geldt in ieder geval voor toezeggingen die een langere (uitbetalings-)looptijd kennen, zoals bijvoorbeeld de toegezegde bijdragen uit de Bedrijfsinvesteringszones die afhankelijk zijn van de draagkracht om de daarvoor vastgestelde regeling voort te zetten.

Daarnaast zijn er ook nog de gebruikelijke risico's zoals het niet onherroepelijk worden van bestemmingsplan-herzieningen of benodigde (omgevings-)vergunningen. De kwantificering is in dit geval losgelaten in verband met de aanwezigheid van concrete risicocijfers.

De afgelopen jaren is het inzicht ontstaan dat er voor ingrepen in de openbare ruimte minder externe subsidiebronnen beschikbaar zijn dan verwacht. De omvang van externe cofinanciering zoals deze in 2018 is voorspeld wordt dan ook vrijwel zeker niet gehaald. Gebleken is dat er in het werkgebied van de centrumontwikkeling op diverse plaatsen werk moet worden verricht aan de riolering. Hiervoor zijn reeds middelen in het rioleringsfonds gereserveerd. Deze middelen zullen op zo effectief mogelijke wijze worden gecombineerd met de investeringen die, vanuit het oogpunt van de centrumontwikkeling, in de openbare ruimte zullen worden gedaan. Door de combinatie met het rioleringsfonds te maken kunnen alle reeds opgestarte projecten doorgang vinden.

Minder inkomsten uit externe subsidiebronnen heeft gevolgen voor de uitvoering van de centrumontwikkeling. De scope van de centrumontwikkeling is bijgesteld naar de reeds opgestarte projecten en er worden momenteel geen nieuwe projecten opgestart.

Kwantificering

Kans	klasse 1 (minder of 1 keer per 10 jaar)
Gevolg	klasse 3 (€ 100.000 - € 250.000)
Kans x gevolg	minimaal € 10.000 (10% x € 100.000) tot maximaal € 25.000 (10% x € 250.000)

Sociaal domein

Er is sprake van een zogenaamde openeinderegeling voor Wmo en Jeugd. Het blijft moeilijk te voorspellen hoeveel inwoners in een jaar een beroep zullen doen op welke zwaarte van zorg. In 2020 bedraagt het tekort op het sociaal domein € 445.028. Dit tekort wordt afgedekt met de reserve sociaal domein. De omvang van de risico's met betrekking tot het sociaal domein is becijferd op minimaal € 1.350.000 en maximaal € 2.250.000.

Kwantificering

Kans	klasse 5 (1 keer per jaar of >)
Gevolg	klasse 5 (> € 750.000)
Kans x gevolg	minimaal € 1.350.000 (90% x € 1.500.000) tot maximaal € 2.250.000 (90% x € 2.500.000)

Participatiewet

Er is sprake van een zogenaamde openeinderegeling bij de Participatiewet, onderdeel BUIG. In 2020 bedraagt het tekort op het BUIG budget € 88.633.

Kwantificering

Kans	klasse 5 (1 keer per jaar of >)
Gevolg	klasse 4 (€ 250.000 - € 750.000)
Kans x gevolg	minimaal € 225.000 (90% x € 250.000) tot maximaal € 675.000 (90% x € 750.000)

Publiek Vervoer

Samenwerking van alle 22 gemeenten van Groningen en Drenthe, de provincies en het OV-bureau Groningen Drenthe op het gebied van onder andere lokaal vervoer en vervoer speciaal toegespitst op doelgroepen, zoals het Wmo- en leerlingenvervoer. De samenwerking moet publiek vervoer in de toekomst betaalbaar houden, duurzamer maken en de service aan de reizigers verder verbeteren.

Kwantificering

Kans	klasse 4 (1 keer per 1 à 2 jaar: 70%)
Gevolg	klasse 2 (€ 50.000 - € 100.000)
Kans x gevolg	minimaal € 35.000 (70% x € 50.000) tot maximaal € 70.000 (70% van € 100.000)

COVID-19 (Corona)virus

De uitbraak van COVID-19 (Corona) heeft nog steeds een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van de Coronacrisis kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit heeft in 2020 veel beleidsterreinen van onze organisatie geraakt. De verwachting richting de toekomst is dat de rijksoverheid gemeenten voldoende compenseert voor uitgaven vanwege Corona. Voor een nadere toelichting op de effecten van Corona wordt verwezen naar paragraaf 2.4.8 COVID-19.

2.4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente Noordenveld is een gemeente met een grondoppervlakte van ruim 20.000 hectare en 26 (dorps)kernen. De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Daarbij gaat het om de volgende kapitaalgoederen:

- infrastructuur, zoals wegen, water, riolering en kunstwerken (denk aan bruggen);
- voorzieningen, zoals plantsoenen en bermen, speel- en sportterreinen, openbare verlichting;
- gebouwen, zoals scholen en monumenten.

Beheer Openbare Ruimte (BOR)

Het onderhoud van de kapitaalgoederen is vertaald in het Beheer Openbare Ruimte (BOR). Met de BOR kunnen keuzes worden gemaakt in de mate van onderhoud met de daarbij behorende budgetten. Daarnaast geeft de BOR de gemeente Noordenveld de mogelijkheid om te discussiëren over de kwaliteit van de openbare ruimte met zowel het bestuur als de inwoners.

In de BOR wordt voor de verschillende kapitaalgoederen aangegeven: het beleidskader, de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties en de vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Vanaf juli 2016 is het scenario ‘Basis met de verharding op Laag’ van toepassing. De kwaliteit van de wegen heeft de lage kwaliteit in dit scenario behouden. Bij de begrotingsbehandeling 2019 is structureel €150.000 opgenomen om het beheer op een hoog kwaliteitsniveau in de winkel-centrumgebieden en op de begraafplaatsen uit te voeren. Een deel van dit extra budget is door bezuinigingen in 2020 verlaagd. Hiermee is het kwaliteitsniveau in de centra en op de begraafplaatsen weer naar een basiskwaliteit teruggebracht.

Ambitie	*Woongebieden*	*Hoofdcentra*	*Hoofdinfrastructuur*	*Buitengebied*	*Bedrijventerrein*	*Begraafplaats*	*Sport en recreatiegebied*	*Accenten*
Verzorging	B	B	B	B	B	B	B	B
Groen	B	B	B	B	B	B	B	B
Meubilair	B	B	B	B	B	B	B	B
Verharding	L	L	L	L	L	L	L	L

In de volgende tabel is een algemene indruk van het behaalde kwaliteitsniveau per structuurelement in 2020 weergegeven. Het totale resultaat van de kwaliteit is een optelling van alle schouwrondes (vier maal verzorging en éénmaal technische staat) die in de loop van het jaar gehouden zijn, inclusief de wegeninspectie. De schouw is dit jaar uitgevoerd door zowel eigen personeel als door een extern bureau. De schouwresultaten geven een gemiddeld cijfer van het hele jaar aan. Per seizoen kan de kwaliteit van de onderdelen van verzorging variëren.

Totaal	*Woongebieden*	*Hoofdcentra*	*Hoofdinfrastructuur*	*Buitengebied*	*Bedrijventerrein*	*Begraafplaatsen*	*sport- en recreatiegebied*	*accenten*	*Totaalindruk*
Verzorging	6,9	6,7	7,3	7,1	7,2	8,3	7,3	7,3	7,1
Groen	6,7	7,5	7,0	7,2	6,0	8,0	7,0	7,0	6,9
Meubilair	7,9	7,5	7,6	8,0	8,0	7,3	8,0	8,0	7,8
Verharding asfalt	5,2	7,7	8,9	5,1	6,9				5,5
Verharding elementen	5,4	5,5	5,4	4,0	5,5				5,5

Beleidskader

Het beleid van de gemeente Noordenveld voor het onderhoud van kapitaalgoederen is onder meer opgenomen in:

- Omgevingsvisie Noordenveld;
- Groenvisie Noordenveld;
- Landschapsbeleidsplan Noordenveld;
- Waterplan Noordenveld;
- Bosbeheerplan Noordenveld;
- G.V.V.P. (Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan);
- vG.R.P. 2013-2017 (verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan);
- Beleidsplan openbare verlichting;
- Speelbeleidsplan;
- IHP (integraal huisvestingsplan);
- VTA-controle voor gemeentelijke bomen (Visual Tree Assessment – boomveiligheid);
- Monumentale bomenlijst Noordenveld;
- Scenario Beheer Openbare Ruimte;
- Bomenbeleidsplan;
- Gedragscode Flora en fauna;
- Rotonde-adoptieplan;
- Beleidsnota groenadoptie;
- Gebouwenbeheerplan 2015 – 2018;
- Herijkingsplan BOR-kwaliteit, actualisatie 2017;
- Noordenveldse Kwaliteitsgids.

Speelbeleidsplan

In 2020 is vanwege een eenmalige bezuiniging op het speelbudget naast de reguliere onderhoudswerkzaamheden van de speelvoorzieningen alleen een natuurspeeltuin bij 't Hoge Holt en voetbaldoeltjes in Alteveer aangelegd. Bij 't Hoge Holt is de speeltuin in samenwerking met de school tot stand gekomen. De behoefte is ontstaan om speeltuinen in te richten met meer natuurlijke speelelementen in plaats van de standaard toestellen.

Bomenbeleidsplan

In het bomenbeleidsplan en de aangepaste Apv (herziening 2018) zijn de beleidsregels voor de kap van particuliere bomen opgenomen. Particuliere bomen zijn kapvergunningvrij behalve als ze waardevol zijn (monumentale bomen, bomen op brinken en in laanstructuren, bomen als zijnde erfbeplanting dikker dan 30 centimeter en de bomen op recreatieterreinen dikker dan 10 centimeter). Het behoud van waardevolle bomen voor de leefomgeving en hiermee het groene karakter van de gemeente blijft hiermee behouden.

Bosbeheerplan Noordenveld

De gemeente heeft 130 hectare bos en landschapselementen in beheer. Met betrekking tot het onderhoud ligt er een bosbeheerplan aan ten grondslag. In 2020 is een boskartering uitgevoerd die de basis vormt voor het in 2021 opstellen van een bosbeheerplan. Het nieuwe beheerplan wordt gezamenlijk met Natuurmonumenten opgesteld zodat het bosbeheer in één en hetzelfde gebied op elkaar is afgestemd. Aandachtspunten in het nieuwe bosbeheerplan worden de klimaatdoelen zoals het verbeteren van de biodiversiteit, differentiatie in soorten en leeftijden, en CO2 opslag. Het recreatief gebruik van onze bossen is gewenst daar waar het gecombineerd kan worden met de aanwezige natuurwaarden.

Landschapsbeheer Drenthe

De gemeente heeft een prestatieafspraak met Landschapsbeheer Drenthe voor het jaarlijkse onderhoud van cultuurhistorisch- en landschappelijk waardevolle gebieden en elementen in onze gemeente zoals grafheuvels, monumentale bomen en heideterreinen. Daarnaast begeleidt Landschapsbeheer Drenthe diverse vrijwilligersgroepen in onze gemeente, zoals vogelwerkgroepen en fruitboom-snoeigroepen. In 2020 is, zowel met aannemers als vrijwilligers, op verschillende locaties gewerkt. De vrijwilligers worden ondersteund met gereedschap (depotbeheer) en cursussen.

Waterplan Noordenveld

Het schoonhouden van A-watergangen is een wettelijke verplichting. Het schoonhouden van de overige watergangen is enkel een wettelijke taak als de volksgezondheid in het geding is. Het onderhouden van de schouwsloten gebeurt jaarlijks via een schouwbestek.

Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan

Vanuit het vGRP 2013-2017 worden projecten uitgevoerd, waarmee gestreefd wordt naar een integraal en duurzaam waterbeheer. Integraal betekent een samenhang tussen de verschillende waterstromen (regenwater, oppervlaktewater, grondwater, drinkwater en afvalwater), waarbij het waterbeheer wordt afgestemd op andere beleidsterreinen. Er wordt gestreefd naar optimale waterkwaliteit en -kwantiteit. Actualisatie van de vGRP vindt in 2021 plaats.

Gebouwenbeheerplan

Het gebouwenbeheerplan 2019-2022 vormt de basis van de uitgaven voor het gebouwenonderhoud. Voor gebouwenonderhoud zijn in eigen beheer onderhoudsplanningen opgesteld, deze worden jaarlijks geactualiseerd. In 2020 hebben we geprobeerd uitvoering te geven aan het planmatig onderhoud waar, bij reguliere vervangingen/ aanpassingen, ook gekeken is naar duurzame maatregelen. Maar door de coronamaatregelen en het, in overleg besloten, opschorten van bepaalde onderhoudswerken is voor de jaarschijf 2020 het geplande onderhoud niet volledig weggezet.

Wel is op het gebied van duurzame maatregelen de sporthal Peize en de squashbanen van sportcentrum de Hullen voorzien van LED verlichting. Is er bij dakbedekking vervanging sporthal Veenhuizen ook het isolatiepakket meegenomen. In het gemeentehuis zijn de appendages in de technische ruimten geïsoleerd. Dit zijn enkele voorbeelden. Tot slot de vermelding dat de gymzaal Floralaan is komen te vervallen door een verwoestende brand.

2.4.4 Financiering

Inleiding

De financieringsfunctie ondersteunt de uitvoering van de in de begroting opgenomen programma's. De financieringsfunctie omvat de financiering van beleid en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn.

Volgens de ministeriële voorschriften, neergelegd in het BBV, dient de paragraaf financiering minimaal de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille te bevatten.

Volgens de vastgestelde financiële verordening gemeente Noordenveld (ex artikel 212 gemeentewet) dient in de paragraaf financiering verslag te worden gegeven over:

- kasgeldlimiet;
- renterisiconorm;
- liquiditeitsplanning en -positie;
- omvang en samenstelling van het vreemd vermogen;
- omvang en samenstelling van de uitzettingen.

De financieringsparagraaf is, in samenhang met het financieringsstatuut, een belangrijk instrument voor het transparant maken, en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie.

Het treasurystatuut geeft de infrastructuur voor de inrichting van de financieringsfunctie aan (in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten). Ingevolge de financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet wordt door het college het treasurystatuut vastgesteld en ter kennisname aan de gemeenteraad gebracht. Er wordt gewerkt binnen het juridische kader van de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido).

Financiering

De berekening van de kapitaalbehoefte per 1 januari 2020, respectievelijk 31 december 2020 is als volgt (bedragen x € 1.000):

Berekening kapitaalbehoefte (x € 1.000)	*begin 2020*	*eind 2020*
Reserves en voorzieningen	27.949	26.775
Vaste schuld	44.654	52.137
	72.603	**78.912**
Totaal geïnvesteerd bedrag	88.748	**87.698**
Financieringstekort	**-16.145**	**-8.786**

Het totaal geïnvesteerd bedrag betreft het totaal van de balansposten vaste activa en bouwgronden in exploitatie. In onderdeel 3.4.3 'toelichting balans' worden deze balansposten verder toegelicht.

De afname van het financieringstekort met bijna € 7,4 miljoen is als volgt tot stand gekomen:

Financieringstekort (x € 1.000)		
Af:		-16.145
- netto investeringen	9.074	
- aflossing opgenomen geldleningen	3.017	
- afname reserves	2.680	
- toename verstrekte geldleningen	1.374	
		16.145
Bij:		
- jaarresultaat 2020	943	
- afschrijvingen op activa	7.727	
- afname gronden in exploitatie	3.744	
- opgenomen langlopende geldleningen	10.500	
- ontvangen aflossingen verstrekte geldleningen	27	
- toename voorzieningen	563	
		23.504
Financieringstekort einde jaar		**-8.786**

Kasgeldlimiet

Om een grens te stellen aan kortlopende financiering is in de Wet Fido de kasgeldlimiet opgenomen. De kasgeldlimiet wordt bepaald door het begrotingstotaal bij aanvang van het dienstjaar te vermenigvuldigen met een bij ministeriele regeling vastgesteld percentage van 8,5%. De kasgeldlimiet (de ruimte voor korte financiering) was in het verslagjaar (8,5% van het begrotingstotaal van € 94.768.000) € 8.055.000. Bij overschrijding van de kasgeldlimiet moet een langlopende geldlening worden aangetrokken.

Kasgeldlimiet (x € 1.000)	*kwartaal 1*	*kwartaal 2*	*kwartaal 3*	*kwartaal 4*
Omvang vlottende korte schuld (A)	**14.982**	**14.878**	**14.996**	**7.967**
Opgenomen gelden < 1 jaar	8.613	13.335	13.886	5.910
Schuld in rekening courant	6.369	1.543	1.109	2.057
Vlottende middelen (B)	**32**	**12**	**27**	**100**
Totaal netto vlottende schuld (A-B)	**14.950**	**14.866**	**14.969**	**7.867**
Toegestane kasgeldlimiet	8.055	8.055	8.055	8.055
Ruimte onder de kasgeldlimiet	-6.895	-6.811	-6.913	189
Begrotingstotaal 2019 (C)	**94.768**	**94.768**	**94.768**	**94.768**
Percentageregeling (D)	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Kasgeldlimiet (C x D)	8.055	8.055	8.055	8.055

In het verslagjaar is de kasgeldlimiet niet structureel overschreden. In het financieringstekort is voorzien door kasgeldleningen aan te trekken met een kortere looptijd.

Dit is voordelig, omdat de korte rente over het algemeen lager is dan de lange rente. In 2020 was de korte rente negatief.

Rente(ontwikkeling)

In het verslagjaar heeft geen renteherziening van een bestaande vaste geldlening plaatsgevonden. De gemeente Noordenveld heeft elf leningen. De rentepercentages van deze leningen schommelen tussen de 0,198% en 4,89%. Het gewogen gemiddelde rentepercentage (per 1-1) bedraagt 3,36%. De geldleningen met een hoger rentepercentage betreffen leningen die niet boetevrij vervroegd kunnen worden afgelost. In het verslagjaar is de kapitaalmarktrente (lineaire vaste geldleningen met rentevaste periode van 20 jaar) gedaald naar onder 1%.

Om een goed inzicht te geven in de rentelasten van de externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening in 2020 is het volgende renteschema opgenomen.

Renteschema (x € 1.000)			
a.	Externe rentelasten over de lange en korte financiering		1.465
b.	Externe rentebaten (idem)	-/-	36
	Saldo rentelasten en rentebaten		**1.429**
c.	Rente grondexploitaties	-/-	221
	Saldo door te rekenen externe rente		**1.208**
d1.	Rente over eigen vermogen	+/+	62
d2.	Rente over voorzieningen	+/+	0
	Aan taakvelden toe te rekenen rente		**1.270**
e.	Werkelijk aan taakvelden toegerekende (omslag)rente	-/-	1.581
f.	**Renteresultaat op het taakveld Treasury**		**-311**

Renterisiconorm en renterisico's van de vaste schuld per 31-12-2020

De rente van vaste geldleningen vormt een kostenpost voor gemeenten. Bij de gemeente Noordenveld bedraagt de rentelast in 2020 € 1.465.000. Om forse schommelingen in de exploitatielasten te voorkomen is de zogenaamde renterisiconorm ingevoerd. Ingevolge de wettelijke regeling mogen de vaste geldleningen voor herfinanciering samen met de leningen waarop renteherziening plaatsvindt in enig jaar niet meer bedragen dan 20% van het begrotingsvolume. Het doel is op deze wijze spreiding te krijgen in de leningenportefeuille waardoor een verandering in de rente vertraagd doorwerkt op de rentelasten.

Renterisiconorm en renterisico's van de vaste schuld (x € 1.000)	
Renterisico op vaste schuld	
1. Renteherziening	0
2. Aflossingen	3.017
3. Renterisico	3.017
4. Renterisiconorm	18.954
5. Ruimte onder renterisiconorm	15.937
4a. Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%
4b. Begrotingstotaal	**94.768**
4. Renterisiconorm	18.954

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat in 2020 de renterisiconorm niet is overschreden.

Liquiditeitspositie

De gemeente beschikt over een aantal bankrekeningen. Bij tegoeden of schulden in rekening-courant worden de overtollige middelen belegd of worden de tekorten met kasgeldleningen gefinancierd.

De liquiditeitspositie (x € 1.000) is als volgt:

Liquiditeitspositie (x € 1.000)		*begin 2020*		*eind 2020*
Tegoeden				
Kassaldi	7		16	
Rabobank	86		**36**	
BNG (OSG)	72		69	
Totaal tegoeden		**165**		**121**
Verschuldigd				
BNG	5.464		2.623	
Opgenomen geldlening	4.000		0	
BNG (OSG)	637		1.082	
Totaal verschuldigd		**10.101**		**3.705**

Ten opzichte van 2019 is de liquiditeitspositie per 31 december 2020 met ruim 6 miljoen toegenomen. Het financieringstekort is in 2020 voornamelijk door middel van geldleningen met een korte looptijd gefinancierd.

Omvang en samenstelling vreemd vermogen

De activa worden gefinancierd met eigen en vreemd vermogen. Tot het eigen vermogen behoren de algemene reserve en de bestemmingsreserves. Bij het vreemd vermogen wordt onderscheid gemaakt tussen lang vreemd vermogen (voorzieningen en de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar) en het kort vreemd vermogen. Het onderscheid wordt bepaald door de rentetypische looptijd. Bij kort vreemd vermogen is deze tot één jaar.

Het verloop in 2020 is als volgt (x € 1.000):

Omvang en samenstelling vreemd vermogen (x € 1.000)		*begin 2020*		*eind 2020*
Lang vreemd vermogen				
Voorzieningen		6.539		7.102
Vaste schulden				
- geldleningen	44.654		52.137	
- overige schulden	705		1.066	
		45.359		53.203
Totaal		**51.898**		**60.305**
Kort vreemd vermogen				
Banksaldi		7.472		3.705
Kasgeldleningen		1.000		0
Overige schulden		4.127		5.644
Totaal		**12.599**		**9.349**

Omvang en samenstelling van de uitzettingen

Het beleid van de gemeente Noordenveld is om de tijdelijke overtollige middelen risicomijdend uit te zetten. Overtollige middelen kunnen op een deposito worden gestort bij een kredietinstelling die voldoet aan de voorwaarden die in het treasurystatuut zijn gesteld. Daarnaast heeft de gemeente Noordenveld diverse uitzettingen/beleggingen uit hoofde van haar publieke taak. Het betreffen aandelen en achtergestelde leningen. Zie verder de toelichting op de balans.

2.4.5 Bedrijfsvoering

Inleiding

Bedrijfsvoering is verantwoordelijk voor het creëren van de juiste randvoorwaarden om de ambities van onze gemeente te realiseren. Dagelijks draagt deze functie zorg voor het goed en betrouwbaar (laten) uitvoeren van de bedrijfsvoeringsprocessen. Daarnaast is de afdeling bezig met het inzetten op vernieuwing. De mogelijkheden van ICT geven hierbij kansen. Dit kan gaan over werkprocessen en over werkwijzen. De afdeling bedrijfsvoering heeft hierbij een bijzondere verantwoordelijkheid voor het stellen van kaders, het creëren van een goede infrastructuur en het anticiperen op de veranderende wereld om ons heen. In 2020 is versneld overgegaan naar digitaal werken en digitaal vergaderen. Hierbij zijn de medewerkers tijdig voorzien van moderne laptops en mobiele telefoons. Veranderingen lijken steeds sneller te gaan. Als gemeente hoeven we bij het introduceren van vernieuwing niet steeds in de kopgroep te fietsen maar een plek in het peloton wordt zeker nagestreefd. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan een toekomstbestendige gemeente die de dienstverlening aan de inwoners op de eerste plaats heeft staan.

Personeel

Corona

2020 stond vooral in het teken van Corona en heeft onze voornemens op het terrein van HRM in een ander perspectief geplaatst. Op basis van de richtlijnen van het RIVM en de Rijksoverheid hebben we diverse noodzakelijke maatregelen getroffen op de werkplek. Deze maatregelen zijn door een externe partij vervolgens getoetst. Thuiswerken is voor de binnendienst de norm geweest in 2020. Om dit te faciliteren is er een tijdelijke thuiswerkregeling opgesteld op basis waarvan medewerkers kantoormeubilair en accessoires in bruikleen kunnen krijgen. Om inzicht te krijgen in de (thuis)werkbeleving van medewerkers hebben we periodiek onderzoek gedaan naar de beleving van werken in coronatijd. Dit onderzoek richtte zich vooral op motivatie, samenwerking, communicatie en vitaliteit. Naast dit onderzoek bieden we medewerkers die daar behoefte aan hebben de mogelijkheid om voor een vertrouwelijk, ondersteunend gesprek contact op te nemen met de bedrijfsmaatschappelijk werker.

Het goede gesprek

In 2020 is gestart met het voeren van het goede gesprek. Doordat grote groepen medewerkers vooral hebben thuisgewerkt, verliep het contact tussen leidinggevende en medewerker veelal digitaal. Veel leidinggevenden en medewerkers vonden dat niet een ideale uitgangspositie voor het voeren van het goede gesprek. Te meer omdat het ook de eerste keer was dat het gesprek op deze wijze zou worden gevoerd. Om die reden heeft het MT toegestaan dat deze gesprekken zijn opgeschort. Uiteindelijk zijn er in 2020 38 gesprekken gevoerd (10%). De voorgenomen strategische personeelsplanning is doorgeschoven naar 2021.

Verzuim 2020

Het verzuimpercentage over 2020 bedraagt 6,5%. Dit is vergelijkbaar met het verzuimcijfer van 2019 (6,53%). Opvallend is dat de meldingsfrequentie sterk is gedaald (van 1,11 naar 0,7). De lagere meldingsfrequentie bij het nagenoeg gelijkblijvende verzuimpercentage laat

ook zien dat het langdurig verzuim (43-365 dagen dagen) opnieuw is toegenomen. Het langdurige verzuim bedraagt over 2020 4,74% en is daarmee verantwoordelijk voor bijna driekwart van het totale verzuim. Met betrekking tot corona is de afspraak dat alleen de medewerkers die ziek zijn door corona en niet kunnen werken, ziek worden gemeld. Eventuele quarantaineplicht en/of wachttijd op testuitslagen zijn niet meegeteld in het verzuimcijfer over 2020.

RI&E

In 2020 is gestart met een Risico- Inventarisatie & Evaluatie (RI&E) bij zowel de buiten- als de binnendienst. In deze RI&E wordt speciaal aandacht besteed aan psychosociale arbeidsbelasting. Daarmee willen we onderzoeken hoe we kunnen sturen op langdurend verzuim dat een psychosociale oorzaak heeft. Maar ook bij de RI&E heeft corona het proces verstoord. Tot dusver zijn alleen de digitale onderdelen uitgevoerd, zoals een vragenlijst werkbeleving. Fysieke onderdelen, zoals groepsinterviews en een rondgang, zijn uitgesteld tot de coronamaatregelen versoepeld worden.

Nieuw stagebeleid

Noordenveld wil zich etaleren als een aantrekkelijke werkgever voor een brede doelgroep. Vanwege de behoefte om de organisatie te verjongen willen we vooral jonge mensen interesseren voor een baan bij de gemeente. In 2020 is met dat doel nieuw stagebeleid vastgesteld. Het nieuwe stagebeleid gaat uit van een aanpak waarbij onze vraag/behoefte leidend is. Er is (pro)actief contact met verschillende onderwijsinstellingen. Kan een vraag als stageopdracht worden weggezet dan wordt zo'n klus omschreven en aangemeld bij een onderwijsinstelling. Met belangstellenden volgen we een vereenvoudigde sollicitatieprocedure om zo tot een goede match te komen. In 2020 hebben veel studenten bij hun opleiding hinder ondervonden als gevolg van corona. We zien dat terug in het aantal vervulde stageplaatsen: in 2020 waren dat er 21, tegen 27 in 2019.

Informatie en Communicatietechnologie

ICT Algemeen

Het komt niet vaak voor dat in een relatief korte periode (2019/2020/2021) zoveel hardware en software gelijktijdig wordt vervangen. In 2020 is veel bereikt en hebben onze medewerkers de beschikking gekregen over uitstekende ICT middelen. Juist in deze periode van de pandemie hebben onze medewerkers ongestoord hun normale (digitale) werkzaamheden voort kunnen zetten, zowel thuis, als op één van de gemeentelocaties. De druk op ICT, in combinatie met de Corona maatregelen, heeft ook een keerzijde gehad. Veel medewerkers ervaren stress door de druk om een overvolle agenda te combineren met thuiswerken en sommigen worden gedwongen thuis les te geven door sluiting van de basisscholen.

We zijn trots op het feit dat door ICT in 2020 mooie prestaties zijn geleverd, welke hieronder nader worden toegelicht.

Informatiebeveiliging en Privacy bescherming

Om de compliancy met de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) te garanderen zijn we in 2020 een samenwerking aangegaan met het bedrijf Audittrail. Samen met de gemeente Midden-Drenthe huren we een Functionaris Gegevensbescherming in en rollen we

een programma uit waarmee de privacybescherming in Noordenveld verbeteren. Daarnaast ondersteunt Audittrail ons met een aantal informatiebeveiligingsdiensten.
Ondanks dat in 2020 de rol van CISO (Chief Information Security Officer) niet vervuld werd, was de operationele informatiebeveiliging op orde. Bij diverse grote landelijke en/of wereldwijde beveiligingsincidenten bleek dat de beveiliging van onze systemen goed was georganiseerd en gefaciliteerd. Veel van onze applicaties zijn in de cloud operationeel, waardoor we optimaal profiteren van de professionele informatiebeveiliging van grote datacenters.

Ten aanzien van de managementletter van onze accountant met betrekking tot de IT van de laatste jaren geldt dat we hier stappen in hebben gemaakt en een aantal zaken inmiddels hebben gerealiseerd. De kwaliteit van de IT-processen hebben we getracht verder te optimaliseren, maar we zitten nog niet op het niveau waar we willen staan. Hierbij moet gedacht worden aan onder andere de AVG, de BIO, Geo-informatie Beheer en Functioneel Beheer.

IT-infrastructuur
In 2020 hebben we met het oog op de nieuwe mobiele devices de WiFi-netwerken op al onze locaties geoptimaliseerd, waardoor deze sneller, flexibeler en stabieler zijn geworden. Hierdoor kan een medewerker met zijn notebook vanuit het oude gemeentehuis naar het nieuwe gemeentehuis lopen zonder dat de verbinding wordt verbroken en waarbij alle applicaties actief blijven.

Door de implematie van GGI-Netwerk, welke in VNG verband is uitgevoerd, zijn de verbindingen met de buitenwereld betrouwbaarder en veiliger geworden. Daarnaast geldt dat we door de deelname aan GT-Print (eveneens een VNG aanbesteding) nu de beschikking hebben over een gunstig raamcontract met meerdere leveranciers.

Een andere actie in 2020 was de invoering van OneDrive in de Microsoft365 cloud omgeving. Hierdoor kunnen we het beheer beter organiseren en controleren.

Telefonie
De planning was om in 2020 de huidige telefooncentrale te gaan vervangen. Dat betekent onder andere dat de vaste telefonie door de intrede van de nieuwe telefooncentrale grotendeels vervangen gaat worden door mobiele telefonie. Hierdoor kunnen we lagere kosten realiseren, maar eveneens meer functionaliteit en flexibiliteit gaan bewerkstelligen. Dit is als een project aangevlogen en werd aangehaakt bij de VNG om gezamenlijk met andere gemeenten in Nederland op te trekken en een zorgvuldig selectietraject te doorlopen om uiteindelijk te komen tot een keuze voor een nieuwe telefooncentrale. Na verloop van tijd werd ATOS als leverancier gekozen en plannen gemaakt voor de implementaties bij de gemeenten. Echter, door allerlei oorzaken was ATOS niet in staat om te gaan leveren en na meerdere malen de planning te hebben aangepast heeft VNG het contract met ATOS eind 2020 definitief opgezegd en is het begin 2021 formeel ontbonden.

Begin 2020 zijn we gestart met de uitrol van de nieuwe mobiele toestellen aan de medewerkers. Door Corona ligt het tempo van de uitlevering iets lager en we verwachten in 2021 alles te hebben uitgerold aan de medewerkers.

Website / Intranet

De nieuwe website is in gebruik genomen en op dit moment zijn zo'n 40 formulieren actief, waar inwoners digitaal aanvragen kunnen doen.

Het intranet (Veldnet) is in 2020 verder doorontwikkeld en door de uitrol van de nieuwe werkplek en mobiele telefonie kan elke medewerker op afstand het Veldnet raadplegen en het laatste nieuws volgen. Veldnet wordt gewaardeerd als een prima intern communicatiemiddel, maar is eveneens de opslaglocatie voor alle gedeelde documenten.

Werkplek Automatisering

In 2020 heeft (bijna) elke medewerker een nieuwe notebook en mobiele telefoon ontvangen. Eveneens zijn alle bureaus voorzien van twee grote monitoren (27 inch), een muis en een toetsenbord die via een docking station met de notebook verbonden zijn. Het gebruik van Microsoft 365 is verder uitgebreid door de documentopslag daarin te laten plaatsvinden. Een andere verbetering is dat we het gebruik van Citrix hebben uitgefaseerd.

Zaakgericht Werken / Mozard

Het contract met het zaaksysteem Mozard is in 2020 verlengd tot 1 oktober 2021. Dat gaf ons de gelegenheid om gedurende het jaar een selectietraject te gaan starten naar een ander zaaksysteem, welke in de huidige tijd het beste bij de gemeente Noordenveld past. Na de Europese aanbesteding was de uitkomst dat Zaaksysteem.nl het nieuwe zaaksysteem gaat worden. Begin 2021 wordt gestart met de uitrol en implementatie van dit project.

Domein applicaties

In het sociaal domein heeft X-Works volledig de applicaties van Centric, Pink en EBB vervangen. Het is een dynamisch proces waarbij in 2021 nieuwe functionaliteiten worden toegevoegd.

In het fysiek domein is de voorbereiding op de nieuwe omgevingswet druk gaande. Compleet met de aanbesteding van een VTH-systeem, waarin de omgevingswet aanvragen zullen worden afgehandeld. De implementatie zal tot eind 2021 doorlopen. Het WOZ domein heeft in 2020 eveneens een nieuwe applicatie aanbesteed en gegund aan GouwIT in combinatie met 4Value. Deze implementatie zal in 2021 gaan plaatsvinden.

Voor de ondersteuning van planning & control is de applicatie LIAS geselecteerd. Deze applicatie zal in 2021 worden geïmplementeerd.

DIV

Ten aanzien van de duurzame archivering van (fysieke en digitale) documenten is het document management systeem MAIS-Flexis in gebruik genomen. In 2020 is gestart met het overzetten van de data uit de applicatie Corsa (ongeveer 700.000 documenten), waarbij geldt dat in 2021 de data uit het zaaksysteem Mozard ook wordt overgezet. Daarnaast ontstond er veel werk door de invoering van X-Works in het sociaal domein en werd er actief meegewerkt aan de selectie van nieuwe systemen. Om dit alles te doen naast de reguliere werkzaamheden bleek een flinke uitdaging.

Functioneel Beheer
De functioneel beheerders hebben in 2020 bij de aanbesteding van de nieuwe applicaties en de migratie van data uit oude applicaties een belangrijke rol gespeeld.

Daarnaast willen we in de naaste toekomst doorgroeien vanuit een beheerorganisatie naar een regieorganisatie, waarbij geldt dat instructies en/of handleidingen worden opgesteld en geactualiseerd blijven. Geconstateerd is dat veel kennis bij “sleutelpersonen” zit, maar niet is gedocumenteerd. Hierdoor loopt de organisatie in het kader van de continuïteit een groot afbreukrisico.

Geo-informatie Beheer
De afgelopen jaren is geconstateerd dat het gebruik van geo-informatiebeheer in de diverse applicaties alleen maar is toegenomen. Dat betekent dat de verantwoordelijkheid van de medewerkers van geo-informatie beheer voor de diverse koppelingen tussen de applicaties en de landelijke basisregistraties alleen maar groter is geworden. Tevens is er veel tijd en energie gaan zitten in het uitfaseren van de oude- en het implementeren van de nieuwe applicaties.

Informatisering
In 2020 is het gelukt om alle ICT-aanbestedingen met een gunning af te sluiten en een bijdrage te leveren aan de diverse implementaties.

Netwerk Beheer
Doordat we in 2020 werden geconfronteerd met een pandemie, betekende dat onder andere dat de medewerkers op afstand moesten gaan werken. Om dit te gaan realiseren had netwerk beheer zijn handen vol aan de voorbereidingen en de uitrol van alle nieuwe voorzieningen.

Servicedesk
Sinds 2019 zijn we bij de servicedesk gestart met de applicatie TOPdesk, een online portal waar medewerkers eventuele vragen, wensen en/of problemen kunnen melden. Daarnaast is het verder uitgebouwd met het kunnen plaatsen van bestellingen, het reserveren van auto's, ruimtes en middelen. Dit werkt naar tevredenheid. In 2020 heeft de applicatie TOPdesk zijn meerwaarde bewezen bij het aanvragen van de nieuwe werkplek en mobiele telefonie. We zijn inmiddels gestart met het uitbreiden van de mogelijkheden en één van de acties is om samen met P&O te borgen dat men digitaal een aanvraag kan gaan doen bij de indiensttreding van een nieuwe medewerker, een mutatie kan doorgeven bij het wijzigen van een functie en een medewerker die uit dienst treedt. De pilot is gestart en de verwachting is dat dit in 2021 dit operationeel wordt.

De servicedesk heeft in 2020 meer dan 300 medewerkers van een nieuwe notebook en mobiele telefoon voorzien. Daarnaast is alle oude bureau apparatuur afgevoerd en vervangen door de nieuwe monitoren, toetsenborden en docking stations.

Rechtmatigheidsverantwoording
Vanaf 2022 dient er over het verslagjaar 2021 een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening opgenomen te worden. Om de overgang in goede banen te leiden is in 2020 gestart met de voorbereidingen. Vanuit AO/IC en Concerncontrol is er een stappenplan

opgesteld. Aan de hand van dit stappenplan wordt de organisatie in fases bewust gemaakt van de impact en verantwoordelijkheden. Inmiddels is er een besluit genomen over het gewenste ambitieniveau met betrekking tot de rechtmatigheidsverantwoording. Er is gekozen om ons in de verantwoording te richten op de financiële rechtmatigheid en het hanteren van de wettelijke normen. Op basis van het gekozen ambitieniveau is er in 2020 een controleplan voor 2021 opgesteld.

Financiën

De raad heeft behoefte aan interactieve bijeenkomsten, waarin de financiën van onze gemeente worden besproken en toegelicht. Dit vergroot het inzicht en de mogelijkheid om verantwoorde keuzes voor de toekomst te maken. In september 2020 heeft er een bijeenkomst in de Health Hub plaatsgevonden waarin de concept programmabegroting 2021 middels een presentatie, het stellen van vragen en het uitwisselen van ideeën uitgebreid is behandeld.

Om de veranderingen binnen de lokale overheid adequaat het hoofd te bieden is het belangrijk om vaker de samenwerking met andere gemeenten te zoeken om kennis en ervaringen te delen en van elkaar te leren in de praktijk. In 2020 is er met een drietal andere gemeenten gesproken over het proces met betrekking tot het opstellen van de jaarrekening met als doel om informatie en ideeën uit te wisselen.

Inkoop

Met de gemeente Aa en Hunze, Assen, Midden-Drenthe en Tynaarlo zijn we in 2020 samen opgetrokken om de taken uit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en de Jeugdwet goed uit te voeren. Onze gemeente heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan het opstellen van contractmanagement en het beleid van deze vakgebieden.

In 2020 is er start gemaakt met Past Performance. Met het toepassen van de Past Performance zullen wij als organisatie goed kunnen beargumenteren waarom wij een aanbieder uitnodigen voor een aanbesteding en waarom niet.

Communicatie

Begrijpelijk Schrijven

Er is in 2020 wederom het project Begrijpelijk Schrijven geweest. Hieraan hebben veel (nieuwe) medewerkers deelgenomen. Met behulp van deze trainingen worden medewerkers bewust gemaakt van het communiceren op B1 niveau. Hierdoor kunnen medewerkers teksten begrijpelijker maken. Om als organisatie steeds dichter bij het gewenste B1 niveau te komen, proberen we dit proces te bewaken en te begeleiden.

COVID-19

In 2020 heeft communicatie veel tijd gestoken in de in- en externe communicatie rond de corona pandemie. We gaven advies in het gemeentelijke corona crisisteam, maakten deel uit van het Noordenveldse corona-informatieteam, werkten nauw samen met en in opdracht van de Veiligheidsregio Drenthe en zorgden voor allerhande communicatie-uitingen.

Huisstijl

Onze grafische ontwerper heeft de bestaande huisstijl dit jaar verder doorontwikkeld en meerdere zaken kunnen realiseren. Dat betekent dat de huisstijl van de gemeente Noordenveld terugkeert in diverse interne en externe uitingen. Gedacht moet worden aan zaken als de oplevering van het huisstijl handboek, een huisstijl format voor Microsoft Word en PowerPoint, maar eveneens is een aanzet gemaakt voor de “look & feel” van Veldnet en de website van Noordenveld. Verder zijn bij de uitrol van de notebooks door de grafisch ontwerper meerdere achtergronden voor het bureaublad ontwikkeld die allen verwijzen naar mooie plekken in onze gemeente. Onze financiële rapportages zijn kritisch bekeken en hebben een nieuwe, frisse lay-out gekregen wat de leesbaarheid ten goede is gekomen. Voor de arbeidsmarktcommunicatie zijn vaste formats ontwikkeld.

Corona komt het gehele jaar terug als een rode draad, zo ook bij communicatie. Vanuit communicatie is veel tijd en aandacht besteed aan het feit om op een goede wijze hier mee om te gaan en de gemeente hierin te ondersteunen. Zo zijn onder andere de Corona huisstijl formats ontwikkeld voor De Krant en is in het gemeentehuis een bewegwijzering ten behoeve van Corona aangebracht.

Noordenveld winnaar BNG Bank Erfgoedprijs 2020 BNG van € 25.000

In september won de gemeente Noordenveld de BNG Bank Erfgoedprijs 2020 van € 25.000, waarvan een gedeelte ten goede komt aan het vrijwilligerswerk. In de samenleving bestaat veel kennis, interesse en liefde voor de lokale geschiedenis en voor het erfgoed. De gemeente ondersteunt met veel enthousiasme de talrijke initiatieven van bewoners en vrijwilligers en het deskundige erfgoedteam van de gemeente zet zich met grote zorgvuldigheid en betrokkenheid in. Communicatie had een grote inbreng in de totstandkoming van de tekst, samen met het erfgoedteam en met de pitch van de burgemeester.

Schade Middenveld

Het project Middenveld stond in het teken van de afwikkeling van de schade. Gedurende het hele jaar is de vinger aan de pols gehouden en waar nodig is er gecommuniceerd met belanghebbenden en hun omgeving.

2.4.6 Verbonden partijen

Inleiding

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (gebaseerd op artikel 186 van de Gemeentewet) is in artikel 9, lid 2 onder f bepaald dat in de begroting een afzonderlijke paragraaf gewijd wordt aan de verbonden partijen. Een verbonden partij is een partij waarin de gemeente samen met derde partijen, ter uitvoering van een bepaalde publieke taak zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. De gemeente kan bestuurlijk en financiële belangen hebben in verschillende verbonden partijen. Dit kunnen zijn gemeenschappelijke regelingen (GR), stichtingen, verenigingen en vennootschappen. Uitgangspunt is dat deze partijen beleid uitvoeren voor de gemeente. De gemeente blijft beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden houden ten aanzien van deze partijen.

Hieronder wordt een opsomming gegeven van alle verbonden partijen en hoe wij daaraan deelnemen. Waar mogelijk is de visie opgenomen op de verbonden partij in relatie tot de realisatie van de doelstellingen zoals deze zijn opgenomen in de begroting en worden de beleidsvoornemens over de verbonden partijen vermeld. Daarnaast wordt kort weergegeven wanneer er bijzondere ontwikkelingen zijn.

De visie

Verbonden partijen zijn of worden ingesteld ter uitvoering van een bepaalde activiteit, waarbij de redenen van instelling gelegen zijn in doelmatigheid, doeltreffendheid en/of bestuurlijke krachtenbundeling. De kern hierbij is dat gebruik wordt gemaakt van verbonden partijen wanneer dat een meerwaarde heeft voor het bereiken van politieke doelstellingen. De door de Raad vastgestelde notitie verbonden partijen bevat een aantal aanbevelingen. De kern van de aanbevelingen is dat de rollen moeten worden verhelderd en dat het contact tussen de GR en de gemeente die eraan deelneemt wordt geïntensiveerd. Dat geldt zowel voor de raad, het college en de ambtelijke organisatie. Daarbij is het uitgangspunt dat de gezamenlijke gemeenten een veel helderder taakformulering voor de GR aangeven, zodat geen situatie ontstaat dat bij GR's in feite de regeling haar eigen agenda bepaalt.

Verbonden partijen: een opsomming

Hieronder is weergegeven welke typen verbonden partijen worden onderscheiden en aan welke vormen de gemeente deelneemt:

a. *Gemeenschappelijke regelingen*. De gemeenteraad of colleges van burgemeester en wethouders van twee of meer gemeenten kunnen een GR treffen ter behartiging van één of meer belangen van de gemeente. De gemeente neemt deel aan de volgende GR's:

- Veiligheidsregio Drenthe (VRD);
- GGD Drenthe;
- Werkvoorzieningsschap Novatec (liquidatie wordt verwacht in 2021) ;
- ISD Noordenkwartier (liquidatie is in 2020 afgerond)
- Recreatieschap Drenthe;
- GR inzake aanleg, instandhouding, beheer en onderhoud van systemen voor de individuele behandeling van afvalwater (IBA's);

- Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Drenthe;
- Publiek Vervoer.

b. *Deelnemingen*. Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang is de gemeente geheel of gedeeltelijk in het bezit van de aandelen van een aantal vennootschappen. De gemeente beschikt over aandelen in de volgende bedrijven:

- Enexis;
- Waterleiding Maatschappij Drenthe;
- Bank Nederlandse Gemeenten.

c. *Stichtingen en verenigingen*. Het college kan, de raad gehoord hebbende, besluiten deel te nemen in een stichting of vereniging. De gemeente neemt op dit moment niet deel in een stichting of vereniging.

d. *Publiek private samenwerking (PPS)-constructies*. PPS is een middel om bepaalde doelen te realiseren. De samenwerking met marktpartijen moet een meerwaarde opleveren. Meerwaarde in de vorm van het benutten van kennis en expertise van andere partijen en het spreiden van risico's kan leiden tot efficiëntere uitvoering van plannen en projecten. De gemeente neemt op dit moment niet deel in PPS-constructies

Verbonden partijen: een nadere toelichting/bijzondere ontwikkelingen
Hierna wordt aangegeven welke doelstelling met de betreffende verbonden partij wordt nagestreefd. In het kader van het vermelden van beleidsvoornemens wordt aangegeven welke bijzondere ontwikkelingen zich voordoen.

1. Veiligheidsregio Drenthe (VRD)
Doel: de gemeente Noordenveld maakt deel uit van de gemeenschappelijke regeling (GR) Veiligheidsregio Drenthe (VRD). Deze GR is een wettelijke verplichting op basis van de Wet veiligheidsregio's. De 12 Drentse gemeenten financieren gezamenlijk voor een groot deel de veiligheidsregio Drenthe. Naast de 12 Drentse gemeentelijke bijdragen wordt de VRD voor een (klein) deel gefinancierd vanuit een Brede Doeluitkering (BDUR) van het Rijk. De VRD behartigt de belangen van de Drentse gemeenten op het terrein van brandweerzorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening in de regio. Daarnaast heeft de VRD de zorg voor een adequate samenwerking met de gemeenschappelijke meldkamer Noord Nederland. Ook is de VRD verantwoordelijk voor de gecoördineerde en multidisciplinaire voorbereiding op rampenbestrijding en crisisbeheersing.
Vestigingsplaats: Assen.
Betrokken: alle 12 Drentse gemeenten.
Bestuurlijk belang/bevoegdheid: het bestuur van de VRD is verantwoordelijk voor de brandweerzorg en rampen- en crisisbeheersing in Drenthe. Het algemeen bestuur bestaat uit alle Drentse burgemeesters. Een afvaardiging vanuit het algemeen bestuur vormt het dagelijks bestuur. Het veiligheidsbestuur wordt geadviseerd door het Directieoverleg Veiligheid. Hierin zitten de verantwoordelijke managers van de politie, Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) en regionale brandweer, onder voorzitterschap van de coördinerende gemeentesecretaris (Emmen).

Financieel belang: de gemeentelijke bijdrage is gekoppeld aan de component die de gemeente via het gemeentefonds ontvangt voor brandweerzorg (OOV-nieuw). De huidige rijksbijdrage uit het gemeentefonds wordt gezien als een weerspiegeling van de daadwerkelijke kosten van gemeenten voor de brandweer en rampenbestrijding. Concreet betekent dit dat elke gemeente een gelijk aandeel aan inkomsten uit het gemeentefonds jaarlijks afdraagt aan de VRD. De bijdrage van de gemeente Noordenveld aan de VRD bedroeg in 2020 € 1.511.000.

Resultaat 2020	€ 855.000
Eigen vermogen 31-12-2020	€ 3.483.000
Vreemd vermogen 31-12-2020	€ 33.226.000

Risico's: niet van toepassing.
Ontwikkelingen: de VRD heeft een uitzonderlijk jaar achter de rug. In 2020 stond de Veiligheidsregio opeens landelijk op de kaart in de coördinatie van de bestrijding van de COVID 19 crisis. De VRD heeft samen met de gemeenten en andere partners hard gewerkt om de pandemie te bestrijden. Door de crisis is veel werk stil komen te liggen en bleek het regulier oefenen van de brandweermensen kwetsbaar.

2. GGD Drenthe
Doel: binnen het programma Zorg en Welzijn valt GGD Drenthe onder de Openbare gezondheidszorg. De GGD is voor de 12 Drentse gemeenten de uitvoeringsorganisatie voor de publieke gezondheid. Zij voert de taken uit zoals vastgelegd in de Wet Publieke Gezondheid (WPG). Daarnaast adviseert en ondersteunt zij de gemeenten bij het maken en uitvoeren van het lokale gezondheidsbeleid. Dit alles wordt bekostigd door een jaarlijkse bijdrage van de deelnemers.
Vestigingsplaats: Assen.
Betrokken: de 12 Drentse gemeenten.
Bestuurlijk belang/bevoegdheid: een collegelid is lid van het algemeen bestuur.
Financieel belang: jaarlijkse bijdrage voor de uitvoering van het wettelijk vastgelegde basispakket, op basis van een vastgestelde begroting. De bijdrage van de gemeente Noordenveld aan de GGD bedraagt voor 2020 € 1.131.000 en komt overeen met de begroting 2020 van de GGD.

Resultaat 2020	€ 99.000
Eigen vermogen 31-12-2020	€ 2.913.000
Vreemd vermogen 31-12-2020	€ 6.672.000

Risico's: niet van toepassing.
Ontwikkelingen: in 2020 staat de GGD vanuit hun verantwoordelijk en opdracht voor de zorg voor de publieke gezondheid in de frontlinie om de COVID 19 crisis te bestrijden. Deze crisis heeft in 2020 grote impact gehad op de GGD Drenthe. In korte tijd is de GGD enorm opgeschaald. Daarnaast werd er continu ingespeeld op snel wisselende omstandigheden en vraagstukken. Naast deze crisis bestrijding heeft de GGD zich ingezet om de reguliere dienstverlening zoveel als kan onder de beperkingen van de COVID-19 maatregelen voort te zetten.

De GGD Drenthe werkt samen met de Drentse gemeenten, partners en netwerken om belangrijke gezondheidsthema's te agenderen en te adviseren om gezond gedrag te stimuleren. De thema's uit het preventieakkoord krijgen hierbij aandacht. De GGD zet zich in om de activiteiten waar kan inhoudelijk te verbinden. Daarom werkt de GGD productgroep overstijgend aan de volgende thema's: 'gezonde leefstijl en leefomgeving', gezond en veilig opgroeien, 'infectiepreventie' en 'sociale veiligheid'. Het doel van de GGD is dat inwoners van Drenthe gezond en veilig kunnen leven en mee kunnen doen in de samenleving.

3. Werkvoorzieningschap Novatec (in liquidatie)
De gemeenschappelijke regeling Novatec is per 1 januari 2019 opgeheven. De gemeente Noordenveld heeft een deel van de Wsw-medewerkers in de eigen organisatie opgenomen. De overige Wsw-medewerkers werken in diverse werkvormen bij Novatec, dat nu onderdeel is van de gemeente Westerkwartier. Hierover hebben wij met het Westerkwartier afspraken gemaakt in een dienstverleningsovereenkomst.
Risico's: niet van toepassing.
Ontwikkelingen: liquidatie heeft nog niet plaatsgevonden. Laatste info is dat liquidatie in 2021 zal plaatsvinden. Over 2021 volgt nog een jaarrekening. Verwachting is dat resterende budget afdoende is.

4. ISD Noordenkwartier (opgeheven)
De gemeenschappelijke regeling ISD Noordenkwartier is per 1 januari 2019 ontbonden. Vanaf 1 januari 2019 voert de gemeente Noordenveld de Participatiewet zelfstandig uit. In 2020 heeft de financiële afwikkeling van de gemeenschappelijke regeling ISD Noordenkwartier plaatsgevonden.
Risico's: niet van toepassing.
Ontwikkelingen: geen.

5. Recreatieschap Drenthe
Doel: behartiging van de belangen van recreatie en toerisme van de deelnemende gemeenten.
Vestigingsplaats: Diever.
Betrokken: alle 12 Drentse gemeenten en de gemeente Ooststellingwerf.
Bestuurlijk belang/bevoegdheid: een collegelid is lid van het dagelijks bestuur.
Financieel belang: jaarlijkse bijdrage op basis van de begroting 2020. De bijdrage van de gemeente Noordenveld aan het Recreatieschap bedraagt voor 2020 € 76.000 en komt overeen met de begroting 2020 van het Recreatieschap.

Resultaat na bestemming	€	6.000
Incidentele bate (verkoop Pottendijk)	€	571.000
Resultaat 2020	€	577.000
Eigen vermogen 31-12-2020	€	1.386.000
Vreemd vermogen 31-12-2020	€	829.000

Risico's: niet van toepassing.
Ontwikkelingen: in 2020 heeft het Recreatieschap Drenthe zich voorbereid op de verhuizing naar Dwingeloo. Deze heeft begin januari 2021 plaatsgevonden.

6. Gemeenschappelijke regeling inzake aanleg, instandhouding, beheer en onderhoud van systemen voor de individuele behandeling van afvalwater (IBA's)

Vestigingsplaats: Groningen

Doel: aanleg, instandhouding, beheer en onderhoud van systemen voor de individuele behandeling van afvalwater.

Vestigingsplaats: niet van toepassing.

Betrokken: Noordenveld en waterschap Noorderzijlvest.

Bestuurlijk belang/bevoegdheid: niet van toepassing.

Financieel belang: De bijdrage wordt toegekend op basis van verleende diensten. De kosten hiervoor worden voldaan uit het GRP.

Risico's: niet van toepassing.

Ontwikkelingen: geen bijzonderheden.

7. Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Drenthe

Doel: de oprichting van een RUD vloeit voort uit de packagedeal tussen Kabinet, Het IPO, de VNG en de Unie van Waterschappen. Landelijk wordt de noodzaak voor de vorming van een RUD gevoeld om de kwaliteit van de uitvoering te vergroten en om de bestuurlijke versnippering over verschillende bestuursorganen tegen te gaan. Voor de totstandkoming van de RUD is in Drenthe gekozen voor het aangaan van een gemeenschappelijke regeling, omdat voor deze bij uitstek publieke taak de publieke rechtsvorm goede waarborgen biedt. Het takenpakket bestaat uit de milieutaken en omvat zowel de vergunningverlening, het toezicht, de handhaving alsmede milieu specialistisch advies. Met deze samenwerking tussen de bestuursorganen en bestuurslagen wordt kennis, kwaliteit en capaciteit gebundeld. Dat leidt tot een robuuste en toekomstbestendige organisatie, die zal leiden tot kostenbesparing voor de deelnemers.

Vestigingsplaats: Assen.

Betrokken: alle 12 Drentse gemeenten en de provincie Drenthe.

Bestuurlijk belang/bevoegdheid: een collegelid is lid van het algemeen bestuur van de RUD.

Financieel belang: jaarlijkse bijdrage voor de uitvoering van de milieutaken op basis van een vastgestelde begroting. De bijdrage van de gemeente Noordenveld bedraagt in 2020 € 429.000 en komt overeen met de aangepaste begroting 2020 van de RUD. (concept jaarstukken maart 2020).

Resultaat 2020	€	-82.000
Eigen vermogen 31-12-2020	€	91.000
Vreemd vermogen 31-12-2020	€	4.432.000

Risico's: tegenvallende resultaten in de bedrijfsvoering van de RUD kunnen ertoe leiden dat de gemeentelijke eigen bijdrage incidenteel of structureel wordt verhoogd. Door de nieuwe verrekensystematiek is de bijdrage voor Noordenveld lager uitgevallen. Er zijn in 2020 o.a. minder verzoeken voor advisering op het gebied van bestemmingsplannen en bouwvergunningen richting RUD gegaan. Per saldo heeft dit geleid tot een teruggaaf van circa € 91.000. Onze bijdrage in het exploitatiekort van € 82.000 voor 2020 bedraagt € 3.000. Beide bedragen zijn als vordering opgenomen op onze balans.

Ontwikkelingen: in het Ontwikkelprogramma 2020-2021 wordt gewerkt aan een toekomstbestendige organisatie die binnen de gestelde kaders zoveel als mogelijk toegevoegde waarde levert aan een schoon en veilig Drenthe. Er wordt gewerkt aan een

stabiele, gezonde en toekomstbestendige organisatie, die op 1 januari 2022 startklaar is voor de Omgevingswet. Met de keuze om over te gaan tot gefaseerde invoering van risicogericht werken wordt een steeds beter inhoudelijk afwegingskader gecreëerd waarmee op basis van risico inschatting en milieurendement de uitvoering kan worden geprioriteerd.

8. Enexis NV

Doel: netwerkbeheer.
Vestigingsplaats: Den Bosch.
Betrokken: provincies en gemeenten bezitten de aandelen.
Bestuurlijk belang/bevoegdheid: stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financieel belang: de gemeente bezit 0,0469% van de aandelen en ontvangt dividend.

Resultaat 2020	€ 109.000.000
Eigen vermogen 31-12-2020	€ 4.116.000.000
Vreemd vermogen 31-12-2020	€ 4.635.000.000

Risico's: Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ stable outlook en bij Moody's Aa3 stable outlook. De aandeelhouders lopen het risico (een deel van) de boekwaarde ad € 6,2 miljoen te moeten afwaarderen. Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment ongeveer 47% eigen vermogen. Een aanvullend risico is het achterblijven van de geraamde dividendinkomsten. Het risico is echter gemitigeerd door een overeengekomen streefwaarde van € 100.000.000 voor het jaarlijkse dividend.
Ontwikkelingen: Enexis NV is in 2009 op grond van de Splitsingswet losgekoppeld van voormalig moederbedrijf Essent NV. Dat betekent ook dat Enexis NV separaat gefinancierd moest worden. Dit heeft, in overleg met en met toestemming van de aandeelhouders (waaronder de gemeente Noordenveld) en het ministerie van BZK plaatsgevonden in de vorm van een viertal geldleningen met een looptijd van drie tot tien jaar en een rente van gemiddeld 4,65%. Bij de verkoop van de aandelen Essent in 2009 hebben de verkopende aandeelhouders een belang gehouden in een aantal speciale vennootschappen, opgericht ter bewaking en registratie van hun rechten en verplichtingen uit hoofde van de verkoop van de aandelen Essent NV. Naast bovenvermelde Enexis NV zijn dat:

- Vordering op Enexis BV (kapitaalverstrekking en lening);
- Verkoop Vennootschap BV;
- CBL Vennootschap BV;
- CSV Amsterdam BV;
- Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV (lening).

9. NV Waterleidingmaatschappij Drenthe

Doel: gewaarborgde levering van water.
Vestigingsplaats: Assen.
Betrokken: provincie Drenthe en 11 Drentse gemeenten.
Bestuurlijk belang/bevoegdheid: stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financieel belang: de gemeente Noordenveld bezit 72 aandelen.

Resultaat 2019	€ 2.000.000
Eigen vermogen 31-12-2019	€ 39.000.000
Vreemd vermogen 31-12-2019	€ 122.000.000

Risico's: niet van toepassing.
Ontwikkelingen: Op 19 juni 2020 hebben de aandeelhouders van WMD het jaarverslag 2019 vastgesteld. Er zijn nog geen cijfers over 2020 beschikbaar gesteld.

10. NV Bank Nederlandse Gemeenten
Doel: behartiging van de bancaire zaken van onder meer de Nederlandse gemeenten.
Vestigingsplaats: Den Haag.
Bestuurlijk belang/bevoegdheid: stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Betrokken: Nederlandse staat, provincies en gemeenten.
Financieel belang: de gemeente Noordenveld bezit 0,05% (30.771) van de aandelen.

Resultaat 2020	€ 221.000.000
Eigen vermogen 31-12-2020	€ 5.097.000.000
Vreemd vermogen 31-12-2020	€ 155.262.000.000

Risico's: niet van toepassing.
Ontwikkelingen: gedurende het begrotingsjaar hebben zich geen veranderingen voorgedaan in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank. Hierbij is het gevolg van een eventuele gemeentelijke samenvoeging buiten beschouwing gelaten.

11. Publiek Vervoer
Doel: een optimaal, duurzaam, betaalbaar en toekomstbestendig vervoersysteem. Het is een samenwerking op het gebied van onder andere lokaal vervoer en vervoer speciaal toegespitst op doelgroepen, zoals het Wmo- en leerlingenvervoer. De samenwerking moet Publiek Vervoer in de toekomst betaalbaar te houden, duurzamer te maken en de service aan de reizigers verder verbeteren.
Vestigingsplaats: Assen.
Betrokken: GR → alle 22 gemeenten van Groningen en Drenthe, de provincies en het OV-bureau Groningen Drenthe.
Bestuurlijk belang/bevoegdheid: het bestuur van de Bedrijfsvoeringsorganisatie bestaat uit een afvaardiging van de collegeleden van de deelnemers, te weten 1 vertegenwoordiger per deelnemer per regio (er zijn 7 regio's). De verantwoordelijk wethouder van Noordenveld, Kirsten Ipema, vertegenwoordigt het perceel Noord/Midden-Drenthe in het bestuur. Tevens is er een vertegenwoordiger van het OV-bureau lid van het bestuur. Aan het bestuur komen alle bevoegdheden toe die aan de Regeling zijn opgedragen.
Financieel belang: in de besluitvorming begin 2016 hebben colleges en het bestuur van het OV-bureau aangegeven in totaal voor de contractperiode een jaarlijks bedrag van maximaal € 800.000 op te brengen. Per deelnemer is een jaarlijkse bijdrage hiervoor vastgesteld, waarbij de gemeenten een onderlinge verdeelsleutel hanteren op basis van het gemeentefonds 2015 voor de Wmo. Volgens deze verdeelsleutel is de bijdrage van de gemeente Noordenveld in 2020 € 21.000. De deelnemersbijdrage en de vervoerskosten worden betaald vanuit het Wmo-budget.

Resultaat 2020	€	41.000
Eigen vermogen 31-12-2020	€	41.000
Vreemd vermogen 31-12-2020	€	0

Risico's: tegenvallende resultaten in de bedrijfsvoering van Publiek Vervoer kunnen ertoe leiden dat de gemeentelijke eigen bijdrage incidenteel of structureel wordt verhoogd.
Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie:

- De kleine omvang van de organisatie en het feit dat er maar één persoon per functiesoort aanwezig is, zorgt ervoor dat er geen vervanging is bij ziekte of afwezigheid. Alle vervanging wordt daarom ingehuurd. Een ander gevolg is dat een groot deel van de kennis en kunde bij externe medewerkers ligt en Publiek Vervoer daarom afhankelijk is van inhuurkrachten.
- De Algemene Verordening Gegevensbeheer (AVG) blijft een aandachtspunt.
- De effecten van de pandemie Covid-19 hebben zijn weerslag op de vraag naar vervoer. De vraag naar speciaal vervoer is het bestaansrecht van Publiek Vervoer.

Ontwikkelingen:

- COVID-19 heeft enorme effecten gehad op de werkzaamheden van Publiek Vervoer. Alle producten die via Publiek Vervoer geleverd worden (Wmo-vervoer, leerlingenvervoer, participatiewetvervoer, buurtbus, hub-taxi) hebben zwaar te lijden gehad onder de effecten van de corona-maatregelen. Er is veel energie gestoken in het afstemmen van de bevoorschotting voor de vervoerders die nodig bleek om hen te behoeden voor een faillissement.
- In het voorjaar van 2020 is de tussenevaluatie opgeleverd. Deze gaat in op het functioneren en de ontwikkeling van de Samenwerkingsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe sinds het ontstaan in 2018. De hoofdlijn van de tussenevaluatie is dat het contractmanagement en het klachtenloket goed vormgegeven zijn. De nadruk zal vanaf nu moeten komen te liggen op de doorontwikkeling en het stellen van smart geformuleerde doelen.
- Er is eind 2019 een klanttevredenheidsonderzoek gehouden, waarvan de resultaten begin van het jaar 2020 gepresenteerd zijn. Over de gehele linie kwam naar voren dat de klanten tevreden zijn over de geleverde diensten. Het jaar 2019 stond nog in het teken van het op orde brengen van de basis. In 2020 hebben gezien dat de dienstverlening goed loopt.
- In het voorjaar van 2020 is het dashboard Publiek Vervoer operationeel geworden voor de deelnemers van Publiek Vervoer en de vervoerders. Dit dashboard maakt het mogelijk om de facturatie van de vervoerders te monitoren en eventuele malussen te bepalen.

2.4.7 Grondbeleid

Inleiding

Veranderingen in de markt, wet- en regelgeving en maatschappij vragen om een nieuwe visie op ons grondbeleid. In de Nota Grondbeleid 2018-2021 hebben we de veranderingen verwerkt en omschreven op welke wijze de gemeente uitvoering wil geven aan haar grondbeleid. Deze nota is 29 november 2017 door de gemeenteraad vastgesteld. Daarnaast geldt de Omgevingsvisie Noordenveld 2030 als leidend principe bij de uitvoering van het grondbeleid.

Visie grondbeleid in relatie tot de doelstellingen van de programma's

Het grondbeleid staat ten dienste van de realisatie van de bestuurlijk gewenste ruimtelijke doelstellingen, het is geen doel op zich. In de Nota Grondbeleid is de doelstelling van het grondbeleid als volgt geformuleerd: *"De gemeente wil haar grondbeleidsinstrumentarium optimaal inzetten zodat zij haar ruimtelijke doelstellingen kan behalen, en de financiële risico's beheersbaar kan houden."* De gemeente kiest daarom voor situationeel grondbeleid: faciliterend waar het kan, en actief waar het moet of gewenst is.

Kostenverhaal

Kort gezegd verplicht de Wet ruimtelijke ordening de gemeente haar kosten te verhalen op een initiatiefnemer van een mogelijk gemaakte ruimtelijke ontwikkeling, zoals omschreven in het besluit ruimtelijke ordening. Dit kostenverhaal kan plaatsvinden ofwel via haar gronduitgifte, ofwel via het publiekrechtelijk kostenverhaalsinstrumentarium: een exploitatieplan. Tenzij er in een eerdere fase van het proces een kostenverhaalscontract met de initiatiefnemer is gesloten. Het uitgangspunt van de gemeente is om eerst te komen tot een kostenverhaalscontract (privaatrechtelijk spoor). Het kostenverhaal via het exploitatieplan wordt in principe als laatste middel ingezet.

De uitvoering van het gemeentelijk grondbeleid

Bij de diverse ruimtelijke ontwikkelingen, wordt situationeel grondbeleid toegepast. Dat betekent dat dát instrumentarium wordt ingezet dat het meest geschikt is om de gewenste doelstellingen te bereiken. Wanneer we kiezen voor actief grondbeleid worden middelen als WVG toegepast en worden gronden door de gemeente aangekocht. Vanuit een eigendomspositie van de gemeente kan het best gestuurd worden op de gestelde doelen uit de Omgevingsvisie ten aanzien van onder andere duurzaamheid. Onze gronden worden op verschillen wijzen weer verkocht, middels kaveluitgifte of door het uitschrijven van een tender, waarbij de kaders vanuit de verschillende beleidsdisciplines worden meegegeven.

Vennootschapsbelasting

In 2020 is de voorlopige aanslag vennootschapsbelasting 2020 voldaan van € 121.000. Het voordelige resultaat van € 19.000 is ontstaan vanwege nog te verwachten correcties over de jaren 2016 t/m 2020.

Markt in relatie tot projecten

De woningmarkt staat onder druk. De vraag naar woningen is groot en dat is merkbaar in de verkoop van bestaande woningen, maar ook bij de verkoop van kavels. Het aantal verkopen en te verstrekken opties is in 2020 erg groot geweest. Er zijn geen woningbouwkavels in de

lopende plannen beschikbaar. Over de effecten van het Coronavirus op het grondbeleid is in de paragraaf ‘COVID-19’ apart aandacht besteed.

Vastgestelde grondexploitaties

Per 31-12-2020 zijn er de volgende gronden ‘in exploitatie’ (BIE):

Voorraden - gronden	Kern	Laatst vastgestelde exploitatie
Woningbouw		
Veldkampen	Een	Jaarrekening 2019
Oosterveld grondbank	Norg	Jaarrekening 2019
Oosterveld 1A	Norg	Jaarrekening 2019
Oosterveld 1B	Norg	Jaarrekening 2019
Peize-Zuid	Peize	Raadsbesluit 9 december 2020
Bedrijventerreinen		
De Westerd II	Peize	Jaarrekening 2019
Haarveld	Roden	Jaarrekening 2019
Westeres	Peize	Jaarrekening 2019

Veldkampen

Het gebied is in 2019 grotendeels woonrijp gemaakt waaronder de verbreding van het laatste gedeelte van de Schoolstraat. Er zijn nog drie kavels in de verkoop. In 2020 zijn deze kavels onder optie genomen door potentiële kopers. Deze belangstelling lijkt erg concreet, daarom is de verkoop gepland voor 2021 en 2022. De einddatum blijft 31 december 2022.

Oosterveld

De belangstelling voor de kavels in Oosterveld is in 2020 groot geweest. Nagenoeg alle kavels in fase 1A en 1B zijn verkocht of onder optie. Eind 2020 is gewerkt aan de grondexploitatie van fase 2 en 3 en de voorbereidingen van het bestemmingsplan zijn opgestart. Voor de actualisatie van de grondexploitaties (Grondbank, fase 1A en fase 1B) is nog gewerkt met de drie verschillende berekeningen. In 2021 worden alle grondexploitaties samengevoegd tot één grondexploitatie, inclusief fases 2 en 3. Hier wordt een apart raadsvoorstel voor aangeboden. Bij fase 1B wordt in deze jaarrekening een tussentijdse winst genomen van € 110.000.

Peize-Zuid

Per 9 december 2020 is de globale grondexploitatie van Peize Zuid vastgesteld. Voor de jaarrekening 2020 is de rente van dit plan aangepast (rekenrente is gedaald van 2,7% naar 2,2%). Door de planvoorbereiding en het participatietraject met de werkgroepen loopt het bestemmingsplan enige vertraging op. De verwachting dat we in 2021 al kavels gaan verkopen, is één jaar bijgesteld naar 2022. Vanwege de verlaging van het rentepercentage stijgt het te verwachten resultaat (NCW) naar ca. € 209.000. Omdat de planvorming nog vervolgd wordt, zal in de loop van 2021 opnieuw naar de grondexploitatie worden gekeken en evt. opnieuw ter vaststelling worden aangeboden.

De Westerd fase II

In 2020 zijn er geen kavels op het bedrijventerrein verkocht. Er zijn nog twee kavels te verkopen, een woon-werkkavel en de zichtlocatie aan de provinciale weg. De geplande

einddatum van de grondexploitatie wordt aangepast naar 31 december 2022. Gevolg is dat het verwachte resultaat (NCW € 70.000) met circa € 3.000 daalt ten opzichte van de actualisatie jaarrekening 2019. Het niet verkopen van de kavels kost, met de huidige rentestand, jaarlijks circa € 3.000.

Haarveld

Het bestemmingsplan is vastgesteld, er is beroep tegen ingesteld bij de Raad van State. Omdat er geen voorlopige voorziening is aangevraagd, kan de ontwikkeling van het terrein door gaan. In 2020 zijn er drie kavels verkocht. De belangstelling is merkbaar aangetrokken en er liggen meerdere opties op kavels op het bedrijventerrein. In deze jaarrekening wordt een tussentijdse winst genomen van € 333.000. Gedeeltelijk is dit een gevolg van het niet nemen van winst in de jaarrekening 2019.

Uitbreiding Westeres

In 2018 is het bestemmingsplan Westeres naar aanleiding van extern onderzoek verruimd. Er zijn in ook 2020 geen kavels verkocht. Daarom is bij de actualisatie de einddatum van de grondexploitatie met één jaar verschoven naar 31-12-2023. Gevolg is dat het verwachte resultaat (NCW € 412.000) met ca. € 3.000 daalt ten opzichte van de actualisatie jaarrekening 2019. Het niet verkopen van de kavels kost, met de huidige rentestand, jaarlijks ca. € 3.000.

Afgesloten grondexploitaties

Bij de jaarrekening 2020 worden er twee grondexploitaties afgesloten. Dit is mogelijk omdat alle gronden en kavels verkocht zijn. Voor de nog te maken kosten in 2021 en verder is voor beide projecten een voorziening getroffen.

Roderveld IV

Woonwijk Roderveld IV is in 2019 woonrijp gemaakt. De laatste kavel is in 2020 verkocht. Dit betekent dat alle kavels in het plan verkocht zijn. De grondexploitatie zal in 2020 worden afgesloten, er blijft een klein bedrag (ca. € 12.000) beschikbaar in een voorziening voor de laatste woonrijp maak werkzaamheden en uren personeel. Het plan eindigt met resultaat van € 38.000, dat is opgenomen als winstneming in deze jaarrekening.

Boskamp- en bibliotheeklocatie

Alle te realiseren woningen in het plan Boskamp zijn verkocht en opgeleverd. De grondexploitatie wordt afgesloten en voor de laatste kosten voor woonrijpmaken wordt een voorziening (ca. € 284.000) getroffen. In het voorjaar van 2021 wordt gestart met het woonrijp maken. Het plan eindigt met een negatief resultaat van € 3.000, dat meetelt in het totale resultaat van de grondexploitaties 2020.

Immateriële vaste activa

De boekwaarde, als gevolg van voorbereidingsbudgetten, die onder de immateriële vaste activa (IMVA) vallen bedraagt bijna € 449.000.

Immateriële vaste activa - onderzoek en ontwikkeling	Kern
Roden-Zuid	Roden
Kanaalstraat / Wilhelminastraat	Roden
Supermarkt Veenhuizen	Veenhuizen
Oude Velddijk	Peize
Vrijetijdsboulevard	Roden
Ontwikkeling Zuidpoort Terheijl	Terheijl

Roden-Zuid

Voor de verdere uitwerking van de ambities van Roden zuid is in 2018 en 2019 een voorbereidingskrediet van in totaal € 60.000 beschikbaar gesteld. Het project bleek veel complexer en politiek gevoeliger dan verwacht. Om tot uiteindelijke tot een ambitiedocument te komen voor Roden Zuid is er veel tijd en energie gestoken in de onderwerpen verkeer, wonen en sport. MT, college en raad zijn meegenomen in verschillende sessies en dit vroeg veel voorbereiding. Om deze reden zijn er veel meer uren in het project is komen te zitten, dan waar voor ruimte was in het voorbereidingsbudget. Het voorbereidingsbudget is met € 61.000 overschreden. Bij de jaarrekening 2020 wordt voorgesteld deze overschrijding ten laste te breng van de reserve grondexploitaties.

Wilhelminastraat/Kanaalstraat

Het perceel op de hoek van de Wilhelminastraat en Kanaalstraat is onderdeel van de centrumontwikkeling. De boekwaarde van het gemeentelijk perceel is bij de jaarrekening 2019 afgeboekt naar agrarische waarde. In 2020 is er verder gewerkt aan de uitwerking van een woningbouwplan op deze locatie. Het uitgangspunt is dat er grondgebonden woningen worden gerealiseerd en op basis hiervan is een aankoopprijs met Woonborg bepaald. Er zijn nog onzekerheden wat betreft de grondruil met de kerk en het overleg met de ondernemers uit het centrum van Roden over de parkeerproblematiek.

Zuidpoort Terheijl

Dit betreft het verplaatsen van de fouragehandel aan de Terheijlsterweg, het creëren van een landgoed inclusief gemeentelijke waterberging en de realisatie van max. 35 woningen op de locatie Zuidpoort. In 2020 is de intentieovereenkomst met de particuliere ontwikkelaar uitgewerkt in een samenwerkingsovereenkomst. Er is gewerkt aan de verdere voorbereidingen van het bestemmingsplan, het stedenbouwkundig plan en een grondexploitatie.

Materiële vaste activa

De boekwaarde van gronden die onder de materiële vaste activa vallen bedraagt € 4,1 miljoen en betreft circa 51 hectare.

Materiële vaste activa - gronden	Kern	Oppervlakte (m2)
Regiovisie	gemeente	369.319
Haarveld 2e fase	Roden	68.832
Oude Velddijk	Peize	6.696
Een Hoofdstraat	Een	30.000
Vrijetijdsboulevard	Roden	21.500
Kavel hoek Wilhelminastraat/Kanaalstr.	Roden	4.160
Bedrijvenkavel bij Feeder One	Roden	2.586
Bedrijvenkavel bij Westeres (naast takstation)	Roden	4.910
		508.003

In 2020 zijn Peize-Zuid-gronden verplaatst van de Regiovisie naar de grondexploitatie Peize-Zuid. Dit heeft ervoor gezorgd dat het aantal hectares en de boekwaarde van de gronden onder de materiële vaste activa is verlaagd.

Waardering materiële vaste activa

De boekwaarden van de gronden in de MVA zijn opnieuw op marktwaarde beoordeeld. Bij de jaarrekening 2019 zijn een aantal gronden afgewaardeerd naar marktwaarde. Deze gronden zijn opnieuw beoordeeld als 'marktconform'. Voor de Oude Velddijk en de Vrijetijdsboulevard vereist dit een toelichting.

Oude Velddijk

In 2020 is online enquête uitgevoerd naar het draagvlak voor eventuele woningbouw op het perceel grond aan de Oude Velddijk in Peize. De uitkomsten van dit onderzoek worden meegenomen in de verdere besluitvorming over een ontwikkeling op deze locatie. De boekwaarde van deze gronden is hoger dan de marktwaarde van de huidige bestemming (agrarisch). Op basis van de uitzonderingsregels in het BBV mag de waardering van deze grond plaatsvinden op basis van de toekomstige bestemming.

Vrijetijdsboulevard

Bij de jaarrekening 2019 is de boekwaarde van de gronden aan de Kanaalstraat in Roden afgewaardeerd. Deze afwaardering is ontstaan omdat de marktwaarde van de gronden is bepaald op basis van de toekomstige bestemming. De accountant heeft bij de beoordeling van de jaarrekening 2019 de afwaardering als een 'onzekerheid' aangeduid omdat zij niet overtuigd waren van deze keuze. Zij waren van mening dat het perceel gewaardeerd moest worden op basis van de huidige bestemming: bedrijvigheid. Daarom is deze locatie eind 2020 getaxeerd door een extern en deskundig taxatiebureau op basis van de bestemming 'bedrijvigheid'. Uit deze taxatie blijkt dat de marktwaarde hoger ligt dan de huidige boekwaarde.

Tussentijdse winst

Bij het bepalen van tussentijdse winst dient de percentage of completion (POC)-methode te worden gevolgd. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. de grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. de kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie genomen).

De POC-methode houdt rekening met de fase waarin de grondexploitatie, zowel wat betreft de opbrengsten als de kosten, verkeert. Daarnaast is deze methode eenvoudig toepasbaar zoals blijkt uit de voorbeelden en kan eenduidig worden gehanteerd voor alle positieve grondexploitaties die door gemeenten worden uitgevoerd. Hiermee wordt aangesloten bij de doelstelling van de vernieuwing van het BBV, namelijk vereenvoudiging en eenduidigheid en daarmee een betere onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten.

In de jaarrekening 2020 zijn vier winstnemingen en één verliesneming verwerkt:

Grondcomplex (in €)	Winst- en verliesneming
- Roderveld IV Roden	39.000
- Oosterveld 1B Norg	110.000
- Boskamp Roden	-3.000
- Haarveld Roden	333.000
	479.000

Raming toekomstige resultaten

Op basis van de geactualiseerde grondexploitaties komt de raming van het toekomstige resultaat van de lopende grondexploitaties uit op een totale eindwaarde van € 1,5 miljoen. Dit bedrag is een momentopname en het moment waarop deze middelen beschikbaar komen is geheel afhankelijk van het daadwerkelijk realiseren van opbrengsten. Daarnaast speelt mee het eindresultaat beïnvloed wordt door de tussentijdse winstnemingen.

Risico's

In 2019 is er een risicoanalyse door een extern bureau uitgevoerd naar de mogelijke risico's binnen de (te verwachten) grondexploitaties. Dit leidt tot een risicoreservering binnen de reserve grondexploitaties van € 331.000. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Grondcomplex	Risicoanalyse maart 2020	Actualisatie maart 2021
Woningbouw		
Veldkampen	0	0
Oosterveld 1A	75	75
Oosterveld 1B	50	50
Oosterveld grondbank	201	201
Peize-Zuid		0
Bedrijventerreinen		
De Westerd II	0	0
Haarveld	0	0
Westeres		
Overige gronden		
Oude Velddijk	5	5
	331	331

Oude Velddijk

Voor de ontwikkeling van Oude Velddijk zijn we afhankelijk van hoe de verder planvorming zich ontwikkelt en in welke vorm de gronden straks worden verkocht (kavelverkoop, of middels een tender). Dit verandert echter niets aan de reden waarom de risicoberekening is opgesteld: de grond is lastiger te bebouwen vanwege de samenstelling van de bodem. Daarom wordt de risicoreservering vooralsnog in stand gehouden.

Oosterveld

De risicoreservering voor de grondbank, fase 1A en 1B blijft gelijk, ook al bevinden fase 1A en 1B zich in de afrondende fase. Het in standhouden van het bedrag sorteert alvast voor op de risicoreservering van fase 2 en 3, waarvan begin 2021 de grondexploitatie wordt vastgesteld. Het risico in heel Oosterveld zit hem voornamelijk in een mogelijke stijging van de kosten van bouw- en woonrijp maken en een mogelijke terugloop van de kavelverkopen op de langere termijn. Als de afzonderlijke grondexploitaties van Oosterveld worden samengevoegd, dan wordt er opnieuw een risicoberekening uitgevoerd.

Peize-Zuid

Eind 2020 is de globale grondexploitatie van Peize-Zuid vastgesteld. Vanwege het globale karakter van de grondexploitatie is er gerekend met een toeslag van 10% onvoorzien op de gebruikte eenheidsprijzen. De planontwikkelingskosten en kosten van voorbereiding en toezicht zijn op basis van percentage ingeschat. Daarnaast zowel de kosten als opbrengsten op basis van evenredigheid verdeeld over de exploitatiejaren. Dit zijn maatregelen om de risico's binnen de grondexploitatie op te vangen. Wanneer het plan verder is uitgewerkt, zal dit tot een aangepast grondexploitatie leiden. Op dat moment worden de risico's in beeld gebracht.

Overige risico's van invloed op de reserve grondexploitaties

Het totale resultaat van de lopende grondexploitaties zal de komende jaren de enige voeding zijn van de reserve grondexploitaties. De voeding is afhankelijk van de snelheid waarmee gronden worden verkocht en hoe dit in de tussentijdse winstneming tot uiting komt. Daarnaast bevinden zich op dit moment zich een aantal projecten zich in de initiatieffase en daarmee neemt de verwachte druk op de reserve toe. De voorbereidingskredieten die op dit moment voor deze projecten worden aangevraagd, komen uiteindelijk ten laste van een eventuele op te stellen grondexploitatie. Maar mocht er uiteindelijk geen grondexploitatie komen, dan komen deze voorbereidingskredieten ten laste van de reserve grondexploitaties. Tot en met 2020 is er een totaal beslag op de reserve grex van ca. € 449.000 (zie hierboven bij Immateriële vaste activa). Daarnaast verwachten we in 2021 voor een aantal projecten een aanvullende kredietaanvragen. Ook moeten er mogelijk nog een aantal aankopen ten behoeve van nieuwe projecten plaatsvinden.

Daarnaast lopen we er bij steeds meer projecten tegen mogelijk extra kosten aan:

- Bodemgesteldheid (draagkracht);
- Duurzaamheid en toegankelijkheid;
- Ecologie;
- Participatie;
- Kosten (inhuur) personeel.

Voor de stand van het vrij besteedbare bedrag van de reserve grondexploitaties is naar verwachting na het vaststellen van de jaarrekening circa € 3,2 miljoen (zie volgende alinea in de paragraaf). Daar worden de totale winsten, circa € 1,5 miljoen uit de lopende grexen (tot 2031) aan toegevoegd. Globaal is doorgerekend dat er de komende jaren een beslag van zeker € 3,5 miljoen (excl. pm posten en de boekwaarden van de gemeentewerven) op deze reserve wordt gelegd. Dit pleit ervoor om de komende tijd terughoudend te zijn met het aanwenden van de reserve grondexploitaties voor de dekking van andere (onvoorziene) uitgaven. Het beleidsuitgangspunt is dat we de reserve grondexploitatie beschikbaar houden voor de financiering van risico's en tekorten van gewenste doelen en ambities voor de (middel)lange termijn.

Reserve grondexploitaties

Het verloop van de reserve grondexploitatie is als volgt:

Stand 1 januari 2020 (in €)	**5.107.000**
Toevoegingen	
- Eenmalig budget Lange Streeken II	85.000
- Eenmalig Meerjaren woningbouw	8.000
Onttrekkingen	
Jaarresultaat 2019	351.000
- Vennootschapsbelasting 2021	40.000
- Eenmalig budget Strat. sturen vastg., projecten en gronden	50.000
- Eenmalige budget Aankoop Kanaalstraat 62 I Roden	287.000
Stand reserve 31 december 2020	**4.472.000**

Resultaat 2020

Per saldo is binnen de grondexploitaties een voordelig resultaat behaald van € 558.000. Dit bedrag is als volgt tot stand gekomen. In totaal wordt voor een bedrag van € 479.000 aan (tussentijdse) winst genomen. Daarnaast is een positief resultaat behaald van € 79.000 op het onderdeel vennootschapsbelasting. Voorgesteld wordt dit bedrag toe te voegen aan de reserve grondexploitaties.

Resultaatbestemming en reserveringen (in €)	
- (Tussentijdse) winstneming / resultaat 2020	479.000
- Resultaat vennootschapsbelasting	79.000
Totaal resultaatbestemming	**558.000**

We stellen voor, naast de bovenstaande resultaatbestemming van de grondexploitaties 2020, de overschrijding van € 61.000 op het voorbereidingsbudget Roden-Zuid te onttrekken aan de reserve grondexploitaties.

Benodigd weerstandsvermogen

In de meerjarenbegroting is rekening gehouden met het benodigde weerstandsvermogen van € 331.000.

Beslagen op de reserve grondexploitaties

Op de reserve ligt nog een begroot beslag van € 110.000 en is als volgt opgebouwd.

Eenmalig budgetten (in €)	
- Eenmalig budget Strat. sturen vastg., proj. en gronden	88.000
- Eenmalig budget Meerjarenplan woningbouw	10.000
- Aankoop Kanaalstraat 62 I Roden	12.000
	110.000

(Voorgestelde) Toekomstige beslagen op de reserve grondexploitaties

In de meerjarenbegroting 2021 rekening gehouden met de bijdrage aan de reserve Regiofonds voor de jaren 2021 tot en met 2022 (€ 508.000) en de vennootschapsbelasting 2021 (€ 40.000).

Opgenomen in begroting 2021 (in €)	
- Bijdrage aan reserve Regiofonds jaren 2021-2022	508.000
- Vennootschapsbelasting 2021	40.000
	548.000

In deze jaarrekening wordt voorgesteld € 696.000 uit de reserve grondexploitaties beschikbaar te maken aan de reserve Middenveld voor het aankopen van vier woningen.

Vrij beschikbaar reserve grondexploitaties

De reserve komt, met de hierboven opgenomen (toekomstige) wijzigingen, uit op een vrij besteedbaar bedrag van € 3.284.000 (incl. afdekken risico's). De reserve is noodzakelijk om risico's binnen de grondexploitaties op te vangen en gewenste ontwikkelingen in gang te zetten (zie hierboven onder het kopje 'overige risico's van invloed op de reserve grondexploitaties').

2.4.8 COVID-19

Inleiding

In de inleiding van deze jaarstukken hebben wij kort stilgestaan bij de gevolgen van deze crisis op de Noordenveldse samenleving. In deze paragraaf blikken wij op hoofdlijnen terug en verantwoorden wij ons financieel. Zo heeft de coronacrisis invloed gehad op de uitvoering van een aantal opgaven, wat heeft geleid tot een aantal verschuivingen van taken en budgetten van 2020 naar 2021 (oormerkvoorstellen). Verder zijn de financiële en rechtmatigheidseffecten van de getroffen coronamaatregelen opgenomen. Ook schetsen wij hoe wij inzicht willen krijgen in de toekomstige ontwikkeling van corona-effecten en mogelijke maatregelen, ook om tot een afgeleide risico-inschatting van de corona-crisis te kunnen komen.

In het Besluit Begroting en Verantwoording zijn voor het jaarverslag zeven paragrafen verplicht voorgeschreven. De paragrafen gaan over onderwerpen die de gemeente betreffen. Deze onderwerpen raken meerdere of zelfs alle programma's en taakvelden. Het staat de decentrale overheid vrij om naast de zeven verplichte paragrafen zelf paragrafen aan de begroting of jaarstukken toe te voegen. Covid-19 is ook een gebeurtenis die niet aan een programma of taakveld is toe te rekenen. Het heeft betrekking op de gehele gemeente en heeft betrekking op veel programma's en taakvelden. Om aan de gemeenteraad en burgers in één onderdeel overzichtelijk en integraal toe te lichten welke gevolgen Covid-19 op de gemeente heeft (gehad) en welke maatregelen, activiteiten en werkzaamheden de gemeente heeft genomen, is een Covid-19-paragraaf een goed instrument. In deze paragraaf wordt dan ook toegelicht wat de kosten, gemiste opbrengsten en risico's van Covid-19 op de programma's en taakvelden zijn (geweest) en wordt aandacht geschonken aan de verwachte maatschappelijke en financiële gevolgen van Covid-19 voor 2021 en de jaren daarna.
De indeling van deze paragraaf is zoveel mogelijk gebaseerd op de "Notitie effecten en risico's voor decentrale overheden vertaald naar de jaarrekening 2020" van de commissie Bedrijfsvoering Auditing decentrale Overheden (BADO). De indeling van de COVID-19-paragraaf is als volgt:

1. Rechtmatigheid
2. Korte termijneffecten op de gemeente
3. Visie op genomen en te nemen maatregelen en activiteiten
4. Totaal van de financiële effecten
5. Totaal van de risico's
6. Inzet van de ambtelijke organisatie
7. Verwachtingen voor 2021 en lange termijneffecten op de gemeente

De paragraaf is verder onderverdeeld op basis van de negen hoofdstukken van de taakvelden en de taakvelden zoals deze zijn voorgeschreven volgens het BBV. Per onderdeel worden dan de maatschappelijke en financiële gevolgen worden toegelicht. De basis hiervoor vormt een COVID-19-monitor die veel gemeenten gebruiken.

1. Rechtmatigheid

In 2020 zijn de nodige besluiten genomen, die erop waren/zijn gericht de maatschappelijke voorzieningen waar mogelijk in stand te houden. Zo zijn er besluiten genomen vanuit de eigen gemeentelijke autonomie maar ook besluiten in het kader van medebewind of indien ministeries om uitdrukkelijke besluiten hebben gevraagd. Dit alles van uit het primaire doel, zoals gezegd de maatschappelijk voorzieningen in stand te kunnen houden.

Daarbij is ook vast komen te staan dat in sommige gevallen, de secundaire doelen, namelijk een rechtmatige uitvoering van de besluitvorming niet in alle gevallen heeft kunnen plaatsvinden. Met name de toetsing van de prestatieafspraken is daardoor in een groot aantal vragen irrelevant geworden door de uitzonderlijke situatie. Zo is als voorbeeld een besluit genomen om vanuit het maatschappelijk belang het publiek vervoer te blijven ondersteunen. Daarbij is maatschappelijk belang van het instandhouding van de voorziening groter dan de wijze waarop de prestatie afspraak kan worden en is getoetst. In bepaalde perioden zal er niet of nauwelijks sprake zijn geweest van een passagiersaanbod.

Daarnaast kan ook worden gesteld dat in het uitzonderlijke jaar 2020 veel personeel is ingezet om het primaire proces op gang te houden (als voorbeeld het publieke vervoer) en veel minder is ingezet om onderzoek te doen naar de prestatiemeting. In normale omstandigheden kan dit leiden tot een onrechtmatigheid. Teveel onrechtmatigheden kunnen leiden tot veel onzekerheden dan wel uiteindelijk tot een niet goedgekeurde jaarrekening.

Daarom is een aanvullend collegebesluit genomen, waardoor deze onrechtmatigheid voor een deel kan worden voorkomen. Het college van B&W is bevoegd ten aanzien van boven-genoemde onderwerpen nadere regels stellen. Besloten is dat zal worden afgezien van toetsing op de prestatiemeting met betrekking tot de naleving van de besluiten in 2020 gerelateerd aan COVID-19.

2. Korte termijneffecten op de gemeente

Bestuur en ondersteuning

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)

Aan het begin van de COVID-19 uitbraak hebben we de uitvoering van de Tijdelijke over-bruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) voortvarend opgepakt.
Met de inzet van veel collega's van alle afdelingen binnen de gemeentelijke organisatie zijn we erin geslaagd om in totaal 821 aanvragen voor Tozo 1, Tozo 2 en Tozo 3 snel en correct af te handelen, waarbij er veel contact is geweest met de betrokken ondernemers.

In 2020 hebben we te maken gehad met drie regelingen Tozo:

- Tozo 1 loopt van 1 maart tot 1 juni 2020
- Tozo 2 loopt van 1 juni tot 1 oktober 2020
- Tozo 3 loopt van 1 oktober 2020 tot 1 april 2021.

Per regeling worden de voorwaarden om voor de regeling in aanmerking te komen verder aangescherpt.

Gemeenten worden door het Rijk gecompenseerd voor (een deel van) de financiële gevolgen die gerelateerd zijn aan Corona. In onderstaande overzichten maken wij onderscheid tussen de specifieke Tozo-regelingen en de compensatiepakketten 1 (junicirculaire) en 2 (september

circulaire). Hieronder is het financieel overzicht opgenomen met betrekking tot de Tozo-regelingen.

TOTAALOVERZICHT Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (in €)		
Verstrekte voorschotten Tozo	*Kosten*	*Aantal aanvragen*
Tozo Bbz levensonderhoud	2.275.156	766
Tozo Bbz bedrijfskredieten	372.808	55
Uitvoeringskosten	388.700	
Totaal kosten	**3.036.664**	
Verstrekte voorschotten Tozo		
Toegekend voorschot	5.880.028	
Resteert	**2.843.364**	

Het toegekende voorschot is inclusief een bedrag van € 388.700 vergoeding uitvoeringskosten Tozo. De gemeente wordt per genomen besluit gecompenseerd. De vergoeding voor een besluit Tozo Bbz levensonderhoud bedraagt € 450 en de vergoeding voor een besluit Tozo Bbz bedrijfskapitaal bedraagt € 800.

Het overschot van € 2.843.364 zal terugbetaald moeten worden aan het Rijk.

Automatisering

Na de uitbraak van de Corona-pandemie zijn we massaal gaan thuiswerken. ICT faciliteerde ons hierin onder meer met nieuwe laptops en telefoons en er was aandacht voor het vanuit ARBO-oogpunt zo goed mogelijk inrichten van de werkplek thuis. We hebben gemonitord hoe medewerkers het thuiswerken beleven. Hieruit blijkt dat medewerkers steeds meer gewend raken aan het thuiswerken en er iets positiever over oordelen dan in het begin. Medewerkers geven ook aan dat ze het fysieke contact met collega's en inwoners missen. Ook blijkt dat zichzelf goed kunnen motiveren. Een groot deel van de medewerkers geeft aan dat hun werk door Corona sterk is veranderd.
De Coronacrisis heeft een beroep gedaan op onze veerkracht en flexibiliteit. Hoe combineer je bijvoorbeeld het (thuis)werken met het thuisonderwijs aan kinderen zonder overbelast te raken of je schuldig te voelen? Hoe ga je om met ziekte en wellicht overlijden als gevolg van Corona in je omgeving? Wat doet überhaupt de aanwezigheid van het virus om ons heen met je? Hoe geef ik leiding aan medewerkers die thuiswerken? Een paar voorbeelden van vragen die leven onder medewerkers en leidinggevenden. Vragen die onzekerheid oproepen, vragen die om improvisatie en om een andere manier van werken vragen. Mocht een medewerker daaraan behoefte hebben, dan hebben we de mogelijkheid aangeboden om over de impact die Corona op de medewerker heeft, het gesprek aan te gaan met onze (externe) bedrijfsmaatschappelijk werker.

Gemeentelijke organisatie

Ook binnen de gemeentelijke organisatie zijn de effecten van de crisis zichtbaar. Werk moest soms worden doorgeschoven, vanwege uitval van medewerkers en vanwege de veranderende omstandigheden. Als gevolg van de maatregelen zijn bijna alle medewerkers vanuit huis gaan werken. We hebben een versnelling in het digitaal werken doorgevoerd. De mobiele werkplek werd de basiswerkplek. We hebben hiervoor nieuwe software en hardware aangeschaft. Zo hebben we veel nieuwe laptops en telefoons, en software voor online vergaderen aangekocht.

Onder leiding van de burgemeester is direct vanaf het begin van de crisis een Corona Crisis Team samengesteld dat wekelijks bijeen kwam en nog steeds komt. Hierbij werd gewerkt met een vaste bezetting, een deels vaste agenda en verslaglegging.

Naast het crisisteam zijn er ook een Corona Informatie Team en een Corona Control Team (CCT) ingesteld. Het informatieteam hield zich vooral bezig met binnenkomende vragen van inwoners, ondernemers en verenigingen. Iedere persconferentie leidde tot vragen. Met de inzet van het informatieteam waren we in staat om snel te reageren en, indien nodig, te schakelen met het interne crisisteam. Het CCT hield zich bezig met de financiële gevolgen van Corona. De financiën met betrekking tot de compensatiepakketten van het Rijk en de verschillende regelingen zoals de TOZO werden door dit team bijgehouden. Via een periodieke memo werden zowel het college als het MT geïnformeerd.

Burgerzaken
Het afgelopen jaar was voor de medewerkers van Burgerzaken een bewogen jaar. Werken op afspraak, huwelijken die niet doorgingen en de voorbereiding van de verkiezingen die onder speciale voorwaarden doorgang kon vinden. Vakantiereizen naar het buitenland nam enorm af waardoor er ook veel minder reisdocumenten werden verstrekt. Ook de afgifte van rijbewijzen bleef achter bij de verwachtingen. Dit werd mede veroorzaakt doordat rijbewijzen langer geldig bleven.

Toeristenbelasting
In 2020 is de opbrengst uit de toeristenbelasting minder dan vooraf werd verwacht. Dit wordt veroorzaakt doordat vooral hotels en B&B's last hebben gehad van de coronacrisis. De campings hebben in tegenstelling tot de hotels, B&B's en groepsaccommodaties het slechte voorseizoen goed kunnen maken met een uitstekend hoogseizoen. Per saldo is er daarom sprake van een minderopbrengst.

Veiligheid
Het coronavirus ontwrichtte onze samenleving in de eerste plaats door de impact op onze gezondheid. Er waren diverse cluster uitbraken in verpleeghuizen en scholen. Ter bescherming van onze gezondheid zijn er tot 1 december 2020 door de Veiligheidsregio's diverse noodverordeningen vastgesteld, waarop wij hebben gehandhaafd. Vanaf 1 december is de tijdelijke wet maatregelen COVID-19 van kracht.

Het takenpakket voor het team integrale veiligheid is toegenomen door de coronacrisis. Dit komt onder andere door deelname in het crisisteam, het beantwoorden van juridisch corona gerelateerde vragen en neventaken bij de Veiligheidsregio Drenthe. Tenslotte zijn de taken ook toegenomen door advisering van de burgemeester over de stukken in het Regionaal Beleids Team, vervanging zijn van de Algemeen Commandant Bevolkingszorg en het input leveren van scenario's voor de Veiligheidsregio Drenthe. Deze bovengenoemde uitbereiding van het takenpakket van het team integrale veiligheid heeft invloed gehad op het reguliere werk. Enkele (beleids)taken zijn hierdoor namelijk een tijd langer blijven liggen.

Verkeer, vervoer en waterstaat
Bij dit taakveld zijn geen effecten vanwege COVID-19 waargenomen.

Economie

De negatieve effecten op de korte termijn voor de markt van het commercieel vastgoed lijkt gering. Binnen de gemeente is nog steeds belangstelling naar kavels op de bedrijven-terreinen. De oorzaak is niet echt te duiden, maar komt waarschijnlijk door de jaren van economische groei die we achter ons hebben. Door de coronacrisis is de beleggingsmarkt wel veranderd, maar dat vertaalt zich nog niet op in de vraag. Bepaalde markten maken zelfs een groei door (e-commerce, transport en logistiek). De winkelruimtemarkt laat een verdeeld beeld zien: de voedingsspeciaalzaken en supermarkten profiteren terwijl andere winkels (kleding, schoenen en andere MKB voor niet-essentiële producten) de negatieve gevolgen ondervinden. Ondanks de crisis is de leegstand van winkelruimten slechts beperkt gegroeid (landelijk). De steunpakketten van de overheid lijken hier een belangrijke oorzaak te hebben. Wij hebben het afgelopen jaar periodiek bijeenkomsten en overleggen met ondernemers en maatschappelijke partijen gehad om continu af te stemmen en input te krijgen op ons beleid. De frequentie van overleggen was vanwege corona verhoogd en leidde tot extra acties en activiteiten.

Onderwijs

De Coronacrisis heeft een groot effect gehad op het onderwijs. Naast lesuitval, les-op-afstand, hiaten in de leergroei van kinderen, afwezigheid en ziekte van medewerkers heeft de crisis ook grote financiële consequenties gehad.In de volgende alinea's geven we globaal aan welke gevolgen de crisis heeft en zal hebben voor OPO Noordenveld.

De zogenaamde coronamaatregelen hebben het onderwijs in de schoolgebouwen platgelegd voor twee maanden en hebben een boost gegeven aan onderwijs op afstand. We hebben het mogelijk gemaakt maar ideaal is het niet en het liefst zitten we gewoon in de klas met elkaar. Het onderwijs (de communicatie) verloopt gewoon prettiger en effectiever bij fysieke nabijheid waarbij alle zintuigen en alle gewenste hulpmiddelen kunnen worden gebruikt om kennisoverdracht te faciliteren. De crisis heeft geen of minimale gevolgen voor de huisvesting. Alle plannen lopen door en de geplande werkzaamheden hebben niet of heel weinig geleden onder de crisis.

Qua personeel zijn de gevolgen beperkt tot dusver. Men past zich snel aan en speelt in op de gewijzigde omstandigheden. Vanwege kwetsbaarheid van enkele medewerkers zijn die niet voor de klas inzetbaar bij de herstart van het klassikaal onderwijs. Hiervoor worden vervangers ingezet waarbij in enkele gevallen de kwetsbare medewerkers op afstand ondersteunen of ander werk doen. Het hogere verzuim door de crisis is beperkt tot dusver en zou in het vervolg van het jaar misschien nog gecompenseerd kunnen worden bij gunstige omstandigheden. Maar bij een nieuwe corona-golf kan het ook snel oplopen.

De opleiding van individuele medewerkers en teams is gedeeltelijk uitgesteld tot nader order. Zodra het weer kan, zal het ook gebeuren maar vermoedelijk zal een klein deel van de opleidingen naar volgend jaar worden uitgesteld.

De financiële consequenties van de maatregelen zijn te overzien en leggen geen grote druk op de organisatie. Voor precies dit soort situaties of nog erger, hebben we onze risicobuffer. We schatten dat we voor een bedrag van € 30.000 aan extra schoonmaakmiddelen hebben besteed in 2020 en onze schoonmakers hebben niet extra hoeven te werken. De

investeringen in leermiddelen zijn voor een groot deel uitgesteld naar 2021 vanwege gebrek aan tijd voor implementatie. Het (gunstige) effect op de exploitatie van uitgestelde opleidingen is ongeveer € 40.000.

Verder hebben we extra kosten vanwege het feit dat enkele leerkrachten niet inzetbaar zijn nadat de lessen op school zijn hervat. Zij worden vervangen voor hun reguliere werk en ten dele elders (op afstand) ingezet. Voor zover ze niet ingezet kunnen worden, is dat voor rekening van OPO Noordenveld. Naar het zich laat aanzien duurt dat niet lang. De kosten hiervan worden ook geschat op enkele tienduizenden euro's in 2020 maar tegelijk zijn veel ziekmeldingen of quarantaines niet vervangen of is het onderwijs vanuit huis gegeven. Toch kunnen in de beschouwing van risico's deze kosten snel oplopen.

Globaal zullen de effect-kosten van de crisis dus ver onder de € 100.000 euro blijven maar bij een volgende golf of golven kunnen ze daar ook snel bovenuit komen. De verwachting is dat we de kosten waar we zelf risico voor lopen ook zelf kunnen en zullen dragen.

Leerlingenvervoer
Door de coronamaatregelen zijn de scholen gedurende bepaalde periode dicht geweest, het leerlingenvervoer werd hierdoor ook stilgelegd. Ter compensatie heeft de vervoerder over de maanden april en mei 2020 kosten gedeclareerd van in totaal € 29.000.

Sport, cultuur en recreatie
In maart 2020 brak de corona-epidemie uit en gedurende het gehele jaar 2020 golden er voor culturele instellingen beperkende maatregelen qua openstelling voor publiek. Deze maatregelen varieerden van beperkte openstelling, tot sluiting gedurende verschillende tijdsvakken. Voor de toeristische sector betekende dit sluiting van dagattracties en overnachtingsplaatsen. In de zomer was, met beperkende maatregelen, meer mogelijk.

Daarmee kwam de uitvoering van veel culturele activiteiten in het gedrang en dat gold voor incidentele culturele evenementen, festivals en voorstellingen, maar ook voor structurele activiteiten in musea, bibliotheek, presentatie-instelling, podia en theater. Ook kwamen in eerste instantie minder bezoekers en toeristen naar Drenthe.
Dit leidde tot minder omzet, financieel verlies, verloren contacten met vrijwilligers en ondernemers én verloren band met het publiek.
Als gemeente hebben we geholpen door:

1. Uitstel van betaling te geven aan instellingen voor het betalen van gemeentelijke belastingen, huur, pacht, leges en overige notasoorten tot 31 augustus 2020.
2. Een tegemoetkoming in de huur voor culturele huurders van de gemeente voor een periode dat zij gesloten waren (maart tot juli)
3. De openstaande termijnbetalingen van de subsidie (voor zover van toepassing) in één keer over te maken (ondersteuning liquiditeit)
4. Coulant om te gaan met de afgesproken subsidieprestaties (voor zover van toepassing) in 2020.
5. Subsidies niet stop te zetten en ook cofinanciering niet stop te zetten maar gevraagd werd om de activiteiten die geen doorgang konden vinden, indien mogelijk, zoveel mogelijk uit te stellen naar een andere datum in 2020 of uiterlijk in 2021.

6. Via drie nadere subsidieregelingen brede financiële steun te geven aan de lokale culturele sector.

In 2020 is met al deze acties de lokale cultuur en toeristische ondernemer ondersteund. Er is voorkomen dat er instellingen in grote financiële problemen kwamen. We hebben voortdurend de vinger aan de pols gehouden.

Vooral de dagrecreatie (horeca en activiteiten) hebben het in het voor- en najaar zwaar gehad. Qua overnachtingen is het voor de groepsaccommodaties en hotels ook een flinke klap geweest. Een positieve noot is dat campings, appartementen en huisjes een goed seizoen hebben gedraaid. Drenthe is door de binnenlandse toerist goed bezocht.

Ook veel sportactiviteiten konden geen doorgang vinden en sportief gezien was 2020 een moeilijk jaar. Sportverenigingen hadden zorgen over inkomstenderving en verlies van leden/vrijwilligers. Ook is men bang dat de binding met de vereniging onder druk komt te staan als het opstarten van de georganiseerde sport nog lang gaat duren. Ondanks de zorgen zagen wij ook veel veerkracht bij sportverenigingen. Wij waren voortdurend in contact met de sport. Om de derving van inkomsten bij sportverenigingen te compenseren hebben wij als gemeente de huren die sportverenigingen aan de gemeente moesten betalen kwijtgescholden. Ook hebben sport-, maar ook cultuurorganisaties de subsidie voor afgelaste activiteiten mogen houden voor dezelfde of een andere activiteit in 2020 of in 2021.

Sociaal Domein

De VNG en het Rijk hebben kort na het uitbreken van de coronacrisis afspraken gemaakt over het bieden van financiële zekerheid en ruimte aan professionals en zorginstellingen binnen de Jeugdwet en Wmo. De afspraken zijn gericht op het organiseren van continuïteit van zorg en het borgen van het stelsel voor de langere termijn.

Hiervoor heeft de rijksoverheid corona-compensatiepakketten beschikbaar gesteld. Voor de individuele pakketten wordt verwezen naar onderdeel 4.Totaal van de financiële effecten in deze paragraaf.

Door 34 zorgaanbieders is een verzoek voor compensatie ingediend. Er zijn 28 aanvragen toegewezen, twee afgewezen en vier aanvragen moeten nog afgehandeld worden.
In totaal is een compensatie aan de zorgaanbieders toegekend van:
- inhaalzorg en meerkosten Jeugdzorg: € 253.000;
- inhaalzorg en meerkosten WMO 2015: € 242.000

De eigen bijdrage WMO is over de maanden mei en juni kwijtgescholden. Dit betreft in totaal een bedrag van € 7.000.

Volksgezondheid en milieu

Volksgezondheid

De GGD- en in Nederland staan in de frontlinie van de bestrijding van de coronacrisis. Infectiepreventie is een hoofdtaak van de GGD, zo ook van de GGD Drenthe. De afdeling infectieziektebestrijding van de GGD Drenthe, met 10 medewerkers, is in 2020 gegroeid naar een afzonderlijk organisatieonderdeel waarin honderden medewerkers werkzaam zijn in

testen, bron- en contactonderzoek, advisering en vaccinatie. De reguliere dienstverlening kwam grotendeels stil te liggen of werd in goed overleg met de gemeente in aangepaste vorm aangeboden.

In totaal heeft de GGD Drenthe over 2020 ruim 8,2 miljoen euro bij het ministerie van VWS gedeclareerd in het kader van de meerkosten COVID-19. Ten laste van de eigen begroting van de GGD is een bedrag van 1 miljoen ingezet. De gemeente Noordenveld heeft in 2020 geen extra bijdrage betaald aan de GGD voor de bestrijding van COVID-19.

Afvalverwerking
Op de totale post afvalinzameling is een tekort van gerealiseerd. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat er in 2020 meer afval is ingezameld dan begroot. Daarnaast is er sprake van een lagere opbrengst van de papierinzameling. Beide posten worden gecompenseerd in de jaarrekening door een onttrekking aan de voorziening afvalverwijdering.

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
De korte termijneffecten op de woningmarkt als gevolg van de coronacrisis zijn zeer gering. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de grote vraag naar (nieuwe) woningen en het zeer beperkte aanbod. Dit merken we ook in de vraag naar woningbouwkavels in de gemeente. Alle beschikbare kavels zijn in 2020 onder optie gekomen of verkocht. De huizenprijzen zijn in 2020 weer gestegen en de bouwkosten zijn nagenoeg gelijk gebleven. Dit betekent dat ook de prijzen van bouwgrond ook zijn gestegen. De bouwkosten zijn niet veel verhoogd omdat bouwbedrijven, ondank de stijging van materiaal- en personeelskosten, hun opdrachten lager op de markt zetten. Vanwege de onzekerheid die de coronacrisis op langere termijn met zich meebrengt, zijn bedrijven vooral gebaat bij het veiligstellen van opdrachten.

3. Visie op genomen en te nemen maatregelen en activiteiten
Het instellen van het corona informatieteam heeft voorzien in de behoefte om vragen over de noodverordening binnen te laten komen op één punt en de beantwoording daarvan te stroomlijnen. Door de oprichting van het corona crisisteam konden alle corona gerelateerde onderwerpen integraal besproken en afgehandeld worden. Er worden geen te nemen maatregelen voorgesteld.

Het monitoren van de beleving van medewerkers over het thuiswerken geeft niet alleen zicht op de wensen en behoeftes van medewerkers maar biedt ook de mogelijkheid om bij te sturen en extra maatregelen te nemen.
Wat het nu (noodgedwongen) ingezette proces van thuiswerken op de langere termijn gaat betekenen en of en zo ja hiervoor maatregelen/activiteiten worden ingezet/ondernomen, wordt momenteel onderzocht.

De verwachting is dat we de onderwijskosten waar we zelf risico voor lopen ook zelf kunnen en zullen dragen. Inmiddels wordt het Nederlandse primair onderwijs door de rijksoverheid al voorzien van steunmaatregelen waarmee het zelf dragen van risico's wordt verminderd.

De financiële hulp die wij als gemeente geven aan onze lokale cultuur, komt vooral beschikbaar via geld van het rijk hiervoor. Het wordt in tranches gepland, zodat er ook straks in de tweede helft van 2021 en een deel van 2022 nog mogelijkheden zijn voor de gemeente om te helpen. Met name via het doen van (beperkte) investeringssubsidies wordt het

instellingen mogelijk gemaakt gezond(er) uit de crisis te komen en vooruit te kunnen kijken en te plannen richting 2022, zodat zij dan de draad weer op kunnen pakken. Drenthe staat als toeristische bestemming goed op het vizier van de Nederlandse en buitenlandse toerist. De startpositie is dus goed. Hoe groot de schade wordt zal voor een groot deel ook afhangen van hoelang de beperkende maatregelen blijven gelden. Het is op dit moment onmogelijk om te zeggen wat de uiteindelijke schade is van de epidemie, financieel maar ook in contacten met vrijwilligers en publiek.

Bij het handhaven van de Coronamaatregelen en de uitvoering van de ondersteunings-regelingen zoals de TOZO is zoveel geprobeerd te handelen in de geest van deze maatregelen en regelingen. In gesprek gaan met ondernemers, ondersteuning waar dat mogelijk was of verwijzen naar de juiste instantie. Zorgen voor een snelle en goede afhandeling van de aanvragen TOZO om de getroffen ondernemers financieel te ondersteunen was het doel. Zoals eerder al vermeld was niet het opleggen van sancties een doel op zich maar het in gesprek gaan met inwoners en ondernemers en beroep doen op de eigen verantwoordelijk en ze te adviseren waar dat nodig was. Naar onze mening heeft dit in Noordenveld goed gewerkt.

4. Financiële effecten

2020

In één oogopslag zijn de financiële effecten op de verschillende taakvelden als volgt in te delen.

Hogere uitgaven					
Minder inkomsten					
Lagere uitgaven					
0. Bestuur en ondersteuning	Inhuur	Extra kosten verkiezingen	Leges burgerzaken		
1. Veiligheid					
2. Verkeer en vervoer					
3. Economie	Pacht				
4. Onderwijs	Leerlingen-vervoer				
5. Sport, cultuur en recreatie	Inhuur	Steun culturele instellingen	Huur accommodaties	Omzet horeca	Kaartverkoop zwembad
6. Sociaal domein	Jeugdzorg	WMO	Steun dorps- en buurthuizen	Re-integratie	
7. Volksgezondheid en milieu	Duurzaamheid				
8. Volkshuisvesting					

Zo goed als mogelijk is geprobeerd om het financiële effect van COVID-19 op het jaarresultaat 2020 te inventariseren. Door het maken van keuzes voor bijvoorbeeld de inzet

van personeel op een ander taakveld zijn niet alle doorgevoerde wijzigingen financieel gemaakt. Het financiële effect van COVID-19 is desondanks goed te bepalen door van de ontvangen compensatie-pakketten, van de rijksoverheid en de provincie Drenthe, de geïnventariseerde effecten binnen de reguliere uitgaven en inkomsten in aftrek te brengen. Vervolgens is een positief resultaat te zien van € 135.000. Hier moet wel bij worden aangetekend dat in deze jaarrekening € 149.000 aan nog niet uitgegeven coronacompensatie voorgesteld wordt deze beschikbaar te maken in 2021.

Het geïnventariseerde resultaat van € 135.000 komt als volgt tot stand.

Compensatiepakketten	**1.122.000**
Hogere kosten	867.000
Inkomstenderving	473.000
Lagere kosten	-353.000
Totaal uitgaven en inkomsten	**987.000**
Financieel effect (voordelig)	**135.000**

Compensatiepakketten

Op drie momenten in 2020 heeft het rijk aangekondigd om op verschillende taakvelden compensatiemiddelen beschikbaar te stellen. De eerste keer was dit in juni. Vervolgens werden compensatiepakketten aangekondigd bij de Septembercirculaire en December-circulaire. Daarnaast is van de provincie Drenthe subsidie ontvangen. In totaal is € 1.122.000 aan compensatie ontvangen.

Hieronder een overzicht van de bedragen per een taakveld en daarna een meer gedetailleerd overzicht (per moment van aankondiging) van de compensatiemiddelen.

Coronacompensatie per hoofdstuk taakveld	**(in €)**
Bestuur en ondersteuning	174.000
Economie	71.000
Onderwijs	58.000
Sociaal domein	494.000
Sport, cultuur en recreatie	241.000
Diverse taakvelden	84.000
Totaal compensatie corona	**1.122.000**

1e compensatiepakket - juni	**(in €)**
Toeristen- en parkeerbelasting	58.000
Voorschoolse voorziening peuters	16.000
Inhaalzorg en meerkosten Jeugdzorg	51.000
Inhaalzorg en meerkosten WMO 2015	24.000
Participatie (SW)	141.000
Lokale culturele voorzieningen	91.000
Totaal 1e compensatiepakket	**381.000**

3e compensatiepakket - decembercirculaire	**(in €)**
Continuïteit van zorg (COVID 19)	41.000
Compensatie quarantainekosten	5.000
Aanvullende pakket re-integratiekosten	52.000
Gemeentelijk schuldenbeleid	21.000
Bijzondere bijstand	7.000
Totaal 3e compensatiepakket	**126.000**

2e compensatiepakket - septembercirculaire	**(in €)**
Lagere apparaatskosten (opschalingskorting)	115.000
Extra kosten verkiezingen 2020 en 2021	59.000
Precariobelasting en markt- en evenementenleges	13.000
Voorschoolse voorziening peuters	42.000
Buurt- en dorpshuizen	23.000
Vrijwilligersorganisaties jeugd	12.000
Eigen bijdrage WMO	38.000
Participatie (SW)	79.000
Lokale culturele voorzieningen	89.000
Toezicht en handhaving	84.000
Totaal 2e compensatiepakket	**554.000**

ontvangen (overige) uitkeringen rijk	**(in €)**
Sport	48.500

De compensatiemiddelen waarvoor tot en met het Septembercirculaire voor 2020 een apart budget is gevormd en beschikbaar moet blijven in 2021, zijn geïnventariseerd en opgenomen als onderdeel van het voorstel overhevelen eenmalige budgetten 2020. Deze over te hevelen budgetten bedragen samen € 150.000.
Bij deze jaarrekening wordt daarnaast voorgesteld om één aanvullende compensatie uit de Septembercirculaire 2020 en alle compensatiemiddelen uit de Decembercirculaire 2020 over te hevelen naar 2021. In totaal gaat het om € 149.000.

Gevolgen COVID-19 op de uitgaven en inkomsten

Uit de een analyse van de financiële gevolgen van COVID-19 blijkt dat het effect op de reguliere uitgaven en inkomsten in 2020 € 987.000 bedraagt. Dit bedrag is tot stand gekomen door behalve te kijken naar de hogere kosten, ook te kijken naar de inkomstenderving en lagere uitgaven. Op de volgende bladzijde zijn deze drie categorieën uiteengezet, waarbij als

ontvangen uitkering provincie	(in €)
subsidie Noodsteun culturele infrastructuur 2020	12.500

eerste een tabel van de effecten per taakveld is opgenomen.

Hogere en lagere uitgaven, lagere inkomsten	(in €)
Bestuur en ondersteuning	130.000
Verkeer, vervoer en waterstaat	27.000
Economie	27.000
Onderwijs	-174.000
Sociaal domein	439.000
Sport, cultuur en recreatie	426.000
Volksgezondheid en milieu	-63.000
Diverse taakvelden	175.000
Totaal	**987.000**

Hogere kosten c.q. lagere externe bijdragen	(in €)
Extra kosten verkiezingen	59.000
Straatreiniging (effect na verrekening voorz. Afvalverwijdering)	27.000
Inhaalzorg en meerkosten Jeugdzorg	254.000
Inhaalzorg en meerkosten WMO 2015	242.000
Lagere eigen bijdrage WMO	7.000
Vergoeding voor vaste lasten dorps- en buurthuizen	23.000
Lokale culturele voorzieningen	75.000
Subsidie Muziekcoöperatie Peize (€ 10.000 in totaal)	5.000
Personele kosten (inhuur)	114.000
Derden:(schoonmaakmiddelen, spatschermen, e.d.)	61.000
Totaal	**867.000**

Lagere kosten	(in €)
Uitvoeringsagenda	-6.000
Leerlingenvervoer	-174.000
Amateuristische kunstbeoefening	-23.000
Participatiebudget re-integratie	-87.000
Duurzame wijkvernieuwing	-63.000
Totaal	**-353.000**

Derving inkomsten	(in €)
Leges burgerzaken	71.000
Toeristenbelasting	32.000
Kwijtschelding pacht kermisterrein Nietap	1.000
Huur sportaccommodaties	74.000
Resultaat kantine De Hullen	69.000
Resultaat bar De Brinkhof	66.000
Kwijtschelden huur culturele instellingen	8.000
Lagere kaartverkoop zwembad De Hullen	57.000
Huurderving verenigingen De Hullen	25.000
Huur amateursportorganisaties (niet TVS)	3.000
Huur Biljartclub Ons Genoegen	2.000
Korting erfpachtvergoeding 2020 St. Molenduin-bad	62.000
Overige kwijtscheldingen accommodaties	3.000
Totaal	**473.000**

2021

In de septembercirculaire 2020 zijn voor de eerste keer door de rijksoverheid middelen voor 2021 toegekend. Daarna zijn er middelen voor 2021 in de Decembercirculaire 2020 opgenomen. In 2021 is een speciale Maartcirculaire (4e compensatiepakket) verschenen van het rijk voor het aankondigen van nieuwe compensatiemiddelen. Behalve budgetten voor 2021 is er één compensatie aangekondigd die is gerelateerd aan 2020. Hieronder zijn de compensatiepakketten voor 2021 weergegeven. In totaal is er voor ruim € 1,4 miljoen aan compensatie aangekondigd. Hierbij moet worden aangetekend dat de opschalingskorting van € 263.000 al is verwerkt in de begrotingsruimte bij het vaststellen van de begroting 2021.

2e compensatiepakket - sept.circulaire 2020	(in €)
Lagere apparaatskosten (opschalingskorting)	263.000
3e compensatiepakket dec.circulaire 2020	**(in €)**
Aanvullende pakket re-integratiekosten	119.000
Gemeentelijk schuldenbeleid	43.000
Bijzondere bijstand	15.000
Impuls re-integratie	63.000
Cultuurmiddelen	194.000
Extra kosten verkiezingen	48.000
Totaal	**745.000**

4e compensatiepakket - maartcirculaire '21	(in €)
Perspectief jeugd en jongeren (2020)	28.000
Perspectief jeugd en jongeren	26.000
Jongerenwerk	19.000
Mentale ondersteuning 2021	16.000
Activiteiten en ontmoetingen	10.000
Bijzondere bijstand (TONK) 2021	91.000
Afvalverwerking	51.000
Bestrijden eenzaamheid ouderen 2021	89.000
Extra begeleiding kwetsbare groepen	74.000
Mutaties voorschoolse voorziening peuters	9.000
Totaal	**413.000**

Compensatiepakket - overgeheveld uit 2020	(in €)
Buurt- en dorpshuizen (septembercirculaire 2020)	23.000
Lokale culturele voorzieningen (juni&sept.circulaire 2020)	91.000
Extra kosten verkiezingen (septembercirculaire)	59.000
Continuïteit van zorg - COVID 19 (decembercirculaire)	41.000
Compensatie quarantainekosten (decembercirculaire)	5.000
Aanvullend pakket re-integratiekosten (dec.circulaire)	52.000
Gemeentelijk schuldenbeleid (decembercirculaire)	21.000
Bijzondere bijstand (decembercirculaire)	7.000
Totaal	**299.000**

Behalve de bovengenoemde compensatie geldt ook voor 2021 dat er specifieke uitkeringen aangevraagd zijn en worden:

- Zwembaden en ijsbanen;
- Verlenging steun aan sportverenigingen;
- Toezicht en Handhaving.

Voor de extra kosten voortkomend uit de Tijdelijke Wet COVID-19 onder andere op het gebied van Toezicht en Handhaving is besloten dat de kosten in 2021 worden vergoed. Voor de meerkosten Jeugdwet en Wmo 2021 is afgesproken de afspraken tussen Rijk en VNG te verlengen tot 1 januari 2022.

Er is geen zicht op een aparte compensatieregeling voor ambtelijke inzet. Er wordt geredeneerd dat dit vaak al opgesloten zit in een individuele compensatie en dat gemeenten op andere vlakken mogelijk per saldo voordeel behalen uit de compensatiepakketten. Mogelijk wordt voor ambtelijke inzet nog wel onderzoek gedaan.

5. Totaal van de risico's

Het beeld tijdens het opstellen van de jaarstukken is dat de te ontvangen en aan te vragen compensatie voldoende is om ook in de directe toekomst de negatieve financiële effecten op

te kunnen vangen. Echter het blijven onzekere tijden en het blijft daardoor lastig om hier een goede inschatting bij te maken.

6. Inzet van de ambtelijke organisatie

Veel medewerkers van de gemeentelijke organisatie zijn ingezet op Corona-gerelateerde zaken. Medewerkers van het sociaal domein, sport en cultuur, evenementen, toezicht en handhaving, burgerzaken, telefonie, beheer, openbare orde en veiligheid, economische zaken et cetera. Hetzelfde geldt voor college en MT.
Er zijn verschillende interne teams ingesteld zoals het Corona Crisis Team onder leiding van de burgemeester, het Corona Informatieteam en het Corona Controle Team. Ook is aangesloten bij de Veiligheidsregio Drenthe (VRD). Zowel de burgemeester, de gemeentesecretaris als verschillende medewerkers van de gemeente hebben aan de verschillende overlegstructuren deelgenomen.
Met name in het begin van de crisis vielen er tijdelijke reguliere werkzaamheden weg van verschillende medewerkers. Circa 25 medewerkers vanuit de gehele organisatie zijn direct ingezet om onder andere de honderden TOZO-aanvragen af te handelen, de vele telefonische vragen te beantwoorden en te ondersteunen daar waar de behoefte lag. Ook in de weekenden en 's avonds werd doorgewerkt. Intern werd met spoed alle nieuwe devices zoals laptops en mobiele telefoons geïnstalleerd zodat er vanuit huis gewerkt kon worden.
Als college zijn we hier zeer tevreden over.

7. Verwachtingen voor 2021 en lange termijneffecten op de gemeente

Bestuur en ondersteuning

Huisvesting

De verwachting is dat het nu noodgedwongen thuiswerken er op de langere termijn toe leidt dat medewerkers na de pandemie vaker zullen gaan thuiswerken, mogelijk zelfs structureel. Een interne werkgroep denkt erover na over wat deze behoefte voor de organisatie betekent.

Tozo 2021

In 2021 loopt de regeling Tozo 3 door tot 1 april 2021. Het Rijk heeft inmiddels bekend gemaakt dat er een Tozo 4 regeling volgt. De looptijd is van 1 april tot en met juni 2021.

Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) 2021

Door de coronacrisis staat de bestaanszekerheid van veel mensen onder druk omdat zij hun noodzakelijke kosten niet kunnen betalen. Sommige huishoudens hebben te maken met een onvoorzienbare, onvermijdelijke en plotselinge terugval in hun inkomen. Deze huishoudens kunnen daardoor in de problemen raken met de betaling van noodzakelijke kosten, waaronder woonlasten. Deze problemen kunnen niet worden opgelost door het stelsel van sociale zekerheid en de eerder genomen maatregelen uit de steunpakketten. Sommige huishoudens dreigen tussen wal en schip te vallen. Voor deze huishoudens is de regeling TONK ingevoerd. Via de tijdelijke maatregel TONK wordt een ruimere toegang tot het instrument van de bijzondere bijstand geboden. Het betreft een tijdelijke regeling die geldt van 1 januari 2021 tot 1 juli 2021. De rijksoverheid heeft hiervoor middelen toegevoegd aan het gemeentefonds.

Burgerzaken

Naar mate de maatregelen worden versoepeld en we langzaam terugkeren naar de ‘normaal’ is de verwachting dat we bij Burgerzaken te maken krijgen met een inhaalslag. Waarschijnlijk

gaan er meer huwelijken plaatsvinden en worden er wellicht meer reisdocumenten verstrekt als men weer naar het buitenland kan reizen.
De dienstverlening van Burgerzaken en de mate waarin maatregelen werden aangescherpt of versoepeld waren aan elkaar gekoppeld. Hiermee is geprobeerd om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de verwachtingen van onze bezoekers.

Onroerendezaakbelastingen woningen en niet-woningen
Voor 2022 (waarde peildatum 1 januari 2021) en de jaren daarna zijn de negatieve effecten voor de OZB -naar verwachting- beperkt. In de komende belastingjaren zal -indien nog van toepassing- rekening worden gehouden met een lagere waardebepaling van de horeca-gelegenheden (echter zal het negatieve financiële effect beperkt zijn. Daarnaast zal ook het negatieve effect voor de OZB voor woningen nihil zijn.

Tot op heden is een beperkt aantal aanvragen voor uitstel van betaling belastingen ontvangen. Er wordt benadrukt dat het hier om uitstel van betaling gaat. Voor de korte en lange termijn is het onduidelijk of inwoners en ondernemers gebruik gaan maken van deze mogelijkheid.

Toeristenbelasting
Het is nog onduidelijk wat het effect van Corona op de toeristensector voor 2021 en daarna zal zijn. Ook is er onduidelijkheid over snelheid van het herstel en over wanneer het toerisme weer terug op het niveau van voor de crisis is. De duur van de herstelperiode is daarnaast afhankelijk van het type toerisme. Zo zal het herstel van de zakelijke reismarkt een ander ritme vertonen dan de reismarkt voor consumenten. De verwachting is dat de vakanties in eigen land in 2021 vergelijkbaar zullen zijn met 2020. Als ook het effect van de coronacrisis gemiddeld gezien hetzelfde zal zijn, zal ook voor 2021 met een vergelijkbare afwaardering als in 2020 van de opbrengst toeristenbelasting rekening moeten worden gehouden.

Veiligheid
Helaas loopt de crisis door in 2021 waarbij we hopelijk in de loop van dat jaar weer terug kunnen naar het zogenaamde normaal. Dat betekent dat de verschillende Corona-gerelateerde teams nog steeds bestaan en we nog te maken hebben met (landelijke) maatregelen waarop we moet toezien en indien nodig handhaven. Onduidelijk is wat het lange termijneffect is van Corona op veiligheid. Wel zal deze crisis geëvalueerd worden vanuit de VRD en zal dit vermoedelijk ook gevolgen krijgen voor de gemeentelijke crisisorganisatie.

Verkeer, vervoer en waterstaat
Een effect voor de lange termijn zou kunnen zijn dat doordat het thuiswerken blijft, er minder verkeersbewegingen gaan optreden ten opzichte van voor de pandemie. Het is nog niet te voorspellen welke effecten dat heeft op het taakveld Verkeer, vervoer en waterstaat.

Economie
De langere termijn effecten door de coronacrisis op de afzet van bedrijventerreinen is lastig te voorspellen. De verwachting is dat de kantorenmarkt een verandering zal ondergaan, omdat door de crisis het kantoor een andere rol heeft gekregen. Daarentegen zal er wellicht meer vraag naar logistiek vastgoed ontstaan. De langere termijn effecten op de werkgelegenheid en de financiële positie van bedrijven is hoogst onzeker. Binnen de grondexploitaties voor de

bedrijventerreinen van de gemeente is al sprake van een ‘getemporiseerde’ planning van de verwachte verkoop van gronden. Deze planning wordt jaarlijks beoordeeld en binnen de kaders van de grondexploitatie aangepast.

Onderwijs

Globaal zullen de effect-kosten van de crisis dus ver onder de € 100.000 euro blijven maar bij een volgende golf of golven kunnen ze daar ook snel bovenuit komen. De verwachting is dat we de kosten waar we zelf risico voor lopen ook zelf kunnen en zullen dragen.

Sport, cultuur en recreatie

In 2021 is de corona-epidemie helaas verre van ten einde. Vanaf half december 2020 geldt er een strenge lockdown, ook voor cultuur en dat betekent dat bijna alle instellingen gesloten zijn én activiteiten niet door kunnen gaan. Voor horeca en toerisme is er de eerste maanden van het jaar weinig mogelijk geweest.
Nog steeds weinig omzet, financieel verlies, verloren contacten met vrijwilligers én verloren band met het publiek.
Er is veel onzekerheid over wanneer er sprake zal zijn van volledige openstelling van sport, cultuur, recreatie en toerisme. Qua overnachtingen is iets meer mogelijk, qua activiteiten en horeca heel weinig.

Ook nu wordt er geholpen door:

1. Een tegemoetkoming in de huur voor culturele huurders van de gemeente voor de periode dat zij gesloten waren, in ieder geval in het eerste kwartaal van 2021.
2. De belastingaanslag van de gemeente is dit jaar wel verstuurd maar er is wederom uitstel van betaling
3. Coulant om te gaan met de afgesproken subsidieprestaties (voor zover van toepassing) in 2021.
4. Subsidies niet stop te zetten en ook cofinanciering niet stop te zetten. Gevraagd wordt om de activiteiten op een andere manier aan te bieden (digitaal), of de activiteiten die geen doorgang kunnen vinden, indien mogelijk, zoveel mogelijk uit te stellen naar een andere datum in 2021, uiterlijk in 2022.
5. Te werken aan twee nadere subsidieregelingen waarin er brede financiële steun gegeven aan de lokale culturele sector. Deze subsidieregelingen zijn ten opzichte van 2020 wat vereenvoudigd en daarnaast niet alleen gericht op het helpen bij tekorten, maar ook op het gezond uit de crisis komen via het doen van investeringssubsidies.
6. Sport- en cultuurorganisaties mogen subsidie voor afgelaste activiteiten houden voor dezelfde of een andere activiteit in 2021 of 2022.

Binnensportaccommodaties en sportkantines zijn in het voorjaar van 2021 (nog steeds) gesloten, binnenzwembaden zijn beperkt open, sportwedstrijden zijn nog steeds niet toegestaan en trainingen voor volwassenen zijn beperkt mogelijk.

Sociaal Domein

Ook in 2021 maken aanbieders meerkosten om de zorg te continueren in deze coronacrisis. De VNG heeft met het Rijk afspraken gemaakt over de vergoeding van deze meerkosten. De afspraken gelden in principe voor heel 2021. De uitwerking is op basis van de ervaringen in 2020 geactualiseerd, maar blijft inhoudelijk grotendeels onveranderd.

Volksgezondheid en milieu

De COVID-19 crisis zal ook voor 2021 grote impact hebben op het functioneren en organisatie van de GGD Drenthe. Het organisatieonderdeel infectieziektebestrijding+, dat specifiek voor de bestrijding van COVID-19 in het leven is geroepen, is met honderden medewerkers aan de slag met testen, bron- en contactonderzoek (BCO), voorlichting en, sinds begin 2021, ook met vaccineren. Er gelden strenge maatregelen die nog steeds invloed hebben op de reguliere dienstverlening van de GGD Drenthe. De GGD gaat ervan uit dat deze crisis een aanleiding is tot een uitgebreide evaluatie van het functioneren van alle betrokken partijen die een rol spelen in de bestrijding van deze crisis. Het voornemen is om eind 2021 de resultaten van deze evaluatie op te nemen in een vernieuwde beleidsvisie van de GGD Drenthe voor de komende vier jaren.

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

De langere termijneffecten op de woningmarkt als gevolg van de coronacrisis zijn hoogst onzeker. De woningmarkt op zichzelf is een markt die lastig te voorspellen is, omdat er verschillende elementen zijn die invloed hebben op het verloop van diverse scenario's. Wat gebeurt er op langere termijn met de hypotheekrente? Blijft er een woningtekort? Hoe ontwikkelt zich het vertrouwen van de consument op de woningmarkt? Dit is op langer termijn lastig te voorspellen. Daarom is het van belang om jaarlijks bij de herziening van de grondexploitaties goed gevoel te houden bij de marktontwikkelingen en de behoefte op de woningmarkt. Dit blijft, ook in samenwerking met de Regio Groningen Assen, een punt van aandacht.

Tenslotte

Ten tijde van het opstellen en vaststellen van de begroting 2020 in het najaar van 2019 kon niemand bevroeden dat enkele maanden later een coronacrisis zo uitbreken met ongekend grote gevolgen voor de samenleving. Ook toen begin 2020 meer en meer de eerste verschijnselen opdoken, was de impact wereldwijd nog niet of nauwelijks in te schatten. Pas in de loop van het 1e halfjaar 2020 werd de ongekende omvang van de effecten zichtbaar. Er moesten en er zijn veel maatregelen getroffen worden om de schade zoveel mogelijk te beperken. In de 2e trimesterrapportage 2020 is daar over gerapporteerd.
In 2020 zijn landelijk en lokaal vooral acute crisismaatregelen getroffen om de gezondheid van onze inwoners en de gezondheidszorg zoveel mogelijk te beschermen. En om de financiële gevolgen van de coronamaatregelen voor bewoners, bedrijfsleven en (sport- en welzijns)organisaties zo beperkt mogelijk te houden. De jaren 2021 en verder zullen in het teken staan van het maken van de omslag van crisismanagement naar het doorvoeren van structurele maatregelen en het doen van investeringen in gemeentelijk beleid en uitvoering. Op dit moment zijn er nog veel onzekerheden over de lange termijngevolgen en wat dit betekent voor de bestuurlijke opgaven. In landelijke publicaties zien wij wel dat de signalen sterker worden dat bij kwetsbare groepen problemen sneller stapelen. Wat dit betekent voor inzet van zorg en ondersteuning is nog onzeker. Daarbij voorzien wij dat de effecten van de coronacrisis steeds meer verweven raken in het reguliere gemeentelijk beleid en uitvoering. Het inschatten en aantonen van specifieke effecten van corona zal daardoor steeds moeilijker worden. De aandacht zal niet meer gericht zijn op corona, maar op de nieuwe maatschappelijke situatie als geheel.

Gelet op de berichten in de vakbladen en de relevante media verwachten we in 2021 en wellicht ook daarna een inhaalslag te moeten maken. Veel sociale problemen zoals huiselijk geweld, kindermishandeling, vereenzaming en dergelijke, zijn achter de voordeur gebleven. Ook zitten veel ondernemers en ZZP'ers in de problemen. Behalve dat ze zelf in de loop van 2021 een beroep moeten doen op bijvoorbeeld de Bbz e/o de Participatiewet kan het ontslagen tot gevolg hebben. Na de WW-periode kan ook die doelgroep zich bij de gemeente melden. Gelet hierop wordt geadviseerd om terughoudend te zijn met het besteden van de compensatiemiddelen voor het sociaal domein anders dan het doel waarvoor deze bestemd zijn.

In de 2e Trimesterrapportage 2020 hebben wij gemeld dat met betrekking tot de corona-maatregelen de exacte aard, impact, kosten en rijksvergoeding van deze kosten uiterst ongewis is. Ook bij deze jaarrekening is dit nog ongewis, maar er zijn inmiddels wel een aantal ontwikkelingen die wat meer inzicht geven in de risico's die wij als gemeente lopen:

- Het financieel effect van de coronacrisis op de jaarrekening 2020 geeft per saldo een voordelig resultaat van € 135.000.
- Mede het voordelige resultaat willen wij graag oormerken om in 2021 te besteden aan de in 2021 noodzakelijke coronamaatregelen. Hiervoor wordt voorgesteld om € 149.000 beschikbaar te maken in 2021.
- In het voorstel 'overhevelen eenmalige budgetten 2020' zijn twee budgetten voor een totaalbedrag van € 150.000 opgenomen ten behoeve van corona-uitgaven in 2021.
- Tevens zijn bij de Decembercirculaire 2020 en Maartcirculaire 2021 reeds in totaal € 895.000 aan compensatiepakketten toegekend voor het jaar 2021.
- Met dit alles beschikken wij in 2021 over een financiële buffer van circa € 1.194.000 voor te nemen coronamaatregelen. Daarnaast lopen er momenteel gesprekken op rijksniveau over verdere financiële ondersteuning in 2021.

In 2021 zullen wij bij de 1e en 2e Trimesterrapportage rapporteren over de effecten van de coronacrisis.

3. Jaarrekening

3.1 Resultaat en bestemming

Resultaat

In de 2e Trimesterrapportage is een prognose van een nadelig jaarresultaat over 2020 van € 184.000 afgegeven en is als volgt tot stand gekomen.

Belangrijkste verschillen bij de 2e Trimesterrapportage		
Voordelig		
- Onroerendezaakbelastingen eigenaren woningen	€ 122.000	
- Septembercirculaire, netto resterende dekkingsmiddelen	€ 419.000	
- Te realiseren bezuinigingen	€ 1.106.000	
		€ 1.647.000
		€ 1.647.000
Nadelig		
- Personeelskosten	€ 381.000	
- BUIG	€ 420.000	
- Voorziening achterstallig onderhoud wegen	€ 850.000	
		€ 1.651.000
Diverse kleinere nadelige afwijkingen (< € 100.000)		€ 180.000
Raming nadelig jaarresultaat 2e Trimesterrapportage		**€ -184.000**

Het werkelijk jaarresultaat over 2020 is uitgekomen op een voordelig resultaat van € 943.000. In het volgende overzicht zijn de belangrijkste verschillen (> € 100.000) weergegeven tussen het definitieve jaarresultaat en de prognose bij de 2e Trimesterrapportage.

Belangrijkste verschillen ten opzichte van de eerdere prognose bij de tweede trimesterrapportage

Raming nadelig jaarresultaat tweede trimesterrapportage			**€**	**-184.000**
Voordelig				
- Algemene uitkering	€	1.108.000		
- Grondexploitaties (winstneming/resultaat/vennootschapsbelasting)	€	558.000		
- Budgetten gebundelde uitkeringen (BUIG)	€	382.000		
- Debiteuren SoZa	€	260.000		
- Uitvoering minimabeleid	€	118.000		
- Inburgering vluchtelingen	€	100.000		
			€	2.526.000
			€	**2.342.000**
Nadelig				
- Totaaleffect COVID-19	€	987.000		
- Niet-ingevulde verlaging personeelsbegroting	€	183.000		
- Dotatie voorziening flankerend beleid	€	159.000		
- Vermindering boekwaardes gebouwen	€	143.000		
- Reparaties afvalinzamelvoertuigen en tractoren	€	159.000		
- Loonkostensubsidie nieuw beschut werken	€	109.000		
- Leveringen derden openbare verlichting	€	108.000		
- Mutatie voorziening riolering	€	107.000		
			€	1.955.000
			€	**387.000**
Diverse kleinere afwijkingen (< € 100.000)			€	556.000
Voordelig jaarresultaat 2020			**€**	**943.000**

Voor een nadere analyse wordt verwezen naar de onderdelen ‘Toelichting op baten en lasten per programma’ en ‘Algemene dekkingsmiddelen’.

Bestemming jaarresultaat

Een aantal beschikbare budgetten is (nog) niet (geheel) besteed. Voor deze budgetten is of wordt nog wel een verplichting aangegaan. Het gaat hierbij om een bedrag van afgerond € 6,7 miljoen, waarvan € 6,4 miljoen ten laste van subsidies, reserves en voorzieningen. Voor een bedrag van € 254.000 dient voor 2021 de dekking nog te worden herbevestigd. Voor een overzicht van deze budgetten wordt verwezen naar de ter inzage liggende bijlage bij de jaarstukken.

Samenvattend leidt dit tot de volgende uitkomst:

Bestemming jaarresultaat 2020		
Saldo rekening van baten en lasten	€	943.000
Af: beschikbaar stellen voor eenmalige budgetten	€	254.000
Netto jaarresultaat	**€**	**689.000**

Onlangs zijn de grondexploitaties geactualiseerd. Op basis van deze herziening, een voordeel op de vennootschapsbelasting en een nadeel bij een voorbereidingsbudget is per saldo en voordeel berekend voor 2020 van € 497.000. Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar de paragraaf grondbeleid van het jaarverslag. Wij stellen voor dit bedrag toe te voegen aan de reserve grondexploitaties.

Het resterende jaarresultaat kan als volgt worden samengevat:

Resterend jaarresultaat 2020		
Saldo jaarresultaat na aftrek reserveringen	€	689.000
Af: resultaat grondexploitaties ten gunste van resultaat grondexploitaties	€	558.000
Bij: resultaat voorbereidingsbudget op grondexploitatie	€	-61.000
Resterend resultaat 2020	**€**	**192.000**

Het resterende jaarresultaat van € 192.000 zal worden toegevoegd aan de algemene reserve.

We stellen daarnaast voor een bedrag van € 149.000 te reserveren voor coronacompensatie-budgetten, waarvan de middelen via de September- en Decembercirculaire in 2020 al zijn ontvangen. Rekening houdende met bovenstaande mutaties kan de stand van de algemene reserve als volgt worden weergegeven:

Algemene reserve 2020		
Saldo volgens jaarrekening	€	908.000
Bij: toevoegen resterend jaarresultaat	€	192.000
Af: beschikbaar stellen budgetten uit Sept.-en Decemberrcirculaire 2020	€	-149.000
Vrij beschikbaar, inclusief de begrotingswijzigingen tot 1 mei 2021	**€**	**951.000**

De stand van de reserve grondexploitaties bedraagt na vaststelling van de jaarrekening, inclusief toekomstige wijzigingen en afdekken van risico's € 3.284.000. Voor het verloop van deze reserve wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid van het jaarverslag.

3.2 Balans

bedragen x € 1.000	31-12-2020		31-12-2019	
VASTE ACTIVA				
Immateriële activa		**1.176**		**1.172**
Materiële vaste activa		**82.088**		**80.776**
Investeringen economisch nut	42.957		41.299	
Investeringen maatschappelijk nut	12.791		12.370	
Investeringen economisch nut, gedekt door een heffing	26.340		27.107	
Financiële vaste activa		**2.713**		**1.366**
Kapitaalverstrekking aan:				
- deelnemingen	104		104	
Leningen aan:				
-deelnemingen	235		0	
Overige langlopende leningen u/g	2.263		1.161	
Overige langlopende vorderingen	111		101	
Totaal vaste activa		***85.977***		***83.314***
VLOTTENDE ACTIVA				
Voorraden		**1.730**		**5.483**
Onderhanden werk	1.719		5.463	
Grond- en hulpstoffen	11		19	
Gereed product	0		1	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		**12.305**		**7.390**
Vorderingen op openbare lichamen	4.497		5.078	
Overige vorderingen	7.808		2.312	
Liquide middelen		**191**		**193**
Kassaldi	16		7	
Banksaldi	175		186	
Overlopende activa		**3.618**		**3.788**
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	3.618		3.788	
Totaal vlottende activa		***17.845***		***16.854***
		103.822		**100.168**

bedragen x € 1.000	31-12-2020		31-12-2019	
VASTE PASSIVA				
Eigen vermogen		**19.673**		**21.410**
Algemene reserve	3.298		7.180	
Gerealiseerde resultaat	943		-2.946	
Bestemmingsreserves	15.432		17.176	
Voorzieningen		**7.102**		**6.539**
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	1.277		319	
Voorzieningen ter egalisering van kosten	500		439	
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	5.325		5.781	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer		**52.137**		**44.654**
Onderhandse leningen van binnenlandse banken	52.137		44.654	
Totaal vaste passiva		***78.912***		***72.603***
VLOTTENDE PASSIVA				
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		**9.349**		**13.475**
Banksaldi	3.705		6.101	
Opgenomen geldleningen	0		4.000	
Overige schulden	5.644		3.374	
Overlopende passiva		**15.561**		**14.090**
Vooruitontvangen subsidies met een specifiek bestedingsdoel van de EU en Nederlandse overheidslichamen	7.492		7.294	
Vooruitontvangen bijdragen met een specifiek bestedingsdoel van de EU en Nederlandse overheidslichamen	10		0	
Verplichtingen	8.059		6.796	
Totaal vlottende passiva		***24.910***		***27.565***
		103.822		**100.168**
Gewaarborgde geldleningen		39.828		42.518

3.3 Overzicht baten en lasten

Bedragen x € 1.000)	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma's									
Burger en Bestuur	3.214	2.019	-1.195	3.930	1.893	-2.037	8.863	7.199	-1.664
Integrale Veiligheid	2.131	18	-2.113	2.610	18	-2.591	2.567	202	-2.365
Beheer Openbare Ruimte	8.035	333	-7.702	10.842	1.649	-9.192	10.790	1.070	-9.720
Economische Ontwikkeling	2.166	1.939	-227	5.149	3.792	-1.357	1.335	1.303	-32
Onderwijs	17.283	14.281	-3.002	17.765	14.281	-3.484	18.883	15.721	-3.162
Sport	2.387	686	-1.701	2.560	709	-1.851	2.428	629	-1.799
Cultuur	2.178	328	-1.850	2.557	475	-2.083	2.285	398	-1.886
Recreatie en Toerisme	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Werk en Inkomen	13.154	8.005	-5.149	13.060	7.597	-5.463	13.791	8.622	-5.169
Zorg en Welzijn	19.921	352	-19.569	20.452	320	-20.132	19.896	335	-19.560
Milieubeheer	7.862	8.069	207	8.403	8.503	101	8.039	8.262	222
Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting	4.740	3.240	-1.499	28.024	25.168	-2.857	14.921	13.165	-1.757
	83.072	**39.271**	**-43.801**	**115.352**	**64.405**	**-50.947**	**103.799**	**56.905**	**-46.893**
Algemene dekkingsmiddelen	2.255	55.120	52.865	1.795	56.178	54.383	2.631	57.574	54.943
Overhead	9.400	12	-9.388	9.189	127	-9.063	10.418	592	-9.826
Vennootschapsbelasting	40	0	-40	40	0	-40	-39	0	39
Onvoorzien	1	0	-1	1	0	-1	0	0	0
Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten	**94.768**	**94.403**	**-364**	**126.377**	**120.710**	**-5.667**	**116.809**	**115.072**	**-1.738**
Mutatie reserves									
Burger en Bestuur					43	43		15	15
Integrale Veiligheid					442	442	189	392	203
Beheer Openbare Ruimte					400	400		216	216
Economische Ontwikkeling					1.338	1.338	4	284	280
Onderwijs					489	489		25	25
Sport					67	67		66	66
Cultuur	1		-1	1	23	22	1	23	22
Recreatie en Toerisme									
Werk en Inkomen									
Zorg en Welzijn		400	400		600	600		460	460
Milieubeheer					55	55		48	48
Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting		294	294		1.908	1.908	93	1.235	1.141
Algemene dekkingsmiddelen		320	320		302	302	0	203	203
Totaal mutatie reserves	*1*	*1.014*	*1.013*	*1*	*5.668*	*5.667*	*287*	*2.968*	*2.681*
Gerealiseerd totaal	**94.769**	**95.417**	**649**	**126.378**	**126.378**	**0**	**117.096**	**118.039**	**943**

De lasten en baten met betrekking tot het programma Recreatie en Toerisme zijn verdeeld over het programma Beheer Openbare Ruimte als onderdeel van taakveld Openbaar groen en (openlucht) recreatie en over het programma Economische Ontwikkeling als onderdeel van Economische promotie.

3.4.1 Begrotingsrechtmatigheid

De gemeentelijke begroting is onderdeel van het normenkader. De gemeentewet bepaalt immers dat slechts uitgaven mogen worden gedaan tot de bedragen die hiervoor in de begroting zijn opgenomen. Op grond van artikel 189, lid 3 van de Gemeentewet, zijn alle begrotingsoverschrijdingen (en daarmee overeenstemmende balansmutaties) onrechtmatig. Bij de afweging van de relevantie van deze onrechtmatige lasten is het criterium ‘passend binnen het door de raad uitgezette beleid’ van toepassing. In geval van strijd met een wettelijke bepaling of met een door de raad genomen beslissing is duidelijk dat een en ander niet ‘passend’ is en dus sprake is van onrechtmatigheid. Indien de overschrijdingen wel passen binnen het gemeentelijke beleid en niet in strijd zijn met wettelijke bepalingen kan de gemeenteraad de overschrijdingen alsnog accorderen bij de behandeling van de jaarrekening. Uit de jaarstukken blijkt dat de lasten van de volgende programma’s ten opzichte van de laatste begrotingswijzigingen in 2020 zijn overschreden.

Overschrijding per programma (x € 1.000)	Lasten
Programma	
Burger en Bestuur	4.432
Onderwijs	1.118
Werk en Inkomen	731

Toelichting programma Burger en Bestuur

De gerealiseerde lasten zijn bijna € 4,4 miljoen hoger dan de gewijzigde begroting. Voor het grootste gedeelte komt dit voort uit de de ‘Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemen (Tozo)’, die op 1 maart 2020 is ingevoerd. De uitgaven voor deze regeling worden binnen het programma Burger en Bestuur verantwoord. De lasten Tozo zijn in 2020 niet begroot, omdat er bij het opstellen van de begroting nog geen sprake was van een Tozo en nadat deze was ingevoerd duidelijk was dat de uitgaven volledig zouden worden gecompenseerd door de rijksoverheid. De totale niet-begrote lasten voor 2020 bedragen € 3 miljoen.

Het overige deel van de overschrijding wordt veroorzaakt door uitgaven die niet direct te verdelen zijn over de taakvelden van de gemeente, waaronder uitgaven op het vlak van belastingen, huren en afschrijvingen op investeringen. Deze lasten zijn daarom in de jaarrekening verantwoord op het taakveld ‘Overige baten en lasten’.

Toelichting programma Onderwijs

De overschrijding op het programma Onderwijs wordt geheel veroorzaakt door hogere uitgaven op het onderwijzend personeel. Aan de inkomstenkant wordt dit gecompenseerd door hogere rijksbijdragen. De uitgaven en inkomsten zijn budgettair neutraal in de begroting en jaarrekening opgenomen.

Toelichting programma Werk en inkomen

De overschrijding op het programma Werk en Inkomen wordt veroorzaakt door hogere lasten bij de uitkeringen BUIG en Bbz. De begroting is in 2020 bijgesteld op basis van de prognoses

in de 2e Trimesterrapportage 2020. Het betreft overschrijdingen die zijn ontstaan vanwege de uitvoering van de relevante regelgeving, waarbij sprake is van een ‘openeinderegeling’. Voor de lasten worden we gecompenseerd met het zogenaamde BUIG-budget.

COVID-19

Voor de begrotingsrechtmatig voor uitgaven vanwege COVID-19 wordt verwezen naar paragraaf 2.4.8 COVID-19.

Toelichting eigen bijdrage CAK

Gemeente Noordenveld ontvangt overzichten van het CAK met diverse gegevens; door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten is de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend voor de gemeente om de juistheid op persoonsniveau en volledigheid als geheel vast te kunnen stellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdrage geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Gemeente Noordenveld kan hierdoor geen zekerheid geven over de omvang en hoogte van de eigen bijdrage.

Voor alle bovenstaande begrotingsoverschrijdingen op de programma’s geldt dat deze vallen binnen de beleidskaders die door de gemeenteraad zijn vastgesteld conform de kadernota rechtmatigheid.

In het onderdeel 3.4.4 ‘Toelichting baten en lasten per programma’ worden de oorzaken van deze lastenvermeerderingen nader aangegeven. Uit de argumentatie blijkt dat de overschrijdingen passen binnen het door de gemeenteraad vastgestelde beleid zodat geen sprake is van begrotings-onrechtmatigheid. Voorgesteld wordt dan ook om deze overschrijdingen alsnog te accorderen.

3.4.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgelegd.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balansonderdeel anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het eind van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

De algemene uitkering wordt in de jaarrekening opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de septembercirculaire van het boekjaar. Eventuele gevolgen van de ontwikkeling van de rijksuitgaven via de trap-op-trap-af systematiek die bekend worden na de septembercirculaire zoals bijvoorbeeld in de jaarlijkse Najaarsnota van het rijk, vinden nog geen doorvertaling in het accres. Omdat de decembercirculaire geen bijstellingsmoment is voor het accres zijn de gevolgen hiervan voor het accres nog onbekend. Op grond hiervan dienen alle gemeenten en provincies in de jaarrekening van jaar t de gemeente- respectievelijk de provinciefondsuitkering op te nemen overeenkomstig de in jaar t laatste gepubliceerde accresmededeling, te weten de septembercirculaire van jaar t. Voor een toelichting op de ontvangen corona-compensatiebudgetten uit de Decembercirculaire wordt verwezen naar de paragraaf 2.4.8 COVID-19 en onderdeel 3.4.5 Algemene dekkingsmiddelen.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er

sprake is van (éénmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) wordt wel een verplichting opgenomen.

Investeringen, vanaf het begrotingsjaar 2017, moeten verplicht worden geactiveerd en afgeschreven over de verwachte gebruiksduur conform de voorschriften voor investeringen met economisch nut.

Taakvelden

In het Besluit Begroting en Verantwoording is opgenomen dat bij het opstellen van de begroting respectievelijk de jaarrekening er een totaaloverzicht is opgenomen met geraamde dan wel gerealiseerde baten en lasten per taakveld en het verdelingsprincipe op basis waarvan de taakvelden over de programma's zijn verdeeld. Dit overzicht is na de toelichting op het overzicht van baten en lasten opgenomen in de jaarrekening (onderdeel 3.4.11 Taakvelden gemeente).

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De op de balans opgenomen immateriële vaste activa betreffen voorbereidingskosten die gemaakt zijn voor nog niet in exploitatie genomen gronden. De kosten zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Deze kosten worden voor een periode van ten hoogste vijf jaar geactiveerd. Ook worden bijdragen aan activa in eigendom van derden onder de immateriële vaste activa geactiveerd.

Materiële vaste activa met economisch nut

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze kosten worden geactiveerd.

Strategische gronden, voorheen Niet in exploitatie genomen bouwgronden

De strategische gronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. Er wordt geen rente bijgeschreven op de boekwaarde van deze voorraden.

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs. Onder de materiële vaste activa bevinden zich eigendommen van de gemeente Noordenveld die in erfpacht zijn uitgegeven.

Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering of het inzamelen van huishoudelijk afval, dan worden deze investeringen voortaan op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Overige investeringen met economisch nut
Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijging- of vervaardigingprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de betreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Op slijtende investeringen wordt vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven op basis van de verwachte gebruiksduur, zoals opgenomen in de financiële verordening artikel 212. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. In afwijking van de bepalingen in de financiële verordening worden de activa van vóór de invoering van verordening artikel 212 Gemeentewet afgeschreven op basis van het destijds geldende afschrijvingsbeleid.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut
Infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals wegen, pleinen, bruggen worden geactiveerd en afgeschreven in 20 jaar. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd.

Financiële vaste activa
Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalvestrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt voor een langere periode mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal duurzame waardevermindering plaatsvinden.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid e BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Voorraden
De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen standaard verrekenprijzen die zijn gebaseerd op de gemiddeld betaalde inkoopprijs. Verschillen tussen de standaard verrekenprijs en betaalde inkoopprijs worden als resultaat verantwoord. Incourante voorraden worden afgewaardeerd naar geschatte marktwaarde.

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken), evenals een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:
1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat;
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht;
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie genomen).
Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Er wordt een voorziening gevormd voor grondexploitatieplannen die naar verwachting verliesgevend zullen gaan sluiten.

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of lagere marktwaarde. Dat laatste doet zich met name voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening opgenomen. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves worden alleen ingesteld indien de gemeenteraad daartoe als zodanig een besluit heeft genomen. Op deze reserves wordt geen rente bijgeschreven, tenzij de gemeenteraad hiertoe uitdrukkelijk heeft besloten.

Voorzieningen

Voorzieningen worden op grond van het BBV gevormd voor:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten;
- bestaande risico's op balansdatum terzake van verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalisatie;
- middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is (bijdragen van overheden zijn verantwoord onder de overlopende passiva).

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting en/of het voorzienbare verlies. De onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op de meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen. In de paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' wordt nader ingegaan op de ontwikkelingen met betrekking tot het onderhoud van kapitaalgoederen.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van een jaar of langer.

Verplichting voortvloeiend uit leasing

De waardering van de verplichting uit hoofde van financial lease van vervoermiddelen vindt plaats tegen de contante waarde van de contractueel verschuldigde leasetermijnen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Leningen door de gemeente gewaarborgd, zijn buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

COVID-19 (Corona)virus

De continuïteitsveronderstelling blijft, ook onder invloed van de uitbraak van het coronavirus, terecht. In dit verband wordt ook verwezen naar de paragraaf 2.4.8 COVID-19.

3.4.3 Toelichting balans

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa (x € 1.000)	31-12-2019	Herrubricering	Desinves-teringen	Inves-teringen	Afschrij-vingen	Bijdragen derden	31-12-2020
Kosten van onderzoek en ontwikkeling - gronden	558	-282		173			449
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	614			145	32		727
Totaal	**1.172**	**-282**	**0**	**318**	**32**	**0**	**1.176**

Voorbereidingskosten die in een jaar gemaakt worden voor grondexploitaties zoals kosten van onderzoek en ontwikkeling worden geactiveerd onder de immateriële vaste activa. De kosten hiervan mogen maximaal vijf jaar geactiveerd blijven.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

a. investeringen met een economisch nut;
b. investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut;
c. investeringen met een economisch nut, gedekt door een heffing.

Ad a. Investeringen met een economisch nut

Investeringen met een economisch nut zijn investeringen die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten. Het onderstaande overzicht geeft de (verplichte) onderverdeling en het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

Investeringen met economisch nut (x € 1.000)	31-12-2019	Herrubricering	Desinves-teringen	Inves-teringen	Afschrij-vingen	Afwaarder-ingen	Bijdragen derden	31-12-2020
Gronden en terreinen	1.209			33	60			1.182
Grondcomplexen	5.582	-1.475						4.107
Woonruimten	2				1			1
Bedrijfsgebouwen	29.480		142	3.631	1.621			31.348
Grond-, weg- en waterbouwk. Werken	304			124	18			410
Vervoermiddelen	733			54	142			645
Machines, apparaten en installaties	546			10	111			445
Overige materiële activa	3.443			2.134	756			4.821
Totaal	**41.299**	**-1.475**	**142**	**5.986**	**2.709**	**0**	**0**	**42.959**

Herrubricering 'Grondcomplexen' (€ 1.475.000)

De overboeking bij grondcomplexen is een gevolg van het in exploitatie nemen van Peize-Zuid. De boekwaarde van de gronden Peize-Zuid is overgeboekt naar 'Onderhanden werk - bouwgrond in exploitatie'.

Ad b. Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut

Infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals wegen, pleinen, bruggen, openbare verlichting en parken worden, conform de vastgestelde verordening, geactiveerd en afgeschreven in twintig jaar. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven).

Investeringen openbare ruimte met een maatschappelijk nut vóór 2017 (x € 1.000)	*31-12-2019*	*Herrubricering*	*Desinves-teringen*	*Inves-teringen*	*Afschrij-vingen*	*Bijdragen derden*	*31-12-2020*
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	8.897				1.056	31	7.810

Investeringen openbare ruimte met een maatschappelijk nut vanaf 2017 (x € 1.000)	*31-12-2019*	*Herrubricering*	*Desinves-teringen*	*Inves-teringen*	*Afschrij-vingen*	*Bijdragen derden*	*31-12-2020*
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.473			1.855	231	116	4.981

Ad c. Investeringen met een economisch nut, gedekt door een heffing

Tot de categorie ‘investeringen met een economisch nut, gedekt door een heffing’ behoren onder andere investeringen in riolering, afvalverwijdering en begraafplaatsen. De voorziening is ingesteld mede gezien de juridische consequenties die een onjuiste kostenrekening aan de taken rioolheffing en afvalstoffenheffing kan hebben. Indien gemeenten in de heffing bijdragen hebben opgenomen voor de toekomstige vervanging van investeringen voor deze beide taken, komen deze gelden in een vervangingsvoorziening. Indien de daadwerkelijke vervanging plaats vindt worden deze investeringen geactiveerd. Vervolgens moeten de bedragen opgenomen in deze voorziening (ex artikel 44 1e lid d) rechtstreeks op de vervangingsinvesteringen in mindering worden gebracht. Eind 2020 bedraagt de voorziening vervangingsinvestering riolering € 765.321.

Investeringen met economisch nut, gedekt door een heffing (x € 1.000)	*31-12-2019*	*Herrubricering*	*Vermin-deringen*	*Investe-ringen*	*Afschrij-vingen*	*Mutatie vz. ver-vangings-investe-ringen*	*31-12-2020*
Gronden en terreinen	181				26		155
Bedrijfsgebouwen	72			25	8		89
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	24.435			650	1.252		23.833
Vervoermiddelen	580				90		490
Mach., app. en installaties	119				18		101
Overige materiële activa	1.720			240	288		1.672
Totaal	**27.107**	**0**	**0**	**915**	**1.682**	**0**	**26.340**

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2020 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Financiële vaste activa (x € 1.000)	*31-12-2019*	*Vermeer-deringen*	*Aflossing*	*31-12-2020*
Kapitaalverstrekking aan:				
Deelnemingen	104			104
Leningen aan:				
Deelnemingen	0	235		235
Overige langlopende leningen	1.161	1.129	27	2.263
Overige langlopende vorderingen	101	10		111
Totaal	**1.366**	**1.374**	**27**	**2.713**

Onder kapitaalverstrekking aan deelnemingen wordt verstaan participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's:

Kapitaalverstrekking (aan deelnemingen)	*Verkrijgingsprijs in €*	*Aantal aandelen*
Bank Nederlandse Gemeenten	69.816	30.771
Waterleidingmaatschappij Drenthe	2.450	72
Bank Nederlandse Gemeenten	45	
N.a.v. verkoop aandelen Essent:		
- Enexis Holding NV	31.685	70.255
- Vordering op Enexis BV	14	
- Verkoop Vennootschap BV	0	
- Essent Milieu Holding	1	
- CBL Vennootschap BV	0	
- CSV Amsterdam BV (voorheen Claim Staat Vennootschap BV)	0	
Totaal	**104.011**	

Bij de verkoop van de aandelen Essent in 2009 hebben de verkopende aandeelhouders een belang gehouden in een aantal speciale vennootschappen, opgericht ter bewaking en registratie van hun rechten en verplichtingen uit hoofde van de verkoop van de aandelen Essent NV.

Uit de verkoopovereenkomst met Essent vloeien de volgende leningen aan deelnemingen voort:

Leningen (aan deelnemingen)	*01-01-2020*	*Lening*	*Aflossing*	*31-12-2020*
- Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV	1			1
- Vordering op Enexis BV	129			129
- Versterking eigen vermogen Enexis	0	234.681	0	234.681
Totaal	**130**	**234.681**	**0**	**234.811**

Enexis Holding N.V. (hierna: Enexis) heeft in april 2020 een beroep gedaan op de gemeente (als aandeelhouder) om Enexis te steunen bij de uitvoering van haar publieke taak in het kader van de energiedistributie. Er is een lening verstrekt aan Enexis, die is bepaald naar rato van het aandelenbezit van de gemeente. De gemeente beschikt over 70.255 aandelen in Enexis. Dit is 0,0469%. De hoogte van de te verstrekken lening is € 234.681 met een looptijd van 60 jaar.

Overige langlopende leningen	*01-01-2020*	*Lening*	*Aflossing*	*31-12-2020*
- Personeelsvereniging gemeente	215.269		8.860	206.409
- Startersleningen	648.425			648.425
- Zonneleningen	200.000			200.000
- Fietsprivé personeel gemeente	761	871	190	1.442
- Revitalisering bedrijventerrein	96.635		18.000	78.635
- Coöperatie NoordseVeld op Rozen	0	1.000.000		1.000.000
- Coöperatie Glasvezel Noord	0	128.000		128.000
Totaal	**1.161.090**	**1.128.871**	**27.050**	**2.262.911**

Startersleningen
Bij de Voorjaarsnota 2013 is besloten om 25 starters in de gelegenheid te stellen een starterslening bij de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn) aan te gaan ter hoogte van maximaal € 20.000 voor het verwerven van een nieuwbouwkoopwoning met een VON-prijs tot maximaal € 150.000. Bij de Voorjaarsnota 2016 is besloten nog eens 25 startersleningen onder dezelfde voorwaarden beschikbaar te stellen. Tevens is het mogelijk gemaakt om blijversleningen te verstrekken. In het verslagjaar zijn acht leningen door SVn aan starters op de woningmarkt verstrekt. Het totaal aantal verstrekte leningen per 31 december 2020 is 46.

Zonneleningen
In de najaarsnota 2016 is vermeld dat € 200.000 zal worden ingezet voor zogenaamde zonneleningen. Met de zonnelening worden duurzaamheidsleningen verstrekt aan particuliere woningeigenaren. De zonnelening is bedoeld voor de aanschaf en installatie van systemen voor het opwekken van zonne-energie. De zonnelening kan door de particuliere woningeigenaar digitaal worden aangevraagd bij het Samenwerkingsverband Noord Nederland (SNN). Het SNN fungeert daarbij als het voorportaal van het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn), een onafhankelijke financiële partner van de Provincie Drenthe en de Drentse gemeenten. Het SNN neemt de aanvraag in behandeling. Het SVn verstrekt de lening als de particuliere woningeigenaar kredietwaardig is bevonden. Om de uitvoering van de provinciale regeling voor de zonnelening mogelijk te maken stelt de provincie Drenthe een bedrag van € 200.000 beschikbaar onder voorwaarde dat de gemeente eenzelfde bedrag van € 200.000 beschikbaar stelt (uitgaande van 50:50 cofinanciering). Noordenveld stelt dus cofinanciering beschikbaar in de vorm van een lening met een looptijd van tien jaar aan het SVn. Dit is mogelijk door binnen de bestaande deelnemings-overeenkomst die de gemeente al heeft met het SVn het bedrag met € 200.000 te verhogen. Daarop stelt de provincie het plafond vast voor wat er totaal beschikbaar is voor het verstrekken van Zonneleningen aan particuliere woningeigenaren in Noordenveld. Het totaal aantal verstrekte leningen per 31 december 2020 is 30.

Coöperatie NoordseVeld op Rozen
In 2020 is een lening verstrekt van € 1.000.000 met een looptijd van 15 jaar aan NoordseVeld op Rozen U.A. voor het project 'NoordseVeld op Rozen'. Energiecoöperatie NoordseVeld (ECN) is voor de gemeente een belangrijke lokale partner in de energietransitie waarvoor de gemeente gesteld staat. ECN wil hiervoor onder meer collectieve zonnedaken inzetten. De realisatie van collectieve zonnedaken draagt bij draagt bij aan de verduurzaming van onze gemeente en onze klimaatdoelstellingen uit de Omgevingsvisie Noordenveld 2030. Dit project vervult hierdoor een publieke taak en dient het publieke belang. Het totaal aantal verstrekte leningen per 31 december 2020 is 1.

Coöperatie Glasvezel Noord
De Coöperatie Glasvezel Noord wil in het deel van de gemeente Noordenveld waar inwoners nog geen toegang hebben tot snel internet een glasvezelnetwerk aanleggen. De gemeente is gevraagd bij te dragen in dit project, met een lening en met subsidie. De lening bedraagt maximaal € 420.500 tegen 4% rente.

Overige langlopende vorderingen	*01-01-2020*	*Vermeerde-ringen*	*Verminderingen*	*31-12-2020*
- Vordering Bbz	101.090	10.730	0	111.820

Bij het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz) en de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers (Tozo) geeft het saldo van de door ons verstrekte leningen en de daaraan gekoppelde terugbetalingsverplichting aan het Rijk een rekenkundig voordeel van € 240.271. De voorziening voor 2020 is berekend op € 128.451. Het netto resultaat bedraagt hierdoor € 111.820.

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden
De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën.

Voorraden (x € 1.000)	*31-12-2020*	*31-12-2019*
Onderhanden werk, waaronder bouwgrond in exploitatie	570	5.463
Overige grond- en hulpstoffen	11	19
Gereed product	0	1
Totaal	**581**	**5.483**

Van onderhanden werk, waaronder bouwgrond in exploitatie kan van het verloop in 2020 het volgende overzicht worden weergegeven.

Verloopoverzicht onderhanden werk (x € 1.000)	*31-12-2019*	*Rente*	*Herrubricering*	*Vermeerde-ringen*	*Verminde-ringen*	*Winst +/ Verlies -*	*31-12-2020*
Bouwgronden in exploitatie	5.463	109	1.758	1.719	7.809	479	1.719

Bij deze jaarrekening zijn de Regiovisie-gronden, aangekochte gronden en voorbereidingskosten Peize-Zuid geherrubriceerd naar Bouwgronden in exploitatie. In december 2020 is Peize-Zuid in exploitatie genomen. De herrubricering van € 1.758.000 valt als volgt uiteen:

- uit Immateriële vaste activa (voorbereidingskosten): € 282.000
- uit Materiële vaste activa-grondcomplexen: € 1.476.000:
    - Regiovisie-gronden: € 445.000
    - Aangekochte gronden Peize-Zuid: € 1.031.000.

Per 31 december 2020 zijn voor de bouwgronden in exploitatie in totaal de volgende kosten en opbrengsten geraamd:

(x 1.000)	*31-12-2020*
Nog te maken kosten	21.804
Nog te realiseren opbrengsten	25.021

Grondexploitaties worden berekend op eindwaarde. Dit is het resultaat op het tijdstip dat de grondexploitatie wordt afgesloten. De berekende eindwaarde van de grondexploitaties bedraagt € 1.498.000.

Voor een gedetailleerde specificatie per grondexploitatie van de nog te maken kosten, de te realiseren opbrengsten en de contante waarde van het eindresultaat wordt verwezen naar de vertrouwelijk ter inzage liggende actualisatie grondexploitaties 2020.

Uitzettingen korter dan 1 jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening is bepaald conform de richtlijnen zoals opgenomen in het treasurystatuut.

Vorderingen (x € 1.000)		*31-12-2020*		*31-12-2019*
Openbare lichamen		4.497		5.078
Debiteuren BUIG	1.458		1.228	
OSG Debiteuren	683		813	
Overige debiteuren	2.683		1.254	
Voorziening debiteuren	-147		-182	
Voorziening debiteuren BUIG	-854		-801	
		3.824		2.312
Saldo Schatkistbankieren		3.984		0
Totaal		**12.305**		**7.390**

Voorziening dubieuze debiteuren BUIG

Bij de bijstandsdebiteuren is een voorziening getroffen voor dubieuze debiteuren. De voorziening wordt in mindering gebracht op de nominale waarde van de bijstandsdebiteur zodat de reële waarde van de debiteuren op de balans vermeld staat. Deze voorziening bedraagt per 31 december 2020 € 854.000.

Saldo Schatkistbankieren

Schatkistbankieren is bedoeld voor instellingen die een wettelijke of publieke taak uitvoeren en hiervoor gelden van het Rijk ontvangen. Dit houdt in dat zij de publieke gelden aanhouden bij het ministerie van Financiën. Publiek geld verlaat de schatkist niet eerder dan noodzakelijk is voor de uitvoering van die publieke taak. Per 31 december 2020 bedraagt het saldo schatkistbankieren € 3.984.000.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Liquide middelen (x € 1.000)	*31-12-2020*	*31-12-2019*
Kassaldi	16	7
Banksaldi	175	186
Totaal	**191**	**193**

De tegoeden bij de bank staan ter vrije beschikking van de gemeente Noordenveld.

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt worden onderverdeeld:

Overlopende activa (x € 1.000)	*31-12-2020*	*31-12-2019*
Vooruitbetaalde bedragen	759	752
Nog te ontvangen bedragen	2.859	3.036
Totaal	**3.618**	**3.788**

VASTE PASSIVA

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Eigen vermogen (x € 1.000)	*31-12-2019*	*Toevoeging*	*Onttrekking*	*Bestemming resultaat vorig boekjaar*	*31-12-2020*
Algemene reserve	7.180	381	4.263		3.298
Gerealiseerde resultaat	-2.946	943		2.946	943
Bestemmingsreserves	17.176	283	2.027		15.432
Totaal	**21.410**	**1.607**	**6.290**		**19.673**

Algemene reserve

Toevoegingen

Van het negatieve jaarresultaat 2019 is € 2.595.000 onttrokken aan de algemene reserve en € 351.000 onttrokken aan de reserve grondexploitaties. Daarnaast is € 136.000 beschikbaar gehouden voor de dekking van overloopbudgetten en € 241.000 voor de budgetten uit de Decembercirculaire 2019.

Toekomstig beslag

Beslag op algemene reserve (x € 1.000)	*31-12-2019*	*Toevoeging*	*Onttrekking*	*Vrijval*	*31-12-2020*
Toekomstig beslag algemene reserve	3.734	377	1.290	431	2.390

Toevoegingen
De overloopbudgetten 2019 van € 136.000 en de budgetten uit Decembercirculaire van 2019 zijn na vaststelling van de jaarrekening 2019 toegevoegd aan het beslag op de algemene reserve.

Onttrekkingen
Op basis van diverse raadsbesluiten is € 1.290.000 onttrokken.

Vrijval
De heroverwegingen bij de 2e trimesterrapportage 2020 hebben er voornamelijk voor gezorgd dat € 431.000, van het beslag op de algemene reserve, vrijgevallen is.

Op de reserve ligt nog een beslag als gevolg van het niet of gedeeltelijk uitvoeren van raadsbesluiten. Het totale beslag bedraagt € 2.390.000 en bestaat uit de budgetten in het volgende overzicht.

Toekomstig beslag algemene reserve	Bedrag
Bijdrage Ondernemerscentrum	39.300
Onderzoek uitvoering IHP 2016-2022	32.053
Recreatiebeleidsnota	86.862
Toegankelijkheid gebouwen en openbare ruimte	22.303
Acquisitiefunctie	32.440
Noordenveld op Fietse	17.899
Subsidie Coöperatie Glasvezel Noord	240.000
Bodemsanering Langewijk-Bisschopswijk	6.066
Herontwikkeling locatie De Regenboog	3.010
Uitvoeren centrumvisie	40.588
Vervolg Visie Norgerduinen	40.933
Afkoop sifon waterschap	79.000
Dorpenfonds	749.999
Implementatie Omgevingswet (en ruimtelijke kwaliteit)	417.308
Bedrijvenregeling Drenthe	150.000
OBS De Marke (huur en verwijdering tijdelijke lokalen)	432.000
Totaal	**2.389.761**

<u>Jaarresultaat 2019</u>
Het negatieve jaarresultaat 2019 van € 2.946.000 is, conform raadsbesluit bij de vaststelling van de jaarrekening, als volgt bestemd:

Verdeling jaarresultaat 2019	Bedrag	
- overloopbudgetten	€	136.172
- budgetten decembercirculaire	€	241.000
- onttrekking reserve grondexploitatie	€	351.000
- onttrekking algemene reserve	€	2.971.805

Jaarresultaat 2020

Voor een toelichting op de bestemming van het voordelige jaarresultaat 2020 (€ 943.000) wordt verwezen naar het hoofdstuk 3.1.'Resultaat en bestemming'.

Bestemmingsreserves

De stand per 31 december van het verslagjaar per reserve is:

Bestemmingsreserves (x € 1.000)	*31-12-2019*	*Toevoeging*	*Onttrekking*	*31-12-2020*
Reserve sociale huisvesting Norg	1.032			1.032
Grondexploitatie	5.107	93	728	4.472
Bijdrage Regiofonds	256		254	2
Aankoop kunstwerken	20	1		21
Reserve sociaal domein	2.786		460	2.326
Dekking kapitaallasten	7.383		193	7.190
Reserve Middenveld	442	189	392	239
Reserve starters-/zonneleningen	150			150
Totaal	**17.176**	**283**	**2.027**	**15.432**

Hierna volgt een nadere toelichting op de aard en de reden van de bestemmingsreserves en de mutaties die hebben plaatsgevonden.

Reserve sociale huisvesting Norg

Over 2020 zijn er geen mutaties geweest en daarnaast ligt er geen beslag op deze bestemmingsreserve.

Reserve grondexploitaties

De reserve grondexploitatie dient als weerstandsvermogen voor toekomstige risico's. Voor de noodzakelijke omvang van het weerstandsvermogen bestaan geen wetenschappelijke normen. Iedere organisatie zal aan de gewenste omvang op haar eigen wijze, gelet op haar eigen situatie, zelf invulling moeten geven. Uitgangspunt is wel, dat de omvang van het weerstandsvermogen in verhouding moet staan tot de risico's die de gemeente Noordenveld loopt. Over 2020 is € 93.000 toegevoegd aan de reserve en € 728.000 onttrokken op basis van diverse raadsbesluiten.

We stellen voor om € 696.000 te onttrekken aan de reserve grondexploitaties ten gunste van de reserve Middenveld voor het overnemen van vier woningen. De opbrengsten uit een mogelijke grondexploitatie vloeien weer terug naar de reserve grondexploitaties.

Reserve bijdrage Regiofonds
De reserve is gevormd door een deel van de reserve grondexploitatie in deze reserve te storten. De jaarlijkse bijdrage tot en met 2022 aan de Regio Groningen-Assen (€ 254.000) wordt aan de reserve onttrokken. In de begroting 2021 is voor de jaren 2021 en 2022 voorzien in een onttrekking aan de reserve grondexploitaties ten gunste van de reserve Regiofonds.

Reserve aankoop kunstwerken
De reserve is gevormd ten behoeve van de aankoop van kunstwerken voor culturele doeleinden.

Reserve sociaal Domein
Om eventuele financiële tegenvallers binnen het sociale domein op te kunnen vangen is een reserve sociaal domein gevormd. Conform de wens van de gemeenteraad is het verschil tussen de rijksbijdragen en de uitgaven in het kader van het sociaal domein over 2020 (€ 445.000) aan de reserve onttrokken. In de exploitatierekening zijn de uitkomsten van het sociaal domein dus budgettair neutraal verwerkt. Naast het onttrekken van het resultaat 2020 is € 15.000 onttrokken aan de reserve voor uitgaven aan het eenmalige budget Integraal preventief gezondheidsbeleid.

Reserve onderhoud kapitaalgoederen
De reserve is bestemd voor het onderhoud aan infrastructuur en gebouwen in de gemeente. Aan de reserve ligt een meerjarenonderhoudsplanning ten grondslag. In een notitie van de commissie BBV ‘verkrijging/vervaardiging en onderhoud van kapitaalgoederen’, verschenen in mei 2007, is door de commissie gewezen op het feit dat de kosten van (klein en groot) onderhoud, die als niet levensduur verlengend worden aangemerkt, niet mogen worden geactiveerd. Dat betekent concreet dat de jaarlijkse kredietvoteringen voor (groot) onderhoud aan wegen en dergelijke ten laste van de exploitatie komen. De reserve onderhoud kapitaalgoederen is met name gevormd om deze problematiek (mede) op te vangen. Voor planmatig onderhoud gebouwen zijn voorzieningen gevormd. Voor een toelichting op het onderhoud van kapitaalgoederen wordt verder verwezen naar de desbetreffende paragraaf in het jaarverslag. In 2017 vond de laatste bijdrage aan de exploitatie plaats.

Reserve dekking kapitaallasten
De reserve is in 2004 ingesteld als gevolg van de invoering van het BBV. Mochten voorheen nog investeringen worden gedekt door onttrekkingen van reserves, per 1 januari moeten investeringen bruto op de balans worden opgenomen. Slechts de kapitaallasten, voortvloeiend uit de investering, mogen worden gedekt door een reserve. Consequentie hiervan is dat kapitaallasten van investeringen gedurende de looptijd van een actief ten laste van de betreffende reserve wordt gebracht. Indien de Raad besluit een bestemmingsreserve aan te wijzen ter dekking van een investering wordt deze op begrotingsbasis in zijn geheel overgeboekt naar de reserve dekking kapitaallasten. Met deze nieuwe systematiek wordt beoogd dat de balans een reëler beeld van de bezittingen van de gemeente geeft.

Reserve Middenveld
In 2018 zijn in de wijk Middenveld, mede als gevolg van rioleringswerkzaamheden, schades ontstaan aan meerdere woningen. In het kader van de afwikkeling van de schades Middenveld heeft het college op 12 maart 2019 een aantal beleidslijnen geformuleerd. Daarbij

wordt met betrekking tot de schadeafhandeling als uitgangspunt gehanteerd dat alle schades op een nette manier worden afgehandeld en dat de kosten daarvan zo veel mogelijk op de verzekeraars zullen worden verhaald. De resterende kosten worden ten laste gebracht van de gevormde bestemmingsreserve Middenveld. In het verslagjaar 2020 is vanwege ontvangen verzekeringsgelden € 189.000 toegevoegd aan de reserve. Daarnaast is er € 392.000 onttrokken aan de reserve.

Inmiddels heeft de gemeente vier woningen aangekocht ten laste van de reserve Middenveld. De reserve wordt in 2021 nog ingezet, onder meer voor de kosten van een externe projectleider, die het vervolg gaat begeleiden. Voor een toelichting op de voorstelde toevoeging van € 696.000 aan de reserve, ten laste van de reserve grondexploitaties, wordt verwezen naar het onderdeel ‘reserve grondexploitaties’.
We stellen voor de reserve Middenveld bij de volgende jaarrekening (2021) af te sluiten. Het restantsaldo zal ten gunste komen van de algemene reserve.

Reserve startersleningen
Om starters een betere kans geven op de koopwoningenmarkt en een impuls geven aan de woningbouwmarkt is bij de voorjaarsnota 2013 besloten om 25 starters in de gelegenheid te stellen een starterslening bij de SVn aan te gaan. Jaarlijks wordt een bedrag geraamd van € 20.000. Het gedeelte van dat jaarbedrag dat niet wordt uitgegeven wordt gestort in een reserve. Bij de Voorjaarsnota 2016 is besloten nog eens 25 startersleningen onder dezelfde voorwaarden beschikbaar te stellen.

Toekomstig beslag algemene reserve
Voor het toekomstig beslag op de algemene reserve ten gevolge van nog niet (geheel) uitgevoerde raadsbesluiten zijn reserveringen binnen de algemene reserve gevormd. Bij de jaarrekening 2019 bedroeg het beslag op de algemene reserve nog € 3.734.000. Eind 2020 is het beslag afgenomen met € 1.344.000 tot € 2.390.000. In dit bedrag zijn alle raadsbesluiten tot 1 mei 2021 verwerkt.

Vermogensvergelijking

De mutatie in het eigen vermogen (algemene reserve en de bestemmingsreserve) moet gelijk zijn aan de in de exploitatie opgenomen mutaties reserves.

Mutatie eigen vermogen (x € 1.000)	*31-12-2019*	
Begin verslagjaar:		
- Algemene reserve	7.180	
- Bestemmingsreserves	17.176	
		24.356
Mutatie reserves:		
- Overzicht baten en lasten	943	
- Bestemming resultaat 2019	-2.946	
		-2.003
		22.353

	31-12-2020	
Eind verslagjaar:		
- Algemene reserve	3.298	
- Bestemmingsreserve	15.432	
		18.730

Het verloop van de voorzieningen in 2020 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

oorzieningen (x € 1.000)	*31-12-2019*	*Toevoeging*	*Onttrekking*	*Vrijval*	*31-12-2020*
Verplichtingen/verliezen/risico's:					
Pensioenverplichting voormalig wethouders	251	9	33		227
Wachtgeldverplichting voormalig wethouders	0				0
Wachtgeldverplichting non-activiteitsregeling	68	232	100		200
achterstallig onderhoud wegen	0	850			850
ubtotaal	**319**	**1.091**	**133**	**0**	**1.277**
Onderhoudsegalisatie-voorzieningen:					
Onderhoud gebouwen	439	376	163	152	500
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is:					
Afvalverwijdering	2.944		584		2.360
Parkeerfonds	186				186
Voorziening riolering	2.651	128			2.779
ubtotaal	**5.781**	**128**	**584**	**0**	**5.325**
otaal	**6.539**	**1.595**	**880**	**152**	**7.102**

Voorziening pensioenverplichtingen voormalige wethouders
Uit deze voorziening worden de pensioenverplichtingen aan oud-wethouders bekostigd. Bij het bepalen van de omvang van het fonds is uitgegaan van de levensverwachting op basis aan de CBS-index. In het verslagjaar is € 9.000 toegevoegd aan de voorziening en € 33.000 onttrokken aan de voorziening. De voorziening is toereikend om de toekomstige verplichtingen af te dekken.

Voorziening wachtgeldverplichtingen voormalige wethouders
Er is geen sprake meer van toekomstige wachtgeldverplichtingen van voormalige wethouders. Daarom hebben zich in het verslagjaar 2020 geen wijzigingen voorgedaan aan de voorziening onttrokken.

Voorziening wachtgeldverplichtingen non-activiteitsregeling
De voorziening is bestemd voor wachtgeldverplichtingen van voormalig personeel. In het verslagjaar 2020 is hiervoor in totaal € 232.000 aan de voorziening toegevoegd. Voor een toelichting op deze toevoeging wordt verwezen naar onderdeel **2.2 Overhead**. Daarnaast is € 100.000 onttrokken aan de voorziening.

Voorziening onderhoud gebouwen
Aan de egalisatievoorziening ligt een meerjarenonderhoudsplanning van de gemeentelijke gebouwen ten grondslag. Het gebouwenbeheerplan is in 2019 geactualiseerd. Per einde van het verslagjaar is € 152.000 vrijgevallen.

Voorziening afvalverwijdering
De voorziening is bestemd voor het egaliseren van nacalculatorische verschillen in de tarieven afvalverwijdering. De rechtszaak met Huffermann betreffende de kapotte containers (loopt al vanaf 2008) is in het verslagjaar tot een einde is gekomen. Op basis van de eerste uitspraak is in 2019 door de tegenpartij een betaling gedaan van € 800.000 die, onder voorbehoud van het hoger beroep, in 2019 in de afvalvoorziening is gestort. Voordat het hoger beroep diende, zijn de partijen via onderhandelingen op een vergoeding van € 600.000 uitgekomen. € 200.000 is in 2020 vanuit de voorziening teruggestort naar de tegenpartij.
In het verslagjaar 2020 is € 584.000 aan de voorziening onttrokken.

Voorziening parkeerfonds
De voorziening is bestemd voor het aanleggen van parkeervoorzieningen. Het fonds wordt gedoteerd door de afkoop van de verplichting tot het treffen van parkeerplaatsen in de openbare ruimte.

Voorziening riolering
De voorziening riolering wordt aangewend voor de egalisatie van tarieven. Omdat de middelen verkregen zijn door een rioolheffing is deze voorziening in de categorie ‘door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting’ ondergebracht. De middelen uit rioolheffing verkregen moeten dan ook specifiek worden aangewend voor investeringen in riolering. In het verslagjaar 2020 is € 128.000 toegevoegd aan de voorziening. De voorziening vervangingsinvesteringen riolering, welke gevormd wordt door onderuitputting op de kapitaallasten als gevolg van achterblijvende investeringen, is in de balanspresentatie op de

activa (investeringen met een economisch nut gedekt door een heffing) in mindering gebracht. Deze voorziening bedraagt per 31 december 2020 € 765.000.

Voorziening achterstallig onderhoud wegen
Uit inspectie van de wegen is gebleken dat er achterstallig onderhoud is wat moet worden opgelost. Dit achterstallig onderhoud kan niet gekapitaliseerd worden. Het BBV schrijft voor dat voor de volledige omvang van het achterstallig onderhoud een voorziening moet worden getroffen. Het gaat hier om landbouwwegen van asfalt waarbij de onderhoudsrichtlijn is overschreden en niet (meer) wordt voldaan aan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau. Deze wegen zijn in de jaren 60 aangelegd en niet berekend op de hedendaagse grote landbouwvoertuigen. Bij een aantal wegen is er sprake van randschade, waarbij het een oplossing zou zijn om op deze wegen bermbeton toe te passen. Alle wegen moeten (deels) worden voorzien van nieuw asfalt. Dat moet zo snel mogelijk worden uitgevoerd om te voorkomen dat er kapitaalvernietiging optreedt. In dat geval is er sprake van nóg hogere herstelkosten. Het gaat om de volgende wegen: Vennootsweg, Schapenweg, Zuidveldigerweg/Peesterweg, Kerklaan/Eikenlaan, Koelenweg en De Fledders. We nemen deze voorziening nu (2020), maar de werkzaamheden worden in de periode 2021 tot en met 2023 uitgevoerd.

Voorziening grondexploitatie Roderveld IV
De grondexploitatie van Roderveld IV is per 31 december 2020 afgesloten. Er worden in 2021 nog kosten voor het woonrijp maken van het plan gemaakt. Hiervoor is een voorziening ingesteld van € 12.000, gebaseerd op een recente kostenraming.

Voorziening grondexploitatie Boskamplocatie
De grondexploitatie van Boskamplocatie is per 31 december 2020 afgesloten. Er worden in 2021 nog kosten voor het woonrijp maken van het plan gemaakt. Hiervoor is een voorziening ingesteld van € 285.000, gebaseerd op een recente kostenraming.

De beide voorzieningen voor de afgesloten grondexploitaties zijn opgenomen in de balans bij de overlopende passiva (nog te betalen).

Vaste schulden met een looptijd langer dan 1 jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

eningen (x € 1.000)	*31-12-2019*	*Vermeer-deringen*	*Aflossing*	*31-12-2020*	*Rente*
Onderhandse leningen:					
Binnenlandse banken	44.654	10.500	3.017	52.137	1.465

In 2020 is een nieuwe langlopende lening aangetrokken voor een bedrag van € 10.500.00. De looptijd van de lening is 30 jaar tegen een rentepercentage van 0,20%.

Onderhandse leningen
Eind 2020 staan 12 geldleningen op de balans.

De totale rentelast voor het jaar 2020 met betrekking tot de vaste schulden met een looptijd van langer dan één jaar bedraagt afgerond € 1.465.000.

VLOTTENDE PASSIVA

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Kortlopende schulden (x € 1.000)	*31-12-2020*	*31-12-2019*
Banksaldi	3.705	6.101
Opgenomen geldleningen	0	4.000
Overige schulden	5.644	3.374
Totaal	**9.349**	**13.475**

Per 31 december van het verslagjaar is er een schuld in rekening-courant bij de Bank Nederlandse Gemeenten.

Schatkistbankieren

Sinds 2015 zijn openbare lichamen verplicht om hun overtollige middelen aan te houden in ‘s Rijks schatkist. Conform de wet FIDO (Financering Decentrale Overheden) zijn middelen tot aan het drempelbedrag uitgezonderd. De hoogte van dat drempelbedrag wordt berekend op basis van het begrotingstotaal van het verslagjaar. Conform het BBV moet in de toelichting op de balans het drempelbedrag worden vermeld en het totaal aan middelen dat per kwartaal van dat jaar door gemeenten buiten ’s Rijks schatkist wordt gehouden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	Drempelbedrag	**711**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	0	154	135	40
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	711	557	576	671
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	94.768			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	94.768			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	0			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	711			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	0	13.999	12.383	3.635
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	0	154	135	40

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

Overlopende passiva (x € 1.000)	*31-12-2020*	*31-12-2019*
Vooruitontvangen subsidies	7.492	7.294
Vooruitontvangen bedragen	10	0
Nog te betalen bedragen	8.059	6.796
Totaal	**15.561**	**14.090**

Van de vooruitontvangen subsidies kan de volgende specificatie (per 31 december 2020) worden gegeven:

Vooruitontvangen subsidies (x € 1.000)	*31-12-2019*	*Toevoeging*	*Onttrekking*	*31-12-2020*
- Ministerie VROM - geluidswerende maatregelen Groningerweg Peize	3			3
- Ministerie IenW - verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2021	0	49		49
- Ministerie Financiën - toeslagenproblematiek	0	11		11
Provincie:				
- Ontwikkelfonds	100			100
- Centrumontwikkeling Roden	750			750
- Landinrichtingsplan Veenhuizen	480		19	461
- Energieke Wijken	9		9	0
- Fonds Leefbaarheid	0	42		42
EU/derden:				
Landschapsimpuls	688		67	621
- BNG Bank Erfgoedprijs	0	25		25
- Rijksvastgoedbedrijf - kleurenonderzoek '19-'20	0	34		34
- Diverse vooruitontvangen subsidies onderwijs	5.264	132		5.396
Totaal	**7.294**	**293**	**95**	**7.492**

Het bedrag bij vooruitontvangen bedragen (€ 10.000) is een uitkering van de Belastingdienst voor de toeslagenproblematiek.

Specificatie nog te betalen (> € 20.000):

Specificatie nog te betalen (> € 20.000), bedragen x € 1.000	*31-12-2020*
Rente langlopende geldleningen	542
Afrekeningen sociaal domein	1.102
Verplichting vakantiegeld	74
WOZ-bezwaarafhandeling	52
Afrekening inhuur	34
SPUK btw-sport	157
Achterstandenbeleid	240
Tozo uitvoeringskosten	140
Afrekening BIZ-bijdrage	47
Brug Volmachtenlaan	21
Huur noodvoorziening De Marke	28
Onderwijsachterstandenbeleid 2019	198
Overige kleine bedragen < € 20.000	298
Belastingafdracht	400
Voorschotten Tozo	2.843
Kruisposten Wmo	761
Verplichting afgesloten grondexploitatie Ronerborg	28
Verplichting afgesloten grondexploitatie Boskamplocatie	285
Verplichting afgesloten grondexploitatie Roderveld IV	12
Subtotaal	**7.262**

OSG (onderwijs)	797
Totaal	**8.059**

Niet in de balans opgenomen rechten verplichtingen

Waarborgen en garanties

Het onder de niet uit de balans blijkende verplichtingen opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen, kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Specificatie van in het verleden afgegeven garanties (x € 1.000)	*Oorspronke-lijk bedrag*	*Restant aanvang 2020*	*Nieuwe garant-stelling 2020*	*Restant einde 2020*	*Aard van garantstelling*
Stichting Manege Norg	15	5		4	Realisatie tweede rijhal
Voetbal Vereniging Roden	150	129		123	Bouw nieuwe kleedkamers
Het Pauperparadijs		0	200	200	Eventueel exploitatietekort
Stichting Beweegdorp Norg		0	42	42	Aanstelling instructeurs
Stichting Molenduinbad Norg		0	74	74	Duurzaamheidsmaatregelen
Totaal	**165**	**134**	**316**	**443**	

Specificatie van in het verleden afgegeven borgstellingen (x € 1.000)	*% van het lening-bedrag waarvoor borgstelling is verleend*	*Oorspronke-lijk bedrag*	*Restant aanvang 2020*	*Restant einde 2020*	*Aard van borgstelling. Investering in:*
Interzorg	100%	5.910	3.181	2.991	Ouderenhuisvesting
Woonborg	50%	62.300	31.150	28.650	Volkshuisvesting
Actium	50%	12.000	6.000	6.000	Volkshuisvesting
Habion	50%	2.300	1.150	1.150	Ouderenhuisvesting
Woonzorg	50%	2.074	1.037	1.037	Ouderenhuisvesting
Totaal		**84.584**	**42.518**	**39.828**	

In de jaren negentig zijn de door de gemeente verstrekte borgstellingen aan woningbouw-corporaties overgedragen aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). De gemeente neemt hierin een tertiaire achtervangpositie in. Dat houdt in dat indien corporaties in de problemen komen de corporatie eerst het Centraal Fonds Volkshuisvesting zal moeten benaderen voor financiële steun (primaire zekerheid). De borgstellingsreserve van het WSW vormt de tweede (secundaire) zekerheid aangevuld met obligo's te verstrekken door de WSW deelnemers. De derde (tertiaire) achtervangpositie betreft rijk en gemeenten (elk voor 50%) in de vorm van het verstrekken van renteloze leningen aan het WSW.

Schades Middenveld

Tussen januari 2016 en augustus 2018 hebben in twee fasen werkzaamheden plaatsgevonden voor rioolvervanging en afkoppeling in de wijk Middenveld in Roden. Vanaf half augustus 2018 heeft de gemeente Noordenveld diverse meldingen van schade aan woningen ontvangen vanuit de wijk. Mede naar aanleiding van deze meldingen heeft CRUX Engineering BV begin 2019 een oorzakenanalyse uitgevoerd naar het ontstaan van de schade aan panden gelegen aan de Oudgenoegstraat en aan de Van Bergenstraat. De gemeente heeft onderzoeksbureau CRUX ingeschakeld om te onderzoeken wat de oorzaak is van de schade aan een achttal woningen in de wijk Middenveld. De conclusie van CRUX[1] was als volgt:

- 80% - 90% van de schade is te wijten aan de wijze van het uitvoeren van de rioolwerkzaamheden;
- 10% - 20% van de schade is te wijten aan de droge zomer van 2018;
- De burgemeester heeft namens de gemeente excuses aangeboden en toegezegd de schades op een nette manier op te zullen lossen.

Inmiddels heeft de gemeente vier woningen aangekocht, en zijn we nog in onderhandeling voor de eventuele aankoop van een vijfde woning. De privaatrechtelijke overeenkomsten voor de vier woningen zijn getekend en de overdracht heeft plaatsgevonden. Momenteel wordt een voorstel voor de herontwikkeling van deze locaties voorbereid. Daarvoor zal een externe projectleider worden aangetrokken.

Ten aanzien van de schademeldingen is het grootste deel afgehandeld. De Car verzekeraar dekt 100% van de vastgestelde schade aan woningen fase 2. Van de schades aan andere woningen in het onderzoeksgebied dekt de verzekeraard 50% van de vastgestelde schade. Er

zijn nog 4 posten waarover discussie is met de Car verzekeraar over de dekking. Zodra daar duidelijkheid over is zal alles worden afgerond.

De kosten voor Middenveld die niet worden vergoed door Car verzekeraars (waaronder fase1) zijn inmiddels ingediend bij onze aansprakelijkheidsverzekeraar. Zij hebben een jurist in de arm genomen en geven aan dat ze meer tijd nodig denken te hebben. Tot op heden hebben we hier nog niets van gehoord. De opbrengst komt ten gunste van de reserve Middenveld of de algemene reserve.

Bodemdaling
Naast de problematiek in Middenveld heeft de gemeente Noordenveld in zijn algemeenheid te maken met bodemdaling. Bodemdaling kan gaan leiden tot schades aan gemeentelijk vastgoed. Te denken valt aan waterschade in gemeentelijk vastgoed, maar ook verzakking van wegen en paden of schade aan gemeentelijke riolering. Ten aanzien van deze problematiek heeft de gemeente verschillende acties ondernomen onder meer op het gebied van grondwater, het bouwprotocol en riolering. Onderstaand worden deze acties kort weergegeven

Grondwater
Afgelopen jaar is de afronding van het grondwaternetwerk (de befaamde peilbuizen) gereed gekomen. Dat wil zeggen, er is een gemeentelijke dekking van peilbuizen in Noordenveld gerealiseerd. Voor de volledigheid, het gaat hierbij om een grofmazig netwerk aan peilbuizen. Bij werkzaamheden door nieuwbouw of andere werken c.q. projecten worden er vervolgens op meso/micro niveau peilbuizen geplaatst. Deze gegevens worden toegevoegd aan de bestaande databestanden.

Bouwprotocol
Naast het bijhouden en vullen van data(beheer) van het grondwaternetwerk werken we ook op basis van het vastgesteld bouwprotocol.
Door meetbouten op woningen en gebouwen bij beoogde werkzaamheden te plaatsen, krijgen we meer inzicht van algemene zettingen in de gemeente Noordenveld.

Riolering
We werken en versnellen meer aan het afkoppelen van de bestaande riolering en nieuw aan te leggen riool in (nieuwe) woonwijken. Dit draagt positief bij om eventuele inklinking in kwetsbare veen en potkleigebieden te voorkomen.

Verlofdagen
Artikel 44 lid 3 van het BBV schrijft voor dat voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten-gerelateerde verplichtingen van gelijk volume geen voorziening of overlopend passief wordt opgenomen. De invloed van COVID-19 op het aantal verlofdagen per einde van 2020 is geanalyseerd en hierbij is geconstateerd dat de stijging niet zodanig is dat conform de geldende BBV vereisten hiervoor een verplichting dient te worden opgenomen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Op grond van artikel 53 BBV dienen in de toelichting bij de balans opgenomen te worden de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is gebonden.

Overige niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

De gemeente kan voor een aantal toekomstige jaren verbonden zijn aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiële verplichtingen. Hierbij moet gedacht worden aan (langlopende) huurovereenkomsten, operationele leasecontracten et cetera.

Operationele leasecontracten

In totaal lopen op acht contracten op leaseauto's nog verplichtingen. De nog resterende leaseverplichtingen bedragen € 92.000.

Rechtsgeding overschrijdingsregeling

Op basis van artikel 142 tot en met 147 van de Wet op het primair onderwijs (WPO) dient een gemeentebestuur dat basisonderwijs in stand houdt, jaarlijks vast te stellen of er sprake is van overschrijding van de rijksvergoeding. Indien er meer uitgaven zijn geweest dat de ontvangen rijksvergoeding, dan is er sprake van een overschrijding. Deze overschrijding (meer uitgaven dan ontvangsten) dient proportioneel ook aan de scholen voor bijzonder onderwijs te worden doorbetaald. Veelal wordt een bedrag per leerling vastgesteld, die ook op basis van het leerlingenaantal van de bijzondere scholen wordt betaald. Hiermee wordt het openbaar onderwijs en het bijzonder onderwijs in eenzelfde gemeente gelijkgesteld. Tot en met 2000 is de financiële gelijkstelling afgehandeld. Voor de periode 2001-2005 heeft de Raad van State uiteindelijk geoordeeld dat er geen sprake was van een overschrijding. Daarmee is ook deze periode afgehandeld. In 2020 is de periode 2006-2010 door het college vastgesteld en geconstateerd dat er geen sprake was van een overschrijding. Het besluit staat nog open voor administratief beroep. Zodra het besluit definitief is wordt de afrekening voor de periode 2011-2015 en 2016-2020 zo spoedig mogelijk vastgesteld.

3.4.4 Toelichting baten en lasten per programma

Belangrijke afwijkingen tussen de realisatie en de begroting na wijziging worden hierna per programma aangegeven. Tot de lasten per programma behoren onder meer de toerekening van kosten (uren) van eigen personeel en overhead. Aangezien een toename van deze toegerekende kosten op een programma (nagenoeg geheel) wordt gecompenseerd door een afname van deze kosten op andere programma's zijn deze verschillen niet op alle programma's nader toegelicht. Voor eventuele afwijkingen met betrekking tot de totale personeelskosten en de kosten van overhead wordt verwezen naar de desbetreffende hoofdstukken.

Als gevolg van het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten (BBV) moeten investeringen die onttrokken worden aan (bestemmings-)reserves ten laste van een programma worden begroot. De dekking wordt opgenomen bij het gerealiseerde totaal (toevoeging of onttrekking aan reserves). Deze wijze van administreren kan tot gevolg hebben dat, indien de uitgaven substantieel lager uitvallen, op rekeningbasis een fors verschil op het programma ontstaat. Het voordelige verschil wordt vervolgens gecompenseerd bij 'toevoeging of onttrekkingen aan reserves'. Per saldo is het budgettaire effect nihil.

Ook de lasten uit de eenmalige budgetten die worden gedekt door beschikking over reserves worden via het overzicht baten en lasten verantwoord. Bij met name Programma 4. Economische Ontwikkeling en Programma 12. Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting zijn hierdoor grote verschillen zichtbaar in de begrote baten en lasten en de daadwerkelijke realisatie, voor toevoeging of onttrekking aan reserves. Een overzicht van de eenmalige budgetten, waarvoor voorgesteld wordt deze over te hevelen naar 2021, is opgenomen als bijlage bij de behandeling van deze jaarstukken.

In deze toelichting van verschillen op de baten en lasten is de rapportagegrens van € 20.000 gehanteerd. Alle genoemde bedragen zijn afgerond op een veelvoud van € 1.000. In diverse toelichtingen is een relatie benoemd met COVID-19. Voor een uitgebreid overzicht van de gevolgen van COVID-19 verwijzen we u naar de paragraaf **2.4.8 COVID-19**.

Programma 1. Burger en Bestuur

Saldo van baten en lasten

Programma 1 Burger en Bestuur (x € 1.000)	Realisatie	Begroting na wijziging	Verschil
Lasten	8.863	3.931	-4.933
Baten	7.199	1.894	-5.305
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**1.664**	**2.037**	**372**
Toevoeging/onttrekking aan reserves	15	43	28
Gerealiseerde totaal	**1.649**	**1.993**	**344**

Toevoeging of onttrekking aan reserves

Op een programma kan een saldo ontstaan door de restanten op de eenmalige budgetten die gepaard gaan met toevoegingen of onttrekking aan reserves. Dit betreft zowel af te sluiten en over te hevelen budgetten als budgetten waarop verlagingen zijn toegepast in de opbouw naar de Programmabegroting 2021. Het saldo op dit programma ontstaat door het (de) volgende eenmalige budget(ten):

Eenmalige budgetten (x € 1.000)		
Over te hevelen	*Restant*	
Toegankelijkheid gebouwen en openbare ruimte	22	
Af te sluiten	*Restant*	
Onderzoek moderne gemeentewerf	4	
Themajaar	2	
		28

Voor een toelichting op de over te hevelen bedragen wordt verwezen naar de bijlagen met betrekking tot de eenmalige budgetten.

Verschillen en toelichtingen

Toelichting (x € 1.000)	
Nadelig	
Niet-ingevulde verlaging personeelsbegroting	-183
Reparaties afvalinzamelvoertuigen en tractoren	-159
Vermindering boekwaardes gebouwen	-143
Mutatie personele voorzieningen	-116
Salarissen huidig personeel	-114
Leveringen derden wijkbeheer	-81
Automatiseringskosten maatschappelijke ondersteuning	-56
Mutatie voorziening dubieuze debiteuren BUIG	-53
Leges rijbewijzen	-43
Leges paspoorten	-28

Beweegdorpen	-25	
		-1.001
Voordelig		
Uren	1.033	
Kapitaallasten	106	
Mutatie voorziening onderhoud gebouwen	90	
Extra kosten verkiezingen	59	
Ontvangsten uit verkoop	48	
Salarissen voormalig en bovenformatief personeel	37	
Subsidie afspraakbanen ISD	31	
		1.404
Diverse kleinere afwijkingen (< € 20.000)		-59
Per saldo een voordelig resultaat van		**344**

Nadelig

Niet-ingevulde verlaging personeelsbegroting (€ 183.000 nadelig)

In de geamendeerde begroting 2020 was een verlaging op de personeelsbegroting opgenomen ter hoogte van € 555.000. Bij de invulling van de verlaging bleek dat de personeelsbegroting uiteindelijk met € 372.000 omlaag gebracht kon worden. Hierdoor resteert een nadeel van € 183.000.

Reparaties afvalinzamelvoertuigen, tractoren en werktuigen (€ 159.000 nadelig)

De reparatiebudgetten zijn overschreden door onvoorziene reparatiekosten voor afvalinzamelvoertuigen en werktuigen en door hoger dan verwachte reparatiekosten voor de tractoren in gemeentelijke eigendom.

Vermindering boekwaardes gebouwen (€ 143.000 nadelig)

De boekwaardes van een tweetal gebouwen binnen onze gemeente zijn verminderd. Het nadeel is opgebouwd uit een afwaardering van € 99.000 van CBS De Veenster (Veenhuizen) en een vermindering in de boekwaarde van € 44.000 van het gymlokaal aan de Floralaan (Roden). De school is afgestoten en het gymlokaal moest gesloopt worden na brand.

Mutatie personele voorzieningen (€ 116.000 nadelig)

De gemeente heeft momenteel geen wachtgeldverplichtingen voor oud-wethouders meer, terwijl daar wel rekening mee gehouden was in de begrote onttrekking aan de personele voorzieningen. Deze begrote onttrekking bedroeg in totaal € 140.000, een bedrag inclusief betaling van wethouderspensioenen. De werkelijke onttrekking bedraagt € 24.000 en dient met name voor deze pensioenbetalingen. Het resterende nadeel bedraagt € 116.000 en wordt gecompenseerd door een voordeel op de salarisbetalingen aan voormalig personeel. Zie de toelichting onder **Salarissen voormalig en bovenformatief personeel** (€ 37.000 voordelig).

Salarissen huidig personeel (€ 114.000 nadelig)

Verschillen op de salarissen van huidig personeel worden in hoofdstuk **2.3 Personele lasten** gepresenteerd en toegelicht.

Leveringen derden wijkbeheer (€ 81.000 nadelig)
In afwachting van de invulling van vacatures zijn tijdelijk een bedrijf voor het onderhoud van groenvoorzieningen en een medewerker ingehuurd. De kosten zijn gedekt door het personeelsbudget van de vakgroep wijkbeheer.

Automatiseringskosten maatschappelijke ondersteuning (€ 56.000 nadelig)
De applicatie X-Works is in 2020 aangeschaft. Deze applicatie heeft drie andere applicaties vervangen. De kosten van de verschillende applicaties werden eerder altijd per regeling geboekt: de applicatie Wmo via het Wmo-budget, de applicatie Jeugd via het Jeugd-budget, enzovoort. Nu er maar één applicatie is, zijn alle kosten op dezelfde kostenplaats, buiten het sociaal domein, geboekt. Dat verklaart de overschrijding. Voor 2021 wordt dat aangepast.

Mutatie voorziening dubieuze debiteuren BUIG (€ 53.000 nadelig)
Op basis van de nominatieve opgave debiteuren Participatie (BUIG e.d.) is de voorziening voor 2020 vastgesteld. Deze bedraagt € 843.000. In de jaarrekening 2019 is een bedrag van € 791.000 verantwoord. Het verschil van circa € 53.000 is in de jaarrekening 2020 verantwoord.

Leges rijbewijzen (€ 43.000 nadelig)
Het nadeel op de baten uit rijbewijzen is tweeledig. Enerzijds is de afdracht aan de Dienst Wegverkeer (RDW) verhoogd voor spoedaanvragen, anderzijds vielen de bewijsaanvragen lager uit doordat coronavirus het afnemen van rijlessen en rijexamens langdurig onmogelijk maakte.

Leges paspoorten (€ 28.000 nadelig)
Aangezien de reismogelijkheden in 2020 beperkt waren door het coronavirus, vielen de aanvragen voor paspoorten lager uit dan verwacht.

Beweegdorpen (€ 25.000 nadelig)
Dit nadeel betreft kosten die onderdeel zijn van het integraal sportaccommodatieplan, maar die niet geactiveerd kunnen worden.

Voordelig
Uren (€ 1.033.000 voordelig)
Een voordelig (nadelig) saldo op doorbelaste arbeidsuren ontstaat onder meer door een kleiner (groter) personeelsbestand, lagere (grotere) verlofsaldi en hoger (lager) ziekteverzuim dan begroot. Bovendien ontstaan urenverschillen op programmaniveau doordat medewerkers gedurende het jaar op andere programma's werkzaam kunnen zijn dan werd verwacht. Per saldo heffen de voordelen en nadelen op de uren elkaar op en resteert er geen verschil.

Kapitaallasten (€ 106.000 voordelig)
Een voordelig (nadelig) saldo op de kapitaallasten ontstaat wanneer er minder (meer) geïnvesteerd is dan begroot. In hoofdstuk 3.4.9 vindt u een toelichting op de afwijkingen op de investeringen per programma.

Mutatie voorziening onderhoud gebouwen (€ 90.000 voordelig)
Van elke onderhoudsmaatregel vindt net voor de opdracht een definitieve beoordeling plaats in relatie tot de actualiteit en wordt bekeken of deze wel of niet noodzakelijk is of dat deze misschien beter uitgesteld kan worden. Hierdoor zijn op de diverse programma's waarop deze kosten zijn verantwoord minder uitgaven opgenomen. Bij de programma's waarvoor dit geldt, is een verwijzing naar deze toelichting opgenomen. Per eind 2020 is € 152.000 van de voorziening onderhoud gebouwen vrijgevallen. Voor een toelichting op de voorzieningen wordt verwezen naar hoofdstuk **3.4.3 Toelichting balans**.

Extra kosten verkiezingen (€ 59.000 voordelig)
Dit betreft een eenmalig budget waarvoor om overheveling naar 2021 gevraagd is. Het budget is bedoeld om de extra kosten van de verkiezingen als gevolg van het coronavirus te kunnen bekostigen. Voorgesteld is om het restantbudget van € 59.000 te bestemmen uit het jaarresultaat van 2020. Het bedrag maakt daarmee onderdeel uit van de totale bestemming van het jaarresultaat van € 254.000 dat wordt toegelicht in **3.1 Resultaat en bestemming**.

Ontvangsten uit verkoop (€ 48.000 voordelig)
Er zijn een aantal verkopen geweest met een hogere opbrengst, waaronder een verkoop van grond ten behoeve van de nieuwbouw van de Hoprank in Peize, de verkoop van de aula in Peize en de verkoop van een garagebox in Roden.

Salarissen voormalig en bovenformatief personeel (€ 37.000 voordelig)
De gemeente heeft momenteel geen wachtgeldverplichtingen voor oud-wethouders meer. Dit geeft een voordeel op de salarisbetalingen van voormalig personeel van ongeveer € 99.000. Dit voordeel wordt deels gecompenseerd door een nadeel in de salarisbetalingen aan bovenformatief personeel. Dit betreft een tweetal medewerkers dat met ingang van 2020 boventallig is verklaard. Voor de totale salarislasten van een van deze medewerkers, plus voor de garantieschaalbetalingen van een andere medewerker, is een voorziening getroffen ten laste van het jaarresultaat 2020. Dit komt verder terug in het hoofdstuk **2.2 Overhead**.

Subsidie afspraakbanen ISD (€ 31.000 voordelig)
In 2020 is over 2019 loonkostensubsidie ontvangen van circa € 10.000. Er zijn extra baten gegenereerd door vergoeding van begeleidingskosten over de jaren 2019 en 2020, tegen een totaalbedrag van € 14.000. Daarnaast is er door nieuwe instroom meer loonkostensubsidie ontvangen, à € 7.000.

Programma 2. Integrale Veiligheid

Saldo van baten en lasten

Programma 2 Integrale Veiligheid (x € 1.000)	Realisatie	Begroting na wijziging	Verschil
Lasten	2.567	2.610	43
Baten	202	18	-183
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**2.365**	**2.591**	**226**
Toevoeging/onttrekking aan reserves	203	442	239
Gerealiseerde totaal	**2.162**	**2.149**	**-13**

Toevoeging of onttrekking aan reserves

Op een programma kan een saldo ontstaan door de restanten op de eenmalige budgetten die gepaard gaan met toevoegingen of onttrekking aan reserves. Dit betreft zowel af te sluiten en over te hevelen budgetten als budgetten waarop verlagingen zijn toegepast bij de ombuigingen in de Programmabegroting 2020. Het saldo op dit programma ontstaat door het (de) volgende eenmalige budget(ten):

Eenmalige budgetten (x € 1.000)		
Over te hevelen	*Restant*	
Rioleringsschade Middenveld	239	
		239

Voor een toelichting op de over te hevelen bedragen wordt verwezen naar de bijlagen met betrekking tot de eenmalige budgetten.

Verschillen en toelichtingen

Toelichting (x € 1.000)		
Nadelig		
Aanpak schades Middenveld	-47	
		-47
Diverse kleinere afwijkingen (< € 20.000)		34
Per saldo een nadelig resultaat van		**-13**

Nadelig

Aanpak schades Middenveld (€ 47.000 nadelig)

Dit betreft diverse kosten die nog zijn gemaakt voor Middenveld. Het gaat dan om monitoringskosten, advieskosten en kosten voor herstel.

Programma 3. Beheer Openbare Ruimte

Saldo van baten en lasten

Programma 3 Beheer Openbare Ruimte (x € 1.000)	Realisatie	Begroting na wijziging	Verschil
Lasten	10.790	10.842	51
Baten	1.070	1.649	579
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**9.720**	**9.192**	**-528**
Toevoeging/onttrekking aan reserves	216	400	184
Gerealiseerde totaal	**9.504**	**8.792**	**-711**

Toevoeging of onttrekking aan reserves

Op een programma kan een saldo ontstaan door de restanten op de eenmalige budgetten die gepaard gaan met toevoegingen of onttrekking aan reserves. Dit betreft zowel af te sluiten en over te hevelen budgetten als budgetten waarop verlagingen zijn toegepast bij de ombuigingen in de Programmabegroting 2020. Het saldo op dit programma ontstaat door het (de) volgende eenmalige budget(ten):

Eenmalige budgetten (x € 1.000)		
Over te hevelen	*Restant*	
Recreatiebeleidsnota	87	
Afkoop sifon waterschap	79	
Noordenveld op Fietse	18	
		184

Voor een toelichting op de over te hevelen bedragen wordt verwezen naar de bijlagen met betrekking tot de eenmalige budgetten.

Verschillen en toelichtingen

Toelichting (x € 1.000)		
Nadelig		
Uren	-445	
Leveringen derden openbare verlichting	-108	
Verwijderen zwerfaval	-64	
Onderhoud sloten en waterberging	-54	
Aanleg busstation Norg	-52	
Leveringen derden elementen wegen	-52	
Leveringen derden straatreiniging	-48	
Schade bomen	-37	
Monitoren en bestrijden eikenprocessierups	-26	
		-886

Voordelig

Leges begrafenissen	57	
Subsidie BDU elementen wegen	55	
Uitvoeringsagenda	38	
Verkoopsommen grondcomplexen	36	
Leveringen derden baggeren waterpartijen	35	
Procesgelden Vitale Vakantieparken Noordenveld	24	
		245
Diverse kleinere afwijkingen (< € 20.000)		-70
Per saldo een nadelig resultaat van		**-711**

Nadelig

Uren (€ 445.000 nadelig)

Een voordelig (nadelig) saldo op doorbelaste arbeidsuren ontstaat onder meer door een kleiner (groter) personeelsbestand, lagere (grotere) verlofsaldi en hoger (lager) ziekteverzuim dan begroot. Bovendien ontstaan urenverschillen op programmaniveau doordat medewerkers gedurende het jaar op andere programma's werkzaam kunnen zijn dan werd verwacht. Per saldo heffen de voordelen en nadelen op de uren elkaar op en resteert er geen verschil.

Levering derden openbare verlichting (€ 108.000 nadelig)

De forse overschrijding die wij hebben op onze post onderhoud openbare verlichting heeft er mee te maken dat de facturatie van uitgevoerde opdrachten/schadeherstel heel lang is blijven liggen bij de aannemer en ook voorgaande jaren in dit jaar zijn gefactureerd. Dit is ook bevestigd door het ingehuurde beheerbureau. Ook zijn er kosten voor de inhuur van juridische bijstand en de schikking met de tegenpartij is hier geboekt die het collectief gemeenten onderling heeft gedeeld.

Verwijderen zwerfafval (€ 64.000 nadelig)

Dit betreft de kosten voor het opruimen van zwerfafval. Deze kosten zijn begroot in de afvalstoffenheffing. Zie **Programma 11. Milieubeheer** voor de overige afwijkingen op gebied van afval en riolering.

Onderhoud sloten en waterberging (€ 54.000 nadelig)

Er is een verzoek om de vergoeding van vernattingsschade ten gevolge van de realisering van de woonwijk Vijfde Verloting en het niet realiseren van de in dat verband vereiste adequate waterbergingscapaciteit ingediend. Wij hebben het verzoek toegewezen.

Aanleg busstation Norg (€ 52.000 nadelig)

Door inhuur derden (ca. € 21.000) en meerdere noodzakelijke onderzoeken vanuit het bouwprotocol (ca. € 25.000) hebben we het budget overschreden.

Leveringen derden elementen wegen (€ 52.000 nadelig)

Overschrijding van budget is ontstaan doordat uit meldingen van bewoners en schouwen van de voormannen is gebleken dat er toch meer gevaarlijke situaties in de wegen en voetpaden

waren dan voorzien. De droge weersomstandigheden hebben ons parten gespeeld. Meerdere verzakkingen die we moesten herstellen. Gevaarlijke situaties hebben we aangepakt.

Leveringen derden straatreiniging (€ 48.000 nadelig)
De Europese aanbesteding van de straatreiniging is hoger uitgevallen dan verwacht. Komt mede omdat we hebben aanbesteed op aantal keren vegen en onkruid borstelen dan op beeldkwaliteit. Er is € 150.000 meer benodigd dan begroot. In de 2e trimesterrapportage 2020 is een bedrag van € 75.000 opgevoerd in plaats van € 150.000. Door de coronamaatregelen zijn de evenementen in de Gemeente Noordenveld niet doorgegaan. Dit leverde een voordeel van € 27.000 op. Dekking voor het resterend bedrag komt uit afvalstoffenheffing en rioolrecht. Zie Programma 11. Milieubeheer voor de overige afwijkingen op gebied van afval en riolering.

Schade bomen (€ 37.000 nadelig)
Tijdens de reguliere snoeiwerkzaamheden zijn ook de buiten het onderhoudsbestek vallende werkzaamheden ten behoeve van de storm in 2018 meegenomen als meerwerk. Deze zijn geboekt op de post schade.

Monitoren en bestrijden eikenprocessierups (€ 26.000 nadelig)
De overlast van de eikenprocessierups neemt jaarlijks toe. Omdat het aantal nesten ieder jaar groeit is niet te voorspellen welk budget benodigd is om de overlast voor de inwoners minimaal te houden en te kunnen voldoen aan de zorgplicht. In 2020 zijn daarom alle bijna 2.000 eikenprocesssierupsnesten verwijderd die zijn geconstateerd.

Voordelig
Leges begrafenissen (€ 57.000 voordelig)
Er hebben in 2020 meer begrafenissen plaatsgevonden dan verwacht.

Subsidie BDU elementen wegen (€ 55.000 voordelig)
Voor het aanpassen van de fiets- en voetgangersoversteek N373 bij VV Roden hebben wij destijds BDU-subsidie beschikt gekregen. De provincie heeft in 2020 met vertraging de definitieve bijdrage vastgesteld en overgemaakt.

Uitvoeringsagenda (€ 38.000 voordelig)
In de uitvoeringsagenda is er in 2020 in totaal € 23.000 uitgegeven aan verschillende subsidies en een netwerkbijeenkomst. Ook is er via de uitvoeringsagenda 2020 een subsidie aan de uitvoering van het merkactivatieplan via de stichting Kop van Drenthe uitgegeven van € 15.000. Deze is echter al geboekt in 2019. Ook hebben we in 2020 € 5.000 ontvangen van de Provincie Drenthe voor een uitgave die in 2019 is geweest. Daarnaast is er een subsidie van € 5.000 teruggevorderd die in 2019 is toegekend. Het resterende verschil is verklaarbaar omdat er minder uitvoeringsmogelijkheden waren vanwege corona en personele wisselingen.

Verkoopsommen grondcomplexen (€ 36.000 voordelig)
Betreft de opbrengsten van de verkoop van twee recreatiekavels, één in de Zuursche Duinen Steenbergen en één op het Natuurvriendenterrein Norg.

Leveringen derden baggeren waterpartijen (€ 35.000 voordelig)
Werk is in combinatie aanbesteed met Samenwerkingsverband Kop van Drenthe. De aanbesteding pakte zeer voordelig uit.

Procesgelden Vitale Vakantieparken Noordenveld (€ 24.000 voordelig)
Er zijn geen aanvragen voor subsidie ingediend.

Programma 4. Economische Ontwikkeling

Saldo van baten en lasten

Programma 4 Economische Ontwikkeling (x € 1.000)	Realisatie	Begroting na wijziging	Verschil
Lasten	1.335	5.149	3.814
Baten	1.303	3.792	2.489
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**32**	**1.357**	**1.325**
Toevoeging/onttrekking aan reserves	280	1.338	1.058
Gerealiseerde totaal	**-248**	**19**	**267**

Toevoeging of onttrekking aan reserves
Op een programma kan een saldo ontstaan door de restanten op de eenmalige budgetten die gepaard gaan met toevoegingen of onttrekking aan reserves. Dit betreft zowel af te sluiten en over te hevelen budgetten als budgetten waarop verlagingen zijn toegepast bij de ombuigingen in de Programmabegroting 2020. Het saldo op dit programma ontstaat door het (de) volgende eenmalige budget(ten):

Eenmalige budgetten (x € 1.000)	
Over te hevelen	*Restant*
Dorpenfonds	750
Bedrijvenregeling Drenthe	150
Vervolg visie Norgerduinen	41
Uitvoeren centrumvisie	41
Bijdrage Ondernemerscentrum	39
Acquisitiefunctie	32
Af te sluiten	*Restant*
Mijlpaal UNESCO	5
	1.058

Voor een toelichting op de over te hevelen bedragen wordt verwezen naar de bijlagen met betrekking tot de eenmalige budgetten.

Verschillen en toelichtingen

Toelichting (x € 1.000)		
Nadelig		
Uren	-77	
Opbrengst toeristenbelasting	-32	
Kapitaallasten	-28	
		-137
Voordelig		
Grondexploitaties bedrijven	333	
Opbrengst heffing Bedrijven Investeringszone (BIZ)	47	
		380
Diverse kleinere afwijkingen (< € 20.000)		24
Per saldo een voordelig resultaat van		**267**

Nadelig

Uren (€ 77.000 nadelig)

Een voordelig (nadelig) saldo op doorbelaste arbeidsuren ontstaat onder meer door een kleiner (groter) personeelsbestand, lagere (grotere) verlofsaldi en hoger (lager) ziekteverzuim dan begroot. Bovendien ontstaan urenverschillen op programmaniveau doordat medewerkers gedurende het jaar op andere programma's werkzaam kunnen zijn dan werd verwacht. Per saldo heffen de voordelen en nadelen op de uren elkaar op en resteert er geen verschil.

Opbrengst toeristenbelasting (€ 32.000 nadelig)

De minderopbrengst wordt veroorzaakt doordat vooral hotels en B&B's last hebben gehad van de coronacrisis. De campings hebben in tegenstelling tot de hotels en B&B's het slechte voorseizoen goed kunnen maken met een uitstekend hoogseizoen. Per saldo is er sprake van een minderopbrengst. De minderopbrengst wordt gecompenseerd vanuit het gemeentefonds (TOZO-regeling). In de paragraaf **2.4.8 COVID-19** wordt hier verder op ingegaan.

Kapitaallasten (€ 28.000 nadelig)

Een voordelig (nadelig) saldo op de kapitaallasten ontstaat wanneer er minder (meer) geïnvesteerd is dan begroot. In hoofdstuk 3.4.9 vindt u een toelichting op de afwijkingen op de investeringen per programma.

Voordelig

Grondexploitaties bedrijven (€ 333.000 voordelig)

De verbijzondering van grondexploitaties bedrijven is als volgt:

(x € 1.000)	Realisatie	Begroting na wijziging	Verschil
Haarveld Roden	-333	0	333
	-333	**0**	**333**

Zie de paragraaf **2.4.7 Grondbeleid** voor een verdere toelichting op de grondexploitaties.

Opbrengst heffing Bedrijven Investeringszone (BIZ) (€ 47.000 voordelig)

Naast een tariefstijging voor de BIZ-bijdrage centrum Roden wordt met ingang van 2020 ook de eigenaar belast als sprake is van leegstand. Hiermee is in de raming geen rekening gehouden. Verder wordt de opbrengst beïnvloed door de WOZ-waarde. De opbrengsten uit de heffing BIZ worden in het daaropvolgende jaar in zijn geheel overgemaakt naar de stichtingen die in het centrum van Roden en de bedrijventerreinen Peize en Roden de ondernemersfondsen beheren. Er is dus geen sprake van een reëel voordeel omdat de totale inkomsten (minus administratiekosten, 1500 euro per BIZ) overgemaakt worden naar de ondernemersfondsen.

Programma 5. Onderwijs

Saldo van baten en lasten

Programma 5 Onderwijs (x € 1.000)	Realisatie	Begroting na wijziging	Verschil
Lasten	18.883	17.765	-1.118
Baten	15.721	14.281	-1.440
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**3.162**	**3.484**	**322**
Toevoeging/onttrekking aan reserves	25	489	464
Gerealiseerde totaal	**3.137**	**2.995**	**-142**

Toevoeging of onttrekking aan reserves

Op een programma kan een saldo ontstaan door de restanten op de eenmalige budgetten die gepaard gaan met toevoegingen of onttrekking aan reserves. Dit betreft zowel af te sluiten en over te hevelen budgetten als budgetten waarop verlagingen zijn toegepast bij de ombuigingen in de Programmabegroting 2020. Het saldo op dit programma ontstaat door het (de) volgende eenmalige budget(ten):

Eenmalige budgetten (x € 1.000)		
Over te hevelen	*Restant*	
Huur en sloop tijdelijke noodlokalen OBS De Marke	432	
Onderzoek uitvoer IHP 2016-2022	32	
		464

Voor een toelichting op de over te hevelen bedragen wordt verwezen naar de bijlagen met betrekking tot de eenmalige budgetten.

Verschillen en toelichtingen

Toelichting (x € 1.000)		
Nadelig		
Kapitaallasten	-166	
Sloopkosten OBS De Marke	-93	
Uren	-38	
		-297

Voordelig

Kosten leerlingenvervoer	174	
Leveringen derden onderwijs	30	
		204
Diverse kleinere afwijkingen (< € 20.000)		-49
Per saldo een nadelig resultaat van		**-142**

Nadelig

Kapitaallasten (€ 166.000 nadelig)

Een voordelig (nadelig) saldo op de kapitaallasten ontstaat wanneer er minder (meer) geïnvesteerd is dan begroot. In hoofdstuk 3.4.9 vindt u een toelichting op de afwijkingen op de investeringen per programma.

Sloopkosten OBS De Marke (€ 93.000 nadelig)

De overschrijding is veroorzaakt door extra kosten milieuonderzoek, asbestsanering en sloopwerk vanwege o.a. bouwprotocol, slopen zonder trillingen, zonder groot materieel en meer handmatig (circulair). Bij de raming in 2019 was dit nog niet bekend.

Uren (€ 38.000 nadelig)

Een voordelig (nadelig) saldo op doorbelaste arbeidsuren ontstaat onder meer door een kleiner (groter) personeelsbestand, lagere (grotere) verlofsaldi en hoger (lager) ziekteverzuim dan begroot. Bovendien ontstaan urenverschillen op programmaniveau doordat medewerkers gedurende het jaar op andere programma's werkzaam kunnen zijn dan werd verwacht. Per saldo heffen de voordelen en nadelen op de uren elkaar op en resteert er geen verschil.

Voordelig

Kosten leerlingenvervoer (€ 174.000 voordelig)

Door de coronamaatregelen zijn de scholen gedurende een bepaalde periode dicht geweest, het leerlingenvervoer werd hierdoor ook stilgelegd. De vervoerder mocht in die periode bij ons 80% declareren van het factuurbedrag van dezelfde periode in 2019, met als resultaat een lager gefactureerd bedrag dan begroot. In het tweede halfjaar, waarin er wel leerlingenvervoer plaatsvond, bleek dat er minder leerlingen dan gebruikelijk deelnamen aan het vervoer omdat de COVID-situatie ervoor zorgde dat er vaker kinderen thuisbleven of op een andere manier naar school werden gebracht. Hierdoor zijn de facturen van de maanden na de zomer ook lager uitgevallen. Gevolg: incidenteel lagere kosten leerlingenvervoer.

Leveringen derden onderwijs (€ 30.000 voordelig)

Dit budget is aangevraagd bij de 1e Trimesterrapportage 2020 voor het opstellen van een nieuw IHP, maar het budget is nog niet benut. In 2021 worden de kosten alsnog gemaakt.

Programma 6. Sport

Saldo van baten en lasten

Programma 6 Sport (x € 1.000)	Realisatie	Begroting na wijziging	Verschil
Lasten	2.428	2.560	132
Baten	629	709	80
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**1.799**	**1.851**	**52**
Toevoeging/onttrekking aan reserves	66	67	1
Gerealiseerde totaal	**1.734**	**1.784**	**51**

Toevoeging of onttrekking aan reserves

Op een programma kan een saldo ontstaan door de restanten op de eenmalige budgetten die gepaard gaan met toevoegingen of onttrekking aan reserves. Dit betreft zowel af te sluiten en over te hevelen budgetten als budgetten waarop verlagingen zijn toegepast bij de ombuigingen in de Programmabegroting 2020. Het saldo op dit programma ontstaat door het (de) volgende eenmalige budget(ten):

Eenmalige budgetten (x € 1.000)		
Af te sluiten	*Restant*	
Beweegdorpen Norg en Peize	1	
		1

Voor een toelichting op de over te hevelen bedragen wordt verwezen naar de bijlagen met betrekking tot de eenmalige budgetten.

Verschillen en toelichtingen

Toelichting (x € 1.000)		
Nadelig		
Omzet kantine De Hullen	-69	
Erfpachtcanon Stichting Molenduinbad	-62	
Kaartverkoop zwembad De Hullen	-57	
		-188
Voordelig		
Combinatiefuncties sport- en cultuurcoaches	92	
Groot onderhoud woningen	32	
Uren	27	
		151
Diverse kleinere afwijkingen (< € 20.000)		88
Per saldo een voordelig resultaat van		**51**

Nadelig

Omzet kantine De Hullen (€ 69.000 nadelig)

Door de coronamaatregelen was de horeca het grootste deel van het jaar niet toegankelijk voor sporters en publiek. Gevolg hiervan was minder inkomsten voor de horeca.

Erfpachtcanon Stichting Molenduinbad (€ 62.000 nadelig)

We hebben besloten Stichting Molenduinbad Norg € 62.000 korting te geven op de jaarlijkse erfpacht (huur), omdat het bad gesloten is geweest door corona.

Kaartverkoop zwembad De Hullen (€ 57.000 nadelig)

Door de coronamaatregelen is het zwembad gedurende bepaalde periode dicht geweest. Gevolg hiervan was minder inkomsten voor het zwembad.

Voordelig

Combinatiefuncties sport- en cultuurcoaches (€ 92.000 voordelig)

Sportcoaches in Norg is een project van drie jaren. Jaarlijks stellen we € 48.000 beschikbaar voor het project. De subsidie voor de sport- en cultuurcoaches die in dienst zijn bij WiN was ook (onterecht) geraamd op de deze post.

Groot onderhoud woningen (€ 32.000 voordelig)

Zie de toelichting bij **Mutatie voorziening onderhoud gebouwen** (€ 90.000 voordelig) onder het programma 1. Burger en Bestuur.

Uren (€ 27.000 voordelig)

Een voordelig (nadelig) saldo op doorbelaste arbeidsuren ontstaat onder meer door een kleiner (groter) personeelsbestand, lagere (grotere) verlofsaldi en hoger (lager) ziekteverzuim dan begroot. Bovendien ontstaan urenverschillen op programmaniveau doordat medewerkers gedurende het jaar op andere programma's werkzaam kunnen zijn dan werd verwacht. Per saldo heffen de voordelen en nadelen op de uren elkaar op en resteert er geen verschil.

Programma 7. Cultuur

Saldo van baten en lasten

Programma 7 Cultuur (x € 1.000)	Realisatie	Begroting na wijziging	Verschil
Lasten	2.285	2.557	273
Baten	398	475	76
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**1.886**	**2.083**	**196**
Toevoeging/onttrekking aan reserves	22	22	0
Gerealiseerde totaal	**1.864**	**2.061**	**196**

Verschillen en toelichtingen

Toelichting (x € 1.000)		
Nadelig		
Omzet keuken en bar De Brinkhof	-66	
		-66
Voordelig		
Coronasteun cultuur	91	
Groot onderhoud woningen	37	
Uren	32	
Subsidies amateuristische kunstbeoefening	26	
Salarissen huidig personeel	22	
		208
Diverse kleinere afwijkingen (< € 20.000)		54
Per saldo een voordelig resultaat van		**196**

Nadelig

Omzet keuken en bar De Brinkhof (€ 66.000 nadelig)

Door de coronamaatregelen was de horeca het grootste deel van het jaar niet toegankelijk voor sporters en publiek. Gevolg hiervan was minder inkomsten voor de horeca.

Voordelig

Coronasteun cultuur (€ 91.000 voordelig)

Dit betreft een eenmalig budget waarvoor om overheveling naar 2021 gevraagd is. Het gaat om rijksgeld dat is bestemd voor ondersteuning lokale cultuur in verband met corona. Door de voortdurende coronacrisis en de -maatregelen blijft ondersteuning van lokale cultuur van groot belang. Voorgesteld is om het restantbudget van € 91.000 te bestemmen uit het jaarresultaat van 2020. Het bedrag maakt daarmee onderdeel uit van de totale bestemming van het jaarresultaat van € 254.000 dat wordt benoemd en toegelicht in **3.1 Resultaat en bestemming**.

Groot onderhoud woningen (€ 37.000 voordelig)

Zie de toelichting bij **Mutatie voorziening onderhoud gebouwen** (€ 90.000 voordelig) onder het programma 1. Burger en Bestuur.

Uren (€ 32.000 voordelig)

Een voordelig (nadelig) saldo op doorbelaste arbeidsuren ontstaat onder meer door een kleiner (groter) personeelsbestand, lagere (grotere) verlofsaldi en hoger (lager) ziekteverzuim dan begroot. Bovendien ontstaan urenverschillen op programmaniveau doordat medewerkers gedurende het jaar op andere programma's werkzaam kunnen zijn dan werd verwacht. Per saldo heffen de voordelen en nadelen op de uren elkaar op en resteert er geen verschil.

Subsidies amateuristische kunstbeoefening (€ 26.000 voordelig)

In 2020 is er minder subsidie aangevraagd voor culturele activiteiten dan gebruikelijk. Dit wordt veroorzaakt door de coronamaatregelen. Daardoor kunnen er bijna geen activiteiten

worden uitgevoerd. Het budget bestaat voor een deel uit extra subsidiegeld van de provincie Drenthe om lokale cultuur te stimuleren (€ 18.000).

Salarissen huidig personeel (€ 22.000 voordelig)
Verschillen op de salarissen van huidig personeel worden in hoofdstuk **2.3 Personele lasten** gepresenteerd en toegelicht.

Programma 8. Recreatie en Toerisme

De lasten en baten met betrekking tot het programma Recreatie en Toerisme zijn verdeeld over het programma Beheer Openbare Ruimte als onderdeel van het taakveld openbaar groen en (openlucht) recreatie en over het programma Economische Ontwikkeling als onderdeel van het taakveld economische promotie.

Programma 9. Werk en Inkomen

Saldo van baten en lasten

Programma 9 Werk en Inkomen (x € 1.000)	Realisatie	Begroting na wijziging	Verschil
Lasten	13.791	13.060	-695
Baten	8.622	7.597	-1.025
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**5.169**	**5.463**	**294**
Toevoeging/onttrekking aan reserves	0	0	0
Gerealiseerde totaal	**5.169**	**5.463**	**294**

Verschillen en toelichtingen

Toelichting (x € 1.000)		
Nadelig		
Uren	-306	
Loonkostensubsidie nieuw beschut werken	-109	
Dienstverleningsovereenkomst nieuw beschut werken	-40	
Salarissen huidig personeel	-28	
		-483
Voordelig		
Budgetten gebundelde uitkeringen (BUIG)	382	
Debiteuren SoZa	260	
Uitvoering minimabeleid	118	
		760
Diverse kleinere afwijkingen (< € 20.000)		17
Per saldo een voordelig resultaat van		**294**

Nadelig

Uren (€ 306.000 nadelig)

Een voordelig (nadelig) saldo op doorbelaste arbeidsuren ontstaat onder meer door een kleiner (groter) personeelsbestand, lagere (grotere) verlofsaldi en hoger (lager) ziekteverzuim dan begroot. Bovendien ontstaan urenverschillen op programmaniveau doordat medewerkers gedurende het jaar op andere programma's werkzaam kunnen zijn dan werd verwacht. Per saldo heffen de voordelen en nadelen op de uren elkaar op en resteert er geen verschil.

Loonkostensubsidie nieuw beschut werken (€ 109.000 nadelig)

We hebben in twee dienstverleningsovereenkomsten (DVO) afspraken met het Westerkwartier gemaakt over diverse WSW-dienstverlening. Het tekort op dit onderdeel heeft geen invloed op het totale resultaat DVO's. Deze subsidie is door het ministerie rechtstreeks aan gemandateerd werkgever Novatec overgemaakt, die vervolgens de subsidie in mindering heeft gebracht op de tarieven. Wij hebben de post inkomsten Loonkostensubsidie nieuw beschut werken onterecht opgenomen in onze begroting.

Dienstverleningsovereenkomst nieuw beschut werken (€ 40.000 nadelig)

In 2019 heeft het Westerkwartier verzuimd ons de kosten van nieuw beschut in rekening te brengen. Wij hebben daarom een balanspost opgenomen om de betaling over beide jaren in 2020 te kunnen doen. Dat er toch meer kosten zijn dan geraamd heeft te maken met het feit dat wij geen kwetsbare inwoners op een wachtlijst willen hebben en daarom meer beschut werkplaatsen hebben aangeboden dan waartoe de taakstelling ons opdracht geeft.

Salarissen huidig personeel (€ 28.000 nadelig)

Verschillen op de salarissen van huidig personeel worden in hoofdstuk **2.3 Personele lasten** gepresenteerd en toegelicht.

Voordelig

Budgetten gebundelde uitkeringen (BUIG) (€ 382.000 voordelig)

Bij de BUIG bedraagt het tekort € 89.000. Dit betreft het saldo van de uitgaven minus de ontvangsten en het budget van het Rijk. Uitgegaan werd van een tekort van € 471.000. Dit geeft een voordeel van € 382.000.

Debiteuren SoZa (€ 260.000 voordelig)

Jaarlijks wordt aan de hand van de nominatieve opgaaf debiteuren het inningspercentage en de voorziening berekend. Voor 2020 levert dit een voordeel op van € 260.000.

Uitvoering minimabeleid (€ 118.000 voordelig)

Het overschot op de uitvoering van het minimabeleid ontstaat door een onderbesteding op de post schuldhulpverlening. Door de schuldhulpverlening voor een groot deel in eigen huis te organiseren via inzet van de Noordenveldwerkers, kunnen we meer maatwerk bieden en in een vroeg stadium actie ondernemen. Hierdoor vallen de kosten lager uit. Ook de post armoedebestrijding onder kinderen en jongeren laat een onderbesteding zien. Deze onderbesteding kent samenhang met de overbesteding op de Meedoenregeling. Vanuit beide posten worden zaken bekostigd die te maken hebben met armoedebestrijding (onder kinderen en jongeren). Er zijn ontwikkelingen op het gebied van het armoedebeleid, deze hebben in 2020 echter nog niet tot extra uitgaven geleid.

Programma 10. Zorg en Welzijn

Saldo van baten en lasten

Programma 10 Zorg en Welzijn (x € 1.000)	Realisatie	Begroting na wijziging	Verschil
Lasten	19.896	20.452	556
Baten	335	320	-16
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**19.560**	**20.132**	**572**
Toevoeging/onttrekking aan reserves	460	600	140
Gerealiseerde totaal	**19.100**	**19.532**	**432**

Toevoeging of onttrekking aan reserves

Op een programma kan een saldo ontstaan door de restanten op de eenmalige budgetten die gepaard gaan met toevoegingen of onttrekking aan reserves. Dit betreft zowel af te sluiten en over te hevelen budgetten als budgetten waarop verlagingen zijn toegepast bij de ombuigingen in de Programmabegroting 2020. Het saldo op dit programma ontstaat door het (de) volgende eenmalige budget(ten):

Eenmalige budgetten (x € 1.000)		
Over te hevelen	*Restant*	
Integraal preventief gezondheidsbeleid	185	
		185

Voor een toelichting op de over te hevelen bedragen wordt verwezen naar de bijlagen met betrekking tot de eenmalige budgetten.

Het resterende verschil tussen de begrote en gerealiseerde onttrekking aan de reserves is gerelateerd aan de onttrekking aan de reserve sociaal domein. Deze onttrekking voor 2020 kwam uit op € 445.000, terwijl een onttrekking van € 400.000 was begroot. Dit geeft een verschil van € 45.000 op Programma 10. Zorg en Welzijn en wordt verder toegelicht in de sectie **Sociaal Domein** onder de verschillen en toelichtingen van dit programma.

Verschillen en toelichtingen

Toelichting (x € 1.000)		
Nadelig		
Salarissen huidig personeel	-89	
Groot onderhoud woningen	-26	
		-115
Voordelig		
Uren	210	
Participatiebudget re-integratie	175	
Inburgering vluchtelingen	100	
Afrekening ISD	56	
		541
Diverse kleinere afwijkingen (< € 20.000)		6
Per saldo een voordelig resultaat van		**432**

Nadelig

Salarissen huidig personeel (€ 89.000 nadelig)

Verschillen op de salarissen van huidig personeel worden in hoofdstuk **2.3 Personele lasten** gepresenteerd en toegelicht.

Groot onderhoud woningen (€ 26.000 nadelig)

Zie de toelichting bij **Mutatie voorziening onderhoud gebouwen** (€ 90.000 voordelig) onder het programma 1. Burger en Bestuur.

Voordelig

Uren (€ 210.000 voordelig)

Een voordelig (nadelig) saldo op doorbelaste arbeidsuren ontstaat onder meer door een kleiner (groter) personeelsbestand, lagere (grotere) verlofsaldi en hoger (lager) ziekteverzuim dan begroot. Bovendien ontstaan urenverschillen op programmaniveau doordat medewerkers gedurende het jaar op andere programma's werkzaam kunnen zijn dan werd verwacht. Per saldo heffen de voordelen en nadelen op de uren elkaar op en resteert er geen verschil.

Participatiebudget re-integratie (€ 175.000 voordelig)

Als gevolg van de coronamaatregelen zijn veel persoonlijke re-integratietrajecten niet doorgegaan. Hierdoor is een aanzienlijk deel van het budget onbenut gebleven.

Inburgering vluchtelingen (€ 100.000 voordelig)

In 2020 zijn er middelen ontvangen voor de implementatie van de nieuwe Wet inburgering. Doordat de nieuwe wet is uitgesteld is er in 2020 minder besteed.

Afrekening ISD (€ 56.000 voordelig)

De begroting van de kosten van liquidatie van de gemeenschappelijke regeling ISD Noordenkwartier was iets te ruim, waardoor Noordenveld een deel van de ingebrachte middelen terug heeft ontvangen.

Sociaal domein

Saldo van baten en lasten

(x € 1.000)	Realisatie	Begroting na wijziging	Verschil
Kosten uitvoering:			
WMO oude taken	3.777	3.425	-352
WMO nieuwe taken	3.492	3.355	-137
Jeugd	6.440	7.073	633
Eigen bijdragen WMO	-165	-238	-73
Algemene beheerskosten	2.128	2.011	-116
Totaal kosten uitvoering	***15.671***	***15.626***	***-45***
Integratie-uitkering	1.193	1.176	-17
Algemene uitkering Sociaal Domein	13.912	14.053	141
Totaal rijksvergoedingen	***15.105***	***15.228***	***123***
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	-566	-397	168
Onttrokken van reserve sociaal domein	445	400	-45
Gerealiseerde totaal	**-121**	**3**	**-123**

Totale onttrekking reserve sociaal domein	445

Verschillen en toelichtingen

WMO oude taken (€ 352.000 nadelig)

Als gevolg van de invoering van het abonnementstarief zien we een toename van de verstrekking van het aantal WMO-voorzieningen, in de vorm van huishoudelijke hulp en vervoersvoorzieningen. Verder zijn er in 2020 twee kostbare woningaanpassingen toegekend van in totaal € 80.000.

WMO nieuwe taken (€ 137.000 nadelig)

Er is een behoorlijke afname voor wat betreft het aantal uitstaande indicatie Wmo begeleiding en dagbesteding. In de uitgaven zien we juist het tegenovergestelde.
De belangrijkste oorzaken hiervan zijn Corona en de kostenstijging van de zorg. Als gevolg van Corona hebben we de zorg moeten doorbetalen op basis van de omzet over 2019.

Jeugd (€ 633.000 voordelig)

Als gevolg van Corona is het lastig om precies aan te kunnen geven wat de lagere lasten heeft veroorzaakt. Er zijn meerdere factoren die hierop van invloed zijn:

- Inzet Praktijk Ondersteuner Jeugd (POH Jeugd): afgelopen jaren is er geïnvesteerd in de samenwerking met de huisartsen door onder andere de inzet van een POH Jeugd. De POH Jeugd voorkomt dat jeugdigen en/of ouders onnodig in lange en dure trajecten komen;
- Implementatie regisseursmodel: door in te zetten op het regisseursmodel is de dienstverlening aan de inwoners en zorgaanbieders verbeterd. Ook wordt er minder en minder snel zorg ingezet, wat leidt tot een besparing in de kosten;
- Verhuizing jeugdhulpaanbieder met verblijf: door de verhuizing van een jeugdhulpaanbieder met verblijf naar een andere gemeente, is er een behoorlijk afname van deze kosten ten opzichte van vorige jaren;

- Nieuwe aanbesteding: door een andere manier van inkopen van de zwaardere jeugdhulp is er een afname in de lasten.

Eigen bijdragen WMO (€ 73.000 nadelig)
De invoering van het abonnementstarief leidt tot lagere inkomsten uit eigen bijdragen, omdat de eigen bijdrage is gemaximeerd en niet meer inkomensafhankelijk is.

Algemene beheerskosten (€ 116.000 nadelig)
In 2020 zijn een aantal functies/taken toegevoegd aan het Sociaal Domein. Deze lasten waren niet begroot. Het betreft Praktijk Ondersteuner Huisartsenzorg Jeugd, ondersteuning applicatiebeheer en financieel consulent.

Integratie-uitkering (€ 17.000 nadelig)
Door wijzigingen in de mei- en septembercirculaire is de integratie-uitkering in 2020 € 17.000 lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel komt niet ten laste van het programma Zorg en Welzijn, maar van de algemene dekkingsmiddelen. Zie hoofdstuk 3.4.5 voor een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen.

Algemene uitkering sociaal domein (€ 141.000 voordelig)
De wijzigingen in de mei- en septembercirculaire 2020 leidt tot een voordeel bij de algemene uitkering sociaal domein van € 141.000. Dit voordeel komt niet ten gunste van het programma Zorg en Welzijn, maar van de algemene dekkingsmiddelen. Zie hoofdstuk 3.4.5 voor een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen.

Programma 11. Milieubeheer

Saldo van baten en lasten

Programma 11 Milieubeheer (x € 1.000)	Realisatie	Begroting na wijziging	Verschil
Lasten	8.039	8.403	363
Baten	8.262	8.503	242
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**-222**	**-101**	**122**
Toevoeging/onttrekking aan reserves	48	55	8
Gerealiseerde totaal	**-270**	**-156**	**114**

Toevoeging of onttrekking aan reserves
Op een programma kan een saldo ontstaan door de restanten op de eenmalige budgetten die gepaard gaan met toevoegingen of onttrekking aan reserves. Dit betreft zowel af te sluiten en over te hevelen budgetten als budgetten waarop verlagingen zijn toegepast bij de ombuigingen in de Programmabegroting 2020. Het saldo op dit programma ontstaat door het (de) volgende eenmalige budget(ten):

Eenmalige budgetten (x € 1.000)		
Over te hevelen	*Restant*	
Bodemsanering Langewijk-Bisschopswijk	6	
Af te sluiten	*Restant*	
Integrale benadering verduurzaming wijken	1	
		8

Voor een toelichting op de over te hevelen bedragen wordt verwezen naar de bijlagen met betrekking tot de eenmalige budgetten.

Verschillen en toelichtingen

Toelichting (x € 1.000)		
Nadelig		
Huisvuil	-185	
Mutatie voorziening riolering	-107	
Leveringen derden handhaving	-94	
Uren	-91	
Brengstation	-85	
Inzameling oud papier	-76	
Onderzoekskosten riolen	-43	
		-681
Voordelig		
Kapitaallasten	271	
Plasticinzameling	113	
Bijdrage Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Drenthe	86	
Duurzame wijkvernieuwing	63	
Maatregelen verduurzaming	56	
Wegwerpglas	47	
Project Stronghouse	44	
Reiniging en inspectie riolering	41	
Gemeentelijk vastgoed verduurzamen	40	
Leveringen derden servicetaken riolering	24	
Meten en monitoren in de waterketen	24	
		809
Diverse kleinere afwijkingen (< € 20.000)		-14
Per saldo een voordelig resultaat van		**114**

Nadelig

Huisvuil (€ 185.000 nadelig)

Zie de sectie **Afval** onder de verschillen en toelichtingen van dit programma.

Mutatie voorziening riolering (€ 107.000 nadelig)
De begrote dotatie aan de voorziening riolering was € 21.000. De werkelijke dotatie is uiteindelijk uitgekomen op € 128.000. Een nadelig verschil van € 107.000.

Leveringen derden handhaving (€ 94.000 nadelig)
In 2020 hebben wij in aanvulling op de vaste medewerkers van de vakgroep Bouwen en Wonen gebruik gemaakt van de diensten van Interconcept. Gezien de hoeveelheid aanvragen is deze inzet in 2020 meer geweest dan in voorgaande jaren. Nu het kosten betreffen die gemaakt worden voor de afhandeling van aanvragen omgevingsvergunningen bouw/strijdig gebruik wordt het verschil gecompenseerd met de extra legesopbrengsten in 2020.

Uren (€ 91.000 nadelig)
Een voordelig (nadelig) saldo op doorbelaste arbeidsuren ontstaat onder meer door een kleiner (groter) personeelsbestand, lagere (grotere) verlofsaldi en hoger (lager) ziekteverzuim dan begroot. Bovendien ontstaan urenverschillen op programmaniveau doordat medewerkers gedurende het jaar op andere programma's werkzaam kunnen zijn dan werd verwacht. Per saldo heffen de voordelen en nadelen op de uren elkaar op en resteert er geen verschil.

Brengstation (€ 85.000 nadelig)
Zie de sectie **Afval** onder de verschillen en toelichtingen van dit programma.

Inzameling oud papier (€ 76.000 nadelig)
Zie de sectie **Afval** onder de verschillen en toelichtingen van dit programma.

Onderzoekskosten riolen (€ 43.000 nadelig)
We hebben in 2020 meer peilbuizen geplaatst in verband met grondwaterproblematiek en invoering bouwprotocol.

Voordelig
Kapitaallasten (€ 271.000 voordelig)
Een voordelig (nadelig) saldo op de kapitaallasten ontstaat wanneer er minder (meer) geïnvesteerd is dan begroot. In hoofdstuk 3.4.9 vindt u een toelichting op de afwijkingen op de investeringen per programma.

Plasticinzameling (€ 113.000 voordelig)
Zie de sectie **Afval** onder de verschillen en toelichtingen van dit programma.

Bijdrage Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Drenthe (€ 86.000 voordelig)
We hebben van de RUD € 90.000 teruggekregen, omdat we minder uren hebben afgenomen. Daarnaast moesten we een extra bijdrage leveren aan het negatief exploitatieresultaat over 2020. Nog onzeker is de extra bijdrage die we moeten leveren aan een eventuele verhoging van het eigen vermogen van de RUD. Alle drie posten zijn als raming op de balans 2020 opgenomen.

Duurzame wijkvernieuwing (€ 63.000 voordelig)
Door COVID-19 hebben we weinig externe kosten gemaakt in onze wijkvernieuwing.

Maatregelen verduurzaming (€ 56.000 voordelig)
We hebben het budget 'Maatregelen verduurzaming' voor driekwart benut aan o.a. het stimuleren en ondersteunen van initiatieven, inventarisatie voor verduurzaming sportveldverlichting/-terreinen en begeleidingskosten voor de Warmtevisie Noordenveld. Aan het laatste kwart van dit budget zijn we niet toegekomen.

Wegwerpglas (€ 47.000 voordelig)
Zie de sectie **Afval** onder de verschillen en toelichtingen van dit programma.

Project Stronghouse (€ 44.000 voordelig)
Door COVID-19 hebben we weinig externe kosten gemaakt in onze wijkvernieuwing. Voorgesteld is om het restantbudget van € 44.000 te bestemmen uit het jaarresultaat van 2020. Het bedrag maakt daarmee onderdeel uit van de totale bestemming van het jaarresultaat van € 254.000 dat wordt benoemd en toegelicht in **3.1 Resultaat en bestemming**.

Leveringen derden inspectie en reiniging vrij verval (€ 41.000 voordelig)
In 2020 is een raamovereenkomst aanbesteed voor reiniging en inspectie van de riolering met een looptijd van drie jaar. De aanbesteding heeft vertraging opgelopen. De inschrijvers hebben bij de publicatie gevraagd om de aanbesteding uit te stellen vanwege de beperkte capaciteit i.v.m. COVID-19. Het werk is daarom later gegund waardoor de deelopdracht van 2020 deels doorloopt in 2021. Voorgesteld is om het restantbudget van € 41.000 te bestemmen uit het jaarresultaat van 2020. Het bedrag maakt daarmee onderdeel uit van de totale bestemming van het jaarresultaat van € 254.000 dat wordt benoemd en toegelicht in **3.1 Resultaat en bestemming**.

Gemeentelijk vastgoed verduurzamen (€ 40.000 voordelig)
In diverse panden hebben we deze middelen ingezet om een plus op de extra verduurzaming te krijgen. We hadden in dit jaar minder panden in uitvoering staan dan verwacht. Kwam mede door dat we in afwachting waren van het wel of niet in eigendom houden van vastgoed.

Leveringen derden servicetaken riolering (€ 24.000 voordelig)
Voor Woonborg hebben wij rioolaansluitingen aangelegd. De kosten voor de aanleg worden door hen betaald. Een deel van de werkzaamheden is in 2020 uitgevoerd en een deel in 2021. De opbrengsten zijn in 2020 geboekt en een deel van de kosten zijn in 2021 geboekt. Dit levert in 2020 een positief resultaat ten opzichte van de uitgaven.

Meten en monitoren in de waterketen (€ 24.000 voordelig)
Factuur samenwerking waterketen zal na binnenkomst worden geboekt in 2021.

Afval

De afvalbegroting is een gesloten systeem waarbij de voorziening werkt als een nivellerend mechanisme. Het resultaat kan namelijk afwijken van de begroting in positieve en in negatieve zin. De budgetafwijkingen groter dan € 20.000 zijn boven deze sectie benoemd. In het vervolg wordt kort ingegaan op de achterliggende oorzaken en worden verdere ontwikkelingen op het gebied van afval beschreven.

Nadelig

Met name op de verwerkingsposten zijn de kosten hoger geworden dan begroot. Als gevolg van de coronacrisis is er veel meer restafval (500 ton) en GFT (500) ingezameld dan begroot. Hiermee is € 100.000 aan extra kosten gemoeid. Ook de verwerkingskosten van het brengstation zijn € 106.000 hoger dan ingeschat. Doordat er meer naar het brengstation is gebracht zijn ook de handlingskosten hoger uitgevallen dan begroot (€ 67.000).

De vergoeding voor oud papier is fors lager geweest dan voorgaande periodes. Bij ongeveer gelijkblijvende hoeveelheden ten opzichte van voorgaande jaren is de opbrengst € 61.000 lager uitgevallen dan begroot.

Voordelig

In de PMD inzameling vielen zowel de kosten als de opbrengsten gunstiger uit dan begroot. In april 2020 is de systematiek van afrekenen veranderd waardoor er minder kosten worden gemaakt, maar ook minder opbrengsten werden verwacht. Echter, doordat oude voorraden PMD ook zijn vermarkt, is de opbrengst PMD hoger uitgevallen dan begroot. Per saldo is de meevaller € 113.000 geweest. Ook de opbrengst voor verpakkingsglas viel gunstiger uit dan begroot. Dit is een meevaller van € 56.000.

Als gevolg van de coronamaatregelen (thuiswerken etc.) hebben meer inwoners (+ 5.000) het brengstation bezocht. Dit resulteerde in een omzet die € 87.000 hoger was dan begroot.

Tot slot kan worden gemeld dat de rechtszaak met Huffermann betreffende de kapotte containers (loopt al vanaf 2008) tot een einde is gekomen. Op basis van de eerste uitspraak is in 2019 door de tegenpartij een betaling gedaan van € 800.000 die, onder voorbehoud van het hoger beroep, in de afvalvoorziening is gestort. Voordat het hoger beroep diende, zijn de partijen via onderhandelingen op een vergoeding van € 600.000 uitgekomen. € 200.000 is in 2020 vanuit de voorziening teruggestort naar de tegenpartij.

De begrote onttrekking aan de voorziening afvalverwijdering in 2020 bedroeg € 569.000. De werkelijke onttrekking bedroeg uiteindelijk € 584.000, waarvan € 200.000 betrekking heeft op de terugstorting van de ontvangen schadevergoeding containers.

Programma 12. Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting

Saldo van baten en lasten

Programma 12 Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting (x € 1.000)	Realisatie	Begroting na wijziging	Verschil
Lasten	14.921	28.024	13.103
Baten	13.165	25.168	12.003
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**1.757**	**2.857**	**1.100**
Toevoeging/onttrekking aan reserves	1.141	1.908	766
Gerealiseerde totaal	**615**	**949**	**334**

Toevoeging of onttrekking aan reserves

Op een programma kan een saldo ontstaan door de restanten op de eenmalige budgetten die gepaard gaan met toevoegingen of onttrekking aan reserves. Dit betreft zowel af te sluiten en over te hevelen budgetten als budgetten waarop verlagingen zijn toegepast bij de ombuigingen in de Programmabegroting 2020. Het saldo op dit programma ontstaat door het (de) volgende eenmalige budget(ten):

Eenmalige budgetten (x € 1.000)		
Over te hevelen	*Restant*	
Implementatie Omgevingswet	417	
Subsidie Coöperatie Glasvezel Noord	240	
Strategisch sturen vastgoed, projecten en gronden	88	
Aankoop Kanaalstraat 62I	12	
Meerjarenplan woningbouw	10	
Herontwikkeling locatie De Regenboog	3	
Af te sluiten	*Restant*	
Afronden Lange Streeken II	-5	
		766

Voor een toelichting op de over te hevelen bedragen wordt verwezen naar de bijlagen met betrekking tot de eenmalige budgetten.

Verschillen en toelichtingen

Toelichting (x € 1.000)		
Nadelig		
Roden-Zuid	-61	
		-61
Voordelig		
Uren	255	
Leges omgevingsvergunningen	76	
Grondexploitaties woningen	46	
Toegangspoorten Noordenveld	25	
		402
Diverse kleinere afwijkingen (< € 20.000)		-7
Per saldo een voordelig resultaat van		**334**

Nadelig

Roden-Zuid (€ 61.000 nadelig)

Het project Roden-Zuid geeft een nadeel van € 61.000 op programma 12. Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting. Zie de paragraaf **2.4.7 Grondbeleid** voor een verdere toelichting.

Voordelig

Uren (€ 255.000 voordelig)

Een voordelig (nadelig) saldo op doorbelaste arbeidsuren ontstaat onder meer door een kleiner (groter) personeelsbestand, lagere (grotere) verlofsaldi en hoger (lager) ziekteverzuim dan begroot. Bovendien ontstaan urenverschillen op programmaniveau doordat medewerkers gedurende het jaar op andere programma's werkzaam kunnen zijn dan werd verwacht. Per saldo heffen de voordelen en nadelen op de uren elkaar op en resteert er geen verschil.

Leges omgevingsvergunningen (€ 76.000 voordelig)

In 2020 hebben we meer leges ontvangen door de veelheid aan aanvragen voor een omgevingsvergunning. Met name grotere projecten en woningbouwprojecten dragen bij aan hogere legesinkomsten.

Grondexploitaties woningen (€ 46.000 voordelig)

De verbijzondering van grondexploitaties woningen is als volgt:

(x € 1.000)	Realisatie	Begroting na wijziging	Verschil
- Roderveld IV Roden	-39	0	39
- Oosterveld 1B Norg	-110	-100	10
- Boskamp Roden	3	0	-3
	-146	**-100**	**46**

Zie de paragraaf **2.4.7 Grondbeleid** voor een verdere toelichting op de grondexploitaties.

Toegangspoorten Noordenveld (€ 25.000 voordelig)

Er is het afgelopen jaar hard gewerkt aan het opstellen van de centrumplannen Peize en Norg, waarin ook een deel van de toegangspoorten zou worden meegenomen. Het overige deel zou worden meegenomen in de Agenda Buitengebied. Ten aanzien van de Agenda Buitengebied is echter besloten om daar in deze planperiode geen uitvoering meer aan te geven.

WNT-verantwoording 2020 gemeente Noordenveld

De WNT is van toepassing op gemeente Noordenveld. Het voor gemeente Noordenveld toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2020 € 201.000 (algemeen bezoldigingsmaximum).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2020 **bedragen x € 1**	**M. van der Wal**	**W.F.C. Damman**	**C. Vos**
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Interim Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01-01 – 31-12	01-01 – 14-09	01-12 - 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	0,918
Dienstbetrekking?	ja	ja	nee
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	105.920	53.838	
Beloningen betaalbaar op termijn	19.230	10.053	
Subtotaal	*125.150*	*63.891*	*10.560*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	201.000	141.689	15.625
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag			
Bezoldiging	**125.150**	**63.891**	**10.560**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2019			
	M. van der Wal	**W.F.C. Damman**	
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01-01 – 31-12	01-01 – 31-12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	Zie tabel 1b.
Dienstbetrekking?	ja	ja	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	100.152	77.552	
Beloningen betaalbaar op termijn	18.034	13.215	
Subtotaal	*118.186*	*90.767*	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000	194.000	
Bezoldiging	118.186	194.000	

Gegevens 2020 bedragen x € 1	C. Vos	
Functiegegevens	Griffier (ziektevervanging)	
Kalenderjaar[4]	**2020**	**2019**
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	01-01- 30-11	02-12- 31-12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	11	1
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	1.007	80
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	193	187
Maxima op basis van de normbedragen per maand	255.800	14.960
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	209.311	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	ja	
Bezoldiging in de betreffende periode	96.672	7.680
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	104.352	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	
Bezoldiging	**104.352**	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	

2. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2020 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

3.4.5 Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen van de gemeente Noordenveld bestaan uit het saldo van de lokale heffingen, de algemene uitkeringen, overhead, treasury, toevoegingen/onttrekkingen aan reserves en overige algemene dekkingsmiddelen.

Omschrijving algemene dekkingsmiddelen (x € 1.000)	Realisatie	Begroting na wijziging	Verschil
Baten			
Onroerendezaakbelastingen	-5.722	-5.717	-5
Overige belastingen	0	0	0
Totaal belastinginkomsten	*-5.722*	*-5.717*	*-5*
Algemene uitkering gemeentefonds	-44.906	-43.999	-906
Uitkering deelfonds sociaal domein	-4.432	-4.230	-202
Treasury/dividend	-1.886	-2.231	346
Saldo overhead	-592	-127	-465
Totaal baten	**-57.538**	**-56.305**	**-1.233**
Lasten			
Treasury/dividend	1.494	1.538	-43
Saldo overhead	10.418	9.189	1.229
Onroerende zaakbelastingen	509	405	104
Overige belastingen	-1	12	-12
Vennootschapsbelasting	-39	40	-79
Totaal baten	**12.382**	**11.184**	**1.199**
Resultaat voor bestemming	**-45.156**	**-45.121**	**-34**
Toevoeging/onttrekking aan reserves	-203	-302	99
Resultaat na bestemming	**-45.359**	**-45.423**	**64**

Bij de algemene dekkingsmiddelen zien we het gecumuleerde jaarresultaat van afzonderlijke onderdelen. Per saldo hebben we dit jaar een nadeel op dit onderdeel van € 64.000. Hierna worden de belangrijkste verschillen tussen de begrote en werkelijke bedragen toegelicht.

Algemene uitkering gemeentefonds, inclusief integratie-uitkeringen (€ 1.108.000 voordelig)

Het voordeel bij de algemene uitkering uit het gemeentefonds is op gebouwd uit twee onderdelen.

1. De algemene uitkering, inclusief het sociaal domein (€ 906.000);
2. De integratie-uitkeringen Participatie, Voogdij 18+ en Inburgering (€ 202.000).

Het voordeel wordt voornamelijk veroorzaakt door de coronacompensatie die is ontvangen als onderdeel van het gemeentefonds. In totaal is € 1.061.000 hiervoor ontvangen. In de paragraaf ‘COVID 19’ wordt deze compensatie gedetailleerd toegelicht. Binnen de totale coronacompensatie is voor een bedrag € 351.000 nieuwe budgetten gevormd voor specifieke

dekking van uitgaven vanwege corona. Dit betekent dat € 710.000 is ontvangen via het gemeentefonds, maar hiervoor de begroting niet is aangepast. Dit bedrag heeft echter wel voor dekking gezorgd voor allerlei extra uitgaven vanwege corona. Doordat voor deze uitgaven de begroting niet is aangepast veroorzaakt dit het overgrote verschil tussen het begrote bedrag en de werkelijke inkomsten uit de algemene uitkering. Het overige verschil wordt veroorzaakt door:

- aangepaste basisgegevens in de Septembercirculaire ten opzichte van de Meicirculaire (€ 131.000);
- uitkeringen uit het gemeentefonds die horen bij voorgaande jaren (€ 84.000);
- integratie- en decentralisatie-uitkeringen, waarvoor geen budgetten zijn gevormd € 54.000);
- coronacompensatie uit de Decembercirculaire (€ 126.000). In de Decembercirculaire is nog € 4.000 aanvullend ontvangen, vanwege wijziging van basisgegevens.

Toelichting op de Decembercirculaire

In die decembercirculaire 2020 staan diverse taakmutaties en bijbehorende middelen opgenomen voor de jaren 2020 en verder. Over 2020 is € 130.000 ontvangen en wel in de laatste twee weken van het jaar. Daarom was het niet meer mogelijk dit uit te geven aan bepaalde (nieuwe) taken. Deze inkomst draagt dan ook bij aan het overschot binnen de algemene uitkering. Door middel van bestemming van het rekeningresultaat kunnen deze middelen wel doorgeschoven worden naar het lopende begrotingsjaar. Daarom stellen wij in deze jaarrekening voor uit de Decembercirculaire € 126.000 en € 174.000 voor corona-compensatiemiddelen uit de Septembercirculaire en Meicirculaire, beschikbaar te maken in 2021. De uitgaven kunnen dan in 2021 plaatsvinden.

Nog niet ontvangen coronacompensatie uit het gemeentefonds

In de decembercirculaire zijn gemeenten geïnformeerd over aanvullende compensatie voor de bestrijding van de financiële effecten van de coronacrisis. Voor een aantal compensatiemaatregelen heeft het Rijk al wel geld apart gezet, maar is de exacte verdeling en daarmee het bedrag per gemeente nog niet bekend en daarom ook nog niet in de decembercirculaire opgenomen. Het Rijk wil voor sommige onderdelen afwachten hoe de jaarrekeningen 2020 van de gemeenten eruit zien. De verdeling vindt dan plaats in 2021. Het betreft de volgende compensatiemaatregelen:

- inkomstenderving (van o.a. parkeerbelasting en toeristenbelasting) na 1 juni 2020;
- afvalinzameling;
- zwembaden en ijsbanen;
- verlenging steun sportverenigingen (1 okt t/m 31 dec).

Doordat de exacte verdeling van de compensatie per gemeente nog niet bekend is, is het de vraag of gemeenten dit al in de jaarrekening 2020 kunnen of moeten verwerken. De commissie BBV zegt daarover dat deze compensatie niet in de jaarrekening 2020 opgenomen kan worden. Het is niet mogelijk om voldoende nauwkeurig en betrouwbaar inzicht te hebben in de omvang van de compensatie door het Rijk. De hoogte van de compensatie per gemeente is afhankelijk van de werkelijke meerkosten en inkomstenderving over 2020. Daarom mag deze extra compensatie niet in 2020 als baat verantwoord worden. Zodra meer bekend is over de financiële impact van de inkomstenderving op gemeentelijk niveau zal de uitkering verder worden uitgewerkt.

Treasury/dividend

Treasury (€ 311.000 nadelig)

Binnen het taakveld “Treasury’ wordt centraal de jaarlijkse begroot en verantwoord. Vanuit het taakveld worden ook de werkelijke rentelasten doorbelast aan de verschillende taakvelden. Het verschil tussen de werkelijke betaalde rente en de doorbelasting mag maximaal 25% zijn, voordat de gemeente verplicht is de doorbelasting aan te passen. Het verschil in 2020 bedraagt € 311.000 en komt neer op ongeveer 20%. Het gaat in dit geval dan ook niet om een werkelijk nadeel dat het jaarresultaat beïnvloedt, maar om een verschil in doorbelasting door het taakveld ‘Treasury’.

Dividend (€ 34.000 nadelig)

In 2020 zijn de volgende dividendopbrengsten en verkoop aandelen verantwoord:

Dividendopbrengsten 2020 (x € 1.000)	Rekening	Begroting na wijziging
Bank Nederlandse Gemeenten		
- dividend 2019	39	52
WMD		
- dividend 2019	0	-0
Enexis		
- dividend 2019	42	63
Totaal	**81**	**115**

Het restantverschil van € 1.000 betreft een kleine overige uitgave.

Overhead (€ 764.000 nadelig)

In onderdeel 2.2 Overhead wordt het verschil toegelicht.

Vennootschapsbelasting (€ 79.000 voordelig)

In 2020 is de voorlopige aanslag vennootschapsbelasting 2020 voldaan van € 121.000. Het voordelige resultaat is ontstaan vanwege nog te verwachten correcties over de jaren 2016 t/m 2020.

3.4.6 Incidentele baten en lasten

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is in de programmarekening een overzicht opgenomen van de incidentele baten en lasten per programma. Hiermee wordt beoogd duidelijkheid te geven omtrent de aard van de baten en lasten. Door het overzicht incidentele baten en lasten wordt informatie gegeven die relevant is voor het beoordelen van de financiële positie.

Het verschil tussen incidenteel en structureel is niet altijd even scherp te trekken. Structurele baten en lasten worden in beginsel jaarlijks gemaakt. Tot het begrip incidenteel worden die baten en lasten gerekend die zich maximaal drie jaar voordoen. Het is daarbij van belang dat het gaat om ‘eenmalige zaken’. Bij het vermelden van de achteraf geconstateerde, incidentele baten en lasten zijn het vooral de uitschieters die er toe doen. In het hiernavolgende overzicht zijn dan ook alleen de majeure incidentele baten en lasten opgenomen. Als ondergrens is een bedrag van € 50.000 gehanteerd.

Ook toevoegingen en onttrekkingen aan reserves worden, voor zover ze niet een structureel karakter hebben (zie daarvoor onderdeel 3.4.7 Structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves), als een incidentele baat of last aangemerkt. Incidentele baten en lasten die budgettair neutraal in de begroting en rekening zijn opgenomen zijn niet in dit overzicht vermeld.

Het BBV schrijft voor dat de baten en lasten per programma worden gepresenteerd. Voor zover de verschillen tussen de begroting en rekening invloed hebben op het rekeningresultaat wordt voor een nadere uitleg verwezen naar het onderdeel 3.4.4 Toelichting rekening per programma.

Incidentele baten (x € 1.000)	Realisatie
Programma Burger en Bestuur	
Verkopen snippergroen	55
Mutatie reserves	15
Programma Integrale Veiligheid	
Mutatie reserves	392
Programma Beheer Openbare Ruimte	
Subsidie oversteek Norgerweg Roden	55
Kavelverkoop uit voormalige grondexploitaties Zuursche Duinen en Natuurvrienden	37
Afrekening perceel grond Hoprank Peize	78
Mutatie reserves	216
Programma Economische Ontwikkeling	
Winstnemingen grondexploitaties	17
Mutatie reserves	284

Incidentele lasten (x € 1.000)	Realisatie
Programma Burger en Bestuur	
Afboeken CBS De Veenster	99
Programma Integrale Veiligheid	
Mutatie reserves	189
Programma Economische Ontwikkeling	
Mutatie reserves	4
Programma Cultuur	
afkoopsom molens 2020	50
Programma Milieubeheer	
Finale kwijting afvalcontainers	200
Programma Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting	
Mutatie reserves	93
Totaal incidentele lasten	**542**

3.4.7 Structurele mutaties reserves

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is in de programmarekening een overzicht opgenomen van de geraamde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. In principe worden toevoegingen en onttrekkingen aangemerkt als incidentele baten en lasten. Hiervoor wordt verwezen naar onderdeel 3.4.6 Incidentele baten en lasten. Afwijkingen hierop zijn toevoegingen en onttrekkingen met een structureel karakter zoals bestemmingsreserves die gevormd zijn voor de dekking van een investering met economisch nut.

Structurele onttrekkingen aan reserves (x € 1.000)	Realisatie
Programma Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting	
Reserve Regiofonds	254
Algemene dekkingsmiddelen	
Reserve grondexploitaties	40
Reserve dekking kapitaallasten	193
Totaal onttrekkingen	**487**

Programma Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Reserve Regiofonds

Uit de reserve wordt t/m 2022 een bijdrage aan het Regiofonds bekostigd.

Algemene dekkingsmiddelen

Reserve dekking kapitaallasten

Investeringen dienen bruto op de balans te worden opgenomen. Slechts de kapitaallasten, voortvloeiend uit de investering, mogen worden gedekt door een reserve. Consequentie hiervan is dat kapitaallasten van investeringen gedurende de looptijd van een actief ten laste van de betreffende reserve wordt gebracht. Indien de raad besluit een bestemmingsreserve aan te wijzen ter dekking van een investering wordt deze op begrotingsbasis in zijn geheel overgeboekt naar de reserve dekking kapitaallasten.

Structurele toevoegingen aan reserves (x € 1.000)	Realisatie
Programma Cultuur	
Aankoop kunstwerken	1
Totaal toevoegingen	**1**

Programma Cultuur

Reserve aankoop kunstwerken

De reserve aankoop kunstwerken wordt jaarlijks aangevuld met € 1.000 uit het programma Cultuur.

3.4.8 Onvoorzien en Vennootschapsbelasting

Onvoorzien

In de primitieve begroting is in het programma ‘Burger en Bestuur’ een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 1.000. Er is in 2020 hierop geen aanspraak gemaakt.

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2017 vallen de gemeenten onder de vennootschapsbelasting. Het gaat daarbij om activiteiten waarbij de gemeenten deelnemen in het economisch verkeer en in concurrentie treedt met de private sector. Voor de berekening van de grondslag van deze belasting wordt een afzonderlijke fiscale administratie gevoerd. Deze verantwoording wijkt cijfermatig af van de gemeentelijke administratie.

Grondexploitaties

Over het verslagjaar is onze gemeente vennootschapbelasting verschuldigd voor de grondexploitaties. De bij de begroting 2020 geraamde bijdrage van € 40.000 is aan de reserve onttrokken. Per saldo is op dit onderdeel een voordeel behaald van € 79.000. In de jaarrekening wordt voorgesteld dit voordeel toe te voegen aan de reserve grondexploitaties. In onderdeel 3.4.5 ‘Algemene dekkingsmiddelen’ is dit bedrag verder toegelicht.

3.4.9 Investeringen

	Uitgaven				Inkomsten			
Programma 1 Burger en Bestuur (x € 1.000)	**Raming**	**Realisatie**	**Overhevelen**	**Afsluiten**	**Raming**	**Realisatie**	**Overhevelen**	**Afsluiten**
Beschikbaar gestelde investeringsbudgetten in 2020:								
Vervanging pc's en laptops 2e tranche	102		102					
Vervanging hardware	300	302		-2				
Overige investeringsbudgetten < € 100.000	440	128	233	79				
Overloopbudgetten voorgaande jaren:								
Vervanging pc's en laptops 1e tranche	257	259		-2				
Vervanging telefooncentrale	131		131					
Overige investeringsbudgetten < € 100.000	333	316	103	-86				
Toevoeging / onttrekking aan reserves								
Totaal	**1.563**	**1.005**	**569**	**-11**	**0**	**0**	**0**	**0**

	Uitgaven				Inkomsten			
Programma 2 Integrale veiligheid (x € 1.000)	**Raming**	**Realisatie**	**Overhevelen**	**Afsluiten**	**Raming**	**Realisatie**	**Overhevelen**	**Afsluiten**
Beschikbaar gestelde investeringsbudgetten in 2020:								
Overige investeringsbudgetten < € 100.000								
Overloopbudgetten voorgaande jaren:								
Overige investeringsbudgetten < € 100.000	166	152		14				
Toevoeging / onttrekking aan reserves								
Totaal	**166**	**152**	**0**	**14**	**0**	**0**	**0**	**0**

	Uitgaven				Inkomsten			
Programma 3 Beheer Openbare Ruimte (x € 1.000)	**Raming**	**Realisatie**	**Overhevelen**	**Afsluiten**	**Raming**	**Realisatie**	**Overhevelen**	**Afsluiten**
Beschikbaar gestelde investeringsbudgetten in 2020:								
Centrumontwikkeling Roden	3.499	8	3.491					
Duurzame wijkvernieuwing	400		400					
Centrumplan Peize	150	6	144					
Uitbreiding dorpshuis Roderwolde	125	161		-36				
Areaalnota	100		100					
Openbare verlichting	284	335		-51				
Meeliftinvesteringen	102	121	-19					
Wegen	447	323	124					
Mobiel inzamelpunt	100	103		-3				
Rioolkredieten	1.608	277	1.331					
Herinrichting Noordesch	480	1	479		230		230	
Verduurzamen wagenpark	250	15	235					
Vervangen zijlader	670		670		190		190	
Tractor	295	12	283					
Overige investeringsbudgetten < € 100.000	225	10	215					
Overloopbudgetten voorgaande jaren:								
Centrumontwikkeling Roden	2.025	760	1.265			120	-120	
Centrumplan Norg	150	5	145					
Herinrichting openbare ruimte bij nieuwe school Veenhuizen	200	138	62					
Landinrichtingsplan Veenhuizen (fietspad)	934	20	914		447	20	427	
Bouw nieuwe gemeentewerf	5.000	85	4.915					
Bruggen en duikers	112		112					
Openbare verlichting	138	138	0					
Pick-up's/bestelwagens	543	27	516					
Snipperkieper								
Overige investeringsbudgetten < € 100.000	386	213	165	8	-114	-23	-62	-29
Toevoeging / onttrekking aan reserves	-63			-63				
Totaal	**18.160**	**2.758**	**15.547**	**-145**	**753**	**117**	**665**	**-29**

Uitbreiding dorpshuis Roderwolde

Er was bij de subsidieverstrekking voor de verbouw uitgegaan van een bedrag exclusief btw. in de veronderstelling dat de btw compensabel was. Dit bleek niet het geval. Overschrijding is btw bedrag.

Openbare verlichting

Er is een inhaalslag gemaakt in de verledding van de openbare verlichting. Door late facturering was er geen zicht op stand van zaken uitvoering in combinatie van beschikbaar budget.

	Uitgaven				Inkomsten			
Programma 5 Onderwijs (x € 1.000)	**Raming**	**Realisatie**	**Overhevelen**	**Afsluiten**	**Raming**	**Realisatie**	**Overhevelen**	**Afsluiten**
Beschikbaar gestelde investeringsbudgetten in 2020:								
Overige investeringsbudgetten < € 100.000	32		32					
Overloopbudgetten voorgaande jaren:								
Realisatie school Veenhuizen	2.165	2.186	-21					
Bouw dubbele gymzaal Roden	2.079		2.079					
Nieuwbouw de Marke	3.170	181	2.989					
Nieuwbouw obs Roden (vm de Parel)	2.098		2.098					
Overige investeringsbudgetten < € 100.000	14	18		-4		2		-2
Toevoeging / onttrekking aan reserves								
Totaal	**9.558**	**2.385**	**7.177**	**-4**	**0**	**2**	**0**	**-2**

	Uitgaven				Inkomsten			
Programma 6 Sport (x € 1.000)	**Raming**	**Realisatie**	**Overhevelen**	**Afsluiten**	**Raming**	**Realisatie**	**Overhevelen**	**Afsluiten**
Beschikbaar gestelde investeringsbudgetten in 2020:								
Kunstgrasveld Gomos (ISAP 2020)	500	556	-56					
Overige investeringsbudgetten < € 100.000	45	70	-25			10	-10	
Overloopbudgetten voorgaande jaren:								
ISAP 2019 (restant-krediet)	280	145	135					
Kleedkamers vv Nieuw Roden (ISAP 2019)	150	188		-38		26		-26
Overige investeringsbudgetten < € 100.000	84	73		11				
Toevoeging / onttrekking aan reserves								
Totaal	**1.059**	**1.032**	**54**	**-27**	**0**	**36**	**-10**	**-26**

	Uitgaven				Inkomsten			
Programma 10 Zorg & Welzijn (x € 1.000)	**Raming**	**Realisatie**	**Overhevelen**	**Afsluiten**	**Raming**	**Realisatie**	**Overhevelen**	**Afsluiten**
Beschikbaar gestelde investeringsbudgetten in 2020:								
Brinkhof-duur-zaamheidsinvesteringen	410	420		-10		15		-15
Overige investeringsbudgetten < € 100.000	24	24	6	-6		1		-1
Overloopbudgetten voorgaande jaren:								
Overige investeringsbudgetten < € 100.000	28	27		1				
Toevoeging / onttrekking aan reserves								
Totaal	**462**	**471**	**6**	**-15**	**0**	**16**	**0**	**-16**

	Uitgaven				Inkomsten			
Programma 11 Milieubeheer (x € 1.000)	**Raming**	**Realisatie**	**Overhevelen**	**Afsluiten**	**Raming**	**Realisatie**	**Overhevelen**	**Afsluiten**
Beschikbaar gestelde investeringsbudgetten in 2020:								
Milieuparken	540	85	455					
Overige investeringsbudgetten < € 100.000		37	-5	-32				
Overloopbudgetten voorgaande jaren:								
Nieuwbouw brengstation	4.000	25	3.975					
Rioolkredieten	1.587	369	1.234	-16				
Overige investeringsbudgetten < € 100.000	426	104	296	26				
Toevoeging / onttrekking aan reserves								
Totaal	**6.553**	**620**	**5.955**	**-22**	**0**	**0**	**0**	**0**

3.4.10 Single information, Single audit

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) verstrekt middelen voor specifieke doelen aan gemeenten. Dit zijn specifieke uitkeringen. Voor de verantwoording over deze uitkeringen geldt het principe van Single information, Single audit (SiSa). SiSa houdt in dat gemeenten over de besteding van specifieke uitkeringen aan SZW verantwoording afleggen via de reguliere jaarrekening (beperkte informatie en eenmalige informatieverstrekking) in plaats van afzonderlijke, uitgebreide verantwoordingen per uitkering. Het houdt ook in dat de reguliere sobere accountantscontrole op de jaarrekening (single audit) volstaat in plaats van intensieve controles per specifieke uitkering.

Vanaf het verantwoordingsjaar 2010 geldt dat openbare lichamen, die zijn ingesteld op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen, de uitvoering van SZW uitkeringen via SiSa verantwoorden aan gemeenten. Deze verantwoording van openbare lichamen aan gemeenten wordt, onder meer in wet- en regelgeving, aangeduid als SiSa tussen medeoverheden. Dit betekent dat openbare lichamen uiterlijk 15 juli volgend op het verantwoordingsjaar via SiSa naar gemeenten verantwoorden. Hierdoor zijn openbare lichamen niet meer genoodzaakt om versneld en apart door de accountant gecertificeerd een separate verantwoording aan te leveren bij een gemeente. Dit zorgt voor minder bestuurlijke drukte en administratieve lasten. Deze regeling is voor onze gemeente van toepassing voor de Intergemeentelijke Sociale Dienst Noorderkwartier en het Werkvoorzieningschap Novatec.

Verder geldt voor alle specifieke uitkeringen het baten- en lastenstelsel. Het kas-verplichtingenstelsel is niet langer van toepassing voor de verantwoording van specifieke uitkeringen. Hiermee wordt voorkomen dat extracomptabele administraties met afwijkende waarderingsregels en aanvullende controles bij medeoverheden nodig zijn ten behoeve van de aansluiting op de Rijksadministratie.

De jaarstukken van de gemeente dienen uiterlijk 15 juli van het jaar volgend op het jaar waarover verantwoording moet worden afgelegd via het CBS te worden aangeleverd.

Op de volgende pagina is de SISA-verantwoordingsinformatie over het afgelopen verslagjaar opgenomen.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021

FIN	**B1**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal gedupeerden (met overlegbare bevestigingsbrief van Belastingdienst/Toeslagen *Aard controle R* *Indicator: B1/01*	Besteding (jaar T) van onderdelen a, b en d. (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B1/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdelen a, b en d (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/03*	Besteding (jaar T) van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B1/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/06*
			0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*		
			€ 81.051	€ 0	€ 0	€ 0		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*		
		1	061699 Gemeente Noordenveld	€ 0	061699 Gemeente Noordenveld	€ 0		
		2						
		3						
IenW	**E20**	**Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/02*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/04*		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/06*	De hoeveelheid van de op te leveren en de opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (m1, m2, aantallen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/08*		
		1	BSK-2020/230535	Nee	0			
		2						
		3						
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 6.537.480	-€ 76.867	€ 828.404	-€ 1.540	€ 80.569	€ 0
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/12*
			€ 105.140	-€ 21.418	€ 0	€ 350.279	€ 0	
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2020** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) uitvoerings- en onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 210.010	€ 0	-€ 142.033	€ 0	€ 0	€ 0
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/07*					
			Ja					
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 1.575.864	€ 0	-€ 1.892	€ 0	€ 0
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 441.065	€ 327.494	€ 0	€ 0	€ 0
		3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	€ 260.117	€ 45.314	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Totaal bedrag vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020) *Aard controle R* *Indicator: G4/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	508	37		Ja	
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	109	4		Ja	
			3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	149	14		Ja	
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/12*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/16*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)					
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten		Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R.* *Indicator: H4/01*	Overig (jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
				€ 364.464	€ 157.332				
				Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
			1	SPUK20-803004	€ 207.132	€ 113.597	€ 78.765	€ 14.770	De bestedingen zijn berekend op basis van 17,5% BTW
			2						
			3						
				Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/09*	Totale besteding (jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening) *Aard controle R* *Indicator: H4/10*	Percentage besteed (jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening) *Aard controle R* *Indicator: H4/11*			
			1	SPUK20-803004	€ 207.132	57%			
			2						
			3						
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord**		Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/01*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/02*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/03*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	
					€ 20.000		€ 20.000	Ja	
DRE	**DRE2C**	**Uitvoeringsregeling BDU verkeer en vervoer (Drenthe)** Uitvoeringsregling BDU verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Drenthe		Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: DRE2C/01*	Welke regeling betreft het *Aard controle n.v.t.* *Indicator: DRE2C/02*	Totale besteding (in jaar T) De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen *Aard controle R* *Indicator: DRE2C/03*	**Correctie** t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding *Aard controle R* *Indicator: DRE2C/04*	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: DRE2C/05*	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: DRE2C/06*
			1	201902909	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 0		€ 0	
			2	201902916	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 0		€ 0	
			3	201703149	2.1 Verkeer, wegen en water	€ 0		€ 0	
				Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: DRE2C/07*	De besteding (in jaar T) ten laste van alleen provinciale middelen Alleen de besteding (in jaar T) ten laste van alleen provinciale middelen *Aard controle R* *Indicator: DRE2C/08*	**Correctie** t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen *Aard controle R* *Indicator: DRE2C/09*	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van alleen provinciale middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: DRE2C/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: DRE2C/11*	
			1	201902909	€ 0		€ 0	Nee	
			2	201902916	€ 0		€ 0	Nee	
			3	201703149	€ 0		€ 0	Ja	
DRE	**DRE8C**	**Ruimtelijke ontwikkeling** Uitvoeringsregeling Binnenstadfonds SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Drenthe		Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: DRE8C/01*	Welke regeling betreft het *Aard controle n.v.t.* *Indicator: DRE8C/02*	Totale besteding in jaar T De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen *Aard controle R* *Indicator: DRE8C/03*	**Correctie** t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding *Aard controle R* *Indicator: DRE8C/04*	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: DRE8C/05*	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: DRE8C/06*
			1	2018002624	8.1 Ruimtelijke Ordening	€ 51.922		€ 483.358	
			2						
			3						
				Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: DRE8C/07*	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen *Aard controle R* *Indicator: DRE8C/08*	**Correctie** t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen *Aard controle R* *Indicator: DRE8C/09*	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van alleen provinciale middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: DRE8C/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: DRE8C/11*	
			1	2018002624	€ 5.192		€ 34.546	Nee	
			2						
			3						

GRO	GRO11C	Regiofonds	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het (taakveld waarop van toepassing zelf invullen)	Totale besteding in jaar T	**Correctie** t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T	Toelichting
					De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Groningen	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO11C/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO11C/02*	*Aard controle R* *Indicator: GRO11C/03*	*Aard controle R* *Indicator: GRO11C/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO11C/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO11C/06*
		1						
		2						
		3						

			Kopie beschikkingsnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	**Correctie** t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: GRO11C/07*	*Aard controle R* *Indicator: GRO11C/08*	*Aard controle R* *Indicator: GRO11C/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO11C/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO11C/11*	
		1						
		2						
		3						

GRO	GRO21C	Regiospecifiek pakket (RSP)	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het	Totale besteding in jaar T	**Correctie** t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T	Toelichting
					De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Groningen	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO21C/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO21C/02*	*Aard controle R* *Indicator: GRO21C/03*	*Aard controle R* *Indicator: GRO21C/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO21C/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO21C/06*
		1	2015-23560	2.5 Openbaar vervoer	€ 1.001.035		€ 3.035.161	
		2	2020-037012	2.5 Openbaar vervoer	€ 289.656		€ 289.656	
		3						

			Kopie beschikkingsnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	**Correctie** t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: GRO21C/07*	*Aard controle R* *Indicator: GRO21C/08*	*Aard controle R* *Indicator: GRO21C/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO21C/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO21C/11*	
		1	2015-23560	€ 480.497		€ 1.456.877	Nee	
		2	2020-037012	€ 78.899		€ 78.899	Nee	
		3						

3.4.11 Jaarrekening op taakveld

Op grond van artikel 66 dient de gemeente in de jaarrekening een verplichte bijlage taakvelden op te nemen. De Gemeente Noordenveld heeft in zowel de begroting als de jaarrekening per programma de taakvelden uitgesplitst. Het totaal overzicht betreft daarom een samenvatting van de eerder genoemde uitsplitsingen.

De realisatie van het totaal overzicht van de baten en lasten per taakveld is integraal en omvat dezelfde totaalbedragen als de begroting onderscheidenlijk de jaarstukken. Voor het overzicht met de gerealiseerde baten en lasten worden hetzelfde verdelingsprincipe en dezelfde indeling gebruikt als voor het overzicht met de ramingen.

Taakvelden gemeente (x € 1.000)	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Rekening 2020		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning									
0.1 Bestuur	146	1.422	-1.276	140	1.498	-1.358	33	1.406	-1.372
0.2 Burgerzaken	414	587	-173	379	646	-267	282	562	-280
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	154	121	33	-105	162	-267	685	894	-208
0.4 Overhead	12	9.400	-9.387	127	9.189	-9.063	592	10.418	-9.826
0.5 Treasury	2.154	1.699	455	2.231	1.538	694	1.886	1.494	391
0.61 OZB woningen	3.694	275	3.419	3.900	338	3.562	3.903	430	3.473
0.62 OZB niet-woningen	1.826	67	1.759	1.817	67	1.750	1.820	79	1.740
0.63 Parkeerbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.64 Belastingen overig	0	12	-12	0	12	-12	-0	-1	1
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	47.446	0	47.446	48.230	0	48.230	49.338	0	49.338
0.8 Overige baten en lasten	1.305	1.086	219	1.480	1.625	-145	6.199	6.002	197
0.9 Vennootschapsbelasting (VPB)	0	40	-40	0	40	-40	0	-39	39
0.10 Mutaties reserves	1.014	1	1.013	5.668	1	5.667	2.968	287	2.681
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	851	-851	0	-158	158	628	1.571	-943
1. Veiligheid									
1.1 Crisisbeheersing	1	1.673	-1.672	1	1.716	-1.715	3	1.675	-1.672
1.2 Openbare orde en veiligheid	17	458	-441	17	893	-876	199	892	-693
2. verkeer, vervoer en waterstaat									
2.1 Verkeer en vervoer	43	4.614	-4.571	1.442	7.275	-5.833	795	7.256	-6.460
2.2 Parkeren	0	36	-36	0	34	-34	0	21	-21
2.3 Recreatieve havens	0	9	-9	0	9	-9	0	9	-9
2.4 Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.5 Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Economie									
3.1 Economische ontwikkeling	47	379	-331	47	1.705	-1.658	35	713	-677
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.216	1.216	0	3.055	3.055	0	568	236	332

3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	246	366	-120	246	350	-104	284	315	-31
3.4 Economische promotie	431	289	141	462	364	98	430	202	228
4. Onderwijs									
4.1 Openbaar basisonderwijs	13.912	13.960	-49	13.912	13.985	-74	15.173	15.120	53
4.2 Onderwijshuisvesting	256	2.211	-1.955	256	2.616	-2.359	165	2.568	-2.403
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	113	1.112	-999	113	1.164	-1.051	383	1.195	-813
5. Sport, cultuur en recreatie									
5.1 Sportbeleid en activering	118	696	-578	138	865	-727	124	803	-679
5.2 Sportaccommodatie	568	1.691	-1.123	571	1.695	-1.124	505	1.625	-1.120
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	304	892	-588	330	1.147	-817	261	999	-739
5.4 Musea	19	641	-622	14	631	-617	36	600	-564
5.5 Cultuur erfgoed	6	103	-97	31	148	-117	2	83	-80
5.6 Media	0	542	-542	100	631	-531	100	603	-503
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	83	2.749	-2.667	41	2.770	-2.729	56	2.976	-2.919
6. Sociaal Domein									
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	342	4.309	-3.968	310	4.437	-4.127	272	4.404	-4.132
6.2 Wijkteams	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	7.663	9.615	-1.952	7.433	9.726	-2.293	8.583	10.392	-1.809
6.4 Begeleide participatie	342	3.538	-3.197	164	3.334	-3.170	39	3.400	-3.361
6.5 Arbeidsparticipatie	10	1.292	-1.282	10	1.282	-1.272	63	993	-929
6.6 Maatwerk-voorzieningen (Wmo)	0	0	-0	0	0	-0	0	0	-0
6.71 Maatwerk-dienstverlening 18+	0	6.075	-6.075	0	6.137	-6.137	0	6.698	-6.698
6.72 Maatwerk-dienstverlening 18-	0	7.179	-7.179	0	7.230	-7.230	0	6.678	-6.678
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Volksgezondheid en milieu									
7.1 Volksgezondheid	0	1.066	-1.066	0	1.366	-1.366	0	1.123	-1.123
7.2 Riolering	4.119	3.303	816	4.280	3.364	916	3.999	3.027	972
7.3 Afval	3.950	3.301	649	4.014	3.324	690	4.220	3.539	681
7.4 Milieubeheer	0	1.258	-1.258	209	1.715	-1.506	43	1.473	-1.431
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	207	355	-148	147	408	-261	204	338	-134
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing									
8.1 Ruimtelijke Ordening	31	980	-949	31	1.402	-1.371	27	1.041	-1.014
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	2.781	2.977	-196	21.301	21.637	-336	12.259	12.469	-211
8.3 Wonen en bouwen	429	970	-541	3.837	5.006	-1.169	879	1.471	-592
	95.417	**95.417**	**0**	**126.379**	**126.379**	**0**	**118.039**	**118.039**	**0**

3.4.12 Vaststellingsbesluit

De raad van de gemeente Noordenveld,

Gelet op artikel 197 van de Gemeentewet waarin het college van burgemeester en wethouders aan de gemeenteraad verantwoording aflegt over het door hem gevoerde bestuur;

Gelet op artikel 198 van de Gemeentewet waarin is bepaald dat de gemeenteraad de jaarrekening en het jaarverslag vaststelt;

B e s l u i t :

De jaarrekening en het jaarverslag 2020 vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Noordenveld op 7 juli 2021,

De griffier,

de voorzitter,

Bijlagen

Begrippenlijst

Aanbiedingsbrief: Brief aan de gemeenteraad waarin het college de begroting ter vaststelling aanbiedt aan de gemeenteraad. In de aanbiedingsbrief wordt een korte uiteenzetting gegeven over de inhoud van de begroting en de voorgestelde maatregelen om een eventueel tekort op de (primitieve) begroting te dekken. In het verleden was de aanbiedingsbrief een separaat document. Nu maakt deze een integraal onderdeel uit van de begroting.

ABC-methode: Activity based costing (abc) is gebaseerd op het idee dat niet producten, maar activiteiten kosten veroorzaken. Activity based costing hangt kosten in eerste plaats op aan de activiteiten die nodig zijn om producten te maken en verkopen. Bij de meeste ondernemingen zijn de indirecte kosten immers hoger dan de directe productiekosten, dankzij steeds betere productietechnieken. Activity based costing zoekt naar aspecten van activiteiten die kosten veroorzaken. Pas daarna worden kosten van activiteiten toegerekend aan producten. De grondgedachte is dat iedere productie een interne vraag naar activiteiten oplevert. Een kostprijscalculatie volgens de activity based costing-methode gaat voor elk product na hoeveel van iedere ‘activiteit’ nodig is voor de productie.

Accres: De jaarlijkse groei van het gemeentefonds op basis van de ontwikkeling van de netto-gecorrigeerde rijksuitgaven.

Achtervangpositie: Landelijk zijn er een aantal waarborgfondsen werkzaam waar garantstellingen van instellingen kunnen worden ondergebracht. Voor risico’s vervullen de gemeenten een zogenoemde achtervangpositie. Dit houdt in dat gemeenten pas in een laat stadium worden aangesproken in het uiterste geval dat het waarborgfonds een nadeel niet volledig kan opvangen.

Actief grondbeleid: Bij actief grondbeleid verwerft de gemeente zoveel mogelijk zelf de gronden, maakt deze zelf bouw- en woonrijp en geeft deze vervolgens uit aan derden. Mits de markt het toelaat kan de gemeente de productiekosten volledig in de uitgifteprijs verhalen.

Aflossen: Het terugbetalen van geleend geld.

Afschrijven: Het in de boekhouding tot uitdrukking brengen van de waardedaling van een bedrijfsmiddel over een bepaalde periode.

Algemene dekkingsmiddelen: Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten zonder vooraf bepaald bestedingsdoel die de gemeente vrij kan besteden. Het gaat behalve om de uitkering uit het gemeentefonds, om gemeentebelastingen, deelnemingen/dividend, erfpacht, rente en de verzamelpost overige dekkingsmiddelen. Ze zijn bedoeld voor de uitvoering van de programma’s waarin het beleid tot uitvoering wordt gebracht dat de gemeenteraad heeft vastgesteld.

Algemene reserve: De algemene reserve heeft een algemeen karakter en is in principe een vrij aanwendbaar deel van het eigen vermogen van de gemeente. Deze reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers.

Algemene uitkering: Gemeenten krijgen elk jaar geld uit het gemeentefonds om een deel van hun uitgaven te betalen, de algemene uitkering. Gemeenten mogen zelf bepalen waar ze dit geld aan besteden. Gemeenten gebruiken het geld voor bijvoorbeeld wegen en schoolgebouwen.

Amateurkunst: (Kunstzinnige producten van) Iedereen die om uiteenlopende redenen niet beroepshalve actief is in een kunstdiscipline.

Arbeidsbeperking: belemmering die ontstaan is door ziekte of gebrek waardoor het verkrijgen of verrichten van arbeid niet of minder goed mogelijk is

Arbeidsdeelname: De beroepsbevolking (werkzaam en werkloos) in procenten van de totale bevolking van 15-64 jaar (ook wel bruto-arbeidsparticipatie), of: de werkzame beroepsbevolking in procenten van de totale bevolking van 15-64 jaar

Arbowetgeving: De Arbo (Arbeidsomstandigheden) wet vormt de basis van de Arbowetgeving. Hierin staan de algemene bepalingen die gelden voor alle plekken waar arbeid wordt verricht (dus ook voor verenigingen en stichtingen). De Arbowet is een kaderwet. Dat betekent dat er geen concrete regels in staan. Die zijn verder uitgewerkt in het Arbobesluit en de Arboregeling.

Autonome ontwikkelingen: ontwikkeling op basis van vastgesteld beleid

AWBZ: Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten: een verplichte, collectieve ziektekostenverzekering voor niet individueel verzekerbare ziektekostenrisico's. De AWBZ is één van de zogenoemde verplichte volksverzekeringen.

BAG: Basisregistratie Adressen en Gebouwen: een registratie waarin gemeentelijke basisgegevens over alle gebouwen en adressen in Nederland zijn verzameld. De BAG is een belangrijk onderdeel van het stelsel van basisregistraties. Het stelsel van basisregistraties speelt een belangrijke rol in het aanpakken van maatschappelijke vraagstukken (bijvoorbeeld uitrukkende hulpdiensten, efficiënt vaststellen van het recht op uitkering, toetsen van vergunningaanvragen of het bestrijden van fraude). Deze gegevens worden vastgelegd in (13) basisregistraties. Door al bekende gegevens binnen de overheid met elkaar te delen, kan de overheid efficiënter opereren en de dienstverlening verbeteren.

Balansdatum: Hiermee wordt bedoeld een overzicht van bezittingen en schulden (balans) op een bepaald moment (datum). Gemeenten presenteren alleen een balans bij de jaarrekening. In dit geval is de balansdatum dus 31 december.

Basisregistraties: Een basisregistratie is een door de overheid officieel aangewezen registratie met daarin gegevens van hoogwaardige kwaliteit, die door alle overheidsinstellingen verplicht en zonder nader onderzoek, worden gebruikt bij de uitvoering van publiekrechtelijke taken.

Batenlastenstelsel: In een batenlastenstelsel worden uitgaven en ontvangsten toegerekend aan het tijdvak waarin het verbruik van goederen en diensten plaatsvindt en de baten ontstaan. Dit stelsel maakt het mogelijk om de kosten en opbrengsten af te leiden uit de administratie.

BBV: Het Besluit Begroting en Verantwoording bevat regelgeving waarbinnen gemeenten hun begrotings- en verantwoordingsstukken moeten opstellen. Zie ook www.commissiebbv.nl.

Bbz: Het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) is een gemeentelijke kredietregeling voor zelfstandige ondernemers – waaronder agrarische – met financiële problemen. Verschillende groepen komen ervoor in aanmerking.

Bedrijfsvoering: De sturing en beheersing van bedrijfsprocessen om de beleidsdoelstellingen te realiseren. Het betreft de sturing en beheersing van zowel de primaire processen als van de processen die hiervoor faciliterend zijn (de zogenaamde ondersteunende processen). Wat de ondersteunde processen betreft, kan hierbij ten minste worden gedacht aan personeel, informatisering, organisatie, financiën, automatisering en huisvesting.

Begrotingsjaar: Het begrotingsjaar is gelijk aan een kalenderjaar.

Begrotingsruimte: Begrotingsruimte is het positieve saldo van baten en lasten na bestemming van ongewijzigd beleid. De ruimte kan incidenteel of structureel zijn.

Beheerverordening: Een beheerverordening is bedoeld om bestaande ruimtelijke functies juridisch vast te leggen in gebieden waar de gemeente geen ruimtelijke ontwikkelingen verwacht. Een beheerverordening vervangt in die situaties een bestemmingsplan. Er bestaat onderscheid tussen een beheerverordening in enge zin en in ruime zin. Een beheerverordening in enge zin staat alleen de feitelijk bestaande ruimtelijke functie toe. Een beheerverordening in ruime zin staat ook eventuele andere ruimtelijke functies toe die in het bestemmingsplan waren toegestaan, voordat de beheerverordening werd vastgesteld.

Belastingcapaciteit: De OZB en de opcenten zijn voor gemeenten respectievelijk provincies de belangrijkste eigen belastinginkomsten. De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of ruimte is voor nieuw beleid. Om deze ruimte weer te kunnen geven is een ijkpunt nodig. In dit geval landelijk gemiddelde tarieven. Voor de gemeenten wordt de

belastingcapaciteit gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Naast de OZB wordt tevens gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing omdat de heffing niet kostendekkend hoeft te zijn, maar ook lager mag worden vastgesteld (er is dan sprake van belastingcapaciteit die niet benut wordt). Voor de provincies wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan de hoogte van het gemiddelde landelijke gehanteerde tarief voor de opcenten. De mate waarbij een tegenvaller kan worden bijgestuurd, wordt ook wel de wendbaarheid van de begroting genoemd. Wanneer een gemeente of provincie te maken heeft met een hoge schuld en de structurele lasten hoger zijn dan de structurele baten en de woonlasten of opcenten al relatief hoog zijn, dan is er minder ruimte om te kunnen bijsturen.

Bemoeizorg: Alle activiteiten op het gebied van de volksgezondheid die niet worden uitgevoerd op geleide van een vrijwillige en individuele hulpvraag. Het gaat om de ongevraagde bemoeienis van hulpverleners met sociaal kwetsbaren die hulp nodig hebben, maar daar zelf niet om vragen of deze hulp niet willen accepteren.

Bestemmingsreserve: Bestemmingsreserves zijn door de raad afgezonderde vermogensbestanddelen met een specifieke bestemming voor bepaalde doeleinden. De beleidsruimte inzake reserves is zeer groot. De raad kan op basis van eigen keuzes en afwegingen bepalen of reserves worden ingesteld.

Bestuursakkoord: Direct na de verkiezingen van de gemeenteraad, stellen de coalitiepartijen in grote lijnen de bestuurlijke uitgangspunten voor de komende vier jaar voor aan de gemeenteraad. Deze uitgangspunten kunnen aangevuld of onderschreven worden door de overige fracties van de raad. Dit geheel vormt het bestuursakkoord en geeft in hoofdlijnen aan wat de raad belangrijk vindt voor de komende raadsperiode.

(Ministerie van) BZK: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Boekwaarde: De waarde waartegen activa (bezittingen) en passiva (schulden) op de balans zijn opgenomen.

BOR-systematiek: Voor het beheer van de openbare ruimte (BOR) heeft de gemeenteraad een beleidsmatig kader ontwikkeld met een financiële vertaalslag naar de begroting. Hiermee wil de gemeente een mogelijkheid creëren om te kunnen discussiëren over de kwaliteit van de openbare ruimte met zowel het bestuur als de inwoners van de gemeente. Daarnaast kan sturing worden gegeven aan de kwaliteit van de openbare ruimte.

Breedbandinternet: Breedbandinternet is een manier om grote hoeveelheden data te ontvangen en te verzenden via internet.

BRP-straat: De Basisregistratie Personen (BRP) bevat persoonsgegevens van iedereen die in Nederland woont. Asielzoekers hebben baat bij een snelle inschrijving in de BRP. Zij krijgen eerder een burgerservicenummer (BSN), zodat zij sneller overheidsdiensten kunnen regelen. Vergunninghouders kunnen eerder vanuit het azc doorstromen naar huisvesting in de gemeente. Op 4 procesopvanglocaties zijn ‘BRP-straten’ gerealiseerd. Het doel van een BRP-straat is dat asielzoekers en vergunninghouders (die in de Algemene Asielprocedure een vergunning kregen) zich zo vroeg mogelijk inschrijven in de BRP. De BRP-straten zijn een samenwerkingsverband tussen de IND, het COA en gemeenten.

Btw-compensatiefonds: Het Btw-compensatiefonds is een Nederlands begrotingsfonds waaruit gemeenten en provincies worden gecompenseerd voor een belangrijk deel van de door hen betaalde omzetbelasting (btw). Als gemeenten en provincies diensten of goederen extern inkopen, betalen zij daarover btw. In tegenstelling tot bedrijven kunnen zij die btw niet terugvorderen van de Belastingdienst. Extern ingekochte diensten zijn daarom al snel duurder dan intern uitgevoerde activiteiten. Sinds 2003 kunnen gemeenten en provincies met het btw-compensatiefonds (grotendeels) de btw terugvragen die ze hebben betaald over uitbesteed werk. Door de instelling van het btw-compensatiefonds wordt een aantal knelpunten die uit de btw-wetgeving voortvloeien, opgelost.

Budget: Een taakstelling op basis van de productenraming die tot uitdrukking komt in een gekoppeld bedrag en verbonden aan één of meerdere producten of interne leveringen.

Budgettair neutraal: Zonder effect op het saldo van uitgaven en ontvangsten van de begroting.

BUIG: BUIG staat voor Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten en betreft het budget dat wij jaarlijks van het Rijk ontvangen om onze uitkeringen van te betalen. Het betreft een niet geoormerkte uitkering, wat inhoudt dat je zelf mag bepalen wat je met tekorten of overschotten doet na betaling van alle uitkeringen. Een

onderdeel van het BUIG-model betreft de vangnetregeling. Deze regeling is er om gemeenten te beschermen voor grote uitschieters. De regeling houdt in het kort in dat gemeenten een tekort tussen de 5% en 10% voor de helft vergoed krijgen van het Rijk en een tekort boven de 10% wordt volledig vergoed.

CAO: Een collectieve arbeidsovereenkomst (cao) is een schriftelijke overeenkomst waarin afspraken over arbeidsvoorwaarden zijn vastgelegd die overeen zijn gekomen tussen een of meer werkgevers of werkgeversorganisaties met een of meer werknemersorganisaties.

C.a.: Cum annexis (c.a.) is een Latijnse uitdrukking en betekent: wat erbij hoort, met toebehoren of iets dergelijks.

Centraal Plan Bureau (CPB): Het Centraal Planbureau is een instelling die met behulp van macro-economische modellen voorspellingen doet over de Nederlandse economie en de gevolgen van het overheidsbeleid bestudeert.

COA: Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) is voor de Nederlandse samenleving de opvangorganisatie die zorgt voor opvang van vreemdelingen. Het COA biedt mensen in een kwetsbare positie een veilige huisvesting en helpt bij de voorbereiding op de toekomst (in Nederland of ergens anders). Het COA houdt zich vooral bezig met asielzoekers en vluchtelingen. Het COA zorgt voor de eerste levensbehoeften als huisvesting en uitbetaling van zakgeld. Het COA is verantwoordelijk voor de plaatsing en opvang in opvanglocaties verspreid over heel Nederland totdat er een besluit genomen is over de asielaanvraag.

Collectieve lastendruk: Het totaal van belasting- en premieontvangsten, vermeerderd met enkele niet-belastingontvangsten, uitgedrukt in procenten van het Bruto Binnenlands Product.

Collegeprogramma: Nadat er gemeenteraadsverkiezingen zijn geweest wordt er een nieuw college samengesteld, meestal op basis van een collegeprogramma. Ook wordt er een werkverdeling gemaakt waarbij ieder collegelid een aantal taken krijgt te behartigen, een portefeuille genaamd. De burgemeester staat niet hiërarchisch boven de wethouders. Wel is hij of zij voorzitter van het college van B en W en heeft hij of zij een doorslaggevende stem wanneer de stemmen staken. Het college van B en W opereert als een collectief, dat wil zeggen dat ze gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het door eenieder van hen gevoerde beleid.

Consortium: Groep van bedrijven of andere instellingen die voor een eenmalig project samenwerken.

Contante waarde: De contante waarde (CW) of actuele waarde (AW) van een toekomstig bedrag aan geld over een tijdsperiode van n jaar en bij rentevoet p, is het bedrag dat uitgezet tegen samengestelde interest bij de genoemde rentevoet na de periode van n jaren juist het gegeven bedrag oplevert. Eenvoudig geformuleerd; de huidige waarde van een bedrag waarover je pas na een bepaalde periode de beschikking hebt.

Corporatiewoningen: Woningen in het bezit van woningcorporatie.

Crisis- en herstelwet: De Crisis- en herstelwet is een Nederlandse wet, gericht op de versnelling van infrastructurele projecten. Hieronder vallen grote bouwprojecten en projecten op het gebied van duurzaamheid, energie en innovatie. Tevens beoogt de wet een economische impuls te geven aan de bouwsector ten tijde van de kredietcrisis. De wet is op 31 maart 2010 in werking getreden.

Daggeld(lening): Een lening zonder zekerheden, die banken aan elkaar en aan lagere overheden, institutionele beleggers en soms bedrijven verstrekken. De leningen kunnen dagelijks (voor 12.00 uur) door beide partijen worden opgezegd.

Decentralisatie-uitkering: Met ingang van 2009 is er naast de algemene uitkering en de integratie-uitkering ook de decentralisatie-uitkering. Deze nieuwe uitkering is nodig voor de kabinetsdoelstelling om het aantal specifieke uitkeringen te verminderen De verdeling van de decentralisatie-uitkering volgt evenmin als de integratie-uitkering de regels van de verdeling van de algemene uitkering. Anders dan bij de integratie-uitkering, waar de termijn van overheveling naar de algemene uitkering van tevoren vaststaat, ontbreekt bij de decentralisatie-uitkering een dergelijke termijn. Dat maakt de uitkering geschikt voor de overheveling van specifieke uitkeringen, ook als die termijn nog niet bekend is. Ook maakt het de uitkering geschikt voor middelen die slechts tijdelijk beschikbaar zijn.

Deposito: Een bedrag aan geld dat aan een bank wordt toevertrouwd voor een bepaalde periode tegen een vastgestelde rentevergoeding. Gedurende de afgesproken periode dat het geld bij de bank staat, kan een klant niet

vrij over dat geld beschikken. Bankeren hanteren vaak een minimuminleg. De vaste termijnen variëren van één tot twaalf maand.

Dekking: Houdt in dat bij nieuwe initiatieven ook is aangegeven op welke wijze nieuwe lasten door baten worden gedekt.

Diftar-systeem: Staat voor gedifferentieerde tarieven waarbij per huishouden geregistreerd wordt hoeveel afval aangeboden wordt. Hoe meer afval een inwoner aanbiedt hoe hoger de afvalstoffenheffing is.

Doelmatigheid: Een (voorgenomen) handelwijze is doelmatig of efficiënt als de betreffende inspanningen en uitgaven daadwerkelijk bijdragen aan de realisatie van het beoogde doel en de kosten in verhouding staan tot de opbrengsten.

Doeltreffendheid: Het beoogde doel halend. Doeltreffendheid zegt dus iets over de mate waarin een doel wordt bereikt, wat onafhankelijk is van de geleverde inspanningen

Dotatie: Doteren wil zeggen dat er jaarlijks een bedrag in de kosten geboekt wordt. Omdat er dan nog geen sprake is van een daadwerkelijke uitgave, wordt dit bedrag opzij gezet in een voorziening. Een voorziening mag alleen gevormd worden voor lasten die met enige mate van zekerheid ingeschat kunnen worden

Duurzaamheidbalans: Om duurzame ontwikkeling te kunnen meten heeft Telos de duurzaamheidbalans ontwikkeld. In een duurzaamheidbalans brengen we de belangrijkste indicatoren voor de ontwikkeling van een gebied samen. Dat doen we door de kapitalen te ontleden in voorraden, eisen en indicatoren en hun normen.

Duurzaamheidsscore: De duurzaamheidsscore is gebaseerd op 10 indicatoren: 5 indicatoren hebben betrekking op het bereiken van duurzame doelen. 5 indicatoren hebben betrekking op een duurzaam mobiliteitssysteem
Iedere indicator is gerelateerd aan een variabele waarmee gemeenten kunnen worden vergeleken. Bijvoorbeeld door te delen door het aantal inwoners, voertuigen of woningen.

eDepot: Een eDepot is een voorziening met functionaliteit voor de opslag en het beheer van de digitale archieven die voor blijvende bewaring in aanmerking komen. Een eDepot kan grote hoeveelheden bestanden opslaan. Maar het is meer dan alleen geheugenruimte: de opgeslagen informatie moet ook weer opvraagbaar zijn. Nu en over lange tijd. Dit vraagt om speciaal voor archiefbeheer ontwikkelde software waarmee informatie bruikbaar en zichtbaar wordt. Slimme technieken ordenen informatie en maken het leesbaar wordt op elk beeldscherm, in welke vorm de informatie destijds dan ook het eDepot ingegaan is. Een goede basis hiervoor is het OAIS-model zoals beschreven in de ISO-norm 14721: 2012.

Egalisatiereserve: Reserves die gevormd zijn om bijvoorbeeld uit te kunnen putten als resultaten tegenvallen of om onverwachte tegenvallers op te kunnen vangen. De gemeente Noordenveld kent bijvoorbeeld de (egalisatie-) reserve Wmo (Wet Maatschappelijke Ondersteuning)

EMU-gebied: De landen die in Europa een Economische en Monetaire Unie vormen. De EMU kwam tot stand bij het Verdrag van Maastricht in 1992. Momenteel nemen 17, waaronder Nederland, van de 27 Europese Lidstaten deel aan de Unie.

EMU-saldo: Het EMU-saldo heeft betrekking op het vorderingensaldo van de sector Overheid op transactie basis. Het vorderingensaldo geeft de mutatie in het saldo van de financiële activa en passiva van de collectieve sector weer. Omdat het EMU-saldo betrekking heeft op de totale collectieve sector, is niet alleen het vorderingensaldo van het Rijk van belang, maar ook de vorderingensaldi van de sociale fondsen en de lokale overheid.

EMU-schuld(-quote): Het totaal van de uitstaande leningen ten laste van de gehele collectieve sector. Dit is de optelsom van de uitstaande leningen ten laste van het Rijk, de sociale fondsen en de lokale overheid, minus de onderlinge schuldverhoudingen van deze drie subsectoren. De EMU-schuld is een bruto-schuldbegrip. Bij bepaling van de EMU-schuldquote wordt de EMU-schuld uitgedrukt in procenten van het bbp.

Europese aanbesteding: Een Europese aanbesteding is een aanbesteding volgens bepaalde Europese richtlijnen. Die richtlijnen (van de Europese Unie) verplicht Europese overheden om overheidsopdrachten die een bepaald bedrag te boven gaan uit te schrijven via de procedure van een Europese aanbesteding.

Exploitatie (begroting): (Een overzicht van de) kosten en opbrengsten van een onderneming over een bepaalde periode. Bij de overheid wordt meestal gesproken over het overzicht van baten en lasten.

Extramurale zorg: Het aanbod van zorg- en dienstverlening en begeleiding dat beschikbaar is voor mensen die zelfstandig in de thuissituatie wonen. Thuiszorg is een vorm van extramurale zorg.

Financial lease: Financiële leasing is een leasevorm waarbij de kredietverstrekker of lessor enkel juridisch eigenaar blijft terwijl het volledige economisch eigendom (het genot, de verzekering, het onderhoud) overgaat op de kredietnemer of lessee.

Financieel neutraal: Zie budgettair neutraal

Financieel nivelleren: Financieel een gelijk niveau proberen te bereiken.

Financiële participaties: Het financieel deelnemen in (bijvoorbeeld) een bedrijf.

Financiële verordening: Raadsbesluit (verordening) op basis van artikel 212 Gemeentewet, dat de uitgangspunten voor het financiële beleid en regels voor het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie bevat.

Financieringsfunctie: Deze functie betreft alle activiteiten die te maken hebben met het verwerven en beheren van financiële middelen door de gemeente. Concreet gaat het dan om zaken zoals het aantrekken van geld in diverse vormen, bijvoorbeeld deposito's en leningen, het beheersen van geldstromen (zodat een minimale hoeveelheid middelen aangetrokken hoeft te worden) en een optimaal beheer van aanwezige middelen (zodat een optimaal rendement van deze middelen kan worden behaald). De Gemeentewet (artikel 212) schrijft voor dat de raad voor de financieringsfunctie bij verordening regels formuleert over in ieder geval:
- de algemene doelstelling van deze functie;
- te hanteren richtlijnen en limieten;
- de administratieve organisatie; daaronder begrepen: taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheidsrelaties en informatievoorziening.

Financiering(smiddelen)
Het leveren van kapitaal (financiën) om zo een bepaalde activiteit te bekostigen. In de paragraaf Financiering wordt de term gebruikt om aan te duiden dat de eigen reserves van de gemeente worden ingezet om de activa (bezittingen) te financieren (bekostigen).

Financieringstekort- en overschot: Als het totaalbedrag van de financieringsmiddelen kleiner is dan het totaal bedrag van de nog niet afgeschreven investeringen dan is er sprake van een financieringstekort; is het omgekeerde het geval dan is er sprake van een financieringsoverschot.

Flankerend beleid: Beleid bedoeld om de uitvoering van een maatregel of wet te ondersteunen. De gemeente Noordenveld heeft een voorziening flankerend beleid voormalig personeel gevormd waaruit in het verleden ontstane verplichtingen worden bekostigd.

Fluctuaties: Schommelingen.

Forensenbelasting: De forensenbelasting dient ertoe om mensen die relatief veel in een gemeente verblijven, maar geen ingezetene zijn van deze gemeente, mee te laten betalen aan voorzieningen in die gemeente. Het doel is niet om kosten voor deze voorzieningen één op één te verhalen, maar juist om een bijdrage te vragen aan het algemene voorzieningenniveau van de gemeente.

Formatie: De term formatie wordt in de begroting en jaarrekening in de paragraaf Bedrijfsvoering gebruikt om de totale omvang van de personeelssterkte in de gemeentelijke organisatie aan te geven. De formatie wordt dan aangeduid in zogenaamde fte's.

Frictiekosten: Extra kosten met een éénmalig, tijdelijk karakter die uitgaan boven het normaal beschikbare budget voor reguliere werkzaamheden. Dit als gevolg van het optreden van tijdelijke fricties ten opzichte van de normale gang van zaken.

Frontoffice: Het gedeelte van de organisatie waar het daadwerkelijke contact tussen dienstverlener en inwoner plaatsvindt.

FSC: Forest Stewardship Council. Een onafhankelijk, internationaal keurmerk voor hout dat gegarandeerd afkomstig is uit goed beheerd bos.

Fte: Een fte is een fulltime-equivalent. Eén fte is gebaseerd op een 36-urige werkweek.

Garantieregeling: In de paragraaf Verbonden Partijen in de begroting en jaarrekening is vermeld dat ten aanzien van de deelname van de gemeente in de Bestuursacademie Noord Nederland een garantieregeling van toepassing is. De gemeente staat borg voor eventuele toekomstige verliezen.

GBA: Gemeentelijke Basisregistratie Persoonsgegevens.

GBI: Geïntegreerd Beheer- en Informatiesysteem. Software voor het beheer van de gemeentelijke kapitaal-goederen (wegen, gebouwen, groen).

Gebiedsontwikkeling: Betreft een vakgroep binnen de afdeling Ruimte & Samenleving die zich onder andere bezighoudt met het ontwikkelen van bouwlocaties.

Gemeentefonds: Fonds waaruit jaarlijks (algemene) uitkeringen worden gedaan aan de gemeenten, ter dekking van een deel van hun uitgaven. De jaarlijkse groei van het fonds op basis van de ontwikkeling van de netto-gecorrigeerde rijksuitgaven, wordt het accres genoemd.

Geldlening: Een partij die aan een andere partij een som geld verstrekt onder de voorwaarde dat dit bedrag op een bepaald moment wordt terugbetaald tegen een bepaalde vergoeding (rente).

Gemeentegrootteklasse: Een door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gebruikte eenheid om gemeenten naar inwonersaantallen in te delen.

Generieke Digitale Infrastructuur: De generieke digitale infrastructuur (GDI) bestaat uit standaarden, producten en voorzieningen die gezamenlijk gebruikt worden door overheden, publieke organisaties en in een aantal gevallen ook private partijen. De GDI bestaat uit herbruikbare digitale basisvoorzieningen, standaarden en producten. Hierdoor is het mogelijk om primaire processen doelmatig in te richten en te blijven ontwikkelen.

GGD: Gemeentelijke Gezondheidsdienst. De gemeente Noordenveld neemt deel in de gemeenschappelijke regeling GGD Drenthe (zie hiervoor de paragraaf verbonden partijen in de begroting en jaarrekening)

Grondcomplex: De aanduiding van een gebied waar een grondexploitatie (zie hierna) aan is verbonden.

Grondexploitatie (grex): Een grondexploitatie is een begroting die wordt opgesteld om grondkosten en grondopbrengsten van een ruimtelijk ontwikkelingsplan (zoals een nieuw bestemmingsplan) in beeld te brengen. De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Indien gemeenten of provincies leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor een (toekomstige) woningbouwproject hebben zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt uitgevoerd. Van de opbrengst van de verkochte gronden kan immers de schuld worden afgelost. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Wanneer de grond tegen de prijs van landbouwgrond is aangekocht, loopt een gemeente relatief gering risico. Het is dus belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of grondexploitatie kan bijdragen aan de verlaging van de schuld. Staat de grond tegen een te hoge waarde op de balans en moet die worden afgewaardeerd dan leidt dit tot een lager eigen vermogen en dus een lagere solvabiliteitsratio

GRP: Gemeentelijk Riolering Plan

GVVP: Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan

Heffingen: Verzamelnaam van gemeentelijke belastingen, retributies, leges en rechten.

ICOMOS: The International Council on Monuments and Sites is een internationale NGO die zich bezighoudt met het behoud van culturele monumenten zoals gebouwen, historische steden, cultuurlandschappen en archeologische vindplaatsen. ICOMOS is opgericht in 1965, en is weer onderverdeeld in nationale comités. Het is een netwerk van experts op het gebied van onder andere geschiedenis, archeologie, antropologie en stedenbouwkunde. COMOS is vooral bekend als adviseur van de UNESCO op gebied van het cultuurerfgoed dat staat op, of wordt genomineerd voor, de Werelderfgoedlijst. Een andere belangrijke activiteit is het aanwakkeren van de publieke interesse voor het behoud van monumenten, bijvoorbeeld door het organiseren van een jaarlijkse Internationale Monumentendag. Ook stimuleert het de uitwisseling van kennis tussen internationale experts, en geeft het training en advies.

IHP: Het Integraal Huisvestingplan Primair Onderwijs (IHP) wordt als basis gebruikt voor investeringen van de gemeente in nieuw- en verbouw van scholen voor primair (basis) onderwijs.

IKB: Het Individueel keuzebudget (IKB) is een budget in geld dat elke medewerker maandelijks flexibel kan inzetten voor door hem gekozen doelen. Het IKB bedraagt 16,3%: dat is de optelsom van 6% eindejaarsuitkering, 8% vakantietoeslag, 1,5% levensloopbijdrage en 0,8% aan (omgerekend) bovenwettelijk verlof. De 6% (artikel 3:28 lid 2 sub b CARUWO) stijgt per 1 december 2017 met 0,5% en per 1 juli 2018 met 0,25%. Het IKB is per 1 januari 2017 ingevoerd. Het IKB sluit aan bij de wens voor meer keuzevrijheid voor de medewerker en is daarmee een stap in de richting van de modernisering van de arbeidsvoorwaarden voor de sector.

IND: De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) is een overheidsinstelling die belast is met de taak van het uitvoeren van het vreemdelingenbeleid. Dit houdt in de praktijk vooral in dat de IND aanvragen van niet-Nederlanders in behandeling neemt om te kijken of ze een verblijfsvergunning kunnen krijgen.

Individueel KeuzeBudget: Meer keuzevrijheid. Dat is het doel van het Individueel KeuzeBudget (IKB). Geld uit diverse regelingen is voortaan overzichtelijk beschikbaar voor medewerkers in één vrij besteedbaar budget. Dit levert een grote keuzevrijheid op. En ruimte voor het realiseren van individuele wensen, ambities en doelen.

Informatiebeleidsplan: Dankzij het informatiebeleidsplan wordt er richting en prioritering gegeven aan toekomstige I&A projecten en activiteiten voor de komende jaren. Ondanks de focus op informatievoorziening, kan en mag dit document niet los gezien worden van vraagstukken op het gebied van bedrijfsvoering, procesoptimalisering en dienstverlening. Een informatiebeleidsplan formuleert het I&A beleid op een manier die ook begrijpelijk is voor management en college om zo de verbinding te leggen met de eigen organisatie.

Informatieveiligheid: Informatiebeveiliging is het geheel van preventieve, detectieve, repressieve en correctieve maatregelen en procedures en processen die de beschikbaarheid, exclusiviteit en integriteit van alle vormen van informatie binnen een organisatie garanderen, met als doel de continuïteit van de informatie en de informatievoorziening te waarborgen en de eventuele gevolgen van beveiligingsincidenten tot een acceptabel, vooraf bepaald niveau te beperken.

Integratie-uitkering: Als een toevoeging aan de algemene uitkering in één keer bezwaarlijk is vanwege de omvang van de herverdeeleffecten wordt een integratie-uitkering toegepast. Deze uitkering voorziet dan in een geleidelijke overgang van specifieke uitkering of eigen inkomsten naar de algemene uitkering. Daarnaast kent het gemeentefonds ook decentralisatie-uitkeringen: met ingang van 2009 is er naast de algemene uitkering en de integratie-uitkering ook de decentralisatie-uitkering. Deze nieuwe uitkering is nodig voor de kabinetsdoelstelling om het aantal specifieke uitkeringen te verminderen De verdeling van de decentralisatie-uitkering volgt evenmin als de integratie-uitkering de regels van de verdeling van de algemene uitkering. Anders dan bij de integratie-uitkering, waar de termijn van overheveling naar de algemene uitkering van tevoren vaststaat, ontbreekt bij de decentralisatie-uitkering een dergelijke termijn. Dat maakt de uitkering geschikt voor de overheveling van specifieke uitkeringen, ook als die termijn nog niet bekend is. Ook maakt het de uitkering geschikt voor middelen die slechts tijdelijk beschikbaar zijn.

Integraal schoolbestuur: Het openbaar basisonderwijs in Noordenveld kent een integraal schoolbestuur. Het college van Burgemeester & Wethouders is het schoolbestuur. De ondersteuning ten behoeve van het Openbaar Onderwijs wordt verzorgd door het taakveld Dienstverlening en Ontwikkeling.

Interbestuurlijk Programma: Nederland staat de komende tijd voor een aantal uitdagingen. Deze opgaven beperken zich niet tot de grenzen van een gemeente of regio. Dit vraagt om een gezamenlijke bestuurlijke aanpak die past bij de maatschappelijke opgaven van deze tijd. Het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen hebben daarom een akkoord gesloten om samen een aantal grote maatschappelijke opgaven aan te pakken. Op 14 februari 2018 hebben het kabinet en de voorzitters van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het Interprovinciaal Overleg en de Unie van Waterschappen de bestuurlijke afspraken voor de komende kabinetsperiode ondertekend. Deze afspraken vormen de start van het gezamenlijke interbestuurlijk programma.

Investeringen: Uitgave om duurzame kapitaalgoederen (zoals gebouwen en machines) aan te schaffen.

Investeringsagenda: Een Investeringsagenda omschrijft de gewenste investeringen die tot een bepaald moment worden gedaan en geeft een doorkijk naar de langere termijn.

Ioaw: De Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) is bedoeld voor oudere en gedeeltelijke arbeidsongeschikte werklozen, van wie het recht op een WW-uitkering is beëindigd.

Ioaz: De Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) is bedoeld voor oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen, die hun eigen bedrijf (of zelfstandig beroep) moeten beëindigen omdat de inkomsten daaruit onvoldoende zijn.

ISD: Intergemeentelijke Sociale Dienst

Kapitaallasten: De gulden financieringsregel is een begrotingsregel. Volgens deze regel behoren lopende uitgaven gedekt te worden door lopende ontvangsten (sluitende gewone dienst), maar mag er wel worden geleend voor investeringen die gedurende een aantal jaren nut hebben (zogeheten kapitaaluitgaven). De kapitaallasten (rentelasten en afschrijvingslasten van activa) worden volgens deze begrotingsregel tot de lopende uitgaven gerekend.

Kapitaalmarktrente
De rentemarkt wordt vaak opgedeeld in de geldmarkt (geldmarktrente) en de kapitaalmarkt (kapitaalmarktrente). Hierbij wordt onder de geldmarktrente de korte rente verstaan en onder de kapitaalmarktrente de lange rente (met een looptijd vanaf 2 jaar).

Kasgeld(leningen): Een lening met een looptijd, variërend van één maand tot twee jaar. Het bedrag moet ineens worden opgenomen en aan het eind van de looptijd ineens worden afgelost. De kasgeldlening wordt gebruikt door grote bedrijven en lagere overheden met een omvangrijke kredietbehoefte, waarvan de looptijd goed te voorspellen is.

Kasgeldlimiet: De kasgeldlimiet is een door de Wet Fido (Wet financiering decentrale overheden) voorgeschreven sturings- en verantwoordingsinstrument ter beperking van het risico op de korte schuld met een rente typische looptijd van korter dan 1 jaar. Indien de kasgeldlimiet wordt overschreden moeten gemeenten consolideren.

Koersrisico: Risico dat ontstaat door koersschommelingen op de beurs.

Kostendekkendheid: Bij de bepaling van de legestarieven dient de gemeente rekening te houden met de kostendekkendheid. De tarieven van de dienstverlening moeten in verhouding staan met de kosten die de gemeente maakt bij de uitvoering van deze diensten

Kostenverhaal: Onder "kostenverhaal" binnen gebiedsontwikkeling wordt verstaan het verrekenen van zogenaamde grondkosten, dat wil zeggen, de kosten van de aanleg van voorzieningen van openbaar nut (zoals straten, riolering, groen, parkeergelegenheid en waterpartijen met een openbare functie) binnen een bepaald ruimtelijk plan. Dat kan een bestemmingsplan zijn, een projectbesluit, een wijzigingsplan of een aanpassing van een beheers verordening. Meestal is een gemeente de verhalende partij, maar dit kan ook een andere overheid zijn, zoals het Rijk of een provincie. Kostenverhaal kan plaatsvinden via gronduitgifte, exploitatieovereenkomst of exploitatieplan en is verplicht op basis van de grondexploitatiewet.

Kostenverhaalexploitatie: Zie bovenstaand.

Laaggeletterdheid: Laaggeletterdheid is een term voor mensen die grote moeite hebben met lezen, schrijven en/of rekenen. Mensen die laaggeletterd zijn, zijn geen analfabeten. Ze kunnen wel lezen en schrijven, maar beheersen niet het eindniveau vmbo of niveau mbo-2/3.

Laan van de Leefomgeving: Door de invoering van de Omgevingswet moet het ministerie van Infrastructuur en Milieu veranderingen doorvoeren in de informatievoorziening. Het ministerie koos er niet voor om alle bestaande informatievoorzieningen te verbeteren. De Laan van de Leefomgeving is een samenhangend digitaal stelsel, dat hier een bijdrage aan kan leveren.

Landinrichting: Landinrichting (waarvan de bekende ruilverkaveling een van de vormen is) is een proces, waarbij voor een bepaald gebied de inrichting wordt afgestemd op de doelen uit de Ruimtelijke Ordening voor dat gebied. Hierbij valt te denken aan: verbetering van de verkaveling (ook die van de natuur), verbetering van de infrastructuur en ruimtelijke ordening en verbetering van de waterhuishouding. Het ruilen van gronden is een van de krachtigste instrumenten uit de Landinrichtingswet en de Wet inrichting landelijk gebied (WILG).

Lastendruk: Belastingdruk, lastenverlichting, lastenverzwaring.

Leges: Leges worden ook wel retributies genoemd. Een retributie wil zeggen een betaling aan de overheid waar een individueel aanwijsbare tegenprestatie van die overheid tegenover staat. Het gaat om een bedrag dat betaald moet worden aan de overheid (of aan een bevoegd gezag) voor het gebruik van hun diensten of producten. De leges worden geheven van de aanvrager van de dienst dan wel van degene ten behoeve van wie de dienst is verleend.

Liquiditeitsplanning: De liquiditeitsplanning geeft een meerjarig overzicht van de begrote geldstromen.

Liquiditeitspositie: Het verschil tussen inkomsten en uitgaven, uitgedrukt in feitelijke geldstromen: kas-, bank-, en girosaldo.

Lumpsumfinanciering: De lumpsumfinanciering houdt in dat de besturen van scholen een vergoeding krijgen op grond van het aantal ingeschreven leerling op 1 oktober in euro's in plaats van formatierekeneenheden. Omdat scholen verschillen in de leeftijdsopbouw van het personeel wordt hiervoor gecorrigeerd. Dit bedrag wordt ineens (lumpsum) uitgekeerd aan het bovenschools bestuur zodat deze kan bepalen waaraan zij dit budget gaan besteden.

Macrobudget: Het totale budget voor het uitvoeren van een regeling. Bijv. het macrobudget Wet Werk en Bijstand welke jaarlijks door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid wordt vastgesteld voor alle gemeenten.

Managementrapportage: Tussentijdse rapportage en informatie over de voortgang van de uitvoering van de in de productenraming opgenomen producten van management aan college.

Mantelzorg: is de zorg voor chronisch zieken, gehandicapten en hulpbehoevenden door naasten: familieleden, vrienden, kennissen en buren. Kenmerkend is de reeds bestaande persoonlijke band tussen de mantelzorger en zijn of haar naaste. Daarnaast gaat het om langdurige zorg die onbetaald is.

Materiële exploitatie: Het begrip wordt in de toelichting op de risico's (paragraaf weerstandsvermogen) vermeld. Schoolbesturen krijgen naast een vergoeding voor de personele kosten een vergoeding voor de materiële exploitatiekosten. Die kosten hebben betrekking voor apparatuur, onderhoud, lesmateriaal en schoonmaak.

MDO: Multidisciplinair overleg

Meerjarenbegroting: In het algemeen worden begrotingen opgesteld voor één jaar; een meerjarenbegroting gaat over een langer termijn, bijvoorbeeld vier jaar.

Meevaller: Onverwachte (niet begrote) daling van lasten en/of verhoging van baten. Kan dienen voor het opvangen van tegenvallers, als dekking van gewenste nieuwe andere lasten of ter versterking van het eigen vermogen.

(Mei)circulaire: De Rijksoverheid informeert de gemeenten via circulaires in mei, september en december over de omvang en de verdeling van het gemeentefonds.

Meldingsfrequentie: Het begrip wordt genoemd in de begroting en jaarrekening in de paragraaf Bedrijfsvoering in de context van “meldingsfrequentie ziekteverzuim”: de verhouding tussen het aantal verzuimgevallen en het aantal personeelsleden. De meldingsfrequentie wordt omgerekend naar jaarbasis.

Middellange termijn verkenning (MLT): Voorafgaand aan een nieuwe kabinetsperiode publiceert het CPB een macro-economische verkenning voor de daaropvolgende vier of vijf jaren. Deze middellange termijn verkenning reikt tot het einde van de nieuwe kabinetsperiode. In de analyse voor de MLT gaan we ervan uit dat het bestaande overheidsbeleid doorgezet wordt. De beleidsarme middellange termijn verkenning vormt de basis voor de analyse van verkiezingsprogramma’s of een regeerakkoord.

Migrant: iemand die naar een ander land verhuist.

Naar rato: Naar evenredigheid

Nareizigers: is de hereniging van gezinsleden die door omstandigheden, vaak migratie, van elkaar gescheiden zijn. In het vreemdelingenrecht is sprake van gezinshereniging als de hereniging van de gezinsleden plaatsvindt in een ander land dan het land waar de gezinsband tot stand is gekomen

Navenant: overeenkomstig, evenredig

Netto schuldquote: De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Nominale waarden: Het begrip wordt gebruikt bij de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De nominale waarde is de werkelijk ontvangen uitkering. Echter, voor gemeenten is het van belang na te gaan wat de reële waarde is. De reële waarde is de algemene uitkering gecorrigeerd voor inflatie (het BBP Bruto Binnenlands Product).

Normenkader: Bij een audit wordt altijd gebruikgemaakt van een normenkader. Hiermee wordt bedoeld een voorbeeld/richtlijn van hoe je de beheersing moet inrichten als je het goed wilt doen. Hiervoor kunnen de auditors gebruikmaken van een normenkader dat ze zelf op basis van hun kennis opstellen en vervolgens afstemmen met de manager (zodat deze het er ook eens mee is). Of een auditor maakt gebruik van een standaard normenkader. Voor elk onderwerp zijn er veel verschillende standaard normenkaders. Enkele belangrijke zijn: COSO, INK-managementmodel, KADplus-model, ISO (9001, 14001, 20000, 27001, etc.), Sarbanes-Oxley / Turnbull Code, Code Tabaksblat en CobiT.

Normeringssystematiek: De normeringssystematiek is de wijze waarop het niveau van de algemene uitkering van het gemeentefonds jaarlijks wordt aangepast (of geïndexeerd). In de huidige normeringssystematiek volgt de ontwikkeling van het gemeentefonds, die van de Rijksuitgaven. Meer precies hangt de procentuele ontwikkeling van het gemeentefonds (of accres) af van de procentuele ontwikkeling van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven (NGRU).

Nutsbedrijven: Een nutsbedrijf is een bedrijf dat, vaak vanuit een monopolypositie, opereert in een sector die beschouwd wordt zijnde van openbaar nut omdat het belangrijke producten of diensten levert die in het algemeen belang zijn. Hier worden de elektriciteits-, gas- en drinkwatervoorziening toe gerekend

Obligo: Verplichting tot het volstorten van niet-volgestorte aandelen op eerste aanvraag. Een (al dan niet toekomstige) verplichting, uitgedrukt in een geldbedrag. Bijvoorbeeld de verplichtingen uit hoofde van een afgesloten valutatermijncontract. Obligo (krediet), het gedeelte van een krediet dat daadwerkelijk wordt gebruikt.

OCN: Ondernemerscontact Noordenveld. Een vereniging die de belangen behartigt van haar leden en zich in zet voor de ruimtelijke en economische kwaliteit van de bedrijventerreinen in Noordenveld.

OLO: Met Omgevingsloket online (OLO) kunt u één aanvraag opstellen voor een omgevingsvergunning, watervergunning en/of melding.

Omgevingsvisie: De omgevingsvisie is een – verplicht door de gemeenteraad op te stellen – integrale visie met strategische hoofdkeuzen van beleid voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn. In een omgevingsvisie dient rekening gehouden te worden met het voorzorgsbeginsel, het beginsel van preventief handelen, het beginsel dat milieuaantastingen bij voorrang aan de bron dienen te worden bestreden en het beginsel dat de vervuiler betaalt.

Omgevingswet: De Omgevingswet is een wet die verregaande vereenvoudiging van het huidige stelsel van wetgeving voor de ontwikkeling en het beheer van de leefomgeving (omgevingsrecht) beoogt, door tientallen wetten en honderden regels te bundelen in één nieuwe wet.

Onbenutte belastingcapaciteit: Dit begrip is vermeld in de paragraaf weerstandsvermogen in de begroting en jaarrekening. De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de extra structurele middelen die gegenereerd kunnen worden door de tarieven van de gemeentelijke heffingen te verhogen tot het wettelijk toegestane maximum. Voor de maximale tarieven wordt gebruik gemaakt van de normen voor het zogeheten artikel 12 beleid. Een gemeente met een artikel 12 status is een Nederlandse gemeente die onder financiële curatele is gesteld door het Rijk vanwege een structureel slechte financiële situatie. Deze gemeenten moeten hun tarieven verhogen tot een ‘redelijk peil eigen heffingen’, willen zij in aanmerking kunnen komen voor rijkssteun.

Onderuitputting: De netto gerealiseerde uitgaven zijn lager dan begroot.

Open einderegeling
Een open einderegeling is een begrotingsbesluit waardoor een financiële regeling geen budgettair plafond wordt toegekend.

OZB:. Alle gemeenten in Nederland heffen de Onroerendezaakbelasting (ozb). Elke gemeente mag de ozb-tarieven zo hoog maken als zij zelf willen, maar de Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft met de Rijksoverheid afspraken gemaakt over de maximale stijging van de landelijke ozb-opbrengst. Dit heet de macronorm.

Participatie: actieve deelname.

Participatiesamenleving: Met de participatiesamenleving of doe-democratie wordt in Nederland een samenleving bedoeld waarin iedereen die dat kan verantwoordelijkheid neemt voor zijn of haar eigen leven en omgeving. Vanwege stijgende kosten wil de overheid de verzorgingsstaat beperken en probeert steeds meer taken aan de individuele burger over te dragen.

Participatiewet: De Participatiewet geldt per 2015. Het doel van deze wet is om zoveel mogelijk mensen aan een baan op de reguliere arbeidsmarkt te helpen.

Percentage of completion (Poc): De percentage of completion methode is de opbrengsten en kosten naar rato van de prestatie verwerken. Hierdoor ontstaat er inzicht in de financiële gevolgen tijdens een boekjaar en worden de opbrengsten en kosten in de winst- en verliesrekening verantwoord. Als de projectkosten de projectopbrengsten overstijgen wordt dit direct in de winst- en verliesrekening verantwoord. Als er een opbrengst onzeker is of inbare opbrengsten van voorgaande boekjaren zijn, dan wordt dit als last verantwoord in de winst- en verliesrekening.

Perspectiefnota: Strategisch meerjarig beleidsplan met de focus op het eerste jaar waarin beschreven staat wat de gemeente de komende jaren aan nieuw beleid wil realiseren.

PMD: Pmd is een afkorting voor het afval van plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drinkpakken. Het verpakkingsafval wordt samen ingezameld en na sortering gerecycled.

Podiumkunst: De podiumkunsten, soms ook aangeduid als uitvoerende kunsten, zijn die vormen van kunst die uitgevoerd worden op een podium in de aanwezigheid van publiek. Tot de podiumkunsten behoren live-uitvoeringen van muziek, musical, opera, ballet, moderne dans, toneel en kleinkunst.

Preventief toezicht: Preventief toezicht betekent dat de begroting of wijzigingen daarvan vooraf goedkeuring van de toezichthouder behoeven.

Prijscompensatie: Wanneer de lonen gelijk blijven en de prijzen stijgen, daalt de koopkracht. Mensen kunnen met hetzelfde geld dus minder kopen. Werknemers willen hiervoor worden gecompenseerd. Een loonstijging die bedoeld als tegemoetkoming voor de gestegen prijzen, wordt prijscompensatie genoemd

Prijsgevoelige: De mate waarin de gevraagde hoeveelheid reageert op een prijsverandering.

Primitieve begroting: De primitieve begroting is de begroting zoals die is vastgesteld door de gemeenteraad voorafgaand aan het begrotingsjaar.

Programmabegroting: In de Programmabegroting staat wat de inkomsten van de gemeente zijn en hoe de gemeente dit geld wil gaan uitgeven. Hiervoor wordt het verdeeld over verschillende programma's.

Prudent: Voorzichtig. De term wordt gebruikt in de paragraaf Financiering in de begroting en jaarrekening bij het uitzetten van middelen. In het treasurystatuut en de Wet Fido zijn dwingende voorschriften opgenomen waaraan moet worden voldaan indien het college overgaat tot het uitzetten (geven) van middelen (bijvoorbeeld geldleningen). Dit om te waarborgen dat zorgvuldig wordt omgegaan met publieke middelen .

Raad van State: De Raad van State is het hoogste administratief rechtscollege.

Rechtmatigheid: Rechtmatigheid is een juridische term, die aangeeft dat een (voorgenomen) handelwijze in overeenstemming is met de geldende regels en besluiten. De controle op deze zogenaamde financiële rechtmatigheid wordt uitgevoerd door een accountant.

RECRON: RECRON (Vereniging van Recreatieondernemers Nederland) is een Nederlandse brancheorganisatie voor recreatiebedrijven die werd opgericht in 1969.

Regeerakkoord: Een regeerakkoord of coalitieakkoord is in Nederland een overeenkomst tussen de fracties van twee of meer politieke partijen in het parlement die een coalitieregering vormen. Het akkoord is het resultaat van de informatiefase van de kabinetsformatie en het regelt de politieke uitgangspunten voor de komende kabinetsperiode. Het is een meerjarige agenda voor het kabinetsbeleid.

Rekening courant: Lopende rekening. Meestal de rekening die voor de afhandeling van het girale betalingsverkeer wordt gebruikt.

Rekenrente: Het rentepercentage die de gemeente intern hanteert bij het doorbelasten van de rente op investeringen. Het verschil tussen de werkelijk betaalde rente en de toegerekende rente komt tot uitdrukking in de begroting en rekening op het onderdeel “resultaat op rente”.

Reinigingsheffing: De reinigingsheffingen bestaan uit twee belastingen: de afvalstoffenheffing en de reinigingsrechten. Doorgaans betalen huishoudens afvalstoffenheffing omdat de gemeente de wettelijke plicht heeft bij hun percelen huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen. De reinigingsrechten zijn verschuldigd als er geen wettelijke plicht bestaat om afvalstoffen in te zamelen, maar de gemeente deze dienst wel verleent.

Re-integratietraject: Het proces van terugkeren naar werk(en).

Rentelasten: De rente die de gemeente betaald over in het verleden opgenomen geldleningen.

Renterisico: Renterisico houdt in dat door veranderingen in de rentestanden de resultaten van de onderneming veranderen. Het renterisico kan worden onderverdeeld in primair en secundair risico. Primair risico is het ondervinden van nadeel door een rentestijging en het secundair risico is het niet profiteren van rentedalingen.

Renterisiconorm: De renterisiconorm heeft tot doel om spreiding te krijgen in de rente typische looptijden in de leningenportefeuille waardoor een verandering in de rente vertraagd doorwerkt op de rentelasten. In een wettelijke uitvoeringsregeling is deze v uitgewerkt als een bedrag ter hoogte van 20% van de vaste schuld.

Rente typische looptijd: Is de looptijd waarvoor de rente vast ligt. Bijvoorbeeld bij een 30-jarige hypothecaire lening, waarvan de rente voor 5 jaar vast ligt, is de rent typische looptijd van de lening 5 jaar.

Repressief toezicht: Repressief toezicht is toezicht achteraf. Bij deze vorm van toezicht is geen goedkeuring van de besluiten door de provincie nodig.

Reserve: Balanspost die deel uitmaakt van het eigen vermogen van een onderneming. Gemeenten kennen een algemene reserve en bestemmingsreserves (afgezonderde vermogensbestanddelen waaraan de gemeenteraad een bestemming heeft gegeven)

Restafval: Restafval of de reststroom is dat gedeelte van de afvalstroom van particulieren, instellingen en bedrijven dat overblijft nadat alle bruikbare en recyclebare afvalstromen van de hoofdstroom zijn gescheiden. De overheid probeert de hoeveelheid restafval te verkleinen.

Retributies: Een retributie is een gedwongen betaling aan de overheid voor een verleende dienst. Bijvoorbeeld reinigingsrechten (onderdeel van de reinigingsheffing)

RI&E: Een risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) is een in de Nederlandse Arbeidsomstandighedenwet genoemd middel ter bevordering van veilig en gezond werken.

Rioolheffing: Rioolheffing is een belasting in Nederland die geheven wordt door een gemeente voor (de mogelijkheid tot) het gebruik van de riolering. De aanleg en het beheer van de riolering is een gemeentelijke taak. Op een enkele uitzondering na wordt deze taak bekostigd via de rioolheffing, alhoewel een gemeente ook kan kiezen om (deels) geld vanuit de algemene middelen hiervoor te gebruiken. De wet geeft aan dat de begrote baten van de rioolheffing niet hoger mogen zijn dan de begrote lasten (Gemeentewet artikel 229b).

Risicobeheer: Het op systematische wijze beschermen van een organisatie tegen schade, zodat de doelstellingen van de organisatie kunnen worden bereikt met een juiste balans tussen preventiekosten en schadekansen.

RUD: De regionale uitvoeringsdienst (RUD) is een veelal regionaal werkende dienst die de uitvoering van VROM-taken van provincie, waterschap en gemeenten overneemt.

Scheefwoners: Met scheefwoners wordt meestal gerefereerd aan huurders die in een sociale huurwoning wonen, terwijl ze hiervoor een te hoog inkomen hebben. Zij worden ook wel 'goedkope scheefwoners' genoemd en vaak zorgen zij ervoor dat er een wachtlijst ontstaat voor mensen met lagere inkomens om een betaalbare of sociale huurwoning te kunnen betrekken. De overheid probeert deze groep scheefwoners aan te pakken door huurverhogingen door te voeren voor huishoudens met een bepaald minimum inkomen.

Separaat: Afzonderlijk

Servicenormen: zijn openlijk gecommuniceerde beloften over de kwaliteit van publieke dienstverlening.

Sociaal Domein: In 2015 hebben wij met betrekking tot het sociaal domein onder meer het volgende besloten: ‘Vaststellen dat onder het begrip Sociaal Domein wordt verstaan de uitvoering van de Jeugdwet, WMO (oud en nieuw), de Participatiewet exclusief inkomensondersteuning BUIG, BBZ, bijzondere bijstand en WSW’;

Solvabiliteitsratio: Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de provincie of gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Indien er sprake is van een forse schuld én veel eigen vermogen (het totaal van de algemene en de bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie. Daar is bijvoorbeeld sprake van indien een lening is aangegaan omdat het eigen vermogen niet liquide is (omdat het vast zit in bijvoorbeeld een gemeentehuis of dat er andere investeringen mee zijn gefinancierd). Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de provincie of gemeente. De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie van een provincie en gemeente.

Startkwalificatie: Een startkwalificatie is een havo of vwo-diploma of een mbo-diploma vanaf niveau 2. Een vmbo-diploma wordt dus niet gezien als een startkwalificatie

Stigma: Een stigma is een schandvlek of brandmerk dat aan een bepaald persoon, een groep personen of aan een zaak wordt gekoppeld. Een stigma kan ook een vooroordeel zijn dat leeft bij een bevolkingsgroep.

Strategisch personeelsbeleid: Met strategisch personeelsbeleid wordt personeelsbeleid bedoeld wat de strategie van de organisatie ondersteund. Wanneer de organisatie als strategie kiest voor bijvoorbeeld een grotere klantgerichtheid dan is het personeelsbeleid strategisch te noemen wanneer de inzet van personeelsinstrumenten deze strategie ondersteunt. Bijvoorbeeld door competenties te formuleren die klantgericht gedrag definiëren. En opleidingen die medewerkers trainen in deze competenties. Of wervingsacties die kandidaten met deze competenties selecteren.

Structureel: Uiteindelijk, niet-tijdelijk.

Substantieel: Wezenlijk.

Suwinet: Elektronische infrastructuur gebruikt door de CWI, UWV en gemeenten bij de uitvoering van de taken die bij of krachtens de Wet SUWI of enige andere wet aan de CWI, UWV en bij of krachtens de ABW, IOAW en IOAZ aan gemeenten is opgedragen.

SVn: Het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) biedt verschillende leningen die consumenten én bedrijven kunnen gebruiken om hun wensen op het gebied van wonen te realiseren.

Sw-plaats: De sociale werkvoorziening is een overheidsvoorziening in Nederland op grond van de Participatie wet en biedt mensen met een arbeidshandicap een passende werkplek in een zo regulier mogelijke, aan de arbeidshandicap aangepaste, werkomgeving.

Tarieven: Bedrag dat voor iedere eenheid betaald moet worden.

Tegenvaller
Onverwachte (niet begrote) stijging van lasten en/of daling van baten.

Toerekenbaarheid van kosten: Aan bepaalde producten of diensten te relateren kosten.

Toeristenbelasting: Onder de naam toeristenbelasting kan in Nederland door een gemeente een belasting worden geheven van natuurlijke personen die binnen de gemeente verblijf houden, maar niet als ingezetene in de gemeentelijke basisadministratie van persoonsgegevens zijn ingeschreven

Trap op-trap af-systematiek: Ook wel normeringsystematiek. De term wordt gebruikt bij de groei of afname van de algemene uitkering door deze te koppelen aan de uitzetting of krimp van de rijksbegroting.

Treasuryfunctie: De treasuryfunctie houdt zich bezig met het uitzetten en aantrekken van liquide middelen en het beheersen van de hieraan verbonden risico’s

Trimesterrapportage: Tussenstand van de uitvoering van de begroting na 4 maanden en na 8 maanden.

Uitgavenplafond: Bij een trendmatig begrotingsbeleid (Zalmnorm) wordt een vast reëel uitgavenkader vastgesteld, waarbij de uitgaven niet hoger mogen zijn dan een vooraf afgesproken plafond. Inkomstenmeevallers mogen niet worden gebruikt voor extra uitgaven en inkomstentegenvallers worden niet automatisch opgevangen door extra bezuinigingen.

Uitzonderingsrentes: De term is vermeld in de paragraaf Financiering (rentetoerekening). Wij hanteren een vaste verrekenrente (momenteel 5%) voor alle investeringen. In het verleden werd echter voor bepaalde investeringen een ander rentepercentage gehanteerd. Zo werden voor investeringen in riolering uitkeringen ontvangen waarvan de rente gekoppeld was aan het toen geldende rentepercentage. Om deze budgettair neutraal in de begroting te laten lopen werd datzelfde rentepercentage ook gehanteerd voor de toe te rekenen (gemeentelijke) rente.

UPS: (Uninterruptible Power Supply) Een apparaat dat wordt aangesloten tussen een computer en een energiebron om ervoor te zorgen dat de elektriciteitsvoorziening niet wordt onderbroken. Een UPS-apparaat of noodvoeding bevat een accu die ervoor zorgt dat de computer bij stroomuitval nog een tijd blijft werken.

Valondergronden: het verzachte gedeelte benodigd bij speeltoestellen.

Vastrentende (waarden): Vastrentende waarden zijn effecten (aandelen, obligatiefondsen et cetera) waarbij gedurende de looptijd een vast bedrag aan rente uitgekeerd wordt en waarbij aan het eind van de looptijd de hoofdsom terugbetaald wordt.

Verstrekkingen (Wmo): Aangeboden diensten en producten op het gebied van de Wet maatschappelijke ondersteuning

Verzuimnorm: Een verzuimnorm is een verzuimcijfer dat een organisatie kan halen, rekening houdend met een combinatie van kenmerken van het personeelsbestand en de specifieke werkzaamheden die werknemers moeten verrichten.

VNG: De Vereniging van Nederlandse Gemeenten, afgekort VNG, is de koepelorganisatie van alle gemeenten in Nederland. Behalve de Nederlandse gemeenten zijn ook een groot aantal gewesten, de landen Aruba, Curaçao en de bijzondere gemeenten Bonaire, Saba en Sint Eustatius lid van deze organisatie. Een van de belangrijkste doelstellingen van de VNG is de belangenbehartiging van alle gemeenten bij andere overheden, waaronder de provinciale overheden, de Tweede Kamer en het kabinet.

Voorziening: Naast reserves kennen gemeenten ook voorzieningen. Voorzieningen worden tot het vreemd vermogen gerekend. Gemeenten moeten voorzieningen treffen voor:
-verplichtingen/verliezen en risico's;
-onderhoudsegalisatie;
-door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting

Vraag- en handelingsverlegenheid: vraagverlegenheid: Er is schroom om hulp te vragen. Wij allen hebben een belangrijke 'feeling rule' dat je je eigen boontjes moet doppen. Als er hulp geboden word is er sprake van acceptatieschroom. Handelingsverlegenheid: Om hulp aan te bieden, moet men een stap zetten. Want de dominante 'feeling rule' is sociale afstand. Dus het aanbieden van hulp is een subtiel spel om de vraag expliciet te krijgen en hulp aanbieden.

Weerstandscapaciteit: De weerstandscapaciteit bestaat uit de potentieel in te zetten middelen om de tegenvallers op te vangen. Naast eigen vermogen zijn dit ook langlopende voorzieningen, onbenutte inkomstenbronnen, bezuinigingsmogelijkheden en garantstellingen.

Weerstandsvermogen: Het vermogen van een decentrale overheid om tegenvallers op te vangen zonder dat de continuïteit van deze overheid in gevaar komt. Het weerstandsvermogen kan worden uitgedrukt als de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de te lopen risico's.

Werelderfgoedlijst: Werelderfgoed is cultureel en natuurlijk erfgoed dat wordt beschouwd als onvervangbaar, uniek en eigendom van de hele wereld, en waarvan het van groot belang wordt geacht om te behouden. Alleen erfgoed dat is ingeschreven op de Werelderfgoedlijst van UNESCO mag deze titel dragen.

Wet op het primair onderwijs: De Wet op het primair onderwijs (WPO) bepaalt hoe het basisonderwijs in grote lijnen geregeld moet zijn.

Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA): Deze regeling is bedoeld voor mensen die na twee jaar arbeidsongeschiktheid voor een deel nog in staat zijn om te werken.

Wmo: Wet maatschappelijke ondersteuning.

Woningcorporatie: Een woningcorporatie, woningbouwcorporatie of wooncorporatie is een organisatie die zich richt op het bouwen, beheren en verhuren van kwalitatief goede woonruimte met een betaalbare huur voor mensen met een smalle beurs (sociale woningbouw). Het kenmerk van deze woningbouw is dat de huuropbrengsten van deze woningen niet rendabel zijn ten opzichte van de stichtingskosten.

WOZ-waarde: Wet waardering onroerende zaken. De WOZ-waarde van een woning is de geschatte marktwaarde op de waarde peildatum (voor de beschikking 2018 is de waarde peildatum 1 januari 2017)

Wro: Wet ruimtelijke ordening. De Wet ruimtelijke ordening (Wro, voorheen Wet op de Ruimtelijke Ordening, WRO) is een Nederlandse wet die regelt hoe ruimtelijke plannen in Nederland tot stand komen en gewijzigd worden. Zowel het Rijk, de provincies als de gemeente hebben de bevoegdheid om ruimtelijke plannen op te stellen.

Wsw: De Wet sociale werkvoorziening (WSW) is de Nederlandse wet die regelt dat arbeidsgehandicapten die door lichamelijke, verstandelijke of psychische beperkingen uitsluitend in staat zijn onder aangepaste omstandigheden arbeid te verrichten, kunnen werken op een zo regulier mogelijke en op hun individuele mogelijkheden aangepaste arbeidsplek in de sociale werkvoorziening.

(W)SW-bedrijven: In Nederland bieden 90 SW-bedrijven een passende werkplek aan mensen een lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap.

Zaakgericht werken: Zaakgericht en procesgericht werken is een concept dat cruciaal is voor het verbeteren van de gemeentelijke dienstverlening en/of bedrijfsvoering. Zaakgericht en procesgericht werken is voor gemeenten een goede manier om:
-de inwoner juist te informeren over de voortgang van de desbetreffende aanvragen;
-de afhandeling te monitoren en te bewaken;
-de werkprocessen voor de afhandeling te verbeteren;
-managementinformatie te verkrijgen over behaalde effecten.

Zelfstandig Bestuursorgaan (ZBO): Orgaan waaraan de uitoefening van een wettelijke taak is opgedragen, zonder dat er sprake is van (volledige) ondergeschiktheid aan de minister, en die voor de uitoefening van de taak uit collectieve middelen (rijksbijdragen en heffingen) worden gefinancierd.

ZZP: Zelfstandige zonder personeel.